

ДВІ ГІЛКИ

Унікальні Українські Емігранти
Австралії в місті Джілонг, Вікторія.

1948-1960-ті роки

Наталка Сенів-Макогон

Сідней
2018

Видання 2-ге, в перекладі на українську мову.

Видання 1-ше, 2017: ISBN: 978-0-646-97843-7

“Two Twigs: The Unique Ukrainian Australian Emigrants in Geelong, Victoria.”

Мова видання: англійська

Всі права захищені, жодна частина цього видання не може бути відтворена, збережена в пошуковій системі або передана в будь-якій формі і будь-якими засобами: електронними, механічними, фотокопіювальними чи іншими - без попереднього письмового дозволу власника авторських прав.

ISBN: 978-0-9945334-7-0

Copyright © 2018 Наталка Сенів-Макогон

Передмова

З великим задоволенням Фундація українознавчих студій Австралії (ФУСА) у співпраці з Державною Бібліотекою Вікторії (ДБВ) мала можливість підтримати д-р Наталку Сенів-Макогон у проєкті цифрової спадщини. Проєкт зберігає колективну пам'ять українських емігрантів Джілонгу та їхній внесок у економіку, суспільство та культуру міста. Крім того, це дозволяє сучасним поколінням відновити, а майбутнім поколінням надбати захоплення власною українсько-австралійською ідентичністю.

Протягом більше 40 років ФУСА активно підтримує українознавство в Австралії, сприяючи освіті громадян в галузях української мови, літератури, цивілізації, історії, політології та мистецтва. Одним із аспектів роботи ФУСА є надання дослідницьких грантів, спрямованих на наукове збереження та розвиток української культурної спадщини в Австралії.

Цифровий культурний проєкт д-ра Сенів-Макогон є найновішим внеском у цю важливу колективну ініціативу. Її проєкт цифрового оповідання дасть голос першому поколінню українських поселенців у Джілонгу.

Як результат поставлених цілей проєкту “Цифрова культурна спадщина”, після збору, збереження та публікації в науково-дослідницьких колах усіх медіа матеріалів, пов’язаних з історією та культурою українських емігрантів у Джілонгу, проєкт функціонує як постійне архівне сховище Державної Бібліотеки Вікторії. Архіви забезпечують безперервність історичних записів українських емігрантів Джілонгу на сьогодні та завтра, щоб сучасні та майбутні покоління мали краще розуміння свого коріння. Сподіваємось, цей проєкт стане для дослідників надійною відправною точкою для вивчення українського досвіду в Джілонгу.

Цей проєкт - спільна ініціатива між Фундацією українознавчих студій Австралії та Державною Бібліотекою Вікторії в рамках стипендіальної програми ФУСА при ДБВ. Я хотів би привітати д-ра Наталку Сенів-Макогон з успішним проведенням досліджень та упорядкуванням роботи. І, зокрема, із започаткуванням процесу збереження колективної пам'яті першого покоління українських емігрантів у Джілонгу.

Марко Шумський,

Головний директор,

Фундація українознавчих студій Австралії

Подяка

Однією з великих втіх від публікації є нагода висловити свою вдячність багатьом людям, які допомагали під час підготовки цієї книги. Я хотіла би подякувати Фондації українознавчих студій Австралії (ФУСА) та Державній Бібліотеці Вікторії (ДБВ) за моє обрання до Еруденційної Програми 2016 року, що дозволило мені поспілкуватись із першими українськими емігрантами Джілонгу. Я дуже ціную як фінансову допомогу від ФУСА, так і простір, наставництво та заохочення отримані у ДБВ. Це дослідження стало можливим завдяки незмірній підтримці із багатьох джерел.

Я хочу подякувати людям, які брали участь у цьому проєкті та погодилися на інтерв'ю. Вони люб'язно поділилися власними фотографіями та унікальними особистими документами, спогадами про свій еміграційний досвід та артефактами, які я сфотографувала і частково відтворила у цій роботі. Серед тих, що розповіли свої історії: Катерина Сенів, Катерина Барановська, Марія Шостак, Ніна Любченко, Христина Кука, Ніна Ставинська, Соня Вілсон (Шкірка), Славка Мусбрага (Підгайна), Петро та Валентин Микитенки, Марія Михайлик (Мазовіта), Петро та Галина Теплий, які також поділилися своїми враженнями про діяльність Стефана Теплового в різних галузях життя української емігрантії в Джілонгу. Марія-Анна Боровок (Попович) та Петро Боровок, Орест Попович, Іван Семчишен, Марина Михайленко (Бурлак), Анна Тот (Бурлак), Галина Лій (Фролович), Михайло Чепак, Люда Дацків (Чепак), Архипротопресвітер Дмитро Сенів та їх сім'ї внесли свій вклад в особистісний та соціальний аспекти цього проєкту. Історія Валентина Микитенка призвела до виявлення інших ранніх українських емігрантів Джілонгу. Його численні зв'язки, густа мережа контактів, бажання та ентузіазм заохочували інших членів громади приєднатися до проєкту.

Я хотіла б подякувати цифровому поколінню, представники якого до цих пір є членами української громади Джілонгу, а також тим, хто покинув місто, проте приєднався до української цифрової спільноти, щоб додати свої спогади до цього проєкту. Зокрема, дякую Христі Злоті, внучці Ніни Любченко, за її цифрові знання та зв'язки, пов'язані з українською музикою. Христя познайомила мене з сестрами Тодашук, Розмарі і Шарлін, та їх музикою. Подяка сестрам Тодашук за дозвіл використання "Сину, качки летять" для подкастингу.

Я також хочу висловити подяку Всечеснішому Отцеві Ігорю Бакаю за відкриття архівів Української Католицької Парафії Покрови Пресвятої Богородиці. Подяка нинішнім архівістам Церкви, дякону Михайлу Камінському та Гені Камінській за готовність поділитися своєю колекцією. Галині Касіян, голова Союз Українок в Австралія (філія Джілонг) за надання доступу до Архіву філії; Магістру Любі Присяк (Ставицькій) (Голові філії Джілонгської Громади Вікторії), яка відкрила Архіви Джілонгської Громади. Д-ру Ліді Сидор Петкович та Ірені Ставицькі, які часто виступали фасилітаторами у різних напрямках моєї роботи. Щиру подяку висловлюю Осії Анолак (Венгринович) та братам і сестрі, які охоче ділилися інформацією з особистих архівів своїх покійних батьків. Вони змогли заповнити прогалини у відомостях про роботу Оріона Венгриновича в Українській Католицькій Церкві, та місцевів організації Пласт - зокрема, подяка за особливу колекцію, яка раніше не була опублікована. Професору Марку Павлишину за різноманітні контакти та спрямування. Миколі Сегеді, Олі Москалюк-Гралоук та Антіну Гралоуку за те, що поділилися своїми закордонними контактами. Бернардатте Білогрєвич, секретарю парафіяльної церкви Св. Родини, а також Пітеру Брунту, директору початкової школи Св. Родини Белл Парку, який розчехнув двері, що раніше були зачиненими. І Марії Елізабет Калвелл, дочці покійного Артура А. Калвелла, першого австралійського міністра з питань імміграції, за безцінну допомогу в дослідженні діяльності Артура А. Калвелла в якості першого міністра імміграції в Австралії.

Дирекції ФУСА, зокрема Марку Шумському (голова Дирекції) та Ярославі Гошовській (секретар), які змогли відкрити нові напрямки для подальшого дослідження. Діянї Римшевич та Марії Михайлик (Мазовіті), які надали безцінну допомогу як науковці. Гайл Шімдт, Андріс Лійпінс та Марго Джонс з Державної Бібліотеки Вікторії (ДБВ) за їхні вагомї консультації та наставництво під час роботи над проектом. Пітеру МакГрату, спеціалісту із цифрових медіа в Державній Бібліотеці Вікторії, який надавав професійні поради і працював над подкастами, забезпечуючи оцифрування проекту. Я також вдячна ДБВ, Бібліотеці Мітчелла, штату Нової Південної Валії, Анні Рубіновські з бібліотеки Університету Монаш, Юлі Оук та Мелоді Макдональд з регіональної бібліотеки / Центру спадщини Джілонгу, які різними способами підтримали мене. Ерсілії Барбоне, адвокату, та Клер Кейлок, академічному юристу з Університету Монаш, які роз'яснили юридичні

документи. Стівену Дріллу, журналісту та керівнику персоналу в газеті *Sunday Herald Sun*, який не пошкодував свого дорогоцінного часу, щоб прочитати та прокоментувати початковий проект рукопису. Антоніні Петроліто, колезі та редактору, що перевірила рукопис на предмет послідовності та стилю написання. Мойрі Макінтош та її сестрі, Анні О'Доннелл, за підтримку та заохочення. Моєму брату Стефану Сенів, який невтомно працював зі мною над різними виданнями книги, щоб переконатися, що все готово для наступного етапу.

Світлана Яковенко керувала рукописом на різних етапах та надавала корисні коментарі протягом усього процесу. Світлана Солдатова ілюструвала та проектувала обкладинку книги, щоб влучно передати надбання та втрати перших українських емігрантів у Джіллонгу.

Я хотіла б подякувати моїй матері Катерині Сенів, членам української громади та університетським колегам, які постійно надавали стимулюючу інтелектуальну підтримку. Тоді як одне сторіччя поступалося місцем іншому, і зростало усвідомлення того, як пам'ять про минуле впливає на поточну історію, наші розмови оберталися навколо культури, яка сприяла соціальній, економічній та культурній спадщині Австралії. Укладання цієї роботи було завершено з надією розвинути та провадити низку аналітичних та синтетичних дискурсів щодо вкладу української громади у розвиток осередку Джіллонг, а також ролі української діаспори в Австралії загалом.

Нарешті, я хотіла б відмітити численні ресурси, доступні в Державній Бібліотеці Вікторії, Бібліотеці Мітчелла, Бібліотеці Нової Південної Валії та бібліотеці Університету Монаш, що дозволили мені торкнутися горизонту історії українського поселення в Джіллонгу; проте, на мою думку, жодні глибші дослідження на такому ґрунті не є можливими. Попри значні прогалини, виявлені у процесі роботи над проектом, я зробила усе можливе, щоб не приховувати жодних недоліків у документації та загальних знаннях. Я почуватимусь виключно вдячною, коли дослідження зможе бути витіснене глибшою та ґрунтовнішою роботою.

Преамбула

Метою даної роботи є розповісти історію та дотриматися поради Організації Об'єднаних Націй з питань освіти, науки та культури (2016 р.) “Це ваша історія - не втрачайте її”. Ця історія слідує за українцями крізь глобалізацію та негаразди. У першому розділі обговорюються теоретичні концепції, охоплені збереженням культурної спадщини та ідентичності, щоб помістити цю історію у відповідний контекст. Другий та третій розділи охоплюють глобалізацію українців та ті перешкоди, яких вони зазнали, одночасно зберігаючи свою культурну спадщину та ідентичність. Розділи чотири, п'ять, шість і сім розповідають про еміграцію українців до Джілонгу, щоб розвивати людський та соціальний капітал для збереження власної культурної спадщини та ідентичності. Нарешті, глава восьма підводить підсумки та віддає шану тим, хто емігрував до Австралії і зробив її своїм домом.

Я включила і підписала імена та прізвища всюди, де це було можливо. Оскільки тогочасна манера спілкування була переважно формальною, у збережених ресурсах імена людей подекуди відсутні, тоді як прізвища зустрічаються значно частіше.

Contents

Передмова.....	4
Подяка.....	6
Преамбула	9
РОЗДІЛ ПЕРШИЙ: Збереження Культурної Спадщини та Ідентичності	16
Особисті наративи.....	19
Хартія ЮНЕСКО про Збереження Цифрової Спадщини.....	21
Глобалізація.....	22
Культурна Спадщина та Ідентичність.....	24
РОЗДІЛ ДРУГИЙ: Глобалізація для Українців	26
Перша Хвиля Іміграції.....	28
Друга Хвиля Іміграції.....	29
Третя Хвиля Іміграції.....	31
Вплив Церкви.....	32
Стосунки з Місцевими Громадами у Колишній Югославії.....	33
Голодомор 1932-1933 Років та Україна.....	34
Спалах Другої Світової Війни.....	34
Перешкоди	36
Перша Світова Війна.....	36
РОЗДІЛ ТРЕТІЙ: Перешкоди та Культурна Ідентичність.....	36
Друга Світова Війна.....	38
Німецькі Табори	40
Адміністрація Організації Об'єднаних Націй для допомоги і відбудови (УНРРА) (1943)	44
Іміграція до Трієста, Італія.....	45
Життя в Трієсті.....	46
РОЗДІЛ ЧЕТВЕРТИЙ: Людський Капітал.....	50
Артур А. Калвелл: Перший Міністр Іміграції в Австралії.....	51
Політика Асиміляції.....	56
Католицька Церква.....	57

Табори Мігрантів у Австралії	60
Від Переміщення до Людського Капіталу	63
Людський Капітал	64
Унікальність	68
Джілонг	68
Висновок	70
РОЗДІЛ П'ЯТИЙ: Дві Гілки.....	72
ЧАСТИНА ПЕРША	74
<i>Барановські Катерина і Антон</i>	<i>76</i>
<i>Крук Дмитрі</i>	<i>79</i>
<i>Барановські Катерина і Антон</i>	<i>81</i>
<i>Микитенко Марія і Дмитро</i>	<i>82</i>
<i>Чепак Марія і Михайло</i>	<i>84</i>
<i>Ставицька (Кулик) Ніна</i>	<i>87</i>
<i>Ставицький Семен</i>	<i>88</i>
<i>Любченко Ніна і Роман</i>	<i>89</i>
<i>Шостак Марія і Йосиф</i>	<i>92</i>
<i>Мазовіта Анна і Василь</i>	<i>95</i>
<i>Микитенко Віра і Петро</i>	<i>96</i>
<i>Попович Марта і Михайло</i>	<i>97</i>
<i>Боровок Микола</i>	<i>100</i>
<i>Кука Христина</i>	<i>102</i>
<i>Шкірка Дмитро</i>	<i>105</i>
ЧАСТИНА ДРУГА	107
<i>Сенів Катерина та Петро</i>	<i>107</i>
<i>Бурлак Ганя і Павло</i>	<i>111</i>
<i>Семчишен Іван та Василь</i>	<i>112</i>
<i>Підгайні Марина та Михайло</i>	<i>113</i>
Гора з Горою не Сходяться, а Людина з Людиною Зійдеться (давнє українське прислів'я)	114
Наші Знамениті Волонтери: Українські Січові Стрільці - Гордість Українців в Джілонгу	115
Висновок	116

РОЗДІЛ ШОСТИЙ: Організаційне життя.....	118
Громада - Філія Джілонг, Українська Громада Вікторії.....	119
Звіт Громади Джілонгу	129
Звернення Стафана Теплого (1998) - Офіційне Відкриття Дому ...	131
Пласт (Українська Скаутська Організація).....	133
Українські Суботні Школи.....	136
Українська Суботня Школа Белл-Парку.....	136
Українська Суботня Школа Східного Джілонгу.....	138
Українська Суботня Школа на Пакінгтон-Стріт.....	139
Дві Українські Суботні Школи в Джілонгу	139
Спілка Української Молоді (СУМ))	140
Українські Церкви Джілонгу	141
<i>Форма Церкви Покрови Пресвятої Богородиці у Белл-Парку.</i>	<i>141</i>
<i>Форма Автокефальної Православної Церкви Різдва Пресвятої Богородиці у Белл-Парку.....</i>	<i>142</i>
Важливість Української Католицької Церкви.....	144
<i>Перша Конференція Українських Католицьких Священників</i>	<i>146</i>
<i>Перше Братство Католицької Церкви.....</i>	<i>147</i>
<i>Патріарх Йосиф Сліпий</i>	<i>155</i>
Висновок.....	156
Роль Жінок та Жіночих Організацій.....	158
РОЗДІЛ СЬОМИЙ: Соціальний Капітал.....	158
Розвиток Союз Українок Австралії в Джілонгу	165
Танцювальний Колектив Пласту	170
Освіта та Передача Української Культури.....	171
Розвиток Кумівства	172
Розвиток Соціальних Мереж	174
Висновок.....	174
РОЗДІЛ ВОСЬМИЙ: Висновок	176
Соціальна Інтеграція та Соціальний Капітал	179

Економічний Вплив	179
Заключна Подяка	180
Джерела	182
Додатки.....	198
Додаток А: Перелік Пасажирів	198
Додаток В: Записи Facebook.....	207
<i>Запис 1 (12-10-2016), Оцифрування Культурної Спащини</i> <i>Австралії.....</i>	207
<i>Запис 2 (16-10-2016), Освячення Української Католицької Церкви</i> <i>в Джілонгу.....</i>	208
<i>Запис 3 (02-12-2016), Перші Українські Емігранти та Щорічний</i> <i>Празник</i>	209
<i>Запис 4 (05-12-2016), Українські Громадяни Похилого Віку у</i> <i>Джілонгу.....</i>	211
<i>Запис 5 (08-12-2016), Голодомор 1932-1933. 'Смерть через Голод'.</i> <i>212</i>	
<i>Запис 6 (12-12-2016), Повар Попович</i>	213
<i>Запис 8 (17-01-2017), Краудсорсинг.....</i>	215
<i>Запис 9 (26-01-2017), Філія Союзу Українок Австралії (СУА) в</i> <i>Джілонгу.....</i>	216
<i>Запис 10 (30-01-2017), Червоний Хрест та УМКА</i>	217
<i>Запис 11 (05-02-2017), Єпископ Іван Прашко та Церква і</i> <i>Життя</i>	217
<i>Запис 12 (05-02-2017), Парафія Святої Родини в Белл-Парку,</i> <i>Джілонг</i>	219
<i>Запис 13 (13-02-2017), Громада та Краще Життя.....</i>	219
<i>Запис 14 (19-02-2017), Пласт</i>	220
<i>Запис 15 (19-02-2017), Міжнародні Джамбори Пласту</i>	221
<i>Запис 16 (25-02-2017), Гірки Жнива: Свобода та Ідентичність...</i> <i>222</i>	
<i>Запис 17 (05-03-2017), Вклад Ранніх Українських Емігрантів</i> <i>Джілонгу.....</i>	223

<i>Запис 18 (12-03-2017), Вишанування Тараса Шевченка</i>	<i>224</i>
<i>Запис 19 (15-03-2017), Великодня Писанка.....</i>	<i>225</i>
<i>Запис 20 (26-03-2017), Ми Маємо Нового Священника</i>	<i>225</i>
<i>Запис 21 (02-04-2017), Відзнака Тараса Шевченка та Артур А. Калвелл.....</i>	<i>227</i>
<i>Запис 22 (9-4-2017), Великодне Служіння.....</i>	<i>228</i>
Словник Термінів	230

РОЗДІЛ ПЕРШИЙ:

Збереження Культурної Спадщини та Ідентичності

З початку української еміграції, українці завжди робили свій внесок у життя та розвиток місцевих громад. Австралія прийняла перших емігрантів з України в 1948 році. Перед вами історія цих українців у місті Джілонг, Австралія. Історія ця охоплює беззастанні зміни, розбрати, конфлікти та парадоксальні конфронтації, з якими стикнулися перші українські емігранти під час подорожі до Джілонгу. Це стислий опис картини життя переміщених осіб з України, які прибули з двох різних регіонів світу продовжувати життя Австралії після Другої Світової Війни. Важливо відзначити, що історія вказує на значимість культурної ідентичності та стабільності у постійно мінливій Австралії.

Перший міністр імміграції Артур А. Каллвел передбачив потенційну цінність громади мігрантів у 1947 році, коли він стверджував, що людський капітал є істотним активом для розвитку Австралії (Zubrzycki 1995). Разом із людським капіталом українці принесли капітал соціальний, накопичений за час минулих міграцій, а також культурну ідентичність, невідому у Джілонгу до Другої Світової Війни. Економічний ландшафт Австралії змінився. На зміну прийшли перші українські емігранти Джілонгу, які прибули сюди 1948 року, щоб остаточно оселитись у місті. Вони сприяли зміні соціокультурного середовища портового міста, розташованого в бухті Корио і на річці Барвон, штат Вікторія, Австралія. Джілонг був сільськогосподарським, виробничим та індустріальним центром, і українські емігранти знайшли зайнятість в місцевому бізнесі. Але що ще важливіше, вони принесли із собою власну культурну спадщину, багату традиціями та соціальним капіталом, щоб забезпечити процвітаючу спільноту та культурну ідентичність, яка забезпечила процвітання їхньої громади протягом 70 (і, сподіваюся, ще більшої кількості) років у Джілонгу.

Концепція культури “повинна розглядатися як комплекс характерних матеріальних, духовних, інтелектуальних та емоційних рис суспільства, що включає в себе не лише різні мистецтва, а й спосіб життя, основні правила людського буття, системи цінностей, традицій і вірувань” (UNESCO 2001, с. 1). Австралія є учасницею Конвенції ЮНЕСКО про захист та заохочення розмаїття форм культурного самовираження (Australian Government Department of Communications and the Arts 2017), що також стосується емігрантів, які є громадянами Джіллонгу.

Крім того, це дослідження ґрунтується на соціокультурній теорії Лева Семеновича Випотського (Vygotsky 1978), яка складає основу для аналізу складності культурної ідентичності (Hall 1990), соціального капіталу (Lin 2002) та розвитку людського капіталу (Schultz 1961) для стійкості громад у різних просторах та часах. У 1961 році Теодор Шульц створив термін “людський капітал”, посиляючись на людську владу та людські ресурси для створення спроможності набутися знання та навички, що мають економічну цінність для громади. Люди в соціумі поділяють особливості, погляди, інтереси та, можливо, історичні або культурні ознаки. Ці атрибути - цінності, ставлення та поведінка, з якими вони можуть резонувати, відчуваючи приналежність до спільноти. Співтовариство слугує для людей свого роду якорем і часто асоціюється з національністю, що має відмінну культуру (Hall 1990). Відмінна культура у цій роботі - це культура перших українських емігрантів Джіллонгу. Розуміння того, як соціально-культурні дії громади (Vygotsky 1978) впливають на виживання, ідентичність та передачу культури, включно із роллю соціального капіталу (Lin 2002), є центральними для виживання особистості та громади. Путман і Гросс (Putman and Gross: 2002, с. 5) зазначають, що “Л. Джудсон Ганіфан ... передбачав усі найважливіші елементи пізніших інтерпретацій “теорії соціального капіталу”. Теорія, розроблена Ганіфаном, стосується соціального спілкування, товариства та співчуття серед людей у спільноті, яка діє на користь усіх її учасників. “Ідея в основі теорії соціального капіталу надзвичайно проста: соціальні мережі важливі. Мережі мають цінність ... для людей, які в них перебувають” (Putnam & Goss 2002, с. 5). Ці мережі здатні об'єднувати людей для збереження чи зміцнення ситуативних зв'язків, як у випадку українських емігрантів у Джіллонгу, яким було потрібно вивчити англійську мову, перетнути культурні кордони і ефективно функціонувати в контексті місцевої австралійської спільноти.

Важливо зазначити, що соціокультурна теорія Виготського (1978), яка зосереджується на соціокультурному підході, розробленому ним у 1920-х і 1930-х роках, ґрунтується на концепції, що діяльність людини відбувається в культурних контекстах, опосередкованих мовою та іншими інструментами. Цю теорію найдоцільніше розглядати у відповідному індивідуальному історичному розвитку, виживанні та становленні особистості, включно із зосередженням уваги на керівництві для покращення засобів до існування. Сила ідей Виготського найкраще описується в динамічній взаємозалежності індивідуальних та соціальних процесів у перетворенні суспільної діяльності на внутрішні процеси. Це також висвітлено у працях Wertsch (1998), котрий вказував, що на особу впливають соціальні джерела та дії інших людей як в індивідуальному, так і в соціальному плані, за посередництва інструментів та знаків у новому середовищі в Зоні Найближчого (Проксимального) Розвитку (ЗПР).

ЗПР - це "співвідношення між актуальним рівнем розвитку, що визначається здатністю діяти незалежно, та рівнем потенційного розвитку, що визначається спільною діяльністю з дорослим, або у співпраці із більш здібними однолітками" (Vygotsky 1978, с. 86). ЗПР є критичним показником у формуванні культурної ідентичності та мови. Ідентичність та мова, в свою чергу, мають пряме відношення до людського капіталу, оскільки окремі особи, на основі допоміжних вказівок, поступово досягають рівня розвитку людського потенціалу, щоб функціонувати як у місцевому соціумі, так і у власній громаді. Несамостійні індивіди покладаються на досвід інших та передачу набутих знань у процесі соціальної взаємодії із місцевим суспільством. Крім того, більш здібні індивіди скеровують тих, хто перебуває в процесі розвитку, на шляху до опанування культурними інструментами місцевого суспільства та в контексті їхньої власної громади. З часом, ці індивіди приймають на себе все більшу відповідальність за власний розвиток та участь у різноманітних процесах (Lave & Wenger 1991). Ці процеси заохочують передачу культурних навичок та мови задіюючи різні форми участі та взаємодії із дорослими та однолітками у суспільстві, шляхом як відмінних, так і повторюваних досвідів. Мова є важливим засобом медіації та культурним інструментом, з допомогою відбувається спілкування та усвідомлення нового середовища. Таким чином, різноманітні види активності надають змогу синтезувати впливи, або ж асимілювати наслідки взаємозалежностей. Центральний елемент

ідей Вигоцького полягає у факті взаємозалежності людей у соціумі та трансформації процесів соціального обміну, щоб інтерналізувати обдані навички.

Виготський (1978) наголошує на існуванні зв'язку між комунікацією та культурними інструментами через мову, на основі якого індивіди та групи людей наповнюють своє оточення змістом. Він концентрує увагу на процесі, а не на результаті, що дозволяє спостерігати за розвитком трансформації поведінки у певному середовищі, а також вловити динамічний зв'язок між стабільними та мінливими характеристиками у відносинах між індивідами.

Ці зв'язки поєднують міжособистісні та внутріособистісні процеси, в яких люди творять історію в ході культурного процесу. Ці зв'язки медіюються шарами багатоголосся, щоб надати зміст взаємодіям через мову як культурний інструмент у вигляді мовлення як опосередкованої дії. Виготський розглядав мову як психологічний інструмент, що перетворює психічні функції, такі як пам'ять, у соціальний стан, щоб стати продуктом соціокультурної середовища (Vygotsky 1978). Цей продукт є реєстром когнітивних та соціальних змін у середовищі, як зазначено, задокументовано та відображено першими українськими емігрантами Джілонгу. Для підтримки своєї спільноти, вони інтегрували різноманітні впливи культури та мови, завдяки практичному застосуванню соціокультурної тактики. Спогади про перших українських емігрантів Джілонгу, які використали культурний інструмент мови для посередництва особистих історій, дозволяють їм передати значення свого виживання та бачення власного місця в своєму особистому світі та у спільноті. Наративи, як інструменти культури, пов'язують минуле, сьогодення та майбутнє. Вони допомагають нам бачити та розуміти події, що мали вплив на наше середовище, слугуючи важливими інструментами формування колективної та індивідуальної ідентичності (Wertsch 1998).

Особисті наративи

Схематичний підхід дозволяє наративу розробляти сюжетні лінії, де кожна фабула допомагає зрозуміти багато епізодів. Різні персонажі дають підстави для колективної історії з використанням нових культурних інструментів, що їх пропонують цифрові технології, де методи запам'ятовування замінюються новими засобами зберігання.

Використання тексту збільшує доступність інформації для більшої аудиторії за допомогою нових технологій. Нові технології дали потужний поштовх індивідуальному самовираженню, як це можна побачити через YouTube, Myspace або Facebook, таким чином переосмисливши власне “я” індивіда і створивши окреме “я” у віртуальному просторі. Одночасно, ця тенденція сприяла демократизації офіційних історичних реєстрів, створивши простір для особистих спогадів та вражень людей. Мета полягає в тому, щоб прискорити і зафіксувати перспективи, а не результати, і, таким чином, адаптуватися до поточної наративної практики, що базується на всюдисущій соціальній взаємодії (Lambert 2013). Описана тенденція перегукується із прикладом, коли Facebook активував подальшу демократизацію та відображення нової самосвідомості спільноти у віртуальному просторі наступними поколіннями.

Миттєва популярність цифрових пристроїв та висока активність так званого цифрового покоління у співставленні із цифровими іммігрантами (Prensky 2001) створили лінію розлому в оповіданнях історій. Наявність технологій не гарантує рівного доступу, використання, або ж сталого рівня компетентості. Часто це призводить до браку цифрових розповідей про іммігрантів та до використання інструментів культурної технології в рамках цифрового простору як соціальної практики. З точки зору Виготського, брак посередництва цих культурних інструментів стає на заваді міжособистісній формі спілкування та усвідомленню культурних інструментів, негативно впливаючи на індивідів (Vygotsky 1978). Становлення самосвідомості серед цифрових іммігрантів має вирішальне значення для полегшення зберігання їхніх історій, спогадів та мови, щоб забезпечити громадянську участь та соціальну інтеграцію в цифровому світі.

В глобальному та інформаційному світі цифровий наратив заохочує збереження культурної спадщини, яка стала цінним ресурсом для відображення різноманітності громад. Це підвищує розуміння та обізнаність щодо поняття ідентичності, а також вкладу попередніх поколінь у благополуччя громад та суспільства. Визнання та розуміння попередніх поколінь забезпечує сталий розвиток на користь поколінь майбутніх, і ця ідея не була втрачена. Основна тема Всесвітнього дня пам'яті аудіовізуальної спадщини ЮНЕСКО 2016 року - “Це ваша історія - не втрачайте її” (Бокова, 2016, с. 1) - стосується колективної пам'яті українців Австралії та необхідності усвідомлення їх культурної

та соціальної самобутності, а також неповторної ідентичності. Свідчення, зібрані з архівів, особистих оповідань та вторинних ресурсів, відображають внесок колективної спадщини перших українських емігрантів Джілону в функціонування австралійського суспільства у період між 1948 р. та 60-ми роками. Переказування історії є частиною спадщини, яка є “нашим надбанням з минулого, з якими ми живемо сьогодні, і яке ми передаємо майбутнім поколінням” (UNESCO 2016, с. 1). Тоді як матеріали, збережені в бібліотеках, особистих колекціях та архівах громади часто були недооцінені, визнання цифрової спадщини підняло цінність культурних надбань не лише на міжнародному та національному рівнях, але також і на рівні місцевої громади.

Хартія ЮНЕСКО про Збереження Цифрової Спадщини

Хартія ЮНЕСКО про збереження цифрової спадщини (ЮНЕСКО 2003) передбачає, що культурна спадщина складається з унікальних матеріальних та нематеріальних ресурсів людських знань і форм вираження, цінних для окремих осіб та громад, які можуть бути перетворені в цифрову форму із аналогічних збережених ресурсів. У своїй оригінальній формі, ці ресурси можуть бути органічно цифровими, включаючи тексти і зображення, які є значними та цінними і повинні зберігатися для сучасних та майбутніх поколінь. Створення та кодування багатьох частин, а також наявність та використання спільних характеристик у часі та просторі у цифровому форматі визначає цифрову спадщину. Ця цифрова спадщина, використовуючи цифрові технології та Інтернет, є новою формою вираження, уможливленою завдяки зростанню ролі Інтернету та соціальних мереж, що дозволило забезпечити доступність і збереження ідентичності, а також культурного та соціального спадку.

Згідно із 47-ю резолюцією ЮНЕСКО, прийнятою Генеральною Конференцією на 38 сесії, стратегічна ціль 7 була поставлена, щоб захистити, рідвишувати та передати спадщину у всіх формах, а також “збільшити поінформованість місцевих громад щодо їхнього культурного надбання, в тому числі з допомогою кібер-додатків, спрямованих на збереження спадщини ...” (UNESCO 2016, с. 40). У професійних групах ЮНЕСКО по збереженню цифрової спадщини

(2016), включно з бібліотеками, музеями та архівами, відбувається розробка засобів збереження пам'яті людей, щоб окреслити різноманіття, мови та культури, та захистити документальну спадщину у всіх формах, включно із цифровою. 1 та 2 липня 2003 р., у Штаб-квартирі ЮНЕСКО було одноголосно прийнято рекомендації щодо збереження та доступу до документальної спадщини, у тому числі в цифровому форматі, шляхом проведення досліджень.

3 2009 року уряд Австралії (Australian Government of Communications and the Arts 2017) є учасником Конвенції ЮНЕСКО про охорону та заохочення розмаїття форм культурного самовираження. Члени Конвенції підтримали дослідження культурного внеску на різних рівнях суспільства. Австралія не затримується, і з допомогою Фундації Українознавчих Студій в Австралії (ФУСА) та Державної Бібліотеки Вікторії (ДБВ), цей проект цифрової культурної спадщини в Австралії став можливим. Таким чином, визнано важливість збереження спадщини та заохочення культурної ідентичності з метою досягти більш глибокого розуміння того, як створювати кращі культурні можливості. Це забезпечить позитивний вплив на соціальний та людський розвиток в міжкультурному діалозі, в глобалізованому світі інформаційних технологій.

Глобалізація

Теодор Левіт (Theodore Levitt, 1983) відомий як перший автор, що використав термін “глобалізація” у своїй статті під назвою “Глобалізація Ринків”. У статті, автор згадує глобалізацію як новий феномен, наряду із поширенням технологій, таких як Інтернет та соціальні технології, а також із тим як товари продаються по всьому світу за встановленими стандартами без виражених локальних варіацій. Він також зазначає, що глобалізація створює бажання підвищити стандарти життя на глобальному рівні шляхом використання новітніх технологій. Щоправда, такі бажання не є ані новим феноменом, ані концепцією глобалізації з метою маркетингу товарів за межами їх безпосередньої локації. Глобалізація є зв'язком між людьми, що створюють можливості для сталого економічного розвитку та для обміну знаннями та ідеями серед різноманітних громад.

О'Рурк та Вільямсон (O'Rourke and Williamson, 2002) зазначають, що глобалізація не є новою концепцією - вона зародилася у 19 столітті

разом із рухом населення з метою покращення умов життя. Ці люди мігрували з локації на локацію аби підтримати на належному рівні, або покращити власне життя. Вони формували нові громади та об'єднували свої культурні знання та навички, перетинаючи територіальні кордони, щоб генерувати новий культурний досвід та покращити досвід місцевих громад. Таким чином, концепції глобалізації та економічного зростання залишаються такими ж актуальними сьогодні, як і у 19 столітті. Обмін знанням, навичками та досвідом поліпшив стандарти життя по мірі того, як міграція ставала більш мобільною та нові культурні ідентичності формувалися у різноманітних громадах. Загальна ідея полягала в тому, що ці громади заохочують людей розвивати культурну ідентичність, що допомагає їм зберігати власні звичаї та створює можливість встановлювати звязки із однодумцями. Томлінсон (Tomlinson, 2003) вважає, що культурна ідентичність стала продуктом глобалізації, подібно до того як у 19 столітті люди перетинали географічні кордони. Трансформуючи власну соціальну структуру та обставини. Замість того, щоб зникнути зовсім, їхня культурна ідентичність набула іншої форми. Глобалізація не знищує культурну ідентичність - швидше, культурна ідентичність посилюється та розповсюджується під впливом глобалізації. Таким чином, відбувається переосмислення колективної громади в іншому часі та просторі крізь призму нових комунікативних форм та наслідків самосвідомості й безперервності, актуальних для відповідного культурного контексту. Кастелз (Castells, 1997) у своєму відомому дослідженні інформаційного віку зазначає, що сплеск колективної ідентичності в непрямих умовах оскаржує глобалізації та особистій ідентичності. Проте, колективна ідентичність не обмежується інформаційною ерою - до прикладу, українці розвивали свою культурну ідентичність протягом багатьох століть та у складі багатьох імперій, включно із тривалим пануванням Австро-Угорської імперії у 19 столітті. Багато українців тікали від жалюгідних економічних умов у Галичці (Галичині), території сьогоденної західної України, у пошуках достойного рівня життя та добробуту. Вони шукали можливостей для праці, або землеробства в інших частинах Австро-Угорської імперії, якою правили Габсбурги (Satzewich 2002).

Ці люди формували спільноти та розвивали культурну ідентичність протягом тривалого часу (Hall 1990), щоб зберегти свій культурний спадок. Одночасно, вони створювали унікальну культурну ідентичність для збереження власних традицій, мови та адаптації до стилю життя, що

був невідомий 'іхній попередникам. Ідентичність є солідарністю серед людей, що поділяють відчуття спільності “звичаїв, цінностей, вірувань та традицій народу, включно з мовою, релігією та мистецтвом” (Shulman 1999, с. 101).

Культурна Спадщина та Ідентичність

Згідно з ЮНЕСКО (2003), культурна спадщина включає в себе традиції та живі засоби самовираження, соціальні практики, святкування, знання та звичаю, що стосуються тривалого розвитку та традиційних ремесел. Знання та навички є цінними та актуальними для груп у контексті розвитку та передачі культурної спадщини, що відіграє значну роль у відчутті ідентичності та тривалості з минулого до теперішнього та на майбутнє. Таким чином, передача культурної спадщини та формування культурної ідентичності є корисними для суспільства. Коли у 1845 році великий український поет та пророк Тарас Шевченко писав про соціальну згуртованість та розвиток ідентичності, він закликав українців дізнаватись про інших, але не цуратись власних надбань (Shevchenko 1961). Він заповідав нести відповідальність за свої дії та бути частиною громади, разом з тим почуваючись причетними до суспільства загалом.

Крізь час, українці зрозуміли значимість передачі власної культурної спадщини та ідентичності у наявному соціокультурному контексті. Адже культурна ідентичність - це процес, або діалог у визначених обставинах. Це колектив “зі спільною історією та спадковістю (який є) ‘одним народом’ зі стабільною, незмінною та тривалою системою бачення та розуміння поза розбіжностями та мінливостями історії” (Hall 1990, с. 223). Йдеться про виявлення соціокультурних контекстів та вивчення соціальних рухів, що свідчать про тривалу творчу силу формування культурної ідентичності, в рамках новоявлених практик культурної репрезентації у приймаючих суспільствах. Збереження культурної спадщини відіграє важливу роль у постійному та динамічному процесі культурної ідентичності, де індивіди набувають певне знамено, що спрямовує їх крізь різні стадії життя. Це знамено зіткане з пам’яті, наративів, а часто навіть міфів в рамках дискурсу часу та вірувань.

Контекст цієї роботи починається із першою хвилею людей, які покинули Україну у 1751 році; наступні хвилі послідували у 1890х роках та у 1910 році з Галичини до Боснії та Бачки. Останні дві хвилі імігрантів, після Другої Світової Війни, хлинули до Трієсту в Італії і нарешті до

Австралії та Джілонгу, починаючи в 1952 року, а більшість у 1954 року. Окрім цих хвиль, ще одна група із західної та східної України емігрувала до Австралії через Німеччину на початку 1948 р. Дві групи емігрантів, які оселились у Джілонгу, стали частиною глобалізації у соціокультурному процесі, що сформулював зв'язок із ерою інформаційних технологій.

РОЗДІЛ ДРУГИЙ: Глобалізація для Українців

В ері інформаційних технологій конективність та соціокультурний процес можуть бути невизначеними. Інформаційна ера спричинила велику кількість змін у режимах комунікації. З допомогою різноманітних медіа, форми спілкування уможливили поширення зв'язків поза межами найближчого соціального середовища. Соціальні медіа дозволили українцям у Джілонгу (Джілонгські - місцевий термін для позначення українських мешканців міста), наряду з багатьма іншими мультикультурними групами, налагоджувати зв'язки незалежно на відстань від Джілонгу. Конективність та конективізм не обмежені тим, як люди набувають знання у навчальному середовищі із застосуванням технології. Знання, яке вони отримують, дозволяє їм перетворити навчання на тривалий процес, що відбувається у різних практикуючих спільнотах та часто триває все життя (Siemen 2004). Галина Лій (Фролович) (Facebook 2017), родом із Джілонгу, відновила зв'язок із іншими членами громади Джілонгу з допомогою соціальних технологій. Галина також встановила контакт із тими, які покинув місто, але зберегли спогади, все ще пам'ятаючи пісні, яких навчали в Пласті. Навіть сьогодні Галина продовжує їх співати. Вона є однією з тих людей, які навчалися та співпрацювали у контексті різноманітних груп та спільнот - наприклад, церкви, Громади (української спільноти), Пласту (організації українських скаутів), або СУМ (Спілка Української Молоді) у Джілонгу; сьогодні, із розвитком соціальних технологій, ці люди відновили зв'язок, аби пригадати ті контакти, що мали особливий вплив на їхнє життя. Такий взаємообмін відбувався у групах і був природнім явищем для українців Джілонгу. Castells (1997) стверджує, що інформаційний

ера може звільнити особу від статичного існування та замінити античну метафору машин поняттям взаємодії шляхом глобальної мобільності. Ця глобальна мобільність не є новим феноменом і, згідно із Смітом та Фавелом (Smith and Favell 2006), поєднана із особистим вибором, професійною кар'єрою та освітніми можливостями. З іншого боку, ця мобільність не є ні вільним вибором, ні чимось пов'язаним із бажаним вибором. Smith and Favell (2006) зазначають, що сьогоденний глобальний світ уособлює висококваліфіковану робочу силу із небувало мобільним та різноманітним стилем життя. Така концепція розмаїття та майстерності не обмежується Інформаційним Віком. Шляхом міграції, вона розширилась та увібрала в себе придбання землі та обмін ідеями, і матеріалізувалася в нових поселеннях та відтворенні культурної ідентичності, щоб реалізувати нові середовища. Навички та знання, які міграція приносить у нову країну уможливають обмін баченнями, ідеями, продуктами та іншими аспектами культури. З іншого боку, Castells (1997) також зазначає, що персональна ідентичність піддається сумніву в контексті сплеску колективної ідентичності у побічних обставинах. Такі обставини мобільності можуть переміщувати людей; проте одночасно, люди можуть зберігати потужну колективну пам'ять про свою Батьківщину та через цю пам'ять сприймати Батьківщину як правдиву домівку. Такі спогади зберігаються та передаються з допомогою культурної спадщини через звичаї, традиції, вірування та матеріальні та нематеріальні об'єкти та громади. Люди мають цю спільну спадщину; попри те, що вони з різних причин розкидані по світу, їхній зв'язок із Батьківщиною та їхнє масове розповсюдження позиціонує їх таким чином, що вони стають частиною діаспори. Діаспора означає розповсюдження населення, але, разом з тим, і культурну ідентичність, що об'єднує частку населення, розсіяну поза географічними межами Батьківщини.

Ці концепції є актуальними для українців та мають пряме відношення до їхньої еміграції та мандрування світом, що позначили глобалізацію українців. Українці та мешканці території сучасної України завжди були мобільними. Для українців, глобалізація створює нові форми поселення та умов життя. Їхня культура та розповсюдження гуманізували глобалізацію через міграцію, а останнім часом також через взаємодію із соціальними технологіями. Таким чином, українська культура стала “справжньою платформою для діалогу та розвитку, що відкриває нові сфери солідарності” (ЮНЕСКО 2005, ст. 6). У процесі,

продукт глобального контакту культур створює відчуття нових незвіданих вершин, заохочуючи розповсюдження новітніх соціальних та культурних форм. Деякі з цих форм вперше прийшли із Закарпаття, що у сучасній західній Україні.

Перша Хвиля Іміграції

У 1751 році відбулася організована еміграція з Мукачево, Закарпатської обл. на заході України до Бачки і з Закарпаття до села Руський Крстур у Сербії (Belej 2008). Як зазначив Магочі (Magocsi: 2015, с. 95):

“у 1745 р., перший контингент карпато-русинів з'явився у поселенні під назвою Киристор у серці регіону Бачка. Більше русинів прибуло у 1750-х та 1760-х, коли близько 2,000 переселенців оселились у Бачка Киристурі, а також в околицях міста Куцура. Найбільша концентрація емігрантів була у селищі Бачка Киристурі, в результаті чого назву було змінено на Руський Киристор. Ці карпато-русинські поселенці описували себе традиційним етнонімом руснак та принесли із собою свою східну уніатську католицьку віру, яка слугувала також відмінною рисою між руснаками та представниками інших національних та релігійних громад у довколишніх селищах. Крім того, вже у 1757 р. у Руському Киристурі було відкрито першу початкову школу. Ці фактори, і додатково відсутністю шлюбу з сусідніми народами, забезпечили збереження русинів / руснаків як окремої етнічної групи”

Вони оселились у таких місцевостях, як Бачка (також відома як Бач-Бодрог), Срем (Szerem), Торонтал (що зараз є частиною Воеводини); сьогодні, ці люди більш відомі як воеводинські русини. Цей низинний регіон у самому центрі Угорської імперії вздовж річок Сава і Дунай був малонаселеним, але багатим на сільськогосподарські ресурси (Magocsi 2015). Але перед своєю появою в цій місцевості, ці люди називалися русинами і жили по обидві сторони Карпатських гір і вздовж польсько-словацького кордону (Kubijovuc 1993). Вони емігрували з тих регіонів з релігійних причин, принісши із собою свій діалект, віру та книги, написані кирилицею. Русини емігрували з економічних міркувань, задля свободи релігії та змоги зберегти власну культурну ідентичність; церква

відігравала у цьому процесі значну роллю. Як тільки русини прибули до Кочури, вони збудували церкву та за два роки відкрили школу (Segedi, 2014). З часом, вони оселилися у таких селах, як Бачка, Славонія, Срим-Петровка, Беркасово, Миклошевці, Сремська Мітровица, Врбас та Новий Сад. Задля підтримання власної релігії та культурної ідентичності, у кожному селі було створено парафії (Belej 2010).

У 1795 році, після придбання Австрійської імперії під час першого поділу Польщі, було створено Королівство Галичину. Його було знищено наприкінці Першої світової війни, в жовтні 1918 року (Kubijovyc et al. оновлено 2014). Доля Галичини була тісно пов'язана із австрійськими правителями. У Парижі, Габсбургів, як родину Марії-Антуанетти, вважали реакціонерами, що постійно перебували у стані війни - отож, чоловіки Галичини були військово зобов'язаними та належали до австрійської армії. “Життя в Галичині було переповнене клопотами та проблемами. Громадяни ніколи не мали повного контролю над власними долями, на основі чого розвивалося сильне відчуття фаталізму у поєднанні із характерним почуттям гумору” (Davies 2012, с. 451). Гумор та пісні зберігалися віками, щоб забезпечити виживання багатьох поколінь. Крім того, Греко-католицька уніатська церква слугувала громаді та продовжувала візантійську традицію у літургіях та дотримувалась папського верховенства. Важливо згадати тут право на українську національну та культурну ідентичність, а також те, що у 1848 році делегати з Галичини відвідали Слов'янський Конгрес у Празі, де українську ідентичність було офіційно визнано. Це визнання відкрило кілька соціальних і політичних прогалин, включаючи невеликий, але впливовий буржуазний клас, який мобілізував підтримку націоналізму (Davies 2012).

Друга Хвиля Іміграції

“Після руйнівних повеней на початку 1880-х років, сільська бідність досягла катастрофічних масштабів ... села потерпали від голодомору”. Результатом цього стала масова міграція сімей (Davies 2012, с. 457). Ця міграція почалася з виїзду людей до Німеччини у якості сезонних працівників, до нових індустріальних міст Америки, до степів Канади та до Боснії. Розчищати ліси та розпочинати сільськогосподарську культивування у цій частині Габсбурзької Імперії. Коли мігранти прибули на ці землі, вони зрозуміли важливість власної культурної ідентичності

на націоналізму. Вони привезли із собою свої цінності, атрибути та поведінку - і це ідентифікувало їх та закріпило здатність до виживання та особистого розвитку. Вони зосередились на покращенні життя шляхом вирішення проблем у рамках ЗІР під керівництвом дорослих та у співпраці з більш здібними особами (Vygotsky 1978), щоб розвинути власні громади.

У 19 ст., цінності та атрибути передавалися через спільноти, що спонукали людей брати відповідальність за розвиток свого власного людського потенціалу через різноманітну діяльність та набуття досвіду, щоб здобути культурну ідентичність. Не лише у Габсбурзькій, але й у німецькій та російській імперіях ідентичність проявлялася через націоналістичну діяльність, оскільки слов'яни прагнули автономії у складі цих держав (Benson 2004). У 1878 р. було укладено новий порядок і землі Османської Імперії було приєднано до Австро-Угорщини. Новий порядок детально задокументовано у *Affaires Etrangères* (1878). Імперія не мала бажання надавати автономію окремим територіям, що призвело до анексії та експансії Австро-Угорщини (Heppell & Singleton 1961). Як результат, було підписано Берлінський договір і, зокрема, статтю XXV Берлінського конгресу 1878 року, для задоволення інтересів Австро-Угорщини шляхом розширення їхньої окупації та передача території Боснії та Герцеговини у рамках сільськогосподарської експансії (*Affaires Etrangères* 1878).

Ця експансія дозволила Імперії надати землю багатьом громадянам, включно із мешканцями Галичини а саме, Львова, Тернополя та Івано-Франківська у сучасній Україні. Життя в Галичині було скрутним, оскільки багато дрібних господарств розпадалися і родини більше не могли вижити на цих землях. Отож, поставав вибір: залишитись у скрутному становищі в Галичині, або ж мігрувати в пошуках кращого життя. Значна частина населення обрала другий варіант - люди мігрували до Аргентини, Бразилії, Сполучених Штатів, Канади, Бельгії та Франції. Певна група мігрувала до Боснії та Герцоговини. А після 1945 - до Бачки та Срему. Міграція до Боснії була нескладною, оскільки ця територія підпорядковувалась Австро-Угорській Імперії, що дозволяло уникнути формальностей, таких як паспорти (Nota 1994). Як зазначає Йосиф Гродський, ця друга хвиля мігрантів до Боснії складалася із 72 сімей із Галиції, котрі прибули у 1898 році до сучасного боснійського міста Прнявор. Певна кількість колоністів одержала визначений наділ землі - «царовину». Попри це, умови життя спричинили у Прняворі епідемію

тифу. В той же час, місцеве ісламське населення Боснії та православні серби забороняли греко-католиками українцям ховати своїх небіжчиків на їхніх цвинтарях. Таким чином, перша земельна ділянка площею в 12 акрів, або 12 гектарів, була віддана під український цвинтар у Прняворі.

У 1902, Митрополиту Андрею Шептицькому стало відомо про їхнє скрутне становище і він особисто відвідав свою конгрегацію між річками Сава та Драва (Miz 2007) - територія, що вважалася “нічийною землею, розташованою на межі колишньої Австро-Угорської та Османської імперій” (Schneider-Jacoby 2017, с. 1). Митрополит Шептицький з гіркотою жартував, що “йому доводилося подорожувати трьома класами: першим коли їхав на возі, другим, коли йшов біля возу, і третім коли сам мусів пхати воза” (Lachowicz & Lachowicz 2012, с. 2). Lachowicz and Lachowicz (2012) також зазначають, що Митрополит придбав землю у селі Камениця для духовних потреб українців та заснував монастир чину Студитів у 1902 р. Греко-католицька церква відіграла значну та тривалу роль у організації релігійного життя українців будуючи церкви і підтримуючи scolaстичне та культурне життя у Боснії та Герцеговині з метою оприлюднення національної ідентичності українців (Kacharaba 2013). Незважаючи на скрутні фізичні та фінансові умови, українці організовували бібліотеки та викладання української мови для наступних поколінь. Вони започаткували українську газету Рідний Слово, що виходила двічі, або тричі на місяць у період між 1933 та 1941 pp. (Lachowicz & Lachowicz 2012).

Третя Хвиля Іміграції

Мешканці Галичини, що мігрували під час другої хвилі, отримали безкоштовні ділянки плодючої землі, придатної для сільського господарства та випасання тварин. Натомість, третя хвиля іміграції, що хлинула з Галичини до Боснії, в околиці Прнявора, у 1910 р., постала перед необхідністю купувати землю. Як правило, цим людям не випадало щастя придбати якісну землю; зазвичай, їм виділялась кам'яниста місцевість і ліси, які вимагали очищення, перш ніж землю можна було обробляти. Життєві умови не завжди були сприятливими, і деякі галичани покидали ці землі, щоб повернутися на батьківщину. Інші ж залишились і розпочали кропітку працю - вони будували будинки та облаштовували домогосподарства та ферми, щоб усталити життя та прогледувати свої сім'ї. Їх винахідливість та майстерність дозволили їм влаштуватися та зайнятися власним життям, оскільки

вони імігрували з більш розвиненої сільськогосподарської території в Австро-Угорській імперії. “Переселенці представили нові культури: вони вирощували пшеницю, жито, ячмінь та картоплю, розвивали садівництво та бджільництво. Вони будували типові українські хати та сільськогосподарські будівлі. Серед них було багато майстерних працівників - чоботярів, столярів, колісників, шевців та ковалів. Широко використовувані товари були доступні навіть у селах. Там відбувалась торгівля, а також початки індустріалізації” (Nota 1994, с. 314). Протягом зими, українські ремесла, включно з вишиванням та ткацтвом, активно практикувалися та передавалися дітям. У домашньому колі, дітей навчали читати та писати українською, а у деяких родин, дівчатка проводили час за саморобними дощечками, переписуючи кирилицю на них та складаючи літери в слова. Релігійні молитовники, привезені з Галичини, були основними книгами для родинного читання протягом зимових місяців. Усі від малого до старого запам’ятовували Різдвяні колядки та Великодню Утренью. Музика посідала дуже важливе місце у родині. Українська Католицька Церква, з допомогою різноманітних соціальних, релігійних та культурних подій, згуртовувала українців. Недільні танці для молоді організовувались з метою взаємовиключення, щоб розширити український культурний доступ та зменшити соціальну мобільність поза громадою (Катерина Сенів 2016).

Вплив Церкви

Згідно з Рудницьким (Rudnytsky 1967), в період Габсбурзької Імперії у ранньому 19 столітті, австрійський уряд надав Уніатській Церкві, також відомій як Католицька Церква Візантійського Обряду в Галичині, рівний статус з їх Римо-Католицькими колегами. Ця реформа дозволила візантійському духовенству заснувати навчальні заклади, а після 1848 р. політичне керівництво поступово перейшло до мирянської інтелігенції, багато з яких були членами свячених родин. Між 1848 та 1867 рр., життя для вихідців з Галичини істотно погіршилося; тим не менше, старі рутени, або русини наполягали на збереженні “формальних ознак ... таких як візантійська літургія, юліанський календар та кирилиця зі її історичним правописом”. Разом з тим, у 1850-х і 1860-х рр., вони доклали узгоджених зусиль, щоб очистити грецький (Візантійський) католицький ритуал всіх латинських доповнень”. Одночасно, економічний та політичний краєвид та умови життя в Галичині стали нестерпними (Rudnytsky 1967, с. 409).

Під час Габсбурзької імперії, Церква та українське духовенство підвищили свою особисту свідомість, щоб підтримати українську етнічність, національність, релігію, майбутні покоління та соціальну сутність. Вони підтримували своїх парафіян у важкі часи в рамках цього виразного соціально-культурного контексту. Незважаючи на жорстку фізичну боротьбу, обставини заохочували культурну ідентичність та стимулювали людей адаптуватися до нового контексту. Громада створювала засоби самозбереження від зовнішніх впливів і релігія становила вагомий фактор у підтриманні культурної ідентичності. У такому середовищі, люди почали реконструювати власне існування через взаємодію один з одним та з іншими. Вони поважали гідність та право кожного бути самодостатнім (Shulman 1999), мати власну плідную земельну ділянку та вільно розпоряджатися врожаєм, навіть за відсутності фінансової компенсації.

Католицька церква відіграла ключову роль у культурній ідентичності, а також формуванні релігійних, освітніх та культурних центрів для місцевих українців. Розмовну мову було збережено, проте “українцям не вдалося забезпечити розвиток протягом часу, і їхній діалект адаптувався до соціальних, економічних та політичних умов сільського життя в Галичині 19 століття” (Nota 1994, с. 318). Деякі імігранти почали частіше спілкуватися хорватською, або сербською, в результаті чого їхня розмовна українська застоювалась, або занепадала. Проте, були й інші, що зберігали культурну ідентичність та забезпечували активний вжиток української в домашніх умовах та викладання української дітям з допомогою здобутих книг - зокрема, молитовників та інших культурних матеріалів. Католицькі жіночі релігійні чини св. Василя та Сестри Непорочної Марії продовжували популяризувати українську ідентичність через вишивку, інші народні ремесла та українську кухню. Більшість українців у Хорватії, Сремі, Бачці, Войводіні та Боснії залишилися католиками, проте “у 1930, невелика група українських католиків перейшли до Сербської Православної Церкви” (Nota 1994, с. 317).

Стосунки з Місцевими Громадами у Колишній Югославії

Люди розвивали відносини зі своїми сусідами інших національностей, серед яких були серби та хорвати. Вони оволоділи місцевими мовами,

щоб провадити торгівлю із сусідами; проте, в домашніх умовах вони користувалися рідною мовою. Молодше покоління швидко опанувало місцеві мови, до невдоволення старшого покоління, яке непокоїла думка про вимирання мови та культурної ідентичності. Тим не менше, освітню та духовну роботу провадив “всечесніший Андрій Сегеді, місіонер єпископа міста Крижевці, а пізніше місіонер митрополита Львова і Галичини Андрея Шептицького, який послав своїх священників і учнів до Югославії” (Nota 1994, с. 314). Таке зміцнення зв’язків з батьківщиною переродило мову та культурну ідентичність такою мірою, що українці стали вимагати, аби українську мову викладали в місцевих школах. Тим не менше, уряд не задовольнив їхніх вимог, українці пропонували курси грамоти в окремих селах та підтримували практику викладання української мови у своїх домівках.

Голодомор 1932-1933 Років та Україна

У 1930-х роках, інші чинники спричинили масовий виїзд населення з України. “Однією з найважливіших подій в історії України у 1930-х роках був голод 1932-1933” (Kugomiya 1994, с. 327). Голодомор 1932-1933 [Facebook, запис 5, 2016] був запланованою репресією Радянської України, націленою проти українських селян, які протистояли сталінській державній колективізації. Одним з наслідків Голодомору був примусовий експорт продовольства та запасів в обмін на техніку для реалізації політики Сталіна про індустріалізацію. Постраждали усі частини Радянської України, селяни були змушені виживати на різних заміниках їжі, що призвело до масового голоду та хвороб. Під час правління президента Віктора Ющенка, Голодомор було визнано визначальною подією в історії України, в якій загинуло 10 мільйонів людей (Makuch & Markus 2009). За словами Магочі (Magosci 2010, стор. 604), “в наступні роки, всі зусилля були спрямовані на перетворення Радянської України на територію, яка економічно, політично та культурно була невід’ємною частиною Радянського Союзу”.

Спалах Другої Світової Війни

У 1939-1945 роках, “колишня Галичина була частиною Європи, що зазнавала найбільших людських втрат, ніж будь-яка інша територія за всю попередню європейську історію” (Davies 2012 с. 478). Коли почала проявлятися Друга Світова Війна, українці вважали, що їм нема чого в

результаті широкомасштабних змін у Європі. Травмовані сталінськими утисками, а також польськими, румунськими та угорськими репресіями, вони не змогли об'єктивно оцінити своє становище, яке змінилося з поганого на ще гірше. Розпад Польщі спричинив збільшення кількості репресій від радянського режиму, а німецьке вторгнення призвело до нацистського панування. Україна потрапила у пастку між нацистськими та радянськими режимами. До 1944 року, коли кожна зі сторін захоплювала та покидала українську територію, Україна та її мешканці зазнали найстрашніших жахів війни. Мешканці східної України втікали на захід, намагаючись уникнути радянського режиму, та, все ж, потрапляючи на територію нацистів, які укомплектовували свою індустрію та ферми в Німеччині молодими українцями. “Війна гостро ставила перед українцями питання того, як вижити у ситуації. Яка по суті була безнадійною [...] успіхом вважалося уже саме збереження власного життя” (Subtelny 2009, с. 471). Це самозбереження продовжувалося в трудових таборах та на фермах Німеччини.

В 1948 р., багато з цих молодих людей дісталися до Австралії в якості переміщених осіб. Після закінчення дворічного трудового робочого контракту, необхідного для офіційного переїзду до Австралії, багато українців врешті потрапили до Джілонуґу.

Українці зберегли основи власної культури, оскільки причинами їхньої міграції стали голодомор та війни. Ці події принесли емігрантам нове почуття соціального і культурного спрямування, оскільки вони відійшли від старого порядку Австро-Угорщини, Російської імперії, Німеччини та Югославії, прямуючи натомість назустріч глобалізації.

РОЗДІЛ ТРЕТІЙ:

Перешкоди та Культурна Ідентичність

Перешкоди

У житті людей, що живуть на території сучасної України було чимало соціальних, економічних та політичних пертурбацій. Подолання цих перешкод вимагало соціальних, політичних, економічних та інших змін у суспільствах відповідних імперій. Імперія Габсбургів, Росія та Німеччина створили різні умови для місцевих українців, і ці умови, як правило, не були сприятливими, чи благотворними для населення. Як правило, мешканці були змушені вливатися в пануючу імперію без можливості автономного управління їхньою країною, або й життям, і їм не надавалася автономія над власною країною, або й життям. Їхня економіка продовжувала розвиватись сповільненим темпом, тоді як самі вони зранку до ночі тяжко працювали на землі своїх поневолювачів. Імперії правили з відстані і приймали опікунську роллю, хоча у їхніх конституціях згадувалися рівні права для окремих народів. Ці люди ніколи не контролювали свою власну долю і, по мірі того, як різні імперії захоплювали їхні землі, часто зазнавали великих людських втрат (Davies 2012). Напередодні Першої Світової Війни, українців у Австро-Угорській монархії налічувалося близько чотирьох мільйонів. Вони проживали у австрійських провінціях Галичина (3,380,000), Буковина (300,000) та Королівство Угорщина (470,000) (Rudnytsky 1967).

Перша Світова Війна

З початком Першої Світової Війни, склад населення змінився і багато молодих чоловіків були мобілізовані до різних армій для підтримки військових амбіцій імперій. У 1914 р., за ініціативою Верховної Ради України в Галичині волонтери після короткого періоду навчання були

мобілізовані для боротьби на російському фронті. У Боснії багато українських молодих людей були мобілізовані в австрійську армію в Українські Січові Стрільці (УСС). Ці чоловіки не брали участі в багатонаціональній війні в Югославії, між партизанами та сербськими роялістами, четниками, хорватськими націоналістами, усташами та силами самооборони (домобранами) (Wilson 1979). Натомість вони добровільно боролися за вільну Україну. 1 листопада 1918 р. Росія зайняла Львів; однак постійна ворожнеча виявилася згубною для реалізації незалежної України. Українські молоді чоловіки повернулися додому до Боснії, втративши товаришів у бою, і потрапили в осередок нової політичної та соціальної структури (Sodol, 1993).

Мапа колишньої Югославії. Джерело зображення: Картограф Організації Об'єднаних Націй, 2007. Джерело відкритого доступу та Creative Commons.

Кінець Першої Світової Війни, розпад Австро-Угорської імперії та утворення нового королівства в 1918 році, що складалися з сербів, хорватів та словенців, а пізніше перейменування Югославії королем Олександром Першим у 1928 році, спричинило значну політичну напругу, що посилювалась економічною та соціальною нестабільністю (Wilson

1979). Українці страждали, багато людей втратили свою власність і були змушені відновлювати життя маючи обмежені ресурси.

Освітнє та культурне життя пішло на спад, а в окремих громадах соціальна та культурна діяльність взагалі припинилася, або стала неактивною, а по мірі того, як кордони на мапі світу було перевизначено, зв'язки з Україною розсіялись. З розпадом Австро-Угорської імперії в 1918 році Україна була розділена між Польщею, Чехословаччиною, Угорщиною та Румунією. Східна Україна підпорядковувалась Радянському Союзу (Німка 1982). Тим не менш, українське населення в Боснії продовжувало зберігати свою культуру та мову, гуртуючись довкола Католицької Церкви для релігійних напутств укрїнською мовою. У великих центрах українських громад відкрилися читальні зали, а молодь спілкувалася на церковних фестивалях, весіллях та танцях, де місцевий оркестр та хор розважали гостей. До Другої Світової Війни українці залишалися в селах, де вони влаштувалися перед Першою Світовою Війною, працюючи на землі або займаючись торгівлею в околиці. Після Другої Світової Війни, коли молоді люди почали мігрувати в міста, багато представників старшого покоління не могли продовжувати працювати на землі в Боснії, і незабаром цілі сім'ї мігрували в Бачку, Воеводину та Славонію, купуючи землю там і відновлюючи свої господарства (Nota 1994).

Друга Світова Війна

Попри те, що у міжвоєнні роки напруга була настільки високою, що це призвело до протестів проти переселення українців у Македонію та спалення церков, на цих територіях переважала українська ідентичність. З окупацією Югославії німецькими військами, в 1941 році Боснія стала частиною пронацистської Незалежної держави Хорватії під керівництвом Анте Павелича. З ініціативи мельниківської групи Організації Українських Націоналістів (ОУН) сформувалося крило боснійських українських легіонерів, яке налічувало 650 солдатів. Всі вони прагнули вирушити на Східний фронт, щоб звільнити Україну від більшовиків. Проте насправді український відділ став частиною Домобрана, резервної хорватської армії, і задіявся в основному для боротьби з партизанами Тіта. Українські поселенці в Боснії стали жертвами каральних операцій з боку Усташу та сербських войовників Четників (Lachowicz & Lachowicz 2012). Знову ж таки, незалежно від

страждань, легіонери повернулися додому до своїх сімей, а багато хто мігрував до Канади, Америки та Австралії.

У 1945 році три країни-союзниці - Сполучені Штати, Великобританія та Союз Радянських Соціалістичних Республік (СРСР) - зустрілись у м. Ялта, Крим, для обговорення кінця Другої Світової Війни. Їх спільною метою було санкціонування поразки Німеччини та забезпечення того, щоб Німеччина ніколи більше не загрожувала миру в Європі. "Через п'ять місяців в Потсдамі відбулася офіційна Берлінська конференція, де країни "Великої трійки" очолили процес більш чіткого поділу Європи, навідміну від того, що обговорювалось у Ялті" (Edmonds 1986, с. 198).

Через два місяці після Ялти, Джилас, ключова фігура партизанського руху в Югославії під час Другої Світової Війни, згадує слова Сталіна: "Той, хто займає територію, також нав'язує їй свою власну соціальну систему" (Djilas 1962, с. 105). Цей коментар звучав вірно для багатьох українців, оскільки вони мали досвід радянського та німецького режимів.

Після Другої Світової Війни мільйони європейців були евакуйовані, вигнані, переселені або ж в еміграції. Вони стали біженцями та переміщеними особами, які намагались знайти свій шлях серед уламків та руїн, залишених після Другої Світової Війни (Gatrell 2011). Переміщені особи (ПО) змушені покинути власні домівки та евакуюватися, переселитися, чи мігрувати в іншу частину світу. Markus (1984, стор.1) стверджує, що "термін "переміщені особи" спочатку застосовувався до громадян країн, окупованих Німеччиною; після 1945-1946 рр., коли більшість із них повернулися на батьківщину, термін застосовувався тільки до тих біженців, які відмовлялися повернутися до своїх країн - особливо тих, де домінував комунізм" Kulischer (1943) став автором фрази, яка включно описала примусовий масовий рух людей, яких торкнулась війна. "У масштаби переміщення в 1945 році важко повірити. На завершальних етапах Другої Світової Війни та внаслідок репатріації, територіальної реорганізації та переселення населення після укладання угоди з союзниками в Потсдамі, близько 23 мільйонів людей було витравлено з їхніх домівок. Два мільйони поляків та українців зазнали наслідків трансферту, що відбувся в результаті угоди між СРСР і Польщею." (Gatrell 2011, с.7).

Під час та після Другої Світової Війни багато біженців опинилися в Німеччині, Австрії та Італії. "Більшість з них були призовниками, військовополоненими, в'язнями концентраційних таборів, біженцями

та іншими жертвами війни”. Ці люди були без громадянства і часто втікали від наступу радянських військ (Markus 1984, с. 1) та комунізму.

Німецькі Табори

До примусової еміграції та витіснення додалася Гітлерська політика депортації цивільного населення, особливо в Східній Європі. Багато українців було депортовано до Німеччини, спочатку в концентраційні табори, а потім для праці в якості як сільськогосподарських, промислових та інших державних службовців. Ще одним джерелом ПО були небажані особи, або політв'язні, які протистояли нацистському режиму. Кількість ПО зросла, по мірі того, як люди поступово припиняли приховуватися від Радянського Союзу. Ближче до кінця Другої Світової Війни кількість ПО зросла, оскільки багато людей втікали від наступу Червоної армії. Західні союзники передбачали, але недооцінювали кількість ПО. Концепція ПО визначила форму повосенних гуманітарних зусиль союзників - тобто англійських, американських, французьких та союзних радянських соціалістичних республік (СРСР), що створило кризу біженців. Між 1945-1950 роками почалася ескалація холодної війни між Сходом і Заходом. Криза для переміщених осіб поглибилася, оскільки мільйони людей залишилися в німецьких містах, таких як Хайденай, поблизу Дрездена; Хаттінген біля Ессена і Брайншвайга біля Ганновера. Для надання короткострокової допомоги всім біженцям, Альянс створив три організації: Управління Організації Об'єднаних Націй по наданню допомоги та реабілітації (UNRRA), Об'єднані експедиційні сили Верховного головного штабу (SHAEF) та Міжнародна організація біженців (IPO). Спочатку політика була спрямована на репатріацію, а не на переселення; проте до 1948 р. репатріація припинилася, а IPO розпочала програму переселення (Isajiw & Palij 1992).

Більшість біженців перебували в таборах менше п'яти років. Умови життя

Звітна картка Валентина Микитенка з 2-го класу 1945 року. Він навчився читати і писати в таборі Гайденай, Німеччина.

були жалюгідними, проте соціальна, культурна та політична діяльність розвивала почуття ідентичності. “Молоді люди були соціалізовані в табірній культурі, яка висвітлювала українські культурні цінності та норми з тимчасовим, щоденним позмінним та інституційним життям ... відходячи від культури табору ... після переселення” (Isajiw & Palij 1992, с. Ххі). Культурне життя в цих таборах забезпечило продовження передачі українських цінностей, мови та настроїв. З огляду на велику кількість шкільних вчителів української, конкурс на мовну та культурну трансляцію був високим (Isajiw & Palij 1992). Під час інтерв'ю у квітні 2016 року, Валентин Микитенко зазначив, що він, як малий хлопчина, навчився читати і писати по-українськи в таборі Хайденай. Валентин Микитенко (2016) розповідає, що в Німеччині в місті Хейденай, поблизу Дрездена і поруч із чеським кордоном він: “відвідував українську школу, де навчився читати і писати українською мовою, і ми активно брали участь у соціальному та громадському житті таборової спільноти”. Багато українців приєдналися до СУМу (Спілька Української Молоді), включно із Барановським та Поповичем.

Жінки Хеттінгену. Молоді українські жінки приєдналися до СУМу. Джерело зображення: Катерина Барановська 2016

Пласт у Трієсте, Італія. Пласт організовував українську молодь з колишньої Югославії для збереження культурної спадщини за допомогою різних розвідувальних та культурних заходів. Джерело зображення: Архипротопресвітер Дмитро Сенів 2016

З іншого боку, той, хто опинився в Трієсте, Італія, як і сім'я Сенів, відвідували українську школу та "Пласт" Таким чином, українці з України та колишньої Югославії об'єднувалися в громади для забезпечення культурної трансформації та розквіту ідентичності, незалежно від місця, де вони оселилися.

За словами Маруняк (Maruniak 1984, с.1)

“Українські біженці в 1946 році були інтерновані в 125 таборах, а в 1949 році - в 110 таборах (близько 80 з них переважно або повністю українці. Найбільші українські табори ОП (від 2 000 до 5 000 чоловік) знаходились в американській зоні, поблизу Мюнхена (Карлсфельд, Вернер Касрне), Аугсбург (Сомма-Казерна), Меттенвальд (Jaeger-Kaserne), Регенсбург (Ganghofer-Siedlung), Ашафенбург, Берхтесгаден (Орлик), Байройт, Ней-Ульм, Лейпхайм і Діллінген. У британській зоні великі українські табори були біля Ганновера і Гайденай, а у французькій зоні - недалеко

від Штутгарта і Зальцбурга, Австрія ... Протягом їхнього короткого існування. У таборах розвивалось активне громадянське, політичне, культурне, освітнє, релігійне, економічне, літературне та художнє життя. Це стає очевидним із наступної статистики: в 1948 році в таборах функціонувало 102 початкові школи, 35 гімназій, 12 середніх шкіл та 43 торговельні школи, а також опубліковано 232 періодичних видань та 818 книг”.

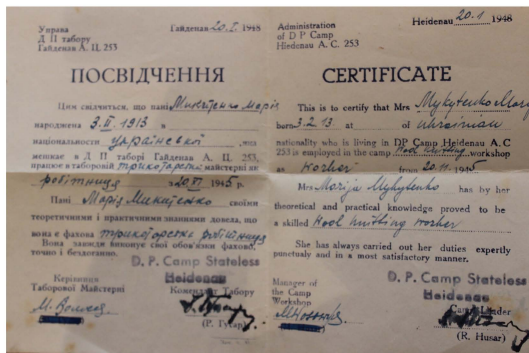
Соціальне та культурне життя активно підтримувалось. Хори, танцювальні групи та групи СУМ функціонували в Німеччині та Австрії. Деякі учасники почали встановлювати соціальні та особисті зв'язки, які вони зберегли протягом всього свого життя, навіть переселившись у Джілонг. Барановські та Попович познайомились та прибули в Джілонг, щоб долучитися до місцевої громади українських емігрантів. Вони заручились підтримкою Адміністрації Організації Об'єднаних Націй з надання допомоги та реабілітації (UNRRA) у Німеччині.

Чоловіча група СУМ у Хеттінген, на захід від Мюнхена. У першому ряду, спочатку зліва - Михайло Попович. У другому ряду, четвертий справа - Антін Барановський. Джерело зображення: Орест Попович and Марія-Анна Боровок (Попович) 2016.

Адміністрація Організації Об'єднаних Націй для допомоги і відбудови (УНРРА) (1943)

“УНРРА була створена за згодою 44 народів 9 листопада 1943 року; метою УНРРА було “планувати, координувати, або забезпечувати втілення заходів щодо полегшення стану жертв війни в будь-якому районі, що знаходиться під контролем будь-якої країни-учасниці Організації Об'єднаних Націй, шляхом надання їжі, палива, одягу, притулку та задоволення основних потреб” (Архіви Організації Об'єднаних Націй, 2015, стор 1). УНРРА була створена для надання допомоги біженцям під егідою Ради Організації Об'єднаних Націй, чий ключовий обов'язок полягає в охороні здоров'я, боротьбі з епідеміями та менеджменті міжнародних санітарних резолюцій. УНРРА мала на меті відбудову та вдосконалення медичних послуг. Проте окремі пропозиції включали в себе навчання ПО нових професійних навичок. Марія Микитенко отримала посвітку в'язання вовни. У рамках УНРРА, ПО

Посвітка Марії Микитенко з в'язання вовни, здобутий у таборі ПО Гайденау біля Дрездена, Німеччина. Джерело зображення: Валентин Микитенко 2016

Велосипедна ліцензія Дмитра Микитенка. Джерело зображення: Валентин Микитенко

набули більшої автономії і свободи пересування - наприклад, Дмитро Микитенко отримав власну велосипедну ліцензію, що дозволило йому більше мобільності, ніж раніше. Проте, через масштабність діяльності УНРРА, кошти організації зрештою вичерпалися, і в 1948 році, відповідальність за більше півмільйона переміщених осіб перейшла до Міжнародної організації у справах біженців (ІРО) (McFadzean 2012). Зміни продовжувались, коли трансформувався світовий політичний ландшафт, і на цей раз зміни прийшли не з боку України та Німеччини.

Міграція до Трієста, Італія

Міграція з Югославії відбувалася паралельно із розв'язанням радянсько-югославського протистояння з приводу національної незалежності у 1948 році (Сталін-Тіто). У 1950 році, такі фактори як економічна криза Югославії та селянська опозиція щодо колективізації землі (Newman 1952; Zilliacus 1952), включно з ділянками, що належали українцям, які володіли своїм землею з початку міграції до Боснії, Сербії, Хорватії, Словенії (1890-ті та 1910-ті роки), згодом відомих як Югославія, спровокували активний опір. З огляду на тогочасний розподіл влади на світовій арені, Тіто звернувся до Заходу за економічною допомогою, слідуючи “югославським шляхом” та відсторонюючись від радянських країн, тим самим відкривши шлях на Захід і заохочуючи міграцію у світ (Wilson 1979). Попри те, що їхні предки заселяли ці землі з 1890-х років, українців та інші меншини заохочували до репатріації або переселення за кордон (Katerina Senjov 2016). Знову українці стали мобільними - у 1950 році вони емігрували в Трієст, Італія, і утворили діяльну спільноту, що активно практикувала збереження культурної спадщини та ідентичності (Lave & Wenger 1991).

В 1948 році, згідно з Планом Маршала, з метою підтримки західної Європи було впроваджено американську ініціативу економічної допомоги. Американці були переконані, що відновлення Європи мало важливе значення для довгострокових інтересів Сполучених Штатів. Більше того, вони вважали, що ворожа влада чи коаліція не повинні контролювати європейські ринки, ресурси чи виробничу потужність, а Сполучені Штати повинні заповнити вакуум, що залишився після Другої Світової Війни. Американці вважали, що, створивши рамки для контролю німців та стримання Радянського Союзу, комунізм буде обмежено, і на зміну прийде багатостороння система світової торгівлі.

Наприкінці війни, наряду із багатьма іншими заходами, американці продовжували фінансувати Адміністрація Організації Об'єднаних Націй для допомоги і відбудови (УНРРА), хоча згодом План Маршала витіснив УНРРА (Hogan 1987). За згаданим планом, у 1950-х роках українці з колишньої Югославії прибули до Трієста, Італія.

Життя в Трієсті

Трієстський табір був “центром для біженців”, де, згідно із вказівками міжнародних організацій, відбувалось утримання та опіка за біженцями. Національна Католицька Конференція з питань Добробуту та Служба Скасування Наслідків Війни під егідою Американської Ради Волонтерських Агенцій заопікувались іноземними біженцями, серед яких було чимало “етнічних” слов'ян. У 1945 році військовий уряд Об'єднаного Англо-американського військового Союзу (Anglo-American Allied Military Government, AMG) прийняв на себе адміністративний контроль. У 1949 році Союз розробив відносно складну структуру для допомоги перехідному населенню, тісно співпрацюючи з міжнародними організаціями - зокрема, з Міжнародною організацією у справах біженців (ІРО) під егідою Організації Об'єднаних Націй, для надання допомоги в

Візит архієпископа Бучко у Трієсті, 13 вересня 1953 р.

Джерело зображення: Архипротопресвітер Дмитро Сенів 2016р.

репатріації або переселенні переміщених осіб. Діяльність ПРО, укладена в 1951 році, та Управління Верховного комісара ООН у справах біженців (УВКБ ООН) працювали над пошуком потенційних приймаючих країн для виїзду біженців. Це було здійснено через скринінгову комісію, що визначала статус біженців для міграції (Bullinger 2011).

Тим часом, Трієстський табір став центром культурної діяльності, розвитку традицій, збереження спадщини та передачі української ідентичності. Пласт зіграв першорядну роль у цих процесах. Окрім скаутських заходів, молодь вивчала українську мову та традиційну спадщину - наприклад, танцюючи та співаючи у молодечому хорі.

Як і Митрополит Галицький (Lencyk, 1993 р.), Митрополит Шептицький знав про тяжке становище українців наприкінці 1890-х - початку 1900-х рр. (Lachowicz & Lachowicz 2012). 13 вересня 1953 року архієпископ Західної Європи Бучко відвідав українську громаду у Трієсті. Як це було раніше в Боснії, Бачці та інших частинах колишньої Югославії, ця громада сформувалася навколо Церкви. Як і раніше, Пласт та Українська Католицька Церква зіграли значну роль у культурній ідентичності цих переміщених осіб.

Петро Сенів, праворуч, в якості шевця в 1953 році в Трієсті.

Джерело зображення: Катерина Сенів 2016.

Сім'я Сенів, як і багатьох інших родин з колишньої Югославії, прибула до Трієста в 1952 році і залишалася там півтори роки, перш ніж емігрувати до Австралії наприкінці 1953 року. Протягом цього часу, вони бачили один корабель, що відправлявся до Канади. Деякі сім'ї залишалися у Трієсті до 4 роки, перш ніж мігрувати. У Трієстському таборі вони мали змогу працювати, - до прикладу, за словами Катерини Сенів, їй вдалось отримати роботу завдяки швацьким навичкам, набутим вдома. Її чоловіка двоєрідна сестра, Стефанія Павлюк (Моравська), рекомендувала її таборовому майстрові кравцю, і завдяки цій рекомендації Петро та Катерина одержали офіційні документи про кваліфікацію у пошитті та крої одягу, перш ніж вони виїхали до Австралії. Окрім отримання корисних навичок торгівлі, були поширені навчальні та культурні заходи і організована хорова діяльність. Катерина Сенів, як і багато її однолітків, була учасницею хору. Нарешті, наприкінці 1953 року українці з Югославії вирушили в подорож по морю до Австралії, щоб приєднатися до колишніх емігрантів з України у Джілонгу. Хоча ці сім'ї були переміщені, і їх життя було порушено, вони завжди вважали

*Трієстський хор 1952 р. Катерина Сенів по центру спереду.
Джерело зображення: Катерина Сенів 2016.*

себе українцями. Вони знали свою культурну спадщину та традиції, що їх підтримували поколіннями. В рамках своїх культурних традицій вони віднайшли навички, знання та досвід, що становили високу цінність в якості людського капіталу (Schultz 1961).

РОЗДІЛ ЧЕТВЕРТИЙ:

Людський Капітал

Людський капітал - це цінні навички, знання та досвід, які людина приносить в країну чи організацію (Schultz 1961). Після Другої Світової Війни 2 серпня 1945 року Артур А. Калвелл, перший австралійський міністр з питань імміграції, заявив: “Важливий урок, який австралійці засвоїли з Тихоокеанського театру воєнних дій Другої Світової Війни, полягає в тому, що, безумовно, ми не можемо продовжувати утримувати наш острівний континент виключно для себе та наших підлеглих”(Zubrzycki, 1995, с. 1). Це послужило основою для знаменитої фрази Артура А. Калвелла “налюдити, або пропасти” (англ. “populate or perish”) (Sun Herald 2015) та початкової імміграційної політики Австралії. У травні 1945 року, використовуючи власну метафору, Артур А. Калвелл пояснив важливість свого майбутнього призначення на посаду першого міністра Імміграції Австралії: “Цікаво, як багато з нас задумувались над тим, наскільки ми, австралійці, нагадуємо коал. Як і вони, ми належимо до вимираючого виду, і ризикуємо невдовзі перетворитись на музейний експонат” (Calwell AA 1945, с. 1).

За словами Зубрицького, для того, щоб уникнути зменшення населення Австралії після Другої Світової Війни, Комітет у справах міграції висловив ряд рекомендацій щодо «політики білої Австралії» (“white alien immigration”) (Zubrzycki 1995 p., с. 5). Згідно з цією політикою, іноземець повинен відчувати, що він є активом Австралії; повинна бути налагоджена перехідна підтримка іммігрантів, а також неофіційні групи, щоб полегшити іноземцеві освоїтись у новій країні. Крім того, Зубрицький (1995, с. 5) зазначає, що “підкомітет

Міжвідомчого комітету (IDC) з питань міграції представив доповідь про “політику білої Австралії” (Alien White Migration) ... [підкреслюючи, що мігрантів] необхідно сприймати як актив [для країни]” При цьому, акцентується людський капітал, щоб відобразити тенденції і задати тон для збільшення населення.

Крім того, відношення Австралії до людського капіталу ілюструють коментарі, зроблені Артуром А. Калвеллом. Він обрав таку тактику, щоб забезпечити збільшення населення, національного виробництва, трудового внесоку та продуктивної спроможності. Крім того, ця тактика дозволила людям інвестувати в себе, надаючи їм змогу отримувати особисті переваги та одночасно сприяти Австралії. Таке відношення сформувало відношення до інвестування в людину, що генерує прибуток у довготривалій перспективі (Schultz, 1961) такою мірою, що “Джерзі Зубрицький назвав Калвелла... невизнаним батьком мультикультуралізму” (Calwell ME 2012, с. 3), який заклав підвалини для розвитку тієї Австралії, яку ми знаємо сьогодні. Особиста історія Артура А. Калвелла та події XIX - початку XX століття вплинули на його імміграційну політику на користь української громади Джілонгу та інших післявоєнних іммігрантів.

Артур А. Калвелл: Перший Міністр Іміграції в Австралії

У 1847 році, дідусь Артур А. Калвелл по материній лінії зійшов з коабля у Мельборні і його внук, Артур А. Калвелл, став визначною постаттю у розвитку імміграційної політики та експансії Австралії. Як наслідок ряду подій у Європі у попередньому столітті, а також із релігійних причин, русини покинули Закарпаття та Карпати - регіони сучасної України - та вирушили до Бачки, що у сьогодні є частиною Сербії. У 1890-х роках, мешканці Галичини емігрували до Боснії з метою покращити власні умови життя. Крім того, управління Габсбурзької імперії обіцяло надати їм безкоштовні земельні ділянки. В Україні та Європі, а зокрема, у Німеччині, українці вирішили емігрувати з Європи до країн, максимально віддалених від руйнувань Другої Світової Війни. Наприкінці Другої Світової Війни, у 1944 році, тодішній прем'єр-міністр Австралії, Curtin, відзначив необхідність збільшити кількість населення Австралії для розвитку та захисту країни (Calwell A A 1971,

с. 98). Після смерті Куртина, його посаду зайняв Чіфлі, призначивши Артура А. Калвелла на нову посаду міністра з імміграції 13 липня 1945 року. “2 серпня 1945 року, у Верховні Раді Австралії, Калвелл запровадив ному імміграційну політику. Він висловлювався помірковано, уважно добираючи необхідні слова” (Kiernan 1978, с. 119), щоб висловити необхідність збільшення населення, захисту та розширеного зросту австралійської економіки. Ця політика змінила обличчя Австралії: “В історії трапляються поодинокі моменти, коли майбутнє нації залежить від єдиного рішення. Це був саме такий момент; як уряд, так і опозиція відчули це і відреагували відповідно. Планування широкомасштабної імміграції, коли перед країною стоять значні невирішені проблеми, вимагає непересічної мужності. Та обставина, що в цьому питанні уряд отримав підтримку опозиції, надала рішенню ще більшої значимості” (Armstrong 1969, с. 4).

У 1947 році було укомплектовано новий Міраційний Відділ, що мав три основні обов'язки: контролю процесів імміграції та еміграції, контролю процесу набуття австралійського громадянства, та прийом іммігрантів в Австралії і їх асиміляція (Synan 2002). Це стало найбільшою подією у становленні австралійської нації. Тодішній Прем'єр-міністр та Скарбник, Йосиф Бенедікт Чіфлі, та перший міністр з імміграції, Артур А. Калвелл, твердо вірили в цю життєво важливу та позитивну імміграційну політику і її потенціал для побудови кращої та більшої Австралії. Депресія та війна спровокували різку недостачу робочої сили, та занепад необхідних послуг. Критично бракувало працівників у сфері обслуговування і всі сектори економіки потребували робочої сили. Перша партія будівельників, що мали оселитися у Канберрі, вирушила з Британії у 1946 році. Наступного року, Артур А. Калвелл зі своєю дружиною та особистим секретарем покинули Сідней, протягом наступних 13 тижнів відвідати 23 країни і:

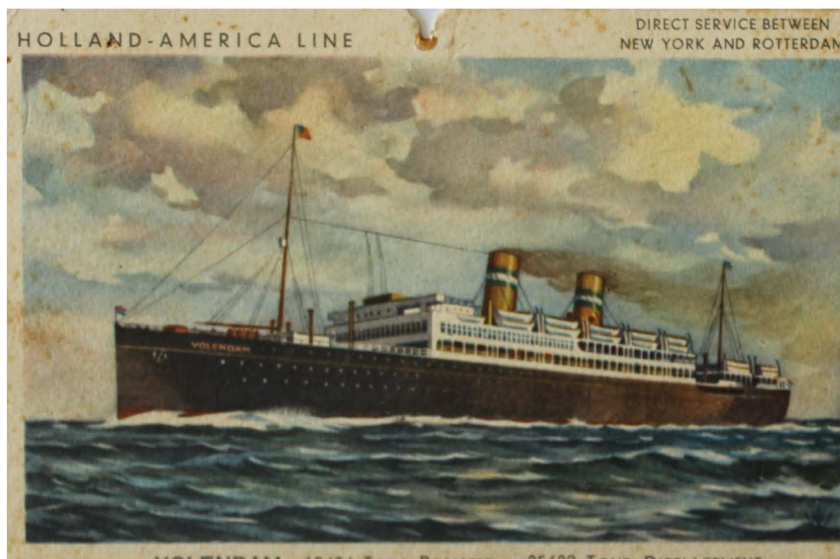
1. налагодити транспортацію до Австралії для британських мігрантів, оскільки Австралія не мала власної транспортної лінії;
2. повідомити іноземні уряди, що Австралія має на меті приваблення мігрантів з цих країн;
3. дійти згоди із Міжнародною організацією у справах біженців (ІРО) та приймати переміщених осіб (ПО) в Австралії (Armstrong 1972).

Для опрацювання численних запитів інформації про Австралію, Калвелл заснував Австралійські Новини (the Australian News) та офіси Інформаційного Бюро (Information Bureau offices). Ці офіси відігравали важливу роль у підтримці іміграційної програми, оскільки Калвелл мав на меті розширити програму за межі Британії, до інших європейських країн. Armstrong (1969, с. 7 & 8) зазначає, що “вперше міграція з країн поза Британією була значно розбудована. Австралію розвинула рамки для двох та багатосторонніх угод”. У 1946 році Калвелл звернувся з проханням про мігрантів до Голандії та Швейцарії на підставі гуманітарних причин та з метою зменшення тиску на народи Європи. Більше того, він пояснив урядам, що, оскільки транспортні можливості є обмеженими, “важливо приймати мігрантів зі всіх можливих локацій” (Kiernan 1978, с. 126).

У 1947 році в Женеві, Артур А. Калвелл “уклав домовеність із Міжнародною організацією у справах біженців про прийняття 4, 000 біженців у 1947 році та 12, 000 на рік у наступні роки, за умови, що буде забезпечено транспорту” (Kiernan 1978, с. 127). Крім того, він відвідав табори переміщених осіб в Європі, де багато людей походили з країн, що межують з Балтійським морем - литовці, латиші та естонці (включаючи українців). “Вони сильно постраждали, коли Росія анексувала їхні країни ... Після обговорення цієї проблеми ми вирішили обрати “вибірку” переміщених осіб як мігрантів “(Calwell A A 1971, с. 103). Вибірка включала неодружених осіб віком від 15 до 35 років. Калвелл зазначив, що коли вони прибули на перший корабель; “Чоловіки і жінки були дуже вродливими. Як тільки преса надрукувала фотографії цієї групи, було зовсім неважко вигідно представити австралійцям імміграцію” (Calwell A A 1971, с. 103). За даними Кунца (1988), українці становили 8,5% загальної кількості переміщених осіб, які прибули до Австралії.

За словам Калвелла, однією з умов їх імміграції в Австралію було “працевлаштування протягом двох років у місці, визначеному Іміграційним департаментом. Це була моя ідея. Я вважав це справедливим, тому що ми надавали житло в Бонегіллі, пізніше в Беттерст, а потім по всій Австралії ... Через два роки 80 відсотків працівників залишилися в тих самих роботодавців ... Вони придбали власні будинки, створили сім'ї та привезли своїх родичів до Австралії, щоб жити разом” (Calwell AA 1971, стор 104). “До 1949 року, останнього року уряду Чіфлі, наш загальний набір мігрантів становив 150,00” (Calwell A A 1971, с. 107). Іміграційна програма Калвелла “являла собою твердий намір

розвивати гетерогенне суспільство ... прагнути до більшого різноманіття ... і водночас націоналістичного бачення розвитку Австралії” (Kiernan, 1978, стор. 114). До кінця 1947 року іміграційна політика демонструвала обнадійливі результати. Калвелл підкреслює цю оптимістичну тенденцію у парламенті, коли запропонував замінити термін “ПО” на “Нові Австралійці” до кінця 1947 року (Kiernan 1978). “Калвелл підтримував фестивалі “Нова Австралія”, де австралійську культуру представляв як місцевому населенню, так і іноземним газетам” (Calwell M E 2012, стор. 68). Він розумів, що нові австралійці стають значною групою, яка сприяє економічній та промисловій експансії Австралії. Він наголосив на важливості економічного розвитку та безпеки, збільшення чисельності австралійського населення, досягнення політики повної зайнятості та важливості гостинно приймати нових австралійців. Політика повної зайнятості, ініційована в 1944 році, забезпечувала роботою кожну людину, яка бажала працювати, і працівника на кожну вакантну посаду. Попри те, що це був перфекціоністський ідеал, Австралії вдалось до неї наблизитись (Calwell M E 2012, с. 61).

*Група українських емігрантів Джілонгу прибула на кораблі Волендамі до Австралії.
Джерело зображення: Катерина Барановська 2016*

У 1949 році він інформував Палату, що проблеми транспортування мігрантів до Австралії були вирішені шляхом забезпечення транспортації у видку стихійної іміграції та такої, що відбувалась контролюовано (Кіранн 1978). Незалежно від питань транспортації, українцям вдалося прибути до Австралії в 1948 році на таких кораблях: Моццафарі; Гойя; Мохаммеді; Сказгун; Ферстар; ГуГельмо Марконі, Генерал Гейнтзельман та Волендам.

Іміграція розпочалася в 1950-1960-х роках, переважно з європейського континенту. Австралія приймала великі групи мігрантів, головним чином із Східної Європи, включаючи Україну та Югославію. При цьому, українці переважно втікали від переслідування в Радянському Союзі (Уряд Австралії 2015 р.), А українці з Югославії шукали кращого економічного життя, коли Тіто відкрив кордони Югославії (Wilson 1979). В таких обставинах, утворилась яскрава комбінована спільнота, яка проіснувала в Джілонгу протягом 70 років і, сподіватимось, існуватиме ще багато років.

Протягом багатьох років після української еміграції до Австралії численні гілки української громади відвідували різні видатні сановниками, у тому числі й Артур А. Калвелл. У 1964 році він відвідав Українську Громаду Вікторії та був удостоєний знаком Тараса Шевченка (*Українець в Австралії* 1964). У цьому році українці світу відзначали 150-річчя Тараса Шевченка. Тарас Шевченко був українським поетом, письменником, художником, громадським та політичним діячем, чие творіння лягло в основу сучасної української літератури. Він пропагував українську культуру та ідентичність, соціальні умови та їхній внесок у суспільство.

Під час інтерв'ю для газети *Українець в Австралії* 1964 році Артур А. Калвелл (Freudenberg 1993) підкреслив, що він особисто привітав українців, як і багатьох інших імігрантів до Австралії. Він зустрічав їх на пристані в Мельборні незалежно від часу прибуття корабля (Calwell M E 2017). Калвелл також стверджував, що українці завжди були законослухняними та зразковими громадянами, які мають сильну національну ідентичність. У Австралії такі якості завжди цінувались та заохочувались, і у відповідь, українці, як і інші етнічні групи, зобов'язувались дотримуватися австралійських законів і думати про захист Австралії (*Українець в Австралії* 1964). З часу міграції українців до Австралії, українці, що народилися в країні, часто приєднувались до оборонних сил Австралії - серед них, нещодавня членкиня, Оріса

Пришляк, із сім'ї Пришляк/Ставицькі у Джілонгу (Luba Pryslak Facebook 2017).

Андрій Глуханіч, голова Української Громади Вікторії, містить ювілейний знак Тараса Шевченка на лацкані Артура А. Колвела у 1964 році. Джерело зображення: Українець в Австралії 1964.

Політика Асиміляції

У 1950-х та 1960-х роках уряд проводив моніторинг політики асиміляції. Відповідно до Пеннай (2007), від мігрантів очікували повного злиття з австралійським суспільством та відмови від власної культурної ідентичності. Одночасно, автор зауважує, що “австралійці повинні були бути гостинними” (Pennay 2007, с. 14). Під час інтерв'ю у 2016 році, Катерина Барановська описала свій позитивний гостинний досвід з родиною Сайєрс. Сайєрс були парю з Джілонгу, у якої Катерина і Антон Барановські орендували помешкання, перш ніж влаштувати власний будинок. Врешті, Катерина і Антон Барановські називали Сайєрс “мама і тато”. Інші емігранти також згадували свій особистий позитивний досвід, проте вони розуміли, що повинні асимілюватися.

Бонегілла Мігранський Осередок мав на меті донести до мігрантів інформацію про Австралію, австралійський стиль життя, та кредо “сонце і спорт” (“sun and sport”). Для мігрантів проводились лекції, де їх заохочували не відокремлюватись від австралійського суспільства. Таке відношення та політика асиміляції трактувалися як “допомога мігрантам зайняти свою нішу у громаді ... на святковій нагоді їх запрошували презентувати яскраві аспекти їхньої європейської спадщини” (Penney 2007, с. 14) - до прикладу, у Джілонгу регулярно відбувався парад присвячений дню Святого Патрика. Цей елемент міграційної політики підтримується донині. Так, українці Джілонгу щороку приймають участь у Пако Фестивал (Pako Festa 2016). Після прибуття до Джілонгу, чимало жінок приєдналися до Червоного Хреста та Рух Молодих Християнів (УМКА) (Джілонг Громада 1950). В той час, лєвова частка відповідальності за асиміляцію покладалась на самих мігрантів, тоді як місцеві громади не демонстрували особливого ентузіазму змінюватись та пристосовуватись. Українці залюбки долучались до місцевих громад; проте, вони також почали утворювати власний дім громади та церкви, організовуючи молодіжні табори та суспільні заходи для збереження своєї культурної спадщини у австралійському середовищі. І тільки “у 1960-х роках офіційну політику було модифіковано з “асиміляції” до “інтеграції”, все ще дотримуючись орієнтації на соціальну однорідність, проте уже більш помірковано. У 1970-х роках, політика зазнала фундаментальних в сторону прийняття багатокультурного суспільства та святкування розмаїття, а не занепокоєння ним” (Hirst 2014, с. 160).

Католицька Церква

Позиція католицької церкви була тотожна із політикою тогочасного уряду - як зазначає Penney (2007), католицькі архієпископи та єпископи Австралії розповсюдили душпастерський лист, в якому повідомляли конгрегації про їхню зобов'язаність поглинати новоприбулих. Католицька церква відіграла важливу роллю у міграції ПО після Другої Світової Війни. Всечесніший Отець Михайло Рафта став Вікар Єпископства для емігрантів. Rafter (1982) описував наступні обставини, що переважали після Другої Світової Війни:

1. Місцеві австралійці поверталися з війни, щоб відбудувати власне економічне та індустріальне життя; в той же час, прибували мігранти;

2. Населення було переважно англомовним;
3. Багато пар проживали разом із кимось із батьків. Школи зазвичай обслуговувались релігійними чинами, і класи “налічували 60, або й більше учнів, багато з яких володіли лише іноземною мовою” (Rafter 1982, с. 2).

Робота Католицького Іміграційного Відділу (Catholic Immigration Office) полягала в наступному:

1. “Підтримка національних капелланів; Caroline Chisholm Guild дбала про соціальні потреби імігрантів (Brunswick St Fitzroy);
2. Уроки англійської мови проводилися волонтерами (наприклад, Ледіон Марії), і було започатковано багато міцних дружніх зв’язків” (Rafter 1982, с. 3);
3. Спонсорство: “Католицьке соціальне тренування постійно підкреслювало, що люди мають право мігрувати. ...Одна справа - проголошувати права людини. Зовсім інша - надати людині змогу ці права реалізувати. Спонсорство допомагало цього досягнути.

Віра Микитенко працювала для Червоного Хреста у Джілонгу (передній ряд, друга справа). Джерело зображення: Петро Микитенко 2016

В ранні роки, відділ спонсорував зокрема молодих жінок та чоловіків, котрі шукали прихистку в таборах біженців протягом та по закінченню війни” (Rafter 1982, с. 4)

Така підтримка цілком резонує із сучасним “Social Justice Statement for 2016-17” під назвою “Місце за Столом: Соціальна Справедливість у Старіючому Суспільстві” (Australian Catholic Social Justice Council, 2017, с.1). Це твердження підтверджує та розширює ідею соціальної справедливості, запропоновану католицькою церквою, Отцем Михайлом Рафта та Артур А. Калвелл. У 2017 році, Рада закликала австралійців “святкувати цінність, гідність та значний внесок старшого покоління до життя сучасного суспільства” (Australian Catholic Social Justice Council, 2017, с.1). Йдеться про людей, за прямої участі котрих сформувався людський капітал Джілонгу, і котрі були в центрі громадського життя, уможлививши таким чином розмаїття та багатокультурність; завдяки такому лідерству, як лідерство От. Др. Іван Прашко, вони отримували підтримку, необхідну для того, щоб забезпечити збереження власної культурної ідентичності.

У пізніх 1960-х роках, коли От. Др. Іван Прашко став єпископом української громади в Австралії та Океанії, він регулярно відвідував єпископальні конференції, представляючи інтереси його української конгрегації. Українська католицька позиція відстоювалась не лише в такому просторі - От. Др. Іван Прашко також доносив багато думок та турбот до архієпископа Маннікс, щоб забезпечити належне душпастирство для українських католиків у контексті місцевих католицьких парафій та шкіл (Seniw 2003). От. Др. Іван Прашко, мешкаючи в парафії Святої Моніки в Муні Пондз, (MDHC 1951) та застосовуючи свої студії канонічного права, завжди забезпечував соціальну справедливість та захист інтересів своєї української конгрегації. У 1954 році у Соборі Святого Патрика в Мельборні, свята літургія читалася в Українським Візантійським Обряді, на якій проповідував От. Михайло Рафта, Єпископальний Вікар для міграції, транслировалася через звукового канал - 3LO (MDHC 1954). За рік до того, у 1953 році, От. Др. Іван Прашко правив Святу літургію за участі українського хору, що співав у присутності Єпископа Вестера з Рабаула в Папа Новій Гвінеї, а проповідником виступав Монсйїнор Фокс. Свята літургія відбувалася у день святих Петра і Павла для тих, хто був переслідуваний комунізмом (The Age 13 July 1953). При цьому, українці не ізолювалися від широкого суспільства; натомість, От. Др. Іван Прашко заохочував їх всіляко

проявляти свої українські традиції та українське віровизнання. У 1951 році Архиепископ Др. Маннікс очолював українську Святу літургію, що її проводив От. Др. Іван Прашко та супроводжував український хор у соборі Святого Патрика у присутності більше як 500 українців та Артура А. Калвелла.

Архиепископ Маннікс говорив про невтомну працю Калвелла та зіркову імміграційну політику, що надала українцям змогу емігрувати до Австралії. Маннікс зазначив, що українці не забудуть свою рідну землю та традиції, наголошуючи, що “з нашою допомогою, вони зможуть пристосуватися до нового порядку життя у австралії, оскільки ми маємо що їм запропонувати, і ми із вдячністю визнаємо, що вони можуть багато що дати нам. Кожен, хто мав змогу побачити конгрегацію, зібрану тут, був би щиро вражений значним внеском, який ці прихильні новоприбулі можуть зробити у добробут та процвітання цієї нової землі ... Я знаю, що їхнє прибуття стане благословенням для нас у Австралії.” (MDHC, the Advocate, 1951, с. 1). От. Др. Іван Прашко душпастирював не лише в Мельборні - він також відвідував українців в інших частинах Вікторії, включно із Джілонгом, де він проводив служби для вірних української католицької віри. Завдяки його службі та підтримці, людський капітал активно розвивався не лише на особистому, але й на соціальному рівні. А рівнож на цій ноті, слід повернутись до думки про те, що існували різні точки зору на політику асиміляції та табори для мігрантів.

Табори Мігрантів у Австралії

Не зважаючи на почуття багатьох українських емігрантів, які також “відлунювали переживання тисяч інших, хто мандрував із табору у табір, роками перебуваючи у непевному стані та очікуючи нагоди нарешті продовжити власне життя” (Synan 2002, с. 17), згідно з результатами цього дослідження, перших українських емігрантів Джілонгу, по прибуттю до Австралії, було поміщено у наступних таборах:

1. Бонегілла мігранський осередок 1947-1971: Перші українські мігранти прибули сюди у 1948 році. Бонегілла знаходиться на північ від Мельборну, на межі Вікторії та Нового Південної Валії. Українці, як і багато переміщених осіб, прибули до Австралії за післявоєнної схемою міграції країн Співдружності. Ці люди відчували на собі руйнівну дію Другої Світової Війни. Бонегілла була колишньою оборонною установою; але для українців це

був черговий перехідний табір. Табір забезпечував тимчасове розміщення в обмін на безкоштовний або опосередкований пропуск в Австралію на 2 роки праці за вказівкою уряду Австралії. Бонегілла був найбільшим центром міграції в Австралії. Табір приймав близько кожного восьмого з 2,5 млн мігрантів - а отже, близько 309 000 осіб, які прибули до Австралії з Європи з 1947 по 1971 роки (Pennay & Persian 2010). Кунц (1988) описує умови Бонегілла як базові із помешканнями, спорудженими із фіброволокна та рифленого заліза. Їжа була також елементарною

1. хоч і незнайомою багатьом мігрантам, проте типовою для Австралії.

2. У Вікторії існувало кілька проміжних таборів, в тому числі Рашвуд and Кобрам (Immigration Museum 2010; Національні Архіви Австралії 2016).

3. Уранквінті Табір: 1948-1952: Цей табір розташовувався на місці колишнього авіаційного училища Королівських ВВС Австралії (RAAF Air Service Flying School), приблизно в п'яти кілометрах на північний захід від селища Уранквінті (Uranquinty), на південь від Вагга-Вагга, в регіоні Риверина, Новій Південній Валії, Австралія. Більша частина ПО складалась із жінок та дітей, оскільки чоловіки зазвичай переходили до гідрокомплексу Сноій Монтанс (Snowy Mountains), або інших проектів на розсуд Департаменту Іміграції (Commonwealth Department of Immigration). Помешкання, споруджені з неподільного гофрованого заліза, були обмеженої зручності, а відтак придатні для гартування та виховання витривалості чоловіків, проте зовсім не пристосовані для жінок, дітей, а особливо малечі.

Оселі мали вигляд гуртожитків, розрахованих на 22 особи з окремими одностійними та сімейними блоками. Попри обумовлену тимчасовість перебування в таборі, мігранти часто залишались там до 3 років. Імігранти нарікали, що харчування виключно австралійською їжею було виснажливим; у відповідь на скарги, їм було повідомлено, що вони повинні звикнути до австралійської дієти. Крім того, мігранти стикалися з мовними проблемами, хоча для них проводились вечірні уроки англійської мови. Анн Рінвуд, репортер газети Daily Advertiser, оглянула табір після того, коли прибули перші імігранти. Вона зауважила, що територія не

була в найкращому стані, як це було раніше для австралійських військ; однак, вона зробила коментар, що жінки були граційними та, зі своїми яскравими селянськими хустками, виглядали, як на фотографіях в туристичних журналах. Для імігрантів цей досвід, мабуть, було дуже бентежний, оскільки вони прибули до Австралії, сподіваючись знову отримати свободу та оселитись на очікує відновлення своєї свободи та переходу на широких відкритих просторах (Morris 2001).

4. За даними Синан (Synan 2002), Мігрантський Осередок Вест-Сейл (West Sale Migrant Holding Centre) був розташований на території покинутої бази Повітряних сил Австралії (RAAF) у Фулгемі, від 1949 до 1953 року. Тут розмішувалися жінки та діти, а чоловіки вирушали на роботу. Synan (2002) документально зафіксувала історію цієї місцевості і розповіла історії цих імігрантів. У книзі під назвою *We Came with Nothing: Story of the West Sale Migrant Holding Centre* (Ми Прийшли Ні з Чим: Історія Мігрантського Осередку Вест-Сейл), автор зазначає, що ці мігранти оселились переважно в околицях Гіпсленду і зробили значний економічний, культурний та духовний внесок в розвиток краю.

5. Одним з інших великих міграційних таборів, де опинилися українці, був Бетгерст. Бетгерст знаходиться приблизно за 172 кілометри на північний захід від Сіднея. І тамтешній табір був військовим табором, ізольованим від головного містечка. Залізні навіси були безпружинними та не мали підігріву, а в казармах з деревини, люди мерзли взимку і страждали від неймовірної спеки в літню пору. Позбавлені будь-якої приватності казарми були в дуже поганому стані і потребували постійного ремонту. Табір для мігрантів Бетгерст був лише перехідною локацією перед переселенням в інше місце - наприклад, табір Грета. Як правило, мігранти не затримувались тут довше, ніж на кілька тижнів чи місяців. У рамках програми асиміляції в січні 1949 року - травень 1952 року, в Бетгерсті працювала школа. Класні приміщення використовувались вечорами для навчання дорослих, щоб заохотити мігрантів до вивчення функціональної англійської мови. Крім того, мігрантів ознайомлювали з австралійським життєвим ладом.

Проте після прибуття в табір однією з перших перешкод для мігрантів було те, що вони повинні були проїхати через шлагбаум, який різко опускався відразу за їхніми спинами. Це нагадувало багато трудових і концентраційних таборів у Німеччині, і існує багато документованих звітів про ці та подібні бентежні враження (Janina 2009).

6. Військовий табір “Грета” в Новій Південній Валії спочатку був побудований для підготовки солдатів під час Другої Світової Війни. Після закінчення війни земля перейшла до Департаменту імміграції для розміщення понад 100, 000 європейських мігрантів (Keating 1997), серед яких українці, які зрештою оселилися в Джілонгу.

Незалежно від досвіду міграційного табору, видається, що з точки зору уряду Австралії, мігранти повинні були вливатися в австралійське суспільство в індивідуальному порядку.

Від Переміщення до Людського Капіталу

З європейської точки зору, і зокрема для багатьох українців, які емігрували до Австралії наприкінці 1940-х та початку 1950-х років, мігранти мали змогу дистанціюватися від розрухи Другої Світової Війни, опинившись на якомога більшій відстані від Європи [Facebook, вступ 1, 2016]. З іншого боку, “асиміляторська Австралія мала обмаль розуміння глибини трагічності історії еміграції” (Wilton & Bosworth 1984, с. 79). Найбільший наголос робився на якнайшвидшій асиміляції емігрантів. Проте “у 1950-х і 1960-х роках Зубрицький стверджував, що в перші роки розселення етнічний тиск, етнічні обеднання та дотримання цінностей старого світу мали місце у новій Австралії.” (Wilton & Bosworth, 1983, стор. 23). Крім того, “глибокі знання, розуміння та любов до історії” Артура А. Калвелла, а також твердження про те, що: “Ми є як легатами минулого, так і зберігачами майбутнього” [робили його] далекоглядним політиком..., котрий розумів [що] людське життя має неабияку цінність та значення” (Calwell, ME 2012, с. 3 і 4). Усвідомлення, знання та розуміння, а також різні заяви того часу свідчать про те, що серед австралійців були й такі, хто оцінив історію еміграції після Другої Світової Війни. Ці люди з власного еміграційного минулого, чи з завдяки історії своєї сім’ї, мали спогади та знання, що допомагали їм зрозуміти картину повоєнного світу. “19 червня 1947 року Артур А.

Роман Любченко із робочою технікою (СРВ) в 1960-х. Джерело зображення: Ніна Любченко 2016

Калвелл, його дружина Елізабет Калвелл та секретар Р. Е. Армстронг вирушили Європи на, мабуть, найменшу, проте найбільш значну місію уряду Австралії” (Calwell, M E 2012, стор. 64). Вони відвідали табори переміщених осіб у Німеччині та інших країнах, включаючи УНРРА та ІРО, для обговорення заходів щодо відбору людей із цих таборів та їх транспортування до Австралії.

У 1948 році перші українці з цих таборів прибули до Австралії, згодом завершивши свої дворічні контракти і розпочавши приплив людського капіталу в район Джілонгу та околиць. Друга група, прибуває з Трієсту в 1952 і з початку 1954 року, залишилася в Бонегілі, Вікторія на короткий час, і деякі з цих людей не зобов’язані були завершувати дворічні контракти. Невдовзі, в 1954 році, вони також опинилися в Джілонгу. Разом з тим, серед мігрантів поширювались новини про значну кількість пропозицій роботи.

Людський Капітал

На додаток до визначення людського капіталу, запропонованого Шульцом (Schultz 1961) і Кіппенбергером (Kippenberger 1997)

стверджує, що для виживання люди потребують засобів отримання знань, щоб з'ясувати, як найкраще застосовувати існуючі навички для отримання результатів. Завдяки своєму життєвому досвіду, багато перших українських емігрантів в Джілонгу набули практичних знань у будівельній індустрії. Вони набули знання та навички в різних таборах, а їхня здатність застосовувати знаменитий термін Виготського “мислення” у соціокультурному середовищі (Виготський, 1999) дозволила їм розвиватися і утверджуватися в Австралії. В межах Зони Проксимального Розвитку (ЗПР), вони мали змогу проаналізувати свої існуючі знання та з'ясувати способи отримання необхідних результатів. Вони переймали знання більш здібних колег та старших членів громади, щоб влаштувати свій добробут і покращити суспільне життя, набувши здатності вистояти перед змінами та людськими чинниками протягом більше 70 років. Під час проведення цього дослідження було зібрано багато захоплюючих історій. Катерина Сенів (інтерв'ю 2016) описує, як її чоловік і його кум, хрещений батьком її дочки, мали будівельні навички, здобуті у Боснії, проте різноманітні архітектурні стилі, матеріали, а подекуди й брак цих матеріалів становили для них труднощі; тим часом, нижче по вулиці, на якій мешкав Станіслав, будувався будинок. Чоловіки по черзі навідувались на місце робіт, з'ясовуючи, яким чином розміщувались шматки дерева. Для них не існувало проблем, для яких неможливо знайти рішення, оскільки вони були готові подолати всі негаразди. З часом, Станіслав став головою Комітету з будівництва при католицькій церкві і керував власною будівельною компанією. Петро почав виготовляти інструменти і переїхав до Мельборна, де жила його родина. Пізніше, його наймолодший брат Дмитро прибув з Риму і став першим висвяченим українським католицьким священиком в Австралії в 1967 році (*Українець в Австралії*, 1967) [Facebook, запис 20, 2017].

Так, існують численні розповіді перших українських емігрантів з Джілонгу, присвячені співпраці та набуттю професійних навичок. Катерина Барановська (2016) пригадує, як її батько Дмитрі Крук був будівельником в Україні. Після прибуття в Джілонг, він із її чоловіком Антоном почали зводити будинок, і, хоча будівельні знаряддя та матеріали значно відрізнялися від тих, з якими вони звикли мати справу, чоловікам вдалося з'ясувати (мислення), як будувати, лагодити поломки та розширювати своє господарство. У цій країні все було більшим, і мігранти мали так багато: вони були дуже задоволені собою

та своїми ранніми успіхами (Катерина Барановська, 2016). Багато хто з цих новоприбулих “прийшов ні з чим” (Synan 2002, с. vi), і вони пишалися своїми досягненнями. Соціальна взаємодія та співпраця були надзвичайно важливими. Під час інтерв’ю в 2016 році Ніна Любченко пригадувала, як протягом тижня її чоловік тяжко працював над влаштуванням головної дороги при морю на Серф Кост хайвей (Surf Coast Highway), що простягалася від Джілонгу. Щовихідних, він повертався додому до своєї сім’ї і допомагав на будівництві громадського дому. Роман мав машину, якою він і його друг, Петро, збирали гроші для фінансування будівлі дому. Сучасні соціальні медіа та кнопка “Пожертвувати зараз” на сторінках різноманітних неприбуткових організацій дуже схожі на те, чим в ту пору займалися такі збірщики, як Роман та Петро, які особисто відвідували членів української громади, щоб вони могли пожертвувати на будівництво громадського дому. Така соціальна взаємодія була важливою, тому що існувала необхідність результативно працювати на користь громади, і багато хто з ранніх емігрантів вболівали за збереження рідних традицій та розвиток культурної ідентичності. Концепції Виготського (1999) про соціальну взаємодію в суспільній та організованій Зоні Проксимального Розвику (ЗПР) забезпечує відповідний підхід до розуміння того, як поширювався людський капітал в Джілонгу. Виготський описує ЗПР як “співвідношення між актуальним рівнем розвитку, що визначається здатністю діяти незалежно, та рівнем потенційного розвитку, що визначається спільною діяльністю з дорослим, або у співпраці із більш здібними однолітками” (Виготський 1978, с. 86). В ЗПР, під керівництвом більш здібних осіб або старших членів громади, люди знаходили (мислення) і розробляли методи, доречні у їхній ситуації, з перспективою стати самодостатніми та незалежними особами, які могли б легко влитися в австралійське суспільство.

У Джілонгу були ось такі фабрика Форд Австралія, автомобільна фірма, Інтернешнл Харвестер, Хендерсон-Спрінгс, і вовняна фабрика, де багато емігрантів набули необхідних знань та навичок для роботи в новому середовищі; крім того, деякі з них навіть стали лідерами у певних напрямках діяльності. Хоча Виготський у своїй роботі зосереджувався головним чином на навчальних процесах дітей, його теорії також застосовувались для дорослих (Lave & Wenger 1991). У цьому контексті, поняття “більш здібні однолітки”, що ним оперував Виготський, слід розглядати як більш загальний потенціал для застосування ідей вченого

щодо обміну знаннями та навичками для отримання відповідних результатів.

Зазначені результати були доцільними не тільки з точки зору індивідуального підходу до людського капіталу, але і на соціальному та громадському рівнях суспільства. Розширення спільноти міста Джілонг, Української католицької та православної церков, Громади, а зрештою й молодіжних організацій дозволило новоприбулим відновити та закріпити зв'язок із минулим. Одночасно ці люди підтримували один одного, щоб влаштувати власне життя у Джілонгу, оскільки вони стали частиною австралійського суспільства та розвивали австралійську ідентичність (Australian Government 2017) за допомогою різних каналів у своєму новому середовищі.

Після приїзду багато українських жінок, особливо ті, хто прибув на початку 1949 року, відмітили яскраву моду австралійських жінок (Катерина Барановська 2016). Ці жінки залишили холодну та сіру Європу і опенилися серед спеки австралійського літа. Вони навчалися крою та шиттю не лише, щоб виготовляти одяг для себе та своїх сімей: дехто з них працював для компанії Пелако у Джілонгу, виготовляючи чоловічі сорочки, інші ж приєдналися до шерстяного комбінату, де виготовляли мериносіві светри та інші вироби, які розповсюджувались не тільки в Джілонгу, але й в інших частини Австралії. Як зазначають Сендс та МакДугал (Sands and McDougall 1969 с. 415), до 1955 року Джілонг, а зокрема Чілвелл / Ньютаун, був важливим промисловим центром, де була сконцентрована велика кількість населення. Там знаходилось “чотири фабрики обробки вовни, пошта і телеграф, миловарний завод, кар’єри, три коледжі та три підготовчі школи, дві державні школи, дві гімназії для дівчат, п’ять дитячих садків, сім церков” У такому контексті, українці не тільки сприяли розвитку Джілонгу в якості робочої сили, - вони також мали змогу відновлювати власні українські духовні потреби. Їхні досягнення в різних таборах - наприклад, в Гіттенгені, Хайденай та Брауншвайгу, недалеко від німецького Ганновера та італійського Трієсту - не зникли безслідно. Натомість, по прибуттю в Джілонг, вони відновили та реорганізували свою діяльність, по мірі виникнення нових можливостей.

Унікальність

Унікальність української громади в Джілонгу проявляється у двох гілках еміграції. Одна з них прибула України та Німеччини, покинувши Україну під час Другої Світової Війни. Інша група українців прибула з Боснії / Бачки, колишньої Югославії; їхні предки покинули Україну наприкінці XIX-початку XX століть. Ці два гілки об'єднали свої зусилля і сформували ядро - культурний центр.

У 2018 році цей культурний центр відзначатиме 70 років безперервного розвитку та збереження української культурної самобутності та спадщини. Українці були частиною мінливого обличчя австралійського суспільства (Australian Government 2015 p.), навіть попри те, що нових австралійців заохочували якнайшвидше злитися з місцевими громадами, щоб забезпечити однорідність суспільства. Українці стали згуртованою, та все ж строкатою інтерактивною групою, що брала участь у розширенні Джілонгу.

Джілонг

Коли українські емігранти прибули до Австралії в 1948 та 1949 роках, а особливо ті, хто прибув до Джілонгу на початку 1950-х років, після завершення дворічних контрактів вони допомагали одне одному в пошуку житла та фабриках, Пелако, Інтернешнл Харвестер, Хендерсон-Спрінгс і Форд Австралія. Дехто вирушив до таких місцевостей, як Коріо, Анакі, Бейтсфорд і Фянсфорд, Лара і Мурабул та інші сільськогосподарські райони навколо Джілонгу на сільськогосподарські роботи та збирання плодів. Українці прибули на ці землі, щоб сприяти місцевій економіці, працюючи в сільськогосподарському секторі. Спочатку такою роботою займалися молоді жінки, зокрема Анна Мазовіта, Анна Береза, Катерина Сенів та деякі члени родин Явні і Підгайні. Пізніше Катерина Сенів приєдналась до Антоніни Мацібурко та Марії Микитенко, які працювали в Пелако, виготовляючи чоловічі сорочки, тоді як Катерина Барановська та Марта Попович перейшли до роботи у сфері обслуговування. Ніна Любченко працювала на місцевій взуттєвій фабриці. Одяг та взуття були локалізовані, а вироби було виготовлено у Австралії. Чоловіки часто працювали для Форд Австралія - серед них, Петро Сенів, Василь Мазовіта і Рудевич, а Йосиф Шостак приєднався до Хендерсон-Спрінгс.

Інші, такі як Роман Любченко та Дмитро Шкірка, брали участь у будівництві Великої Океанської Дороги із Асоціацією автомобільних шляхів Австралії (англ. Country Roads Board, CRB). Станіслав Береза, Семен Ставицький and Дем'янишен працювали в будівельній галузі. Петро Микитенко став власником бензозаправки компанії Shell у Варнамбулі. Проте, згодом Петро повернувся до Джілонгу і продовжує жити там (Петро Микитенко 2016).

Присутність українського людського капіталу в Джілонгу дозволила емігрантам заповнити багато ніш промисловості. “Нафтопереробна промисловість, металоконструкції, автомобільне виробництво, сільськогосподарське машинобудування, хімічні речовини, добрива, лісопромислові та гіпсові комбінати, цемент, дистиляція, склади пшениці та вовни, одяг, скло, газові і соляні роботи, роботи на м'ясних цехах та на бійнях. Основна галузь промисловості в сільській місцевості, як правило, пов'язана з вирощуванням вовни” (Wynd 1971, стор. 71). Отож, частина українців оселилася в околицях Коріо - Белл Парк, УМКАін Хайтс і Норлейн, - а частково в районі Чілвелл/ Ньютаун. а інші поселилися в Чилвелл / Ньютаун.

Петро Микитенко став власником бензозаправки компанії Shell у Варнамбулі, в околиці Джілонгу. Джерело зображення: Петро Микитенко2016

Всі українські емігранти, виконуючи різні роботи та займаючи різні посади, активно працювали над розширенням та розвитком Джілонгу, утвердившись у власному житті та розвиваючи культурну ідентичність. Це стало очевидним завдяки активній культурній діяльності та участі у ярмарках продовольства та ремесел, куди українці часто приходили у традиційному яскравому вишитому вбранні. Вони пишалися своїми українськими традиціями і хотіли продемонструвати місцевому оточенню, що вони привезли в цей регіон. Таке ж атмосфера панує на сучасному щорічному фестивалі Рако, де жителі Джілонгу святкують розмаїття культур (2017). Активність та продуктивність української громади на соціальному, економічному та особистому рівнях дозволила їм збагатити суспільство Джілонгу.

Висновок

Орієнтація на людський капітал не була б настільки продуктивною, якби Артур А. Калвелл не вірив у соціальну справедливість та збагачення суспільства, дозволяючи людям реалізувати свій потенціал через іміграційну політику 1947 року, освіту та співпрацю між сусідами (Calwell ME 2012). У 1950 році для виживання люди потребували засобів передачі та набуття знань і навичок, щоб з'ясувати, як найбільш ефективно застосовувати існуючі знання. Люди отримують знання з допомогою мислення та розуміння того, як досягнути найкращих результатів у ЗПР (Виготський, 1999). Тогочасна іміграційна політика та уряд закликали формувати так звані групи добрих сусідів, щоб прийняти нових австралійців та налагодити контакти з місцевими сім'ями. Ідея полягала в тому, що члени церкви пропонували емігрантам практичну допомогу, поради та підтримку, а також організовували викладання англійської мови (Synan 2002). З іншого боку, емігранти становили значну соціальну групу, яка сприяла економічному та промисловому розвитку Австралії. Ці нові австралійці дали позитивну віддачність австралійському суспільству з своїм поселенням в Австралії.

РОЗДІЛ П'ЯТИЙ: Дві Гілки

Цей розділ ґрунтується на спогадах про еміграцію, що беруть початок у 1948 році, а також на історіях кількох емігрантів з 1950-х і 1960-х років у Джіллонгу. Ці персональні наративи не віддзеркалюють досвід усієї громади українських емігрантів Джіллонгу, проте вони складають сюжетну лінію окремих епізодів з життя різних людей. У попередніх розділах було записано кілька ключових моментів подорожі до Джіллонгу та передумов формування людського капіталу. Часто історичні документи ігнорують щоденні турботи мешканців. Цей розділ висвітлює деякі труднощі, яких зазнавали люди, що заклали підвалини у побудові того, що сьогодні часто вважається само собою зрозумілим. Тут я хотіла б згадати деяких людей та їх родини, які зберегли у пам'яті та погодилися поділитися історіями свого повсякдення. Їхня внутрішня сила відтінює ту наполегливість, що була необхідна для збереження та побудови сучасної Австралії, з тим її культурним розмаїттям, яке ми знаємо сьогодні. Крім того, збережені історичні документи часто не повністю відображають досягнення, успіхи та вклад перших українських емігрантів. Як правило, таких даних недостатньо, щоб дійсно відобразити тригери, які змінили життя.

У 1993 році, на п'ятій конференції Українського Поселення в Австралії у Мельборні, Ісаїв (Isajiw (п.9) висловив кілька важливих аргументів. А саме, що усна історія “може (а) слугувати джерелом таких детальних свідчень, які часто неможливо знайти в архівах, і таким чином (б) давати підказки, що спонукають до подальших досліджень, які за інших умов не могли б відбутися. (с) Вони можуть дати розуміння реальних підвалин організаційних та інституційних історій, в той же час пов'язуючи життя імігрантів, або окремих членів етнічної групи з загальними соціальними процесами” Ісаїв (Isajiw

1993) далі наголошує на необхідності вивчення архівів приймаючого суспільства; особисті записи осіб та усні історії, що дозволять перейти до більш глибокого розуміння групи зі спільною культурною традицією та власною ідентичністю. У цьому розділі я сподіваюся висвітлити деякі з пунктів, висвітлених Isajiw (1993) на Конференції. У процесі, я буду намагатись описати реальне життя, що лежить в основі організаційного та інституційного контексту, а також те, як перші українські емігранти в Джілонгу заснували і розвинули своє повсякденне життя.

У статті “Подорож до Австралії”, Ляхович (Lachowych T 1966) порівнює іміграцію до Австралії та реакцію багатьох українців на “Божественну комедію” Данте. Автор стверджує, що, якби Данте не мігрував, ми б не мали “Божественної комедії”. У поемі описується подорож Данте через Пекло, Чистилище та Рай, або Небеса. Багато українців, приїхавши до Австралії, відчували, що вони прибули на кінець світу; оскільки в Європі траплялось небагато згадок про Австралію. По-друге, влаштуватися матеріально було непросто - особливо, оскільки важко було здобути будівельні матеріали, такі як цвяхи та молотки (Катерина Барановська 2016). По-третє, навіть коли мігранти мали попередню професійну кваліфікацію, зазвичай ці навички виявлялись недоцільними у новому контексті. Незалежно від академічної та професійної кваліфікації, мігранти змушені були працювати за дворічними контрактами, виконуючи важку фізичну працю (Lachowych 1966).

Уряд Австралії, як приймаючої сторони, спочатку сприймав українців, як і інших емігрантів, як засіб розвитку робочої сили та збільшення кількості населення. Промисловий розвиток Джілонгу приваблював розширені можливості для праці та ринку, включаючи ринок садів (Small 1968), промислових робітників для фабрик, сільськогосподарських працівників, а також робочу силу для таких працедавців, як Пелако, Форд Австралія, Інтернешнл Харвестер, Шелл, лікєро-горілчаний Коріо та Кооперативна Фосфатна Компанія Австралії) (Culture Victoria 2016).

Згідно з результатами цього дослідження та переліками пасажирів-мігрантів (Національні Архіви Австралії, 2016), українці почали прибувати до Австралії з 1948 року. Серед найперших новоприбулих були родини деякі з цих перших сімей були Федунів; Гвіздала; Пона; Ришак; Стрільчук; Струсінський і Завадка. Пізніше, в 1949 році, до них приєдналися сім'ї Абакуменко; Бабчук; Барановські; Бойко; Ватах; Вдовен;

Вінтоняк, Гдак, Глившак, Гливчак, Гнатишин, Дармороз, Дзвончик, Дишель, Дорнота, Іванців, Камінський, Кузніцов, Кіс, Кішчак, Клос, Ковалишин, Колібаба, Король, Костюк, Ковалишин, Коваль, Кричко, Мачишин, Мазовіта, Мацібурко, Омельченко, Піткович, Протиняк, Радіон, Різун, Сагайдак, Сидор, Сірілос, Чимирез, Шостак, Ясіновський, Теплий та інші. Ці сім'ї - одні з перших українців, які прибули до Джілонгу через Німеччину. Родина Скиба з бувшої Югославії прибула в 1952 до Джілонгу, повніша група прибула в 1954 році з Трієста, Італії, а також та бувшої Югославії та Галичини: Сенів, Калинюк, Станіслав Береза, Михайло Підгайні, Береза, Бобецькі, Кунька, Петро Явний та інші [Додаток А: Список пасажирів 2016]. В основних і вторинних ресурсах було знайдено більше прізвищ; на жаль, з різних причин деякі з них важко було знайти в Національному архіві Австралії. Перелік досить великий, і кожна сім'я має власну усну історію; можливо, в майбутньому, з подальшими дослідженнями, люди зможуть поглибити цю початкову роботу. На даному ж етапі часовий фактор обмежує подальший збір та складання даних.

ЧАСТИНА ПЕРША

У 1988 році, коли відзначалася 1000 річниця християнства в Україні, Команда усної Етнічних історія Белл Парку (Bell Park Ethnic Oral History Team) під редакцією Норми Гібсона склала збірку "Свіжий старт на новій землі" (A Fresh Start in a New Land). У ній були представлені наступні українці: Колібаба Дмитрі, Костюк Василь і Шаравара Надія. Нижче наводиться перелік історій, уже представлених Гібсоном (1988):

1. Колібаба Дмитрі народився 1920 року в Івано-Франківську, що в сучасній Західній Україні. Його було доставлено до Німеччини для роботи у таборі Еттлінген-Лагер поблизу Карлсруе і не надто далеко від Штутгарту. У 1946 році він побрався зі своєю дружиною Ганною. Вони прибули до Австралії в 1949 році, завершили свій дворічний контракт на військовій базі Пакапунял, переїхали в Сеймур на 6 років, і врешті прибули в Джілонг та приєднатися до місцевої української громади.
2. Костюк Василь народився 1921 року в Галичині. Під час Другої Світової Війни він був доставлений до трудового табору в Німеччині. Його дружина і він взяли шлюб у Геттінгені, Німеччина, а в 1949 році вони виїхали з Німеччини до Австралії,

де він закінчив свій дворічний контракт в Канберрі і прибув до Джілонгу, де у 1958 році побудувати будинок.

3. Шаравара Надія народилася в селі під назвою Олеферове в 1925 році. В 1946-1949 роках вона потрапила в табір Корнберг. 23 березня 1949 року вона піднялася на корабель Мозафаррі в Неаполі, Італія, і прибула до Мельборна, звідки відправилось потягом до Бонегіла. Оскільки її чоловік працював на залізничній станції в Сеймурі, там вони придбали ділянку землі, на якій він та його товариш зрештою спорудили бунгало для своїх родин. У 1951 році вони переїхали в Джілонг і почали будувати будинок у північній частині міста. Працюючи на залізниці, чоловік Надії закінчив свій дворічний контракт у Джілонгу. Згодом він приєднався до будівельної фірми J. C. Taylors, а в 1973 році зареєструвався як будівельник. Будучи ініціативними та підприємливими людьми, в 1962 та 1963 роках подружжя Шаравара відкрило молочний бар у Белмонті. Шаравара брав активну участь в будівництві приміщень СУМ (Спілка Української Молоді), а також церковних та громадських будівель. Надія Шаравара викладала українській суботній школі України та приймала активну участь в житті української спільноти.

Під час підготовки до 70-річчя з прибуття перших українців в Австралію, та вшанування введення імміграційної політики Артура А. Калвелла (Zubrzycki 1995), яка змінила обличчя Австралії, ми збираємо ресурси, щоб віддати належне першому поколінню українських емігрантів у Джілонгу. Ці люди сприяли економічному розвитку Австралії. Згадуючи відомий вислів Артура А. Калвелла “налюднити, або пропасти”, можна стверджувати, що українці були налаштовані не гинути, а сприяти розвитку Австралії та зміцненню культурної ідентичності. Вони налагодили своє особисте і суспільне життя, та збагатили культурну спадщину сучасної Австралії. Артур А. Калвелл заохочував поширення культур задля збагачення Австралії; як попередник мультикультуралізму, він підтримував проведення фестивалів, щоб таким чином культивувати розмаїття нового австралійського суспільства. Українці зробили значний вклад у 1950-і роки 1960-х років, приймаючи участь у традиційному параді, присвяченому Дню Святого Патрика у Джілонгу (MDHC, Advocate 1953). У 2017 році українська громада активно брала участь у фестивалі Пако. Крім того, за останні 70 років, український внесок відчувається на культурній, економічній, політичній та соціальній арені. Діти та онуки

перших українських емігрантів в Джілонгу зробили ще більший вклад у суспільний розвиток Австралії. Проте, як сказав хтось із молодшого покоління після візиту до Європи; “Бабо, дякую, що приїхали до Австралії” (David Makohon 2005).

Наступні усні оповідань наразі транскрибуються задля кращого збереження матеріалів для сучасних користувачів та майбутніх поколінь. Респонденти діляться своїми усними згадками у присутності когось із найближчих членів родини. Як зазначив Ісаїв (Isajiw 1993), усні свідчення не зберігаються в архівах; сподіватимось, що вони призведуть до подальших досліджень і допоможуть встановити зв'язок між життям цих людей та існуючими українськими організаціями та установами. Таким чином, ми зможемо краще зрозуміти основи української еміграції до Джілонгу та ролі української громади у розвитку Джілонгу як багатокультурного центру.

Барановські Катерина і Антон

Катерина Барановська народилася в 1924 році в селищі Нараджів у Тернопільській області України, в сім'ї Анни та Дмитра Круків. Мати дівчинки померла в ранньому віці, а старші доньки в родині, в тому числі Катерина, взяли на себе обов'язки по дому. У 1941 році, у віці 17 років, Катерина Барановська була доставлена до Німеччини для підтримки німецької військової індустрії. Її старшу сестру Марію також попросили поїхати; однак, вона була заручена, і відмовилась покидати дім. Отож, Катерина зайняла її місце.

Вона тяжко працювала на фермі в Німеччині, виконуючи чоловічий обсяг роботи, і часто залишаючись голодною. Однієї ночі, опівночі 1945 року, німецька поліція прибула до ферми з терміновою вказівкою, що усі повинні виїхати, оскільки наближається німецький та російський фронти, і бої повинні загостритися. Вона опинилася в транзитному таборі, де зустріла свого майбутнього мужа Антона. Катерина і Антон Барановські одружилися в 1945 році в таборі в Хеттінген, що знаходився між Штутгартom та Франкфуртом. За словами Катерини під час інтерв'ю в 2016 році, у 1949 році вони покинули Амстердам, щоб бути якомога далі від сталінського режиму та комунізму. Подружжя зійшло на порт голландського корабля Волендам і прибуло до Сіднея, де їх вразило та спантеличило яскраве вбрання місцевого населення та теплою погодою березня 1949 року. В наступних тижнів вони провели у таборі для переміщених осіб у Батгест. Потім їх відправили на роботу в Джілонг,

де Антон почав працювати на суперфосфатному заводі, а Катерина влаштувалась на роботу на кухні та в їдальні в гімназії Джілонгу. Достатньо оволодівши англійською мовою у німецькому таборі, вона мала змогу працювати офіціанткою.

Катерина Барановська з батьком та родиною в 1939 році. Катерина стоїть у верхньому ряду, першою зліва. Її батько Дмитро Крук знаходиться у другому ряду праворуч. Вони ніколи не думали, що вони знову об'єднається в Джілонгу. Джерело зображення: Катерина Барановська 2016.

Вони оселилися в Брейквотері із сім'єю Сайєрів, які ставилася до них з повагою і гідністю, а Катерина та Антон звертались до них “мама і тато”. Сайєри дуже засмутились, коли молода пара покинула їх в 1951 році, щоб жити у власному будинку. Життя в Австралії було важким. Було важко здобути будівельні матеріали та цвяхи, бракувало цементу і деревини. Катерина пригадувала, що в той час не було нічого, окрім німецької свинної ковбаси та апельсинового торт - це було все, що вони могли купити. З іншого боку, життя їхньою маленької сім'ї було легшим, оскільки вони не мали дітей. Тоді як земельні ділянки продавали постійно, будинків зазвичай не продавали. Катерина говорить, що їм неабияк пощастило, коли вони змогли отримати свій перший будинок. Це був новий будинок у Мулапі - віддаленому передмісті Джілонгу, оточеному пагорбами. Вони не задумувались, що доведеться платити за

каналізацію та дорогу; перш за все, їх цікавило те, що це був будинок із двома спальнями, вітальнею, кухнею, ванною кімнатою та пральною машиною. Для них це був не просто будинок, це був палац. Вони мали власний невеликий садок, де росли картопля, помідори, огірки, буряк, цибуля, перець чилі та інші овочі, а також маракуйя, виноград і двадцять фруктових дерев. Вони виготовляли власне вино, соуси та соки. Їм навіть не треба було зрошувати сад, оскільки дощів випадало вдосталь, а ґрунт був багатим на гній. Катерина також розповідає, що вони були першою українською сім'єю, яка придбала власний будинок; тому кожних вихідних вони приймали в себе гостей. У 1954 році народився їхній син Петро, якого вони мало не втратили при народженні; але Катерина відмовилася дати йому померти. За її словами, син став для неї справжнім благословенням, коли її чоловік Антон помер у 1986 році у віці 64 років. Петро та його дружина Діяна завжди надзвичайно підтримували Катерину, а тому Катерина завжди підкреслює неабияку важливість сім'ї (Катерина Барановська 2016).

*Катерина і Антон Барановські із панством Сайер у її автівеці.
Джерело зображення: Катерина Барановська 2016*

Крук Дмитрі

Щойно придбавши власний будинок, Антон і Катерина Барановська розпочали спроби вивести з України батька Катерини, Дмитрі Крука. Проте, оскільки Україна була частиною Радянського Союзу, вони не могли зробити це прямо - тому Дмитрі поїхав до сестри своєї дружини, що жила в Польщі. Там він відправився в радянське посольство і підкупив чиновників, аби тесть отримав дозвіл приїхати до Австралії на рік, чи два, бо начебто мав погане здоров'я потребував медичної допомоги. Поки її батько перебував у Польщі, Катерина та Антон почали заповнювати всі форми, необхідні для виїзду до Австралії. У 2016 році, пригадуючи минулі події, Катерина із вдячністю згадувала про зустріч батька із давнім українським знайомим у Польщі. В Україні, Дмитрі Крук займався будівництвом, і молодий чоловік пам'ятав як Дмитрі зводив будинок для його батьків. За волею обставин, цей давній знайомий був тепер головним представником місцевого КДБ. Він сказав батькові Катерини наступні слова: “Пане Крук, якби я вас не знав,

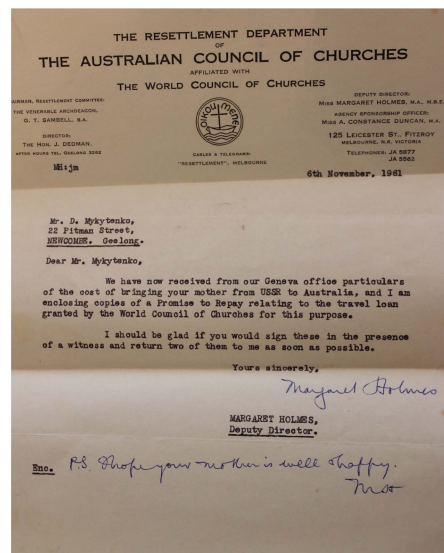
Дмитрі Крук і Антон Барановські виготовляють вино з ягід, вирощених на власному подвір'ї. Джерело зображення: Катерина Барановська 2016

я б вам не допоміг" Дмитрі Крук пригадував, що черга паспортного контролю була надзвичайно довгою, але його молодий товариш провів його позачергово. Отож, у 1960 році, Дмитрі Крук прибув до Австралії.

У той час Катерини та Антон мали будинок з двома спальнями, а їхній син все ще хотів мати власну кімнату. Це стало їхнім стимулом знову придбати землю і рокпочали будівництво нового великого будинку. Проте, Дмитрі Крук був невдоволений: він хотів повернутися до України і померти там. Він не розмовляв англійською, у нього не було жодних друзів того ж віку, які б мешкали поруч, і оскільки його дочка та з'ять багато працювали, він почувався самотнім. Кожного дня він стояв біля передніх воріт. Катерини згадує, що в околиці було багато шкіл, і він часто розповідав, що перехожі казали йому: "я гава я..." (англ. "How are you?" - "Як ся маєте?").

Коли Катерина поверталась додому, він казав їй: «Що не так з цими людьми, хіба вони не знають чогось іншого, крім отого «гава я»... чому вони не можуть вітатись зі мною по-християнськи!». Батько прожив із ними ще одинадцять років. Вони виростили великий сад, мали багато фруктових дерев і консервували овочі та фрукти на зимові місяці. Дмитро та Антон працювали у виноградарнику і виготовляли власне вино.

*Лист-дозвіл на переїзд до
Австралії з Української
СРСР, адресований
Австралійською Радою
Церков матері Дмитра
Микитенка.*

Дмитрі Крук народився в 1894 році, коли українці з Галичини виїхали до Боснії. Йому було 66 років, коли він прибув до Джілонгу в 1960 році. Він пережив дві світові війни, і, за словами його дочки, коли захворів на рак легенів, оскільки занадто багато курив, все, чого він хотів - це повернутись в Україну і померти там. Його терапевт лікар Др. Девіс написав листа до російського посольства, щоб отримати дозвіл на повернення Дмитрія до України. Доктор Девіс розповідав, що серед його пацієнтів були греки, італійці, іспанці та французи, і багато хто з них повертався додому, щоб померти. Однак у 2016 році Катерина Барановська пригадує наступну відповідь посольства Росії на запит доктора: "Ми не хочемо бачити навіть його труп, тому що він зрадник". Отож, згорьований Дмитрі Крук пішов з життя в Австралії. Після його смерті, подружжя Барановські почало зводити свій третій будинок, цього разу без батька Катерини.

Барановські Катерина і Антон

Катерина і Антон Барановські долучилися до життя української громади у Джілонгу. Катерина була працівником служби соціального забезпечення при Союз Українок Австралії (СУА). Вона вишивала серветки для різноманітних розіграшів та лотерей, організованих для збору коштів, щоб надати можливість жінкам, які відвідували хворих у лікарнях та вдома, приносити невеликі гостинці та надавати допомогу тим, хто цього потребував. Союз Українок Австралії не мав власних фінансів на придбання гостинців, проте ці жінки були працелюбними та щирими у своїй праці. Членкині СУА часто організовували чайні вечори, а також культурні заходи та зустрічі, де проводився збір коштів для допомоги українським сім'ям. У 1960-х роках Катерина часто виступала в якості ведучої на концертах, організованих українською громадою. Вона яскраво пам'ятає перший український хор Полтава, яким керувала винятково обдарована Наталія Чебульська.

У 2016 році, коли Катерина погодилася дати інтерв'ю, вона також хотіла повідомити мені про те, що доктор Отець Іван Прашко та її чоловік Антон прибули з міста Бережани, Тернопільської області. У 1950-х і 1960-х роках мати Івана Праска не мала змоги писати листи йому особисто; однак вона адресувала їх Антону, який згодом передавав цю кореспонденцію преподобному доктору, що пізніше став першим єпископом Австралії та Океанії.

Розвинуті почуття тісної дружби, сімейних зв'язків та турботи про людей похилого віку вказували на те, що концепція близькості була сильно розвинена, і багато родин, включно із сім'єю Катерини Барановська and Дмитра Микитенка, в минулому намагалися привезти до Австралії своїх родичів, часто людей похилого віку, які потребували догляду. Так, Дмитро Микитенко, за сприяння Австралійської Ради Церков та в рамках Програми переселення, в 1961 році стагнув з України свою маму.

Микитенко Марія і Дмитро

Сім'я Дмитра Микитенка прибула до Джілонгу з України через Німеччину. Проте їхня, перед тим, як вони поповнили ряди української громади Джілонгу, в їхній історії був іще один поворот. Дмитро, Марія та Валентин Микитенки прибули до Австралії 3 лютого 1950 року. Вони поселилися в Джілонгу в 1954 році. Спочатку сім'я Дмитра прибула до Ньюкасла і залишалася в таборі Грета в Новій Південній Валії. Дмитро виконував свій контракт при Брисбенській міській раді, а його дружина Марія та син Валентин залишалися в таборі Грета. Проте обставини склались інакше і Дмитро змінив свій контракт та почав працювати на електростанції Яллурна (англ. Yallourn Power Station), переселившись із сім'єю до Ньюбороу, штат Вікторія. Там він приєднався до місцевої української громади та виконував обов'язки скарбника. Він купив землю в Моїї і побудував будинок з готівкою, де вони залишалися до 1954 року. Тим часом його брат оселився в Джілонгу, і це спонукало Дмитра переїхати туди у 1954 році. Він утримував свою сім'ю, працюючи монтажником і токарем для Інтернешнл Харвестер, а його дружина працювала машиністкою в Палеко. Марія Микитенко набула відповідних кваліфікацій в Німеччині.

Як і багато інших українських сім'ей, Микитенки, безумовно, хотіли, щоб їх син Валентин здобув освіту. Він здобув диплом електротехніка в Інституті Гордона в Джілонгу, і це дало йому змогу навчатися в Університеті Мельборну. Крім того, протягом семи років він був кадетом Департаменту постачання в Мельборні, проходячи практику на фабриці, а відтак перемістившись до Мельборну. Згодом, Валентин став менеджером аеропорту Авалон і часто зустрічав іноземних відвідувачів. Валентин Микитенко був одним з перших українських випускників Джілонгу, зі спеціалізацією в інженерії.

Дмитро Микитенко та його сім'я брали активну участь у всіх заходах Громади. Додатковим видом діяльності, який Дмитро додав до свого портфолію, стала роллю опікуна Громадської бібліотеки. Його син, Валентин (2016) розповів, що Богдан Хамчук та Іван Стефанів пропагували будівництво Громадського Залу на Пакінгтон-Стріт у західному Джілонгу. Проте, зрештою, основним натхненником тих будівельних робіт став саме Дмитро.

До початку 50-х років, українці проживали у Чилвелі, Східному Джілонгу та у Белл Парку. Валентин також пригадував, що, окрім фінансових пожертв на будівництво Громандького Дому, українці також віддавали цьому свій час та значні зусилля. Громада вела письмові підрахунки годин, виділених окремими особами. Українці наполегливо працювали над влаштуванням власного життя, вихованням своїх дітей та розбудовою української громади. Крім того, вони не ізолювалися від оточуючого суспільства. Валентин зазначив, що, будучи православними, час від часу вони їздили в Мельборн, або Всечесніший От. Сташипен з Мельборну відвідував їхню православну громаду на місці, щоб правити Святу Літургію в Джілонгу.

Будівля Громади у 1965 році. Джерело зображення: Українець в Австралії 1965.

Чепак Марія і Михайло

Михайло Чепак народився в Ремезівці Золочівського району Львівської області, що за 60 км на схід від Львова вздовж шосе Львів-Тернопіль. Як і інші молоді українці, він був перевезений до Німеччини, щоб своєю працею підтримати зусилля Німеччини у Другій Світовій Війні, і більше не повернувся до свого дому в Україні. Михайло покинув Німеччину у вересні 1949 року та вирушив до Неаполя, де він зійшов на корабель Неллі, що прямувало до Австралії. За словами Михайло, це було жакхлива подорож, адже корабель мало не затопило.

Тим не менш, корабель вдалося полагодити, і через 32 дні пасажери нарешті прибули до Мельборна, звідки вирушили до міграційного центру Бонегілля. Поки Михайло працював у Яллурні, його дружину Марію Чепак відвезли до Кобраму. Життя було важким, і одного дня, коли він повернувся з роботи, він знайшов лист від дружини, яка скаржилася, що Кобрам був гарячим і повним мух. Понад усе вона хотіла покинути це місце. Проте що міг вдіяти Михайло, коли він сам перебував у міграційному таборі? Він не розмовляв англійською, та все ж чітко розумів, що повинен щось зробити.

Щоб вирішити цю проблему, він вирішив виїхати до Канберри. Він сів у потяг і прибув до Мельборна, відчуваючи голод і втому. Біля станції Спенсер-стріт (сучасна станція Південний Хрест), він помітив готель Минзіз і увійшов туди, щоб пообідати. Проте, всі присутні мали на собі формальний одяг, тоді як він був голодний та у своєму робочому вбранні.

Марія Чепак сидить у центрі, в оточенні членкинь хору. Ірена Рудевич, що сидить у першому ряду ліворуч від Марії Чепак, акомпонувала для хору та жіночого квартету на фортепіано та акордеоні. Джерело зображення: Катерина Барановська 2016

У всякому разі, Михайло залишився, сів за стіл та замовив равликів, які виглядали не дуже привабливо, хоч він і був голодним. Він зрозумів, що страва коштуватиме дорого, і, врешті-решт, пояснив офіціантові, що їде до Канберри, і хотів би лише легко перекусити. Розуміючий офіціант приніс йому хліб і каву, і зовсім скоро Михайло знову був в дорозі. Коли він нарешті дістався до Канберри, його зустріли здивованими поглядами, а чоловік у приймальні запитав: “Чого ви хочете?” Михайло відповів: “Я хочу свою дружину!” Хлопець подивився на нього і сказав: “І звідки я маю взяти вашу дружину?” Михайло зрозумів його слова, бо дещо володів німецькою. В ту пору він, безумовно, був сміливим молодим чоловіком, тоді як сьогодні у віці 93 років (Михайло Чепак 2017), згадуючи ті минулі події, він зазначив, що наврядчи наважився б вийти за поріг власного будинку. Тоді ж Михайло повідомив адміністратору, що хоче, щоб його дружину переселили ближче до Яллурна, до місцевості під “Сейл”, де також був міграційний центр. У тамтешньому міграційному таборі були українці, естонці, поляки, а отже, і його дружина могла б там мешкати. Чоловіки у приймальні почали сміятися над Михайлом: “Цей бідолашний шмаркач...”. Михайло ж сказав, що не зрушить з місця, доки його дружину не переведуть з Кобраму до міграційного центру Сейл.

Варто зазначити, що Кобрам знаходиться в Західній Вікторії, а Сейл - на сході штату. Зрозумівши, що Михайло незворушний у своєму рішенні, один з працівників зробив кілька телефонних дзвінків і повідомив німецькою мовою, що уже наступного тижня його дружину буде переведено в Сейл. Почуваючись справжнім героєм, Михайло повернувся в Яллурн, де інші мігранти з цікавістю та захватом розпитували про його подорож. Деякі з них дорікали, що Михайло не сказав їм куди і для чого їде, адже їхні дружини також перебували у Кобрамі. Врешті Михайлова дружина прибула в Сейл, а через 2 роки вони разом вирушили в Джілонг.

Михайло працював пообідніми змінами в Інтернешнл Харвестер, а його дружина - протягом дня на фабриці обробки вовни. Вони багато працювали, щоб придбати свій перший будинок, а також приймали активну участь у джитті місцевої української громади, де Михайло виконував роллю секретаря протягом десяти років. Хоч він і мав деякі попередні навички, та все ж багато чого навчився на цій посаді. Тим часом його дружина, приєднавшись до Союзу Українок Австралії (СУА), викладала в українській суботній школі та керувала громадські хори мом “Громада” Згодом, Михайло став збірщиком і одного разу потрапив

до дому чоловіка, що зберігав гроші в німецькому банку. На прохання зробити пожертву, чоловік відповів: "Іди в мій сад і збери овочі - отриманий прибуток можеш взяти як пожертву" Михайло пригадує, що дійсно зібрав тоді гарний врожай. Він із задоволенням виконував обов'язки збірщика в компанії свого сусіда та близького товариша, Петра Бойка.

Михайло міг розповісти багато історій - він пам'ятав, коли був побудований зал громади, і як Дмитро Микитенко став будівельником та організатором. Він міг пригадати численні випадки, що траплялись з різними людьми, а також те, як будівництво народного дому було нарешті закінчено, адже він був дуже задоволений самою будівлею та роботою громади. Його дружина керувала хором та жіночим квінтетом. Михайло пригадував, як Ірен Рудевич акомпонувала на фортепіано та фортепіано та акордеоні. Його дружина, Марія Чепак, стала президентом Союз Українок Австралії, і приймала дуже активну участь у діяльності організації.

В особистому житті українських мігрантів, кумівство - тобто, відносини між хресними батьками та іншими членами родини, займали важливе місце. Марія та Михайло Чепак покумалися із Ганусен and Астанін. Поза громадою, значну роль у суспільному житті відігравав Пласт. Подружжя Чепаків також працювало на терені "Сокіл", оселя Пласту в Вінчелсі; чоловіки копали там олімпіських розмірів басейн, вивозячи ґрунт на пагорб поблизу. Марія Чепак займалась куховарством, і таборовики примовляли, що вона варить найпишніший борщ, а Бойкова - дружина товариша Петра - готує найкращий холодець. Михайло пригадував, як Богдан Дроздовський часто навідувався на кухню, аби похвалити ці страви. Він відгукувався про Богдана як про чудового чоловіка, і мав дійсно добрі спогади про нього. Горбан, Петро і Дмитро Микитенко, Гладкий були неабиякою опорою для Пласту. Серед інших подій, що закарбувалися в пам'яті Михайла, - те, як Василь Васага зняв фільм про перших поселенців, який пізніше згадувався у протоколах Громади Джілонгу (1960-ті роки).

Нарешті, Михайло розповідав, як вони з Марією організовували весілля своєї дочки Люди із майбутнім зятем Василем. Гуляння відбувалось у Джілонгу і на нього було запрошено 300 гостей. Михайло яскраво запам'ятав, як уся робота виконувалася гуртом. Жінки опікувалися їжею, а чоловіки подавали напої. Михайло Чепак назавжди зберіг теплі спогади про Джілонг та місцеву українську громаду, хоч згодом і переселився до Аделаїди.

Ставицька (Кулик) Ніна

У 2016 році Ніна Ставицька (Кулик) пам'ятала, як в 1950, у віці 10 років прибула із сім'єю до Австралії на німецько-американському кораблі "Генерал Хауз". Вона яскраво запам'ятала італійське обслуговування, і до цього дня не надто полюбляє томатний соус, чи спагеті болоньезе. Спочатку, з порту Мельборна сім'ю Кулик буфеермло доставлено до Бонегілля. Однак, оскільки її батько мав контракт догляду за кроликами на фермі біля Вагга-Вагга, їх перемістили до міграційного табору Юранквінті в Новій Південній Валії. Ніна пішла до місцевої середньої школи у Вагга Вагга, і пам'ятає, як у 1952 році її сім'я однією з останніх залишила Юранквінті, оскільки їй потрібно було закінчити навчальний рік.

Ніна святкувала свій дванадцятий день народження в Юранквінті, і її австралійська подруга запросила її на обід до себе додому. Стіл було накрито як до урочистої події з трьома прийомами їжі - антре, головною стравою та есертом. Ніна не знала, як правильно користуватись усіма столовими приборами; вона уважно слідувала за іншими і переймала їхні манери.

Сім'ю Кулик повідомили, що їх буде направлено в табір Сейл; але тим часом батько сімейства відправився у Джілонгу і придбав там земельну ділянку. Коли родина прибула в Джілонгу, Ніні було вже 12 років і вона почала відвідувати середню школу Фліндерс (англ. Flinders High School). Це було тривожним досвідом, оскільки Ніна виявилась однією з найстарших учениць. Попри небажання залишатися в школі серед молодіших дітей, вона все одно хотіла навчатися. Зрештою, дівчина поїхала в Інститут Гордона, щоб опанувати певне ремесло. Вона поступила на навчання із думкою, що повинна подбати про себе сама, і здобула кваліфікацію кравчині-швачки в 1955 році. Єдине місце, де їй вдалося отримати роботу, було Пелако, де вона виготовляла сорочки. Цим і обмежувалось її нове ремесло. Єдиним рішенням для Ніни було вирушити в Балларат і знайти роботу з пошиття одягу; але як дівчина могла поїхати самостійно у місто, де її батьки не мають жодних знайомих? Мати не відпустила Ніну, і це був кінець її кар'єри в індустрії крою та шиття. Замість цього вона влаштувалась на роботу у місцевий молочний бар. Одного дня її батько вирушив на Сепарейшн Стріт, щоб поглянути на земельні ділянки, що виставлялись на продаж. Звичайно ж, Ніна склала йому компанію у якості перекладача. Власниця ділянки запитала її: "Чим ти займаєшся?". Ніна відповіла, що не може

знайти роботу, і працює у місцевому молочному барі на Вайнз Роуд. Співрозмовниця поцікавилась, якими мовами володіла Ніна. Дівчина перерахувала: англійською, німецькою, українською, російською, словенською та трохи польською. Тоді власниця зауважила, що Ніна була б доброю перекладачкою на Олімпійських іграх. Вона зробила телефонний дзвінок - і Ніну було запрошено на інтерв'ю. Крім того, дівчину запитали, чи не знає вона ще когось, хто міг би виконувати таку роботу. Вона порекомендувала свою товаришку Людмилу Кузніцов, а також їхню спільну подругу з Латвії. Таким чином, під час Олімпіади 1956 року, Людмила та латвійська дівчина працювали на телефонній лінії. Ніни пригадує (2016), що Людмила Кузніцов також була хресною матір'ю для її доньки Ольги. Після того, як Ніна вийшла заміж за Семен Ставицький, вона стала членкинею Союз Українок Австралії у Джілонгу, де часто допомагала ліпити вареники для фестивалю Пако (Pako). Ніна все ще допомагає у цій справі; але тепер в Українській Католицькій Церкві.

Ставицький Семен

Семен прибув в 1948 році, і закінчив свій контракт в Канберрі. У 1950 році він приїхав до Джілонгу, і його перше працевлаштування було на будівництві бунгало для сім'ї Дзвончик, що були його куми. Ніна, його дружина, в 2016 році пригадувала, як Семен розповідав про свій контракт в Канберрі, де він опанував столярне ремесло та теслярську справу. Спочатку він працював кравцем у Джілонгу, і лише через кілька років відкрив власну справу в напрямку столярства та теслярства. Протягом 10 років, тоді як її чоловік займався власним будівельним бізнесом, Ніна працювала в будинку пристарілих Грейс Маккеллар - дім опіки старших громадян. Вони допомогли своєму наймолодшому синові Андрію відкрити столярню; їх старший син Петро з часом приєднався до брата, і тепер вони працюють разом (2016). Ніна розповідала, як спочатку всі допомагали один одному: люди робили все безкоштовно для своїх друзів і кумів.

Ніна та Семен жили разом із батьками Ніни і завжди підтримували одні одних. Через Союз Українок Австралії Ніна дізналася про українську культуру та традиції, а також про традиційну українську кухню. Вона пригадує, як її друзі, куми та СУА утворили єдину спільноту, де панувала взаємна підтримка. Ніна та Семен працювали в церкві, Пласті та на Соколі, а іноді допомагали і в Громаді.

Любченко Ніна і Роман

Ніна Любченко була доставлена до Німеччини, коли їй було 16 років, а її сестрі виповнилось 17. Ніні довелося їхати, тоді як її сестра залишилася піклуватися про матір і навчатися в місцевому університеті. Сестра Ніни склала для неї невелику валізу з найнеобхіднішими речима. Ніна та її подруга залишили рідне село, що знаходилося за 100 кілометрів від Донецька. Щоб дістатися станції, звідки вирушав їхній потяг, їм довелося йти два дні. Ніна розповідає, що вони змушені були йти пішки, оскільки потяги місцевого сполучення не працювали; таким було життя після війни. У Донецьку їх помістили у вантажні потяги, де не було навіть туалетів. Їм нічого не було відомо про майбутню подорож - лиш те, що вони прямують до Німеччини. Час від часу потяг зупинявся серед полів і вони мали змогу ковтнути свіжого повітря. По прибуттю до Польщі, їх обстежили місцеві лікарі, і згодом вони вирушили до німецького табору. З табору вони йшли прямо на ферму, де повинні були доїти корів - чого Ніна ніколи раніше не робила. Дружина фермера лишилася самотньою, після того як її сина забрали на війну, а чоловік помер. Щодня на ферму приходили двоє солдатів. Один з них був поляком, а інший - французом; обидва були військовополоненими і працювали на фермі та поверталися до табору ввечері. Однак Ніна ночувала прямо на фермі.

Дружина фермера куховарила для всіх, і таким чином вони жили, навчаючись виконувати всі фермерсько роботи в околиці. Ніна провела на цій фермі три роки. Коли закінчилася війна, її повернули до табору. Поляки в таборі закликали її вирушати до Америки, але вона відмовлялася. Перший транспорт відбував до Австралії, і вона хотіла поїхати туди. Спочатку вона прибула в Неаполь, а там зійшла на корабель, що прямував до Австралії. Усі пасажирки були молодими людьми - дітей та людей похилого віку серед них не було зовсім. Саме під час цієї подорожі Ніна зустріла свого майбутнього чоловіка, з яким вони разом провели місяць на кораблі. Коли вони нарешті прибули до портового міста Фрімантл, і Ніна не побачила довкола нічого, крім каміння, її почуття були непевними.

По прибутті до Австралії, Ніна та її майбутній чоловік Роман розділилися. Єдиним, про що вона могла думати, було те. Що ж вона робитиме на цій невідомій землі. Після прибуття в Мельборн, власники заводів зустрічали кораблі з переміщеними особами прямо у порту. П'ятеро новоприбулих відразу були призначені на роботу до власника

єврейського заводу; серед них була і Ніна. Вона працювала на чоловічій фабриці Секвіл і Син (Sackville and Son) на Квінсберрі-стріт, у місті Карлтон, Мельборн. Спочатку в 1949 році Ніна прибула до міграційного табору Бродмедовз, де її забезпечували їжею та житлом. Оскільки вона не могла розмовляти англійською, їй доводилося задовольнятися запропонованими умовами - вона жила у Бродмедовз та їздила на роботу в Карлтон.

Ніна бракувало їй коханого Романа, і вона часто роздумувала над тим, як їм тепер вдасться побачитись. Але якось йому вдалося дізнатися її номер телефону і зателефонувати, щоб запросити її на концерт в Південному Мельборні. Вона пригадувала (2016), як їй дорогий Роман сказав їй, що хоче взяти її з собою до Джілонгу. Їй це здавалось неможливим, адже вона була змушена виконати свій контракт і не мала змоги його розірвати. Але якимось чином йому вдалося все влаштувати і вони таки вирушили в Джілонгу. Друзям Романа вдалося розшукати для молодої пари житло і вже через місяць вони побралися. Роман та Ніна придбали свій перший будинок і створили сім'ю. Вона пригадує (2016), як багато їм вдалося досягнути, навіть попри те, що життя було важким. Спочатку вони жили з родиною Шкірки, а потім переїхали до Шостаків. У Ніни та Романові народилось троє дітей, а Марія Шостак стала хресної матір'ю для її дочки Ірини і вони покумалися. В ту пору Марія водила свого сина, Василя, на виховання до однієї австралійської пані. Хоч Ніна була вагітна, вона куховарила для усіх, доки Шостаки були на роботі. З часом Ніна та Роман придбали земельну ділянку та невеликий фургон для дітей, тоді як самі жили і наметі. Ніна наполегливо працювала пліч-о-пліч зі своїм чоловіком: він виконував важку роботу, а вона допомагала з іншими завданнями.

На їхній ділянці також стояв великий хлів, в якому вони розмістили фургон, де спали діти. Ніна пригадували (2016), як всі сусіди допомагали їм зводити будинок. Люди були добрими і вміли допомагати. Це були 1960-ті роки.

Вже коли вони переселились у власний дім, Ніна пішла працювати на взуттєву фабрику, де навчилася виготовляти взуття. Вона працювала там довгий час; саме так, у праці, вони проживали своє життя. Роман часто був у від'їзді, працюючи для CRB (Асоціацію автомобільних шляхів Австралії, англ. Country Roads Board), а додому приїжджав лише на вихідні. Зрештою, він дуже захворів і помер. Ніна залишилася сама. Вона пригадує (2016), що коли він нарешті закінчив працювати для

CRB, він постійно розвозив дітей всюди, де було потрібно, на власному автомобілі.

Ніна пам'ятає, як у 1951 році вони купили своє перше авто і Роман їздив повсюду Джілонгу, збираючи внески на будівництво залу Громади. Вона розповідає про численні проведені концерти, організацію української школи та своє обрання в якості першого президента місцевого Союз Українок Австралії (СУА). Тоді вона активно займалась організацією заходів для збору коштів на фінансування будівництва залу Громади. Вони докладали зусиль по мірі можливості і врешті досягли успіху; вони виховували своїх дітей та отримували свої сім'ї.

Австралії у Джілонгу в 1950-х роках: "Нас було мало, але ми багато зробили". Ці жінки прагнули бути корисними та належним чином влаштувати своє життя у Австралії. Ніна викладала в українській суботній школі, де намагалася передати дітям українську культуру та сформувані їхню українську ідентичність. Одним із завдань, які ставив перед собою Союз Українок Австралію було щоб діти мали добрі цінності. Їм це вдалося, і, крім того, Ніна відзначила (2016) важливість спорудження залу Громади на Пакінгтон-стріт у західному Джілонгу. У цьому залі ранні емігранти святкували весілля, а Пласт проводив свої

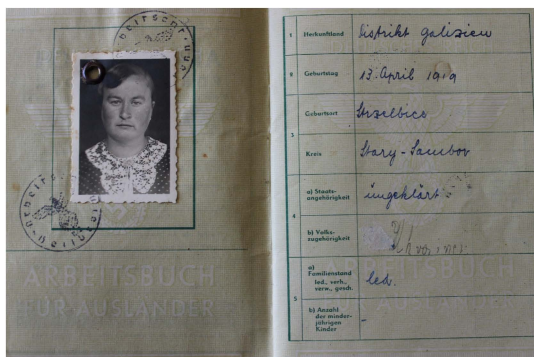

Роман Любченко розвозить дітей. Джерело зображення: Ніна Любченко 2016

зібрання, тоді як СУМ придбав власне приміщення поруч із католицькою церквою в Белл-Парку. Тим не менше, всі жертвували гроші на зал СУМ та інші українські організації, включаючи Православну Церкву. Усе це вважалося спільними справами громади. Люди проводили всі свої свята та відпустки на таборовому терені “Сокіл”; чоловіки працювали над утриманням території, а жінки куховарили. Ніна пригадувала пані (Ніна Любченко, 2016 р.) Дорноту та її дочку Марію, які теж багато допомагали в суботній школі, в Пласті та в Союзі Українок Австралії.

Шостак Марія і Йосиф

Марія Пірко народилася 13 квітня 1919 року у селі Стрільбичі Старосамбірського району Львівської області. Частина її сім’ї була розстріляна під час війни, а інших вислали до Сибіру. У віці 22 років Марію забрали до Німеччини, але не відправили до табору. Натомість вона пішла працювати на ферму; деякі люди працювали на фермах, тоді як інших відвозили на заводи. Фермер, для якого вона тоді працювала, багато років потому відвідав її у Джілонгу. Пан Унг та його дружина були дуже хорошими людьми, і вони добре ладнали з працівниками. Проте одного разу Марія отримала лист від американців, які запитували, чи хотіла б вона залишити Німеччину. Отже, на шість тижнів вона вирушила у Вільфлаген, а потім протягом ще шести тижнів, мандрувала до місця, звідки вирушав її корабель. Вона прибула до Австралії на кораблі під назвою Неллі, провела два тижні в Бонегілля, а потім була доставлена до хостелу Барвон в 1950 році. В Джілонгу, вона вийшла заміж за Йосифа Шостака і почала працювати на Федеральній фабриці обробки вовни у Джілонгу, яка сьогодні входить в перелік культурної спадщини

Німецький паспорт
Марії Пірко до
Австралії.
Джерело зображення:
Марія Шостак 2016

штату Вікторія (Mawby 2014) і була перетворена в інноваційний та технологічний центр Джілонгу. Моубі (Mawby 2014) зазначає, що фабрика обробки вовни у Джілонгу була іконою промислового минулого міста. Марія працювала 55 років, доки не вийшла на пенсію. Йосиф же працював у Хендерсон-Спрінгс [Facebook, запис 17, 2017].

Марія і Йосиф Шостак знесли старий будинок з блакитного каменю. Хоча Марія Шостак (2016) зазначає, що сьогодні їм навряд чи дозволили б знести той будинок, тоді достатньо було заплатили 50 фунтів, щоб вивезти рештки будинку з їхньої ділянки. Маючи кошти на будівництво, вони звели свій будинок, проте змушені були позичати гроші для того, щоб завершити інтер'єр. Їхнім позикодавцем була дна австралійська пані, з якою вони оформили позику через адвоката та виплатили борг протягом року. Її ім'я було на їх тюталі буденку і землі, і вони, звичайно, не хотіли, щоб хтось ще займав їх тютал. Адвокату не надто сподобалось, що Марія та Йосиф вилучили кредит на 3 роки, погасивши його натомість протягом 1 року. Проте як тільки вони оселилися у своєму домі, усі інші, хто ще тільки будував власні будинки, могли залишатися у них. Шостаки ніколи не вимагали сплати оренди стягують ренту, адже саме так люди допомагали один одному.

Марія пригадувала, як часто збиралися разом сім'ї Любченко,

Як багато інших українських мігрантів, Йосиф Шостак працював на Хендерсон Спрінгс, забезпечуючи людський капітал у Джілонгу. Джерело зображення: Maria Шостак 2016

Барановські, Попович, Мацібурко, Прокович, Шкірка, Мазур, Клос and Михайло Ясиновський. Мазури жили у Белл-Парку, і Марія часто садовила маленького Василя у візок і йшла з ним до Белл Парку (близько 5 кілометрів). Не було жодної проблеми дістатися назад додому, адже всім вдавалося вміститися в автівку Любченків: іноді, салон вміщав навіть 12 осіб - усі, хто гостював у Мазурів. Тоді ніхто не турбувався про ремені безпеки, або кількість людей в автомобілі.

Марія також була членкинею СУА і допомагала в Громаді. В ту пору, кожен був готовий допомогти з будь-яким завданням - всюди, де була потрібна додаткова пара рук. Наприклад, в пластовому таборі, зазвичай працював більше Йосиф, тоді як Марія залишалася вдома, доглядати за господарством - годувати тварин та працювати в саду протягом літніх місяців. Щоб покращити ґрунт, на своєму подвір'ї вони вирощували картоплю, а великий задній дворик був повний овочів.

Суспільне життя було важливим, і коли От. Белецький в 1960-х роках прибував до міста правити у залі Громади Святу Літургію, він зазвичай залишався з Марією та Йосифом. Тоді як інші українські священники, залишалися в домівках інших членів конгрегації. У 2016

Йосиф Шостак за роботою у власному саду.

Джерело зображення: Марія Шостак 2016

році, Марія розповідала, що священники жили так само, як і парафіяни, які нічого не мали; проте це не мало значення, адже священник приймав кожного однаково. Не зважаючи на інші незручності, на столах завжди була їжа, всі були між собою кумами і це перетворювало їх на одну велику родину. Тому люди й допомагали одне одному, як сім'я. У 2016 році Марія з гордістю повідомила, що їй виповнилось 97 років, а до двох років перед тим вона не приймала ніяких ліків.

У 2016 році Марія Шостак поділилася багатьма спогадами про їхню самостійність та самодостатність, які вона збирала протягом багатьох років життя. Йосиф і Марія Шостаки утримували сад і город, вони самі забезпечували більшість своїх потреб, збираючи більшість фруктів і овочів в теплі місяці, а на зиму консервуючи фрукти та маринуючи овочі. Жінка пригадує, що в ту пору у кожному господарстві був сад і город на будь-який смак. Завдяки своєму умінню зберігати врожай, люди мали річні запаси фруктів, овочів та інших продуктів, включно з різноманітними напоями.

Мазовіта Анна і Василь

Батьки Марії (Мазовіта) Михайлик, Василь та Анна, придбали свою земельну ділянку у Белл-Парку. У 2016 році, Марія стала однією з тих українців, що поділилися спогадами про своїх батьків та родинні обставини у пору. Коли вона росла у Белл-Парку в кінці 1950-х та початку 1960-х років.

Марія розповіла історію про те, як її батько прибув до Австралії і спочатку оселився в Чилвеллі. За ним послідувала її мати з двома братами, наступного року народилася Марія, а ще через 6 років - її молодша сестра. У Белл-Парку її батько збудував для сім'ї бунгало. Їхня земельна ділянка поділялась на дві частини: одну з них займало господарство - овочева грядка, сільськогосподарські тварини, - а інша була відведена під будівництво їхнього дому. Вони поселилися в бунгало, коли Марія почала навчатись у рідній школі. Василь Мазовіта був залучений до церкви, співав у хорі, а також виконував Послання коли Українці ще відправляли Святу Літургію в Католицькій церкві Святої Сім'ї, і продовжував пізніше в Українській Католицькій Церкві - Св. Покрови. Українська Церква зіграла важливу роль у його житті. Марія пригадувала, як у Святій Сім'ї українська служба завжди відбувалась останньою. За її словами, в ті часи, усі відправи відбувалися понад 3 години, і вона пам'ятає, як пізно подавалося обід вдома. Марія пригадує,

як вся українська громада допомагала створити свою власну українську церкву у Белл-Парку. Часто Марія мала враження, наче громада якимось чином існувала, застигнувши у часі.

Марія згадувала, як її батько працював у Форд Австралія, а мама пішла на збирання гороху. Марія розповідає, що її мати надавала велике значення освіті і приділяла особливу увагу навчанню дівчат у родині. Марія відчувала, що її мама у цьому значенні випереджує свій час, заохочуючи доньок здобути добру освіту, адже невідомо, як далі складеться життя. Марія відвідувала українську суботню школу, доки не здобула середньої освіти. Вона зазначила, що донині шкодує, що намагалася вмовити маму не віддавати її до суботньої школи. У 2016 році Марія розповідала про свої щорічні зустрічі з братами та сестрами на Великдень та Різдво і спільні відвідини Української Церкви: це час їхнього сімейного єднання і нагода згадати батьків та власну спадщину.

Микитенко Віра і Петро

Історія Петра Микитенка має дещо інший розвиток, оскільки він прибув до Джілонгу в 1951 році з Англії. Петро та його батьки покинули Україну та вирушили до Німеччини, сподіваючись потрапити до Англії

В центрі фотографії - Василь Мазовіта з Дмитром та іншими під час Святої Літургії перед тим, як було споруджено Українську Католицьку Церкву в Белл-Парку. Джерело зображення: Ніна Любченко 2016.

після Другої Світової Війни. На жаль, його батьки не отримали дозволу виїхати до Англії через свій похилий вік. З іншого боку, Австралія радо їх прийняла.

Петро родом із Полтави, в Україні. Коли росіяни повернулися в Україну, його батьки втратили все своє майно в порядку відчуження. Тоді вони вирушили до Німеччини, і провели там 4 роки - з 1944 по 1948 рік. По прибуттю до Австралії, родина оселилася у таборі Бонегілля. Невдовзі, вони переїхали до Джілонгу, де батько Петра працював за короткий час вони переїхали в Джілонг, а його батько працював у Раді Праці (англ. Board of Works), а Петро переїхав до Варнамбула, де керував бензозаправкою.

Згодом Петро повернувся в Джілонг і приєднався до Громади, Пласту та Автокефальної церкви Джілонгу. Його дружина Віра стала членкинею Союз Українок Австралії і також працювала в громаді. Петро розповідає, якою творчою особистістю була його дружина Віра, часто писала пейзажі. Якось Петро вирішив виготовити незвичайно велике пасхальне яйце, а Віра їх розписала. Петро відзначив важливість виготовлення писанок, а також те, як українці слідують своїм традиціям, де б вони не мігували. Писанкарство - це традиційний український звичай розписувати курячі яйця бджолиним воском, опускаючи їх поступово в різні фарби, отримуючи таким чином барвистий візерунок. Українці дарують готові писанки близьким і друзям у Великодню пору. Виготовлення писанок, як правило, відбувається в період підготовки до святкування Великодня. Однак у цьому випадку Петро виготовив яйце з дерева, і за розмір воно перевищувало його гараж. Для розпису такої писанки, Віра використовувала фарбу Dulux, якою вони у свій час фарбували власний будинок (Facebook: Digital Cultural Heritage 2016). Хоча як правило, вона прикрашала писанки традиційним способом з допомогою воску. Петро та Віра були в захваті від результату своєї роботи і вирішили перенести велетенську писанку в пластовий табір поблизу Джілонгу, у штаті Вікторія.

Попович Марта і Михайло

Михайло Попович народився 1917 року в Івано-Франківській області в Україні. У 1939 році він був зарахований до польської армії, оскільки

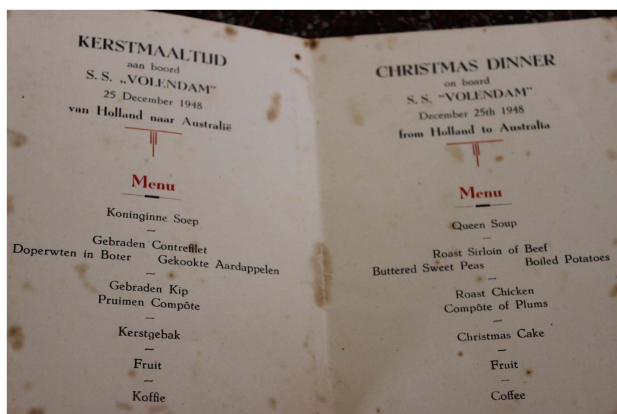
Івано-Франківськ перебував під Польщею, і згодом опинився у німецькому полоні. Його прийняли працювати на ферму в Німеччині, де він зустрів свою дружину Марту. Марта Гричкосій народилася в 1923 році в Київській області і пережила Голодомор 1932-1933 років, також відомий як геноцид голодом [Facebook, Вступ 5, 2016]. В у скрутну пору, Марту відправили до тітки, яка передала її в дитячий будинок, сподіваючись повернути одного дня. Натомість, згодом почалася Друга Світова Війна, і в 1942 році Марта була перевезена до Німеччини. Коли війна закінчилася в 1945 році, Михайло і Марта побували в кількох німецьких таборах: у Зальцведелі, що між Гамбургом і Магдебургом, а також у таборі ПО біля Шайнфельда. Вони переїжджали з табору до табору, беручи участь у українському житті. Згодом, вони приєдналися до СУМ. Марта вчила дітей читати і писати в українському шкільному таборі, а на Різдво їх навчали колядувати. У 1946 році в Ганновері Марта і Михайло почали вивчати англійську мову. Вони відчайдушно хотіли залишити Німеччину у пошуках кращого життя далеко від понівеченої війною Європи. Тим часом в 1945 році Артур А. Калвелл, перший австралійський міністр імміграції у післявоєнній австралійському уряді

У 1946 році в Ганновері в Німеччині українці почали вивчати англійську мову.
Джерело зображення: Орест Попович and Марія-Анна Боровок-Попович 2016

Чіфлі, запропонував програму міграції, складену під гаслом ““налюднити, або пропасти” (англ. “populate or perish”). У 1947 році Калвелл підписав угоду з Міжнародна організація у справах біженців (IPO) про прийняття ПО з європейських країн, що постраждали від війни (Franklin, 2009).

Марта і Михайло, як і багато їхніх співвітчизників, подали заявку на міграцію до Австралії, а наприкінці 1948 року на кораблі Волендам відбули з Голландії до Сіднею. Провівши Різдвяну вечерю на Волендамі, 5 січня 1949 року вони перетнули екватор, прокладаючи максимально велику відстань між повоєнною Європою та своїм життям. Прибувши до Сіднею, їх розподілили до табору Батгерст. Де вони продовжували відвідувати заняття з англійської мови. Невдовзі вони переїхали до Юранквінті, щоб закінчити дворічний контракт, необхідний для переселення в Австралію. Михайло куховарив три з половиною дні, працюючи 40 годин в Центрі мігрантів Юранквінті [Facebook, вхід 6, 2016]. Марта пригадувала, як деякі з офіцерів у Центрі часто говорили, що їжу, яку готував не її чоловік, не варто було й куштувати. Згодом, Михайло зумів влаштуватись на роботу в готель Ромео у Вагга-Вагга, а Марта готувала спеціальну дієтичну їжу для хворих дітей, що перебували у шпиталі. Закінчивши свій дворічний контракт, Михайло вирушив до Джілонгу і став шеф-кухарем в готелі Калтон. Марта працювала там офіціанткою, і вони жили в готелі, доки не побудували власний будинок у 1953 році. Життя було важким, оскільки будівельні матеріали були дефіцитними, і навіть якщо з'явилися - миттєво зникали уже через ніч. Проте подружжю вдалося встановити підлогу, вікна та двері, і швидко заселитися, аби оберігати свою нову власність. Хоча їх будинок був без

*Різдвяна вечеря на кораблі Волендам, який перевозив українців до Австралії.
Джерело зображення: Орест Попович and Марія-Анна Боровок-Попович 2016*

електрики, і вони куховарили на плиті прімоса та освітлювали свою оселю керосиновим світильником, все ж, це була їхня домівка.

Після того. Як вони оселились у власному будинку, Михайло почав працювати нічні зміни у Форд Австралія. Тим часом, Марта працювала в готелі Вікторія протягом дня. На жаль, цей готель було зруйновано, а на його місці зведено сучасний торговий центр Шестфілд. Життя було непростим, і Михайло з Мартою вирішили взяти п'ять молодих квартирантів, для яких вони куховарили, прали та прибирали, за що отримували плату у розмірі п'яти фунтів з особи. Згодом, Марта та Михайло створили власну сім'ю та брали долучились до життя української громади. Будучи членом різних організацій всередині громади, Михайло також був активним у різних комітетах та займав керівні посади, включаючи президентство батьківського комітету однієї з двох українських суботніх шкіл у Джілонгу. Михайло і Марта часто допомагали готувати їжу з нагоди різних церковних свят та весіль; в 1960-х роках Михайло куховарив в Соколі, пластовому таборі у Вінчелсі, що нараховував до 300 дітей. У ті часи в таборі не було електрики, а піч щоранку запалювали місцевою деревиною. Як і інші перші емігранти Джілонгу, Михайло та Марта не брали оплату за свою працю, роблячи все для блага громади та задля того, щоб діти трималися своєї культурної ідентичності.

Боровок Микола

Микола Боровок народився в околиці Харкова на сході України. На кораблі Генцелман у 1949 році він прибув до Сіднею. Перед приїздом до Австралії, Микола, як і багато інших українців та ПО, повинен був пройти медичне обстеження для отримання необхідного дозволу та сертифікату ІРО для в'їзду в Австралію.

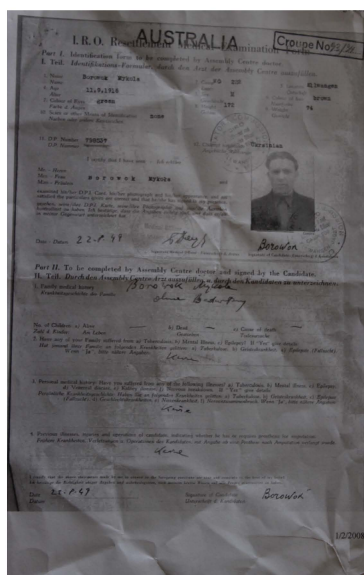
Його було розподілено до міграційного табору Батгерст, а згодом переміщено до Тамворту для виконання обов'язкового дворічного контракту працюючи на лікарняній кухні. Зрештою, сім'я Миколи оселилась у східному Джілонгу, поруч із такими родинами, як Дорноти, Микитенко, Лищенки, Барановські, Стойкевич, Курбієнко. Як і Йосиф Шостак, Микола Боровок спочатку працював для Харвестер Інтернешнл.

Його син Петро у 2016 році згадував, що українці також часто працювали на підприємстві Скло Пілкінгтон (англ. Pilkington Glass), або для Форд Австралія. Він розповідав, як українці використовували

промислові упаковки, щоб прокладати внутрішні частини своїх нових будинків. Він також пригадував, як українці відламували деревину з ящиків та везли її на велосипедах додому, щоб згодом використати у будівництві. Його батько Микола, будуючи свій будинок, вклав кошти у землю в Ньюкомбі, щоб будувати та продавати будинки іншим емігрантам; у 1960-х роках він також керував ячним господарством. Мати Петра працювала в лікарні і займалась прибиранням лікарських будинків. Крім того, вони іноді відвідували заходи, влаштовані українською громадою.

Родина брала активну участь у житті православної церкви. Син Миколи, Петро, дізнався, що його мати була німкенею щойно коли його

двоюрідний брат гостював у
Джіллонгу кілька років тому.
До цього він не мав сумніву,
що вона була українською,
бо Марта ніколи не говорила
про своє походження. Петро
зазначив, що часто відвідує
православні церковні служби зі
свою бабусею Оленою Боровок.
Він пригадує, як єпископ
Сільвестер часто залишився
з їхньою родиною на початку
1960-х років. Свята Літургія
головним чином відбувалася
в залі на Пакінгтон Стріт.
Значно пізніше було зведено
нинішню будівлю української
православної церкви в Белл-
Парку.

Медицинський сертифікат IPO.
Джерело зображення: Петро Боровок 2016

Кука Христина

Христина Кука народилася в 1925 році, і залишила свій дім у Подольську, нині Хмельницької області в Україні, у віці п'ятнадцяти років. Вона з боєм пригадує, як Голодомор та геноцид 1932-33 років в Україні понівечив її село. У 2016 році під час інтерв'ю для культурного проекту "Цифрова спадщина" Христина розповідала про ці події зі сльозами на очах. Вона пригадувала, як у 1930-х роках всі голодували, тому що Сталін хотів знищити українців та Україну. Їжі не було зовсім. І щодня з церкви виносили 7, або 8 померлих, яких ховали у спільній ямі. Скрута змушувала малу Христину брати мішок та обходити село, благаючи бодай обпізків з картоплі. Їсти було нічого. Якось їй дісталась торбина борошна, і її мама спекла хлібину та залишила її стигнути на підвіконні. До ранку хліб зник - хтось викрав їхній єдиний буханець. Вони мали трохи свого саду, але в основному змушені були жебрати. Від голоду тоді вимирали цілі сім'ї. Одна їхня сусідка займалася тим, що убивала місцевих котів і собак і продавала їхнє м'ясо. Якось вона прийшла до них і сказала, що може принести мяса й для них. Христина запитала її, де вона збиралася рохздобути те м'ясо. На той час, мати Христини вже була жахливо слабкою, і двчина не знала, чи вдасться їй вижити; нічого іншого не мало значення. Бабуся Христини виготовляла ікони, а люди платятили їй їжею: наприклад, іноді вдавалось отримати одне яйце. Ось як вони вижили. Незалежно від таких скрутних умов, від людей все ж вимагали регулярної сплати мита. Тому, мама Христини була змушена продати кілька курей, яких вона ще тримала спочатку, у селі, за сім кілометрів від їхнього. Одного дня Христина пішла з мамою на ринок, щоб продати кілька цибулин. Якийсь єврейський чоловік придбав частину, але сказав, що не зможе платити. Натомість, він запросив маму Христини до свого дому і сказав, що дасть їй щось взамін. Коли вона прийшла до його оселі, він запропонував їй банку, в якій знаходився людський палець. Жінка повернулася додому, проказала молитву та поховала банку з пальцем. Крім того, в ту пору вирував тиф, проте сім'ї Христини вдалося хвороби, голод та геноцид. Хоча в селі траплялися й такі випадки, коли люди використовували тіла померлих, щоб прогодуватися.

У 1940 році прийшли німці, і Христину забрали до Німеччини. Вона отримала лист, де зазначалося, в який час і день вона повинна була прибути в одне з довколишніх сіл, де в зал очікування на третьому поверсі вокзалу на транспортацію до Німеччини очікувало ще семеро

дівчат. Коли поїзд прибув, дівчат було поміщено у вагон, повний сіна, без туалетних приміщень (даючи інтерв'ю в 2016 році, Христина вона вибачилася за вживання слова “туалет” і почала плакати, пригадуючи той тяжкий досвід). За всю довгу та виснажливу подорож до Львова у задушливому закритому вагоні (понад 200 кілометрів), дівчатам жодного разу не дали їжі. Крістіна відмітила, що сьогодні ця відстань здається невеликою, але тоді, для них, голодних і переляканих, вона здалася вічністю. Відразу по прибуттю до Львова, вони швидко вийшли з поїзда, справили нужду і кинулися до крана, щоб напиться води. Вони були настільки спрагли, що були вкладені в цю коляску і мали бути серед сіна. Після виснажливої подорожі у закритому вагоні серед сіна, усі вони потерпали від сильної спраги. Проте невдовзі, їх знову загнали у потяг, і наступного разу випустили вже у великому таборі. Звідусіль чулися вигуки “Хайль Гітлер”, та новоприбулі зрозуміли, що це означало. Їх випровадили на третій поверх якоїсь будівлі, де рядами стояли подвійні ліжка; старші дівчата зайняли верхні місця, а Христині виділили місце знизу, оскільки вона була найменшою і наймолодшою. Деякі дівчата вже були одружені. У цьому будинку були люди різних національностей - російські та польські жінки всіляко лаяли українок, і Христина вперше в житті почула слова, які ніколи не хоче повторювати. Старші дівчата пояснювали їй, що означали ті образи, і казали не брати їх до уваги. Це був перший урок стійкості у житті Христини, і вона швидко навчилася триматися подалі, та не зважати на цих жінок. На вечерю дівчатам подавали рідкі водянисті супи, які викликали діарею: вода виливалася з Христини, як з поломаного крану. Наступного ранку до табору прибув літній чоловік, який щойно втратив свою дружину, щоб вибрати з табору чотирьох дівчат для роботи на фабриці, де виготовлялись трактори для війни.

Христина казала, що українцям завжди щастило. Першого ж дня на фабриці, о 10 годині, працівники почали їсти - тоді як у таборі полоненим насилу виділяли 200 грамів хліба. Один чоловік підійшов до дівчат і сказав, що, хоч і не може їм допомогти, але він також українець, і уже довго пробув у цьому місці. Розрухавши ці спогади, Христина сказала: “куди б ми не потрапили, Бог якось допомагав нам, завжди надсилаючи українця, який міг би нам допомогти”. На наступний день чоловік повернувся з великим горщиком картопляних обрізків, якими дівчата змогли пообідати. Це було значно смачніше, ніж водянистий таборовий суп назад. Чоловік заспокоїв дівчат, сказавши, щоб вони не

турбувалися, бо він подбає про них. Пропрацювавши кілька місяців, Христина раптово занедужала. Вона заразилася туберкульозом. Німці відвезли її в лікарню, і коли вона, квола та ослаблена, повернулася до табору, її разом з подругами було призначено працювати на фермі. Вона розповідає, що це сталося завдяки турботі того українця, якого вони зустріли на фабриці. Дівчата працювали для поважних фермерів, які добре до них ставились. Селяни, у яких жила Христина, були бідними літніми людьми, та мали сина на фронті. Проте. Вони були щирими, і дівчина доглядалась за їхнім невеликим господарством та чотирма коровами. Щонеділі, між першою та третьою годиною пополудні, Христині дозволялось зустрічатися в полі зі своїми подругами.

Коли Друга Світова Війна закінчилася, дружина фермера сказала Христині, що поблизу була українська церква, і посприяла тому, щоб дівчата могли відвідувати служби. Для них це було велике щастя, і саме так Христина зустріла свого майбутнього чоловіка. Вдруге їй пощастило, коли її господарі, хоч і неохоче, дозволили їй приєднатися до чоловіка на його фермі, де вона виконувала роботу по дому, а він працював у полі. З часом багато їхніх друзів вирушили до Америки. Однак у чоловіка Христини був товариш, який поїхав до Австралії, і написав, йому, що варто їхати саме туди: "Ми з дружиною працюємо, і вже будемо власний дім"

У 1948 році подружжя звернулося до посольства Австралії; пройшовши ретельну перевірку, вони невдовзі отримали лист, в якому їх запрошували прибути до Італії, щоб зійти на корабель, що відвезе їх до Австралії. Під час плавання, корабель зайнявся вогнем, що спричинило тримісячну затримку, а єдиною їжею були палені спагетті. Зрештою, їх було прийнято на прохідний американський корабель, і вони таки потрапили до Австралії. Зійшовши на американський корабель. Христина була вражена усім, що там було - плитки шоколаду, досхоча їжі, сигарети - усе, чого душа забажає. Зрештою, в 1951 році вони прибули до Мельборна, а звідти вирушили і були доставлені в Рашворт, поблизу Шеппартона. Чоловіка Христини розподілили в Мілд'юру на збір винограду, сама вона працювала в місцевій лікарні, а 'їхнього маленького сина віддала у дитячий садок.

Коли вони прибули до міграційного табору в Рашворті, ковдри та вся постіль були брудними. Звичайно, Христина відразу ж вирушила до найближчої пральні. Було настільки холодно, що вона захворіла на пневмонію. Але за її словами, їй знову ж таки поталанило - її лікар був

українцем, і добре піклувався про неї. Коли вона нарешті повернулася до табору, вона не переносила запаху баранини, яку їм постійно давали в їжу. Але в її житті з'явився ще один українець, що працював на кухні. Вона мала це олово з Німеччини, і він наповнив її оловом молоком. Ще з Німеччини, у Христини збереглась бляшанка, яку він наповнював для неї молоком. Це було не дозволено, але чоловік врятував Христині життя. Тим часом її чоловік повернувся з Мілд'юри і повідомив, що, спільно із товаришем, уже придбав земельну ділянку, на якій навіть стояв будинок. Вони його знесли, товариш звів бунгало, а тепер прийшла пора і їм побудувати власний дім. Вони переїхали до Лари, де чоловік Христини працював у Форд Австралія а і щодня їздив на роботу до Норлейну велосипедом.

Згодом йому вдалося збудувати невелику хижу на ділянці в Лара; він роздобув дитяче ліжечко та односпальне ліжко, а сам спав на підлозі. Незабаром він придбав земельну ділянку в північному Джілонгу і побудував там бунгало. І знову довкола зібралася українська спільнота, завжди готова допомогти. Сім'я Кука, як і багато хто з емігрантів 1950-х років, приєдналася до української громади, допомагаючи в Соколі, Пласті, в католицьких та православних церквах, а також у Громаді. Христина стала учасницею Союз Українок Австралії, як і всі інші жінки, взялась до роботи. Вони завжди куховарили на Соколі, а її чоловік, разом зі всіма іншими, допомагав у будівництві басейну.

Христина пригадує, що вони також вивчали англійську мову та відвідували уроки, коли прибули до Австралії. Жінка отримала роботу на швейній фабриці, де мала дуже розуміючого начальника. Вона працювала там, поки не захворів її чоловік. Христина доглядала за ним протягом семи місяців, але згодом він помер. У 2016 році виповнилось 25 років, відколи Христина була самотньою; проте навколо неї завжди були хороші люди.

Шкірка Дмитро

Коли в 1941 році розпочалась війна між СРСР і Німеччиною, Дмитро був юнаком, і його вислали до Німеччини працювати для посилення військової потужності Німеччини у місті Зальцведель. У 1945 році, у компанії своєї майбутньої дружини Марії Лусиків, він утік до британського сектору, оскільки не хотів повертатися в Україну. Молодята побралися у місті Шарцвельд і долучилися до решти українських мігрантів.

Катерина
Барановська і
Марія Шкірка з
кумами Даниляк.
Джерело зображення:
Соня Вілсон, дів.
Шкірка

У своїх письмових спогадах Дмитро Шкірка розповідав, що працював перекладачем для ІРО та він став інтерпретатором з УНРРА, допомагаючи у вирішенні питань щодо репатріації українців в УРСР [Facebook, запис 7, 2016]. У 1949 році, на кораблі Вустер Вікторі (англ. Wooster Victory) Дмитро та Марія перетнули Суецький канал, прибули до Австралії та були доставлені в табір Батгерст в Новій Південній Валії. Дмитро розпочав свій дворічний контракт, працюючи на залізниці в Сіднейській Дарлінг-Харбор, як залізничний швейцар. Його дружина та дочка були переведені в Юранквінті, де він відвідував їх один раз на місяць, користуючись своїм безкоштовним залізничним квитком. Однак Дмитро вдалося знайти для себе та своєї сім'ї житло в Сідней, щоб жити ближче до роботи. Там вони познайомились з іншими українцями і утворили тісну спільноту, густо переплетену вузами кумівства. Хоч згодом вони й переїхали до Джілонгу, звязки, встановлені у Сідней, не ослабли. Куми часто відвідували один одного - так, в 1952 році сім'я Даниляк відвідала своїх кумів Дмитра та Марію. Певним чином, кумівство було рівноцінним сімейним зв'язкам. Попри те, що люди жили в різних містах, вони все ж відвідували одне одного (Sonia Wilson nee Szkirka 2016).

Ідентичність ормується перш за все на основі емоційної спорідненості, а не місця, домівки, чи країни. Ці українці були частиною мережі. Вони мали власний спосіб вираження своєї культурної ідентичності та розвитку унікальної свідомості з комплексом культурних цінностей, які переважали в громаді. Наприклад, Марія Шкірка бивша Лусиків народилася в Нараєві, поблизу Березян в Тернопільській області, в 1922 році. Вона прибула до Австралії разом з чоловіком, а в 1951 році вони знайшли житло у місті Чилвелл. Як і багато молодих жінок, що прибули до Джілонгу без великої родини, Марія приєдналася до Союз Українок Австралії (СУА) та брала участь у житті української громади. Тим часом Дмитро, її чоловік, став дерегентом в Українській Католицькій Церкві і очолював конгрегацію у співі та молитві під час церковних служб.

ЧАСТИНА ДРУГА

Наведені нижче історії взаємопов'язані, оскільки їх оповідачі прибули до Джілонгу більш-менш разом, і їхні сім'ї залишили Галіцію (сучасна Україна) під час другої (1894 рік), або на третьої (1910 рік) хвилі міграції, переселившись до Боснії у Габсбурзькій імперії. Після розколу між Тіто і Сталіним, в 1948 році (Zilliacus 1952), ці люди мігрували з колишньої Югославії, і, як зазначає Gedye (1951) у статті, опублікованій в тансманському журналі Меркурій, вони мали сильне бажання “знайти нову батьківщину якомога далі ... від Трієста”

Сенів Катерина та Петро

Катерина Сенів народилася в сім'ї Бурлаків у 1928 році у селищі Гаєво, Хорватія. Вона була другою дигиною та найстаршою донькою Дмитра Бурлака та Анастазія, уроджена Гура. Петро Сенів народився в 1926 році в селі Раковац, в регіоні Прньявор, Сербія. Його батьками були Михайло Сенів та Анна, уроджена Явні. Сім'я займалася сільським господарством від часу свого прибуття з Галіції в 1890-х роках. За Габсбурзької імперії, їм було виділено земельну ділянку, яку вони очистили для ведення сільського господарства і продовжували займатися фермерством до приходу комуністичної влади по закінченню Другої Світової Війни. У 1945 році сім'я переїхала до Змайєво, Бачка, Сербія, і Петро почав працювати на державній посаді як робітник залізничного господарства до 1948 року, коли його було зараховано до армії Тіто в місті Біхач, Боснія та Герцеговина. Закінчивши військову

службу, Петро, Катерина та сім'я Сенів подали запити на отримання закордонних паспортів. Оскільки вони не були громадянами Югославії, але вважалися українцями (Австралійський національний архів 2017 року), їм вдалося отримати необхідні документи. Після Тіто-Сталінського розколу, Тіто особливо не бажав бачити українців у Югославії. Тому перед ними постав вибір: повернутися в СРСР, або знайти пристанок в іншому місці. Петро та Катерина не мали бажання жити в Радянському Союзі, і вони хотіли бути якомога далі від комуністичного режиму. Тому вони стали переміщеними особами і прибули до Трієсту 17 липня 1952 року, згідно з інформацією, що збереглась у Національному архіві Австралії, НАА: A13696, с. 12 (Національний архів Австралії 2016). Як вони переповідають у жартівливій родинній історії, зміна написання їх прізвища відбулася в Трієсті, Італія. З Італії, Катерина і Петро прибули до Австралії в січні 1954 року.

Катерина часто повторювала, що вони дізналися про Україну від людей похилого віку в своїй громаді. Старший Береза часто розповідав про важке життя в Галіції, і те, як люди з Галіції виїжджали до Боснії; однак, там не траплялося людей з російської сторони України.

Батько Катерини, Дмитро Бурлак, мав вісім років, коли його родина прибула до Боснії. По приїзді у 1910 році, вони придбали землю, очистили її від лісу для сільського господарства, виростили сади та почали займатись скотарством. До моменту, коли батьки Катерини одружились, сім'я Бурлаків уже твердо стояла на ногах і впевнено вела своє господарство. Дідусь Катерини навчив її тата як будувати необхідну сільськогосподарську техніку, щоб збирати врожаї зерна та дбати про решту господарства. У їхній околиці була навіть соляна фабрика, якою керували українці та яка обслуговувала всю територію. Коли розпочалася Друга Світова Війна, українці були забезпеченими та самодостатніми, і коли партизани та четники приходили на їхні землі, вони були зобов'язані годувати їх бойові підрозділи. Катерина пригадує, що її старший брат і батько були визнані недієздатними, і з того часу переховувались і не ночували вдома. Як правило, партизани забирали усіх юнаків до своїх підрозділів. Партизани Тіто були більш справедливими, ніж інші бойові підрозділи: коли вони прибували на землі господарів, вони прохали допомоги та продовольства, тоді як інші бойові підрозділи просто забирали усе, що хотіли. Навіть коли прийшли німці, - єдиним, чого вони потребували, було кисле молоко; вони були забезпечені власною їжею і мали навіть шоколад, яким часто пригощали

місцевих дітлахів в обмін на кисле молоко. Партизани ж приймали в свої ряди навіть зовсім юних - хлопців та дівчат у віці до 16 років, - та надавали їм медичне тренування, щоб згодом вони могли дбати про поранених бійців. Звичайно, українці були проти всього цього, і якщо дівчина приймала рішення приєднатися до партизанів, про неї не були високої думки (у 2016 році під час інтерв'ю Катерина Сенів поділилася спогадами про своє життя в колишній Югославії).

Катерина і Петро Сенів покинули холодну зимову Європу з італійського порту Генуя. 10 січня 1954 року їх корабель "Fair Star" прибув до Мельборна спекотного австралійського, і вони вирушили потягом до Бонегілля. Упродовж 20 днів вони мали безкоштовне помешкання та гарний догляд. Потім Петро відправився в Шеппартон, збирати персики. Наступного ж дня Катерина прокинулася від відчуття нудоти й болі; зовсім не володіючи англійською мовою та будучи новою австралійкою (Franklin 2009), вона, ні з ким не радячись, сіла на автобус до лікарні Альбурі, щоб народити свого первістка. Все в її житті було новим: нова австралійка, нова мова, а тепер і нова дитина. Катерина розповідала, як Петро, її чоловік, не знав, що став батьком, тому що з ним було важко зв'язатися. Повернувшись із Шеппартона через 3 місяці, він побачив свою вже хрещену донечку, що сиділа серед подушок на ліжку, неначе лялька.

Петро вирішив вирушити до Мельборна на пошуки роботи, оскільки там уже жила його родина - мати, брати і сестра. Проте коли він прибув на станцію Спенсер-стріт у Мельборні (сьогодні, станція Південний Хрест, на станції його зустріли його товариш та чоловік хресної матері його дочки, кум Станіслав Береза, і порадили мандрувати до Джіллонгу, оскільки там було багато можливостей роботи. Це була неділя, і вже в понеділок Петро почав працювати в Форд Австралія, на виробництві автомобілів. Він працював там протягом наступних 8 років, поки разом із сім'єю не переїхав до Мельборну. Єдиною складністю було знайти житло. Станіслав ділив помешкання із польською сім'єю, що мала на своїй земельній ділянці невеликий фургон. В ту пору, їхній сусід-поляк розпочав будівництво власного будинку і тимчасово поселився разом з ними. Отож, у фургоні жили Станіслав і Анна Береза разом із сином Стефаном, батьки Анни та двоє дітей Бобецьких; Петро змушений був приєднатися до них. Протягом цілого тижня Петро працював нічні зміни, а днями шукав житло для своєї дружини та доньки. Одиноким людям, або парам знайти житло у Джіллонгу було набагато простіше; але

для сім'ї з новонародженою дитиною ситуація була значно складнішою. Петро знав молодого русина з Трієста, який запропонував розділити з ними своє житло, оскільки був самотнім. Хоч Петро та Катерина й були вдячні за таку щедрість, вони не могли попросити чоловіка залишити будинок їм. Отож, Катерина на певний час приїхала і вони проживали з їхніми кумами, Березами. Вони розділяли житло та всі зручності, і спочатку їх це зовсім не пригнічувало. Проте згодом, реальність нагадала про себе і Петру довелося докласти усіх зусиль, щоб знайти житло.

Катерина пригадувала, що знайди знаходились добрі люди, готові допомогти іншим. Так, їм надала притулок одна латвійська пані, яка мала сина та трьох доньок. Своїх дітей вона поселила у спільну кімнату і, попри те, що вони не були в захваті від такої зміни, віддала іншу кімнату Петру, Катерині та їхній донечці. В цій невеликій кімнатці було ліжко, а також дитяче ліжечко, в якому спали колись діти господині. Куховарили всі на плиті "Примус" - в першу чергу, латвійська пані, оскільки її сім'я була більшою, а потім Катерина. Петро та Катерина були дуже вдячні за дах над головою і жили дуже тихо. Щосуботи, пізніми вечорами вони разом всі разом у балії надворі, оскільки ванної кімнати не було і вони не хотіли непокоїти господарів будинку. Вечори були холодні, але для них важливо було підтримувати себе у чистоті, хоч наступного дня Петро й вирушав разом із Станіславом допомагати іншим сім'ям зводити бунгало. Невелика громада з Трієста піклувалася про своїх членів. Спершу допомагали великим сім'ям - наприклад, родина Беднаш була однією з перших сімей, для кого новоприбулі побудували будинок, оскільки вони були найстаршими членами громади, а також мали багато дітей.

Петро тяжко працював у Форд Австралія, беручи додаткові нічні зміни, аби на зароблені гроші якомога швидше звести власний будинок. Вони жили з латвійською сім'єю протягом чотирьох місяців і складали заробітки Петра, щоб придбати земельну ділянку та побудувати бунгало із однією спальнею, кухнею, ванною кімнатою та пральнею. Петро, як і інші українці, які працювали Форд Австралія, іноді привозив на своєму велосипеді дерево з ящиків для упаковки автомобільних деталей; в найкоротші терміни, вони мали дах над головою і стіни довкола. Їх не хвилювало те, що стіни були голими; це була їхня домівка, і вони мали свою свободу. Катерина пам'ятає їхній перший вечір у новому подинку - поки вона все ще розкладала їхні нечисленні пожитки, Петро розклав вогонь у їхній новій печі кількома полінцями, які йому вдалось

розшукати, і коли вона зайшла до оселі, там панували тепло і затишок. Саме того вечора прибув От. Др. Іван Прашко; хоч у них навіть не було електрики, вони все-рівно радо прийняли його у своєму домі. Єдиним джерело світла, яке вони мали, був факел та підпалювач, які залишили їм Червінські - інша українська родину в Белл-Парку. Проте найбільше значення мало те, що вони знаходились у власному домі і мали змогу вітати От. Др. Івана Прашка з відкритими обіймами. У 2016 році Катерина пригадувала, як друзі допомагали їм закінчити їхнє бунгало; Покійна пані Бобецькі допомагала фарбувати, а інші теж приходили на допомогу, оскільки Петро в свою чергу також їм допомагав.

Згодом, сім'я Підгайних, які були близькими друзями та сусідами Петра й Катерини, яких вони знали з Югославії, почали будівництво свого будинку. Їх найстарший син, Стефан, та зять Йосиф Герніц, були вправними майстрами. Йосиф був теслярем, і Петро Сенів перебрав від нього кілька корисних навичок. Йосиф завжди був готовий допомогти і поділитися своїми вміннями з товаришем і кумом. Петро Сенів став хрещеним батьком для сина Йосифа, якого також назвали Петром: всі вони згодом стали кумами, друзями та великою родиною. Їхні діти виростили разом, і, у свою чергу, були одне одному друзями та друзями на весіллях, а згодом і кумами, як їхні батьки.

Бурлак Ганя і Павло

Ганя і Павло Бурлаки прибули в Джілонг наприкінці 1959 року і оселилися поруч із сестрою Катериною та швавром Петром Сенівом. Сім'я Бурлаків була музичною, і музика відігравала важливу роль у їх культурній ідентичності.

Дмитро Бурлак навчав усіх своїх дітей співати українські літургійні та народні пісні. Катерина та її брати і сестри часто згадували про те, що на фермі в Гаєво, зимовими вечорами Дмитро та Анастасія, їхні батьки та мами Дмитра, Ксеня, збирали сім'ю навколо кухонного столу, щоб вивчати письмо

*Павло Бурлак грає на акордеоні в
ранніх 1960-х. Джерело зображення:
Гібсон 1988.*

та читання українською, а також пісні, які їхні бабуся і дідусь привезли з Галичини.

Як і його брати, Павло грав на гармонії. Він часто акомпонував на танцях (Gibson 1988) та на гостинах, що їх влаштовували друзі з різних особливих нагод. Проте, вони залишилися у Джілонгу не надовго.

Не знайшовши роботи у Джілонгу, Анна і Павло переселилися до Мельборну; Катерині знову довелося попроситися зі своїми рідними. Проте, дід Петра та Катерини Сенів ніколи не пустував - у 1960 році до них приїхала сестра Катерини, Стефанія, її чоловік Володимир Пруха та двоє їхніх синів. Проте, вони також рушили далі, до Мельборна. Проте тепер, коли відстань між ними була значно меншою, у домі Сенівих часто гостювали рідні та друзі Катерини й Петра. Коли їх навідували Павло, Анна та Стефанія, вони привозили із собою гармонія. Одна з їх улюблених пісень, у якій співається про бурлака з давнини, описує бурлаків як подорожніх, що ніяк не можуть зупинитись на одному місці, та уособлює мандрівний дух українців. Молода пара завжди радо приймала гостей і багато новобрибулих мігрантів спочатку оселялися з ними.

Семчишен Іван та Василь

Іван та Василь Семчишен приєдналися до Катерини й Петра Сенів, коли прибули з колишньої Югославії у 1960-х роках, згодом також переїхавши до Мельборна з причин працевлаштування. Молоді чоловіки прибули з міста Доброва, що в Сербії. Іван (2017) пригадував, як у Доброві українці часто співали свої пісні та як він і його брат з радістю гостювали у подружжя Сенів, а надто, коли Павло із сестрами починали співати.

Видатне вміння Василя Семчишена полягало в тому, що він знався на фотографії, самостійно проявляв плівки, та робив чудові чорно-білі світлини - це було у пору, коли про цифрові технології нікому не було відомо. У 2017 році Іван пригадував, як під час Другої Світової Війни українська молодь з Доброва їхала до України боротися проти росіян; всі вони там і загинули. Іван казав, що українці завжди мали патріотичний дух, незалежно від того, де вони жили. Він також розповідав, як багато українців постраждало Доброві, Сербії, від рук ушгасів і четників, попри те, що вони, як правило, не брали активної участі у цій боротьбі. Мизь (Miz 2007 та 2008) ретельно задокументував Іванові розповіді.

Підгайні Марина та Михайло

Ще однією родиною та близькими друзями Петра та Катерини Сенів була сім'я Підгайних. На початку 1954 року вони прибули в Джілонг з Югославії через Трієст; проте, на відміну від багатьох інших імігрантів, вони подорожували літаком. Коли вони були готові піднятися на корабель до Австралії, у Марини почалися пологи і вона породила їхню п'яту дитину в Італії. Інші члени сім'ї вирушили до Мельборна літаком і зустріли групу українців з Трієсту у порту Мельборна. Усі були раді бачити Михайла з родиною на пристані. Через кілька тижнів, Марина також прибула до Австралії з новонародженою донечкою і приєдналася до решти родини. Вони оселилися в Джілонгу і, з допомогою інших українців, отримали власний будинок із задньою верандою. Будучи талановитим скрипалем, Михайло Підгайний придбав кілька платівок і програвач. Кожну неділю після обіду місцеві жителі збиралися в будинку Підгайних, щоб танцювати і співати, тим часом як діти бавилися у дворі. Катерина Сенів пригадує, що лише раз на місяць ці недільні зібрання не відбувалися. Це була неділя, коли в Джілонгу прибував український католицький священник, який правив Святу Літургію. У штаті Вікторія було дуже мало українських католицьких священників (Катерина 2016).

Сім'я Підгайних, як і всі українські імігранти в Джілонгу, мали земельну ділянку з великою кількістю овочів та фруктових дерев; іноді, вони навіть продавали свою продукцію місцевому продавцю овочів. Чоловік навідувався до них раз на два тижні, щоб замовити продукти тривалого зберігання, а також часто обмінював свіжі овочі та фрукти на інші продукти. Молочник щоранку доставляв свіже молоко. Деякі українці збиралися разом і відвідували місцевих фермерів, щоб придбати м'ясну продукцію, яку вони зберігали на зиму. Вони самі виготовляли ковбаси, а з винограду чоловіки робили вино. Люди поєднували свої навички та допомагали один одному в перші роки життя в Австралії. Хоча більшість із них не мали прямої родини в Джілонгу, кумівство розвивалося дуже стрімко.

Старші члени спільноти, як-от Бобецькі, Береза, Кунька, Явні і Скиба, часто підтримували громаду різними способами. Як і багато інших сільськогосподарських міст Австралії, Джілонг у 1950-х роках був мав дуже розвинуте сільське господарство та промислову економіку. Інтернешнл Харвестер, виробник техніки та обладнання, Хендерсон Спрінгс і Форд Австралія, виробник автомобілів, забезпечували роботою чимало молодих українських людей в Джілонгу. Вони

рекомендували одне одного начальникам, і робота вистачало усім. Мазур and Манорик знали, що ці нові працівники були українцями, а отже вміли працювати. Катерина Сенів розповіла, що Петро дуже скоро зайняв провідну посаду у Форд Австралія, і його основним обов'язком було здійснення регулярних обходів та ремонт обладнання й техніки. Катерина пригадувала, що звичай допомагати іншим був дуже сильним у їхній родині; її дідусь та бабуся, а також батьки, живучи в Югославії, завжди допомагали комусь, і українці постійно пильнували один одного. Таке піклування та взаємна підтримка мали місце завжди - навіть, якщо люди не були знайомі особисто; всі вони були українцями, і це було важливо.

Гора з Горою не Сходяться, а Людина з Людиною Зійдеться (давнє українське прислів'я)

Багато українців з колишньої Югославії глибоко шанували співочі звичаї та літургійну музику. Через музику вони виражали свою культурну ідентичність, вивчали традиції і часто підтверджували, спів під час праці та спілкування був для них потужним об'єднуючим елементом (Семчишен Іван 2017). Український літургійний спів під проводом Дмитра Шкірки, згуртовував дві гілки українських мігрантів: тих, чиї пращури покинули Галичину наприкінці XIX і початку XX століття, а також тих, хто покинув Україну в середині XX століття. Ці Дві Гілки об'єдналися в Джілонгу, щоб зберегти свою культурну спадщину та ідентичність. Як гласить відоме українське прислів'я: гора з горою не сходяться, а людина з людиною зійдеться.

Ще одна розповідь про Дві Гілки була опублікована в 112-му випуску 14-го видання української католицької газети *Церква і Життя*, 9 липня 1972 року, у статті про Українських Січових Стрільців, що жили в Джілонгу. Стаття отримала назву "Гордість українців в Джілонгу". Стаття супроводжувалась фотографією наступних людей, зібраних перед Українською католицькою церквою Белл-Парку: Петро Явні, Дмитрі Крук, Петро Скиба, Василь Крілик and Василь Кунька. Ці чоловіки в молодості були бійцями Українських Січових Стрільців, а через багато років зустрівся в Джілонгу. За словами молодших членів громади 1950-х та 1960-х років, вони часто зустрічалися разом, тішачись своїм добробутом та возз'єднанням. Явні, Скиба і Кунька прибули зі своїми родинами з Боснії / Бачки через Трієст, Італія, в середині 1950-х років. Крілик скоріше приїхав, а Дмитрі Крукові вдалося виїхати завдяки

спонсорству з'ятя Антона Барановського та дочки Катерини.

Катерині Барановській, яка залишила свою сім'ю підлітком і ніколи не думала, що колись знову їх зустріне, вдалося допомогти батькові приїхати в Джілонг. Крук народився в 1894 році (Катерина Барановська, 2016), пережив дві світові війни - захоплення України Польщею, Німеччиною та Радянським Союзом. Він був частиною молоді, яка боролася за Україну і, нарешті, в 1960-х роках, прибув до Джілонгу і зустрівся з іншими українцями з Галичини, які також бачили обидві світові війни, об'єднання балканських земель в Югославію та розкол між Сталінім і Тіто в 1948 році. Ці люди (Явні, Скиба і Кунька) виїхали з Югославії через Трієст і опинилися в Джілонгу.

Наші Знамениті Волонтери: Українські Січові Стрільці - Гордість Українців в Джілонгу

Ліга Українських Січових Стрільців був єдиним українським легіоном в Австрійській армії. На початку Першої Світової Війни, коли Галичина,

*Українські Січові Стрільці. Зліва направо: Петро Явні, Дмитрі Крук, Петро Скиба, Василь Крілик та Василь Кунька на подвір'ї Української Католицької Церкви.
Джерело зображення: Катерина Барановська 2016.*

яка сьогодні є західною частиною України, та Боснія були під владою Австрійської імперії Габсбургів, молоді чоловіки з обох сторін приєдналися до загону Українських Січових Стрільців. У серпні 1914 року Легіон був організований у Галичині за ініціативою Верховної Ради України (Sodol, 1993 рік). Чоловіки з Галичини та Боснії були готові боротися за вільну Україну. Вони приєдналися до Українських Січових Стрільців; проте деякі з цих молодих людей ніколи більше не повернулися до своїх сімей. Петро Явні, Дмитрі Крук, Петро Скиба, Василь Крілик і Василь Кинька вдалось повернутися і знову зустрілися в Джілонгу. Вони були частиною Двох Гілок, які об'єдналися в Джілонгу, і через наступні покоління підтримували свою культурну спадщину та ідентичність у місцевій українській громаді.

Висновок

Українська ідентичність протягом століть зазнала багато коливань. Ці коливання прослідковуються в ході історії України, оскільки українці покидали свою країну з багатьох причин. Українська література відображає непевність різних подій і те, як українці зберегли свою культурну ідентичність, незважаючи на історичні рухи та міграції протягом століть. Іван Котляревський, батько сучасної української літератури, зобразив міграцію у своїх текстах (Petrenko, 1988). Він використав Енеїду Вергілія, яка в свою чергу послужила джерелом натхнення для Божественної комедії Данте, яка коротко згадувалась на початку цього розділу, щоб зобразити міграцію козаків та викорінення українського населення. Енеїда Котляревського є (аудіокнига 2015), “бурлескною адаптацією, в якій автор відмічає подібність між становищем Енея після падіння Трої та козаками, котрі мандрували Чорним морем” (Manning 1942, с. 92). Наші Дві Гілки еміграції можна порівняти з мандрівними козаками Котляревського, а також з жаргоном автора: “Нехай наш капут не загине... Ми дякувати будем сатіс Бенефіценції твоей.” (Manning 1942, с. 92). За Меннінгом (Manning 1942), Котляревський озвучив стару казку і зобразив руйнацію людей. Протягом століть, українців намагалися викоренити з рідних земель. Вони зазнали безліч історичних пертурбацій, та все ж вперто берегли свої традиції, звичаї та ідентичність. Вони не піддалися знищенню, і тримали голову високо, на благо суспільства, яке їх прийняло. Попри численні труднощі, Австралія надбала чимало завдяки українським емігрантам 1950-х і 1960-х років, а також завдяки далекоглядності Артура А.

Калвелла. На додаток, якби українці не емігрували до Джілонгу, сьогодні не існувало б тієї міцної української громади, яка в 2018 році святкує 70-річчя прибуття перших емігрантів з України. Крім того, Джілонг та Австралія втратили б привілей збагатитися від культурної спадщини та знання, що їх перші українські емігранти проявили на власному досвіді та через активну соціокультурну діяльність.

РОЗДІЛ ШОСТИЙ:

Організаційне життя

Маркус (Markus 1989, с.1) визначає поняття “громада” як “український термін для комуни або спільноти - найважливішої адміністративно-територіальної одиниці в будь-якому (сільському) поселенні”. Однак я б хотіла розширити визначення цього розділу, розуміючи під словом “громада” групу людей, які утворюють спільноту для обміну спільними інтересами або цінностями, і які гуртуються у так зване діяльне співтовариство (Lave & Wenger 1991), щоб досягти колективної мети чи цілі. Лейв та Бенгер (Lave and Wenger 1991) створили термін “діяльне співтовариство” (“community of practice” CoP), щоб описати навчання в соціальній обстановці, що відбувається серед учнів. Міжособистісне навчання здійснюється через соціальну взаємодію в соціальному контексті для досягнення спільної мети, оскільки індивіди взаємодіють на регулярній основі. Індивідуальна ідентичність у спільноті визначається спільною площиною в переслідуванні інтересів. Особа бере участь у спільній діяльності та обговореннях для обміну знаннями та навичками з метою побудови відносин. Взаємовідносини дозволяють людям навчатися один у одного та досягати спільних цілей. Така взаємодія має важливе значення для побудови діяльного співтовариства, необхідного для виживання та пошуку нових форм вираження (Wenger-Trayner & Beverley 2015).

Українські емігранти Джілонгу, близько 1000 мешканців (Dubiv 1966), утворили спільноту (Громаду), п'яту філію Української Громади Вікторії (Dubiv 1966). Вони практикувалися в набутті знань та навичок, щоб вивчати нові способи виживання та допомагати один одному вижити в індустріальному місті Вікторія. У 1966 році, тодішній

Прем'єр-міністр Австралії, Гарольд Голт (1966, с. 6) заявив: “першими українськими імігрантами, що прибули до Австралії ... були окремі сім'ї, які покинули Європу у пошуках нового життя ... Вони працювали в Австралії і вони працювали один для одного”.

Робота та розмаїття українців, як і обмін українськими традиціями та мовою, проявляються по мірі вивчення архівів, українських газет та інші вторинні джерела. У попередньому розділі інформація була отримана з першоджерел, через розповіді перших українських емігрантів в Джілонгу. Цей же розділ спиратиметься головню на організації протоколи.

Громада - Філія Джілонг, Українська Громада Вікторії

Джілонгська філія Української Громади Вікторії була заснована 8 червня 1952 року. Першим головою Громади був Богдан Хамчук (Дубів 1966, с. 372). До складу комітету були обрані наступні члени: заступник голови: І. Лашук; Секретар: Б. Лотоцький; Казначей: С. Костишин; Організатор

з питань культури: Наталка Цибульська; Бібліотекарі: І. Галченко and В. Зіневич; В. Кіш; Н. Мацібурко and Т. Сірих (Протокол Громади Джілонгу, 22 червня 1952 року.).

14 травня 1954 року Громаду, зареєстрована як компанія від Української Громади Вікторії, отримала Меморандум про асоціацію та Свідоцтво про реєстрацію.

Протягом раннього періоду існування, у 1952 році, члени Громади були головним чином зацікавлені в залученні коштів для будівництва житла для членів громади. У 1950-х і 1960-х роках перші українські емігранти Джілонгу залучали кошти через практику збірщиків. Збірщики відвідували членів громади, та збирали пожертви

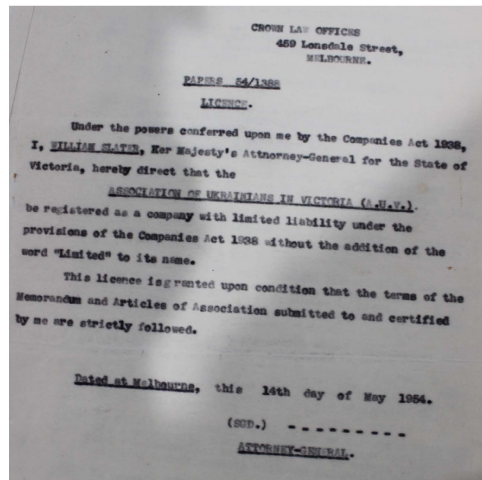
Богдан Хамчук, Перший голова Громади Джілонга. Джерело зображення: Архіви Громади міста Джілонгу 2016.

Комітет Громади.
Джерело зображення:
Архіви Громади міста
Джілонуґу 2016.

на будівництво громадського домівку. Сьогодні в епоху цифрових технологій краудсорсинг (англ. crowdsourcing) є поширеною практикою для залучення коштів на різноманітні заходи соціального характеру [Facebook, запис 8, 2016].

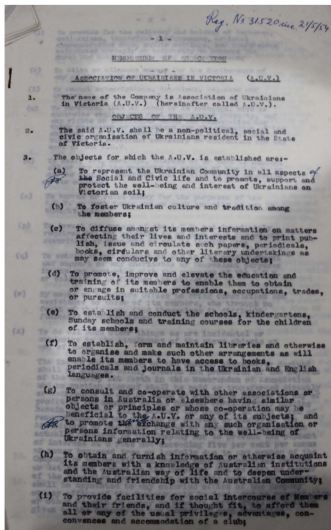
Окрім роботи збірщиків, відбувалася організація концертів та інших культурних заходів. Спочатку було організовано хор під керівництвом двох регентів: І. Лащука та І. Галченка. Члена комітету, В. Зіневича попросили звернутися до Церкви Мурабул із проханням взяти в оренду їхню залу для проведення хорової практики (збори Громади

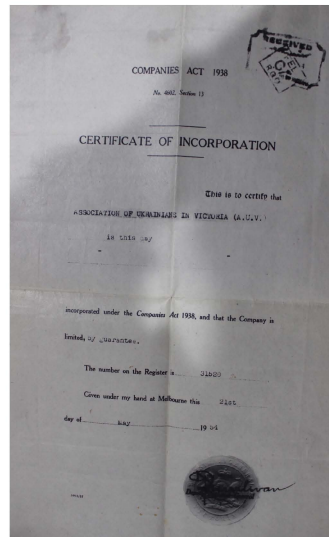
Громада реєструється як
компанія. Джерело зображення:
Архіви Громади міста
Джілонуґу 2016

22 червня 1952 року в домі Богдана Хамчука). Комітет також виконував інші соціальні та громадські функції - наприклад, коли трагічна аварія спіткала українську родину, що мешкала в місті Оушен-Гроув. Громада зібрала 99 фунтів та передала гроші сім'ї для покриття медичних та інших витрат (Протокол Громади Джілонгу від 10 вересня 1952 року). Громада стала агентом підтримки та добробуту для місцевих українців, і ця тенденція зберігається у різних формах донині. У Протоколі 1956 року, голова Громади Мирон Самелюк наголосив на важливості роботи Комітету з питань благополуччя при відвідуванні тих, хто цього потребує. У 1959 році (Протокол Громади) Президент Громади Артим Кричко високо оцінив важливу роботу представника Громади з питань соціального забезпечення Д. Дорноти та Українського Бюро Добробуту за підтримку сімей, які потребують допомоги.

24 червня 1956 року, на Щорічних Загальних Зборах у Західній Ратуші взяли участь 58 осіб. У Протоколі було зазначено, що в Джілонгу є 200 українських сімей; 112 сімей належать до Громади. На Загальних Зборах присутні 58 учасників, і лише 28 з них мають право голосу. Збори

Меморандум про асоціацію.
Джерело зображення: Архів
Громади міста Джілонгу 2016

Свідцтво про реєстрацію.
Джерело зображення: Архів
Громади міста Джілонгу 2016

було скликано з метою придбання землі для будівництва залу громади. З'ясувалося, що деякі з членів Громади мали сумніви щодо того, чи варто голосувати за придбання нерухомості. Тим не менше, Різун зазначив, що якщо вони чекатимуть на кожного, то ніколи не придбають земельної ділянки. Зрештою, Загальні Збори проголосували на користь придбання нерухомості на Пакінгтон-стріт, 57 у західному Джілонгу.

На наступних Загальних Зборах Громади 1 березня 1957 року Михайло Ясіновський нагадав усім членам, що зустріч була скликана для обговорення остаточної розробки плану будівництва залу. Через кілька годин обговорення, члени Громади вирішили побудувати зал. Костюк звернув увагу на те, що поблизу Форд Австралія планувалося знесення готелю, а отже варто було спробувати отримати дозвіл на використання цегли для будівництва залу (Протокол Громади Джілонгу, 1957).

30 червня 1957 року Збори відкрив Степан Мазурик, а протокол складав Дмитро Шкірка. Присутніх повідомили про те, що відбулося 12 танців з обідами, з яких два були організовані спільно з СУМ. Дмитро Шкірка також зазначив, що було проведено два заходи для збору коштів. Перший присвячувався підтримці українських біженців у Німеччині, а другий відбувся для підтримки тих, хто цього потребує в Австралії. Громада підтримувала своїх співвітчизників у Європі, а також місцевих українців (Протокол Громади Джілонгу, 1957). Ця практика продовжується і тепер.

Іноді Громада зазнавала й тяжких часів, коли не все проходило гладко. 29 червня 1958 року на чергових Зборах Мирон Самелюк пояснив, що період з червня 1957 року до червня 1958 року був особливо важким та повним непорозумінь. Десять з 137 членів покинули Громаду, а деякі українські організації відмовились підтримувати її діяльність. Незважаючи на ці труднощі, план будівництва залу було затверджено. Збірщики відвідували членів громади та збирали пожертви на будівництво залу на Пакінгтон-стріт, Західний Джілонг. Власне, збірщиками були члени Будівельного комітету на чолі з Михайлом Ясіновським; усі вони були майстрами різних ремесел та прагнули створити культурно-освітній центр [Facebook, запис 13, 2017]. Михайло Чепак, як один з секретарів у 1950-х і 1960-х роках (січень 2017), зазначив, що деякі члени громади не мали змоги робити фінансові пожертви. В таких випадках, вони пропонували збірщикам збирати овочі зі свого саду і продавати їх. Прибуток від продажу додавався до коштів на будівлю залу: якщо є бажання - спосіб завжди знайдеться. Михайло Чепак повідомив, що

він і його друг та сусід Петро Бойко “транспортували овочі на своїх велосипедах, оскільки в ті часи ніхто не мав автомобіля”. Були й інші історії про винахідливість перших емігрантів, які лишилися за рамками цього проекту.

В основному, перші українські емігранти відновлювали своє існування через соціальну взаємодію. Користуючись термінами Виготського (1978), для розуміння особистості необхідно вивчати соціальний контекст. Ідентичність розвивається через соціальну взаємодію в рамках ЗПР. У ЗПР члени громади працюють разом, використовуючи нові культурні інструменти, щоб відтворювати культурну ідентичність народу у новій обстановці..

Нове середовище вимагало від українців заснування фізичних суб'єктів для вираження своєї культурної ідентичності. У 1959 році було закладено фундамент для українського залу на Пакінгтон-стріт, Західний Джіллонг.

На Загальних Зборах 1959 року, Голова Артим Кричко висловив подяку наступним особам: Дмитрові Микитенку, Шараварі, Костюку, Дарморізу, Вдовину, Гладкому та Семену Ставицькому. Йосиф Солчанюк, викладач цегли, чудово виконав свої обов'язки і переконався, щоб у

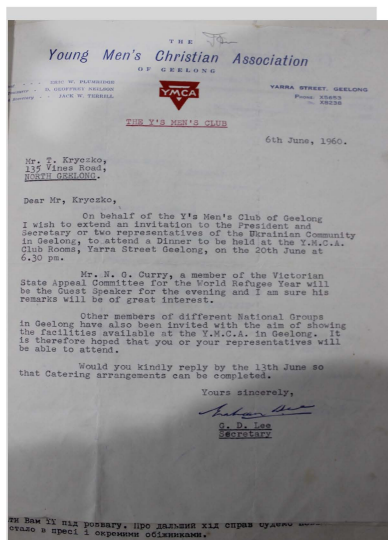
Члени Громади заклали фундамент. Джерело зображення: Орест Попович та Марія-Анна Боровок-Попович 2016

1959 та 1960 роках цегляні роботи було завершено і повністю оплачено готівкою. Усю роботу з металоконструкціями виконав Хом'якевич, а Дмитро Микитенко, який вважався керівником будівництва, завершив технічні та столярні роботи. Крім того, Артим Кричко подякував Марії Чепак та Шикелі за збір 20 фунтів стерлінгів для будівництва залу. Він додав, що цього року усім потрібно подякувати за співпрацю.

Комітет усвідомлював важливість своєї роботи. Вони продовжували організовувати збір коштів і, зокрема, проводили танцювальні вечори та вечери. У 1959 році було проведено 5 таких заходів, організованих комітетом Громади та підкомітетом у складі Г. Гусака, Чепак, Куки, Кіша і Лесинка. Серед основних організаторів збору кошту були наступні жінки: Микитенко, Сем'янів, Кузніцова, Карашкевич, Зінченко, Кричко та Бойко. У 1960 році на Новорічному балу, до організації змагання за титул першої Королеви Новорічного долучилися такі дівчата: Зінкевич, Корнічук, Журавель, Вдовин, Чепак, Підгайна, Бобецька, Рудевич, Сопчак, Панченко, Мороз, Цибульська, Кулібаба, Шкірка та Мушка. Разом вони зібрали 152 фунти на будівництво залу. Усі гості на балу хотіли, щоб дівчата стали Королевами балу - Гусак у своїй доповіді для головного комітету від 15 липня

1960 року зазначив, усі вони були надзвичайно чарівними. У Президент Громади у своїй доповіді звернув особливу увагу на роботу Будівельного комітету під керівництвом Михайла Ясіновського, а також на зусилля інших членів Комітету: викладача цегли Сочанюка, Сіруха, що відповідав за спорудження риштувань, та Дмитра Микитенка, який невтомно працював, щоб довести передню частину залу та туалети до належного стану та надати приміщення Українській суботній школі.

На Щорічних Зборах 1960 року Іван Стефанів повідомив, що членство Громади збільшилося до 170 осіб. Він також згадав про додаткові навчальні заходи за межами Громади; особливо,

Запрошення на вечерю з танцями від УМКА. Джерело зображення: Архів Громади міста Джілону 2016

участь українців у виставці національних костюмів “Добра Околиця” (англ. Good Neighbourhood Exhibition of National Costumes). Але що більш важливо, він відмітив роботу тих, хто відвідав хворих і самотніх членів громади (Протокол Громади Джілонгу 1960). У проміжні роки Мирон Самелюк займав пост Голови Громади з 1955 до 1956, з 1957 до 1958, та з 1975 до 1977 років.

23 травня 1960 року Українську Громаду було запрошено на шості Загальні Збори Ради Добрих Сусідів Вікторії. 20 червня 1960 р. Голова та секретар Громади були запрошені до Християнської асоціації молодих людей (УМКА) (англ. Young Men’s Christian Association (УМКА)).

Обід для світових біженців, організований УМКА на Ярра-стріт, Джілонг. Громада та УМКА підтримували тісні зв’язки, а з 1970-х років, громадська організація Diversitat (2017) та українська громада тісно співпрацювали з Українським клубом для громадян похилого віку на Пакінгтон-стріт, західний Джілонг.

5 грудня 1959 року у Ратуші Західного Джілонгу, Комітет організував ніч перегляду фільму про групу “Бандура” в Європі. Гарний приклад з 1959 року продовжувався, і в 2017 році в Джілонгу пройшов український кінофестиваль. Деякі речі, звичайно, змінилися з 1959 року; але дух і гордість українців все ще горять. Перші українські емігранти

*Артим Кричко виконував обов’язки
Голови Громади у наступні роки:
1958-1961, 1964-1966, 1969. Джерело
зображення: Архів Громади міста
Джілонгу 2016*

в Джілонгу усвідомлювали свою роллю у збереженні їх культурної спадщини. Комітет під керівництвом Артіма Кричка почав укладання книги, присвяченої завершенню будівництва залу. Комітет планував призначити двох людей, Шкварко та Хамчука, яким було відомо про цю пропозицію та які, потенційно, могли зайнятися укладанням книги. Після завершення, комітет мав затвердити зміст, який міститиме також імена та автобіографії людей, що брали участь у будівництві залу: коли ділянку було куплено і хто був залучався до процесу будівництва на різних його етапах. Обговорювалися також пожертви у вигляді коштів та часу, проте Артим Кричко заявив, що це рішення має прийматися на Щорічних Загальних Зборах, а не на рівні комітету. Коли книгу буде опубліковано, копію необхідно надіслати в Бібліотеку Джілонгу.

Комітет продовжив обговорення питань будівництва залу, і Артим Кричко запропонував звернутися до будівельної фірми Мекерайс (Протокол Громади Джілонгу, 20 серпня 1959 р.) з метою завершення складання остаточного контракту. Збір коштів продовжувався на танцювальних вечорах у різних залах Джілонгу, різдвяній коляді - традиції співу різдвяних колядок - та через відвідування членів Громади. П'ять груп, з відповідними лідерами, були організовані для відвідування українців у наступних околицях Джілонгу:

1. Західний Джілонг-Гладкий
2. Міста Джілонг та Норлейн- буде оголошено
3. Сепарйшн-стріт-Вдовин
4. Белл-Парк та Белл-Пост-буде оголошено
5. Оушн-Гроув-Ясиновський

Національна ідентичність проявлялася шляхом проведення наступних концертів з нагоди святкування: Свята Тараса Шевченка; Національного дня незалежності України 22 січня; а в листопаді - дня пам'яті українських героїв. Наприкінці 1959 року СУМ та Українська суботня школа в Белл-Парку проявили ініціативу організувати концерт, присвячений пам'яті українських героїв. Таким чином, Комітет Громади вирішив відкласти святкування до наступного року (Протокол Громади 6, 1959). Сто років з дня смерті Тараса Шевченка святкували 26 березня 1961 року в театрі Гама під керівництвом представників культурно-просвітницької діяльності: Піскуна, Кречка та сім'ї Цебульських. Крім того, у підготуванні свята допомагали наступні жінки: Гладка, Горбан, Кречко, Микитенко та Чорногуз (Протокол Громади Джілонгу 10, 1960).

30 червня 1961 року на засіданні Загальних зборів було оголошено, що Й. Солчанок та Дмитро Микитенко внесли найбільші фінансові пожертви і невтомно працювали кожні вихідні. Вони також працювали вечорами в робочі дні, щоб перші дві кімнати були готові для Української суботньої школи, та щоб зал був доступний для суспільних потреб (Протокол Громади Джілонгу 1961). Було також оголошено, що комітет веде рахунок годин, пожертвуваних кожним членом Громади. Після завершення залу, Громада відзначила 20 осіб почесним членством, а 30 осіб отримали почесні нагороди. На тих же Зборах (Протокол Громади Джілонгу, 30 червня 1961) було відзначено дівчат із Пласту під керівництвом Людмили Кузніцової за організацію двох заходів для збору коштів для будівництва залу. Крім того, вони підтримали Українського Бюро Добробуту у зборі коштів для малозабезпечених. З перших днів Громада піклувалася про благополуччя тих, хто цього потребував, шляхом відвідування хворих і тих, хто перебував у лікарні (кореспонденція Громади 1957-1958).

У 1960-х роках відбулося багато подій, однією з яких був візит колишнього югославського короля Петра, з Сербії до Австралії у 1960 році (Королівський візит 2008), який також відвідав Джілонг. Українську громаду представляла, зокрема, група осіб, що прибули з колишньої Югославії. Громаду було запрошено на презентацію, а два представники, Кузніцова і Мішюра, взяли участь у презентації в національних костюмах.

У 1961-1962 роках Іван Стефанів вдруге був обраний Головою Громади Джілонгу; раніше його обирали у 1953-1954 і 1954-1955 роках. У цей час основними проблемами для комітету були інтер'єр будівлі, покупка столів, стільців, посуду та столових приборів (Протокол Громади Джілонгу 1962). Комітет відзначив, що будівництво було завершено завдяки важкій роботі колишнього і нинішнього комітетів, а також членів Громади, які працювали разом, щоб звести спільний культурний центр (Dubiv 1966).

На початку 60-х років Дмитро Микитенко зайняв провідну роль у Будівельному Комітеті. Дах дому став важким питанням, оскільки не були достатньо фондів, а попередні майстри не виконували своїх зобов'язань належним чином. Тим не менше, за словами Михайла Чепака, Дмитро Микитенко був переконаний, що “можна зробити все - варто тільки добре поміркувати” (2017, інтерв'ю, 16 січня, Аделаїда).

За таких умов, Іван Стефанів також звернувся до Комітету, зі згадкою про Велике Українське Князівство дванадцятого століття. Він

зазначив, що князям вдалося дійти згоди лиш тоді, коли один із них взяв на себе провідну відповідальність, а інші за них послідували. Отож, Іван Стефанів взяв проявив ініціативу і сказав, що при потребі, особисто відвідає всі українські сім'ї Джілонгу, якщо це буде необхідно для збору достатньої кількості коштів, завершити будівництво залу. Він також зазначив, що, завдяку зусиллям невеликої групи людей, будівництво триває уже 2,5 років - а де ж решта місцевих українців? На додачу, вони сплачують оренду залу у Західному Джілонгу; але цього можна уникнути, якщо задіяти всю українську спільноту, оскільки і зал буде спільним для всіх. На цих Зборах була помітна напруга, піднімались суперечливі запитання, відчувалась недовіра та певна протидія між учасниками. Таким чином можна було охарактеризувати ще ряд подій протягом років; зрештою, поступила пропозиція відкинути непорозуміння.

Було запропоновано включити у склад Громади СУМ і запропонувати їм переміститися до залу Пакінгтон-стріт. Згідно з Протоколом Громади Джілонгу (1961), Дубек прийняв пропозицію, а Гладкий підкреслив той факт, що місцева спільнота налічує багато українців, які є щедрими та готовими працювати разом. Крім того, зазначалося, що він заявив про існування розколу в громаді, і запропонував, що настав час знову об'єднати зусилля - всі українські організації, в тому числі СУМ, повинні відповідати перед Громадою, подаючи щорічні звіти. Проте,

Іван Стефанів - другий Президент Громади, що займав посаду протягом кількох термінів: 1953-1955, 1961-1964, 1966-1969. Джерело зображення: Архіви Громади міста Джілонг 2016

СУМ у відносинах з Громадою не був надто ініціативним (Протокол Громади Джілонгу 29 жовтня 1961). Емоційні звертання та заклики зачепили багатьох українців Джілонгу. Будівництво залу було остаточно завершено, що дозволило проводити вечірні танці та інші святкування там, а не у залах інших місцевих громад; зокрема, не у залі Західного Джілонгу. Комітет Громади під керівництвом Івана Стефаніва почав за допомогою їхніх дружин та Союз Українок Австралії у Джілонгу забезпечувати зал столами, стільцями та посудом. Кіш запропонував комітету звернутися до Coca-Cola із пропозицією розміщення реклами на стіні залу, а отриманий дохід відокремити від суспільних пожертв. Він узяв що відповідальність на себе, Громада отримала додатковий джерело фінансових надходжень (Протокол Громади Джілонгу 1961).

Спочатку члени родини Цибульських були ключовими ініціаторами організованого культурного життя. В. Цибульський, художник за професією, завжди виконував усю необхідну роботу за лаштунками урочистостей. А. Цибульська організувала драматичний гурток; їхня донька Анна займалась танцювальним колективом, а інша дочка, Наталя, керувала хором. Після будівництва залу, осередок культурного життя було перенесено з дому сім'ї Цибульських до нового приміщення на Пакінгтон-стріт (Dubiv 1966).

На Зборах 1963 року було піднято питання про українську ідентичність. Один з членів Громади нагадав присутнім про важливість української ідентичності. Навіть французькі королі під час коронації присягали на Українській Біблії (Протокол Громади Джілонгу 1963). Йшлося про французьку королівну Київської Русі, Анну (Euromaidanpress 2017). Наголошення на цьому факті було необхідним для того, щоб підкреслити важливість української ідентичності та українізму.

Звіт Громади Джілонгу

17 серпня 1963 року Президент Громади Джілонгу Іван Стефанів представив доповідь центральному органу Асоціації Українців Вікторії, зазначивши, що 8 червня 1952 року відбулися перші Загальні Збори в Джілонгу за участі 36 осіб. На наступних Зборах було 60 учасників, і фонд становив 40 фунтів стерлінгів. У 1954-1955 роках, Комітет почав збирати кошти на придбання земельної ділянки для будівництва залу. У 1956 році, було придбано нерухомість вартістю 2500 фунтів стерлінгів, зареєстровану від імені Асоціації Українців Вікторії; будівництво

розпочалося а через 2 роки.

3 лютого 1958 року Громада отримала запрошення від міст Ньютаун та Чілвелл взяти участь у святкових міських урочистостях “щоб представити українські народні танці та пісні” (Кореспонденція Громади від 3 лютого 1958 р.).

18 травня 1958 року Комітет Філії Громади Джілонгу отримав лист від центральної Української Громади Вікторії (УГВ) в Мельборну з проханням сплатити 25% членського внеску УГВ на Доркас-стріт у Південному Мельборні (Кореспонденція 18 травня 1958 р.). Централька видавала членські картки.

За даними Кореспонденції Громади, 19 вересня 1964 року, було направлено листи до Пласту, СУМ та Католицької і Православної Церков із закликом об'єднати зусилля для забезпечення продуктивності української громади Джілонгу. Комітет Громади ініціював цю кореспонденцію, щоб заохотити всі українські організації групи використовувати новозбудований зал. Комітет розумів, що всі українці спільноти Джілонгу різними способами долучилися до будівництва цього залу в одному з чудових місць Джілонгу.

Далі у звіті повідомлялося, що з 1953 року Михайло Ясиновський, як адміністратор Громади, успішно зібрав кошти на будівництво залу. В центрі будівництва був Дмитро Микитенко, а завдяки невтомній та старанній роботі Костюка, Шаравари, Семена Ставицького та Хомякевича, будівництво успішно завершилося. Будівля зводилась відповідно до потреб та фінансових ресурсів громади. Це була гордість і радість української спільноти: вони мали власний зал.

Українські газети *Церква і Життя* та *Вільна Думка* задокументували відкриття дому. *Вільна Думка* (Нетченко, 1968) опублікувала статтю про “Відкриття

*Картка члена Громади Поповича.
Джерело зображення: Орест Попович
та Марія-Анна Боровок-Попович
2016*

Українського дому в Джілонгу”. Автор порівняв це відкриття із оселею, де культурна спадщина та ідентичність відіграють значну роль для 500 українців Джілонгу. У Протоколі Громади Джілонгу (1968) зазначається, що на церемонії, мер міста, Волкер, офіційно розрізав синьо-жовту стрічку. Михайло Ясиновський відкрив двері в зал і вручив символічний великий ключ наймолодшим членам Громади.

Український дім на Пакінгтон-стріт, Західний Джілонг. Джерело зображення: Українець в Австралії 28 листопада 1965.

Звернення Стафана Теплого (1998) - Офіційне Відкриття Дому

На святкуванні 30-річчя офіційного відкриття дому в 1968 році Стефан Теплий детально описав символічний жест, спрямований на зміцнення прагнення наступного покоління зберегти свою ідентичність і культурну спадщину (Протокол Громади Джілонгу 1998). Користуючись термінами Виготського (1978), передача ключа була символом передачі мови, культури та соціальних практик, які перші українські

емігранти Джілонгу сподівались побачити в цьому залі. Крім того, вона символізувала динамічну, енергетичну та особистісну складність майбутніх заходів та подій, що мали відбутися для встановлення та підтримки соціальних та міжособистісних відносин у громаді. Ті, хто стояв на витоках створення спільноти, бачили в цій події важливу віху для передачі українських традицій, мови та культури молодим членам громади в рамках ЗПР. Старші учасники взяли на себе зобов'язання щодо розвитку цих молодих членів в рамках ЗПР.

Відкриття відвідала величезна кількість українців з Джілонгу та околиць. Дмитро Шкірка, як майстер церемоній, привітав архітектора Сленка та інших представників української спільноти. Серед провідних представників української громади були: Мирослав Болух, Голова Австралійської Федерації Українських Організацій; От. Микола Іванчів, Українська Католицька Церква; От. Майно, Українська Автокефальна Православна Церква; Дмитро Нетченко, Літературно-Культурний Клуб; Богдан Хамчак, перший Голова Громади Джілонгу та засновник Громади; Нагірний, член Української Громади Вікторії, Мельборн; Антоніна Мацібурко, Союз Українок Австралії у Джілонгу; Михайлишин, Пласт Джілонгу; Шаравара, СУМ Джілонгу; Голяк, Українська католицька парафія Джілонгу; та Климко, від Ньюпортської Української Громади Вікторії. У культурній частині відкриття сестри Цибульські, Наталія Александренко та Олена Цибульська, співали дуетом, а місцеві жіночі, чоловічі та змішані хори виконали ряд пісень; Пласт та танцювальні колективи СУМ танцювали народні танці, і, на завершення події, відбулися вечірні танці (*Церква і Життя* 1968).

Зал Громади став центром багатьох подій 20 жовтня 1968 року, Український банк Дністер провів тут свої Щорічні Загальні Збори. Гусак, секретар Гілки, зазначив, що філія банку Дністер у Джілонгу налічувала 50 членів та 81 позику; загальний капітал складав \$21,000. Він також повідомив, що молодші члени української спільноти починали проявляти зацікавленість в діяльності банку (*Церква і Життя* 1 грудня 1968, с. 7).

Пласт (Українська Скаутська Організація)

У 1952 році відбулося відкриття Бібліотеки Громади, а з ним розпочалися дискусії щодо освіти у спільноті. Освіта включала в себе виховання та культурна свідомість української молоді. Згідно з Протоколом Громади Джілонгу (12 січня 1954), секретар Б. Лотоцький зобов'язувався встановити контакт з проводом Пласту у Мельборні та обговорити створення гілки організації у Джілонгу.

9 березня 1959 року Венгринович (1996) повідомив, що було проведено зустріч з батьками, в результаті якої 43 особи приєдналися до Пласту Джілонгу. Незадовго до придбання власної таборового терену, з 24 грудня 1959 року до 5 січня 1960 року було проведено табір Пласту в околиці Севіль, Вікторія. Пластун Р. Шандрій звернувся до Громади Джілонгу і запитом, щоб Комітет поінформував місцеву спільноту про намір організувати табір та повідомити про умови участі (Протокол Громади).

Венгринович (1996) повідомляє, що пластунський терен “Сокіл” було придбано у вересні 1959 року. Терен площею 128 акрів знаходився за 120 км від Мельборну. Про нього згадувалось в інформаційному листі Пласту: “Територія отримала назву Сокіл на честь сокола, знайденого у Карпатах в Західній Україні” (Фурсенко 2012). За словами Венгриновича (1996), “25 грудня 1960 року Сокіл було офіційно відкрито під час пластунського табору на терені” Пластун Оріон Венгринович (1996) склав хронологічний звіт про становлення Пласту у Вікторії. Він задокументував ключові події з різних пластових інформаційних листів, флаєрів, протоколів, газетних статей та кореспонденції, які на сьогоднішній день не були опубліковані. Центральний комітет Пласту також зазначив, що, з допомогою друзів Пласту в Джілонгу та Мельборні, терен на 128 акрів було придбано на Брекфест Крік Роуд, Венслідейл, поблизу Джілонгу (Пласт 1966). Українські друзі Пласту в Джілонгу зіграли ключову роль, оскільки жили поруч із тереном. Вони стали основою розвитку та утримання ділянки (Ніна Любченко, 2016). На цьому етапі варто зазначити, що батьки та Друзі Пласту у Джілонгу були надзвичайно активними у облаштуванні терену Сокіл.

8 березня 1960 року (Geelong Hromada Protocol), Президент Громади Артیم Кричко повідомив Громаду про те, що Віталій Мішура був офіційним представником Пласту в Джілонгу, і у всіх справах слід було звертатись до нього [Facebook, Запис 14, 2017]. !того ж року,

Друзі Пласту та Пласт у Мельборні почали використовувати Сокіл для організації своїх щорічних таборів. Мельборнський Пласт звернувся до Громади Джілонгу (Geelong Hromada Protocol, 1960) з пропозицією надання фінансової допомоги малозабезпеченим сім'ям, щоб вони мали змогу відправити своїх дітей на Український Пластунський Табір протягом літа.

В кінці 1960-го і на початку 1961-го років, Пласт організував національні Джамбори на Сокилі. Все було бездоганно. Було викопано лятрини в землі; протічний струмок забезпечував прісною водою, а вниз за руслом, учасники тогли плаваи і купатися. Літо того року було спекотним, і всі охолоджувалися, плескаючись у струмку. Крім того, було обладнано переносну польову кухню та невелике бунгало, яке використовувалося для надання першої допомоги та всієї адміністративної діяльності. Проте, усі спали в армійських наметах, які були занадто спекотними, або ж промокали наскрізь, коли падав дощ (спогади учасників 2016 року). Одним з перших будинків, побудованих на Сокилі, була кухня. Після цього Пласт Приятель та Пластуни почали споруджувати басейн олімпійського розміру. Вони копали його вручну, а потім вивозили надлишок ґрунту в околиці. Пластунів не стримували жорсткі умови таборування в різних куточках Австралії. Багато хто з них на довгі роки зберегли захоплені спогади про свої юнацькі роки в Пласті. У 2016 році Пласт вкотре організував Пластунські Джамбори. Проте на цей раз то були міжнародні Джамбори на оновленому Соколі [Facebook, вступ 15, 2017] - без жорстких польових умов 1960-х років.

Представлена фотографія Пласту Джілонгу була зроблена в таборі Аделаїди у 1972 році. Для декого з них це був останній пластовий табір, оскільки вони перейшли до наступних етапів життя.

Деякі представники наступних поколінь виїхали з Джілонгу і в інші частини світу. Проте, багато сімей, включаючи родину Любченків та їхніх друзів, і надалі користувалися тереном Сокіл, розташованим поблизу Джілонгу і недалеко від берегової лінії Грейт Оушен Роуд. Вони, як і багато інших українських родин Джілонгу, наполегливо працювали для того, щоб терен був у належному стані для щорічних таборів на Соколі у 1960-х роках.

У 1969 році Віра Омельченко не тільки активно займалася Союз Українок Австралії (СУА) та українською суботньою школою, а також писала статті про різноманітні події української спільноти Джілонгу.

В газеті *Українець в Австралії* (26 червня 1969) вона подякувала учасникам концерту, проводу Пласту та Пласт Приятель за їх невтомну і постійну підтримку протягом багатьох років. Крім того, вона детально описала, якими були перші роки Пласту Джілонгу. Віра Омельченко зазначила, що на початку 60-х років організацію очолював Віталій Мішура; членами комітету були Людмила Кузніцова та Валентин Микитенко; керівниками Пласт Приятель за їх невтомну і постійну підтримку протягом багатьох років. Крім того, вона детально описала були В. Гладкий та П. Корнійчук. Людмила Кузніцова організовувала дівчат, Валентин Микитенко займався молодими новачками, а Віталій Машура організовував заняття для підлітків. Нещодавно, на Facebook, Андрій Мішура опублікував запис (1-2 квітня 2017), що “Василь Сидор приєднався, щоб допомогти Віталію, особливо на спільних таборах. Василь мав багато цінного досвіду як старший розвідник у Німеччині.. Раніше у Facebook (22 лютого 2017 року) колишня Пластинка Галина Лій (Фролович) із вдячністю згадала Людмилу Кузніцову, яка навчала пластунок українській історії, мові та українській пісенності. Для

Молодь Пласту Джілонгу: Василь Шостак, Стефан Фелник, Юрко Любченко, Петро Ставінський, Богдан Дорнота, Володимир Піскун, Петро Барановський and Юрко Микитенко. Джерело зображення: Катерина Барановська 2016

Галини Лій (Фролович), ці спогади були особливими, і вона дорожила ними все життя, дотепер співаючи пісні, вивчені у Пласті. Вона співає ці пісні вголос у своєму повсякденному джитті. Пласт зіграв важливу роль в утвердженні соціокультурної ідентичності багатьох молодих українських емігрантів та їхніх родин. Протягом 1960-х та 1970-х років, Пласт Приятель у Мельборні та Джілонгу підтримували терени Сокола, щоб там повсякчас могли відбуватись табори та гуляння. Часто пластуни відвідували Святу літургію в Джілонгу перед тим, як відбути на Сокіл. У 1988 році, в рамках святкування 1000-ліття християнства, Пласт, під керівництвом архітектора та пластуна Оріона Венгиновича та головних організаторів (Дроздовський, Михайло Чепак та Оріон Венгринович) збудували на Соколі міжконфесійну каплицю Святого Юрія (Павлишин 1993).

Українські Суботні Школи

Освіта, передача культури та спадщина були надзвичайно важливими для емігрантів з України. За Виготським, індивідуальний розвиток починається з опікунів та передачі їх досвіду в соціальній обстановці. Індивідуальний досвід відбувається в культурних контекстах, полегшується мовою та іншими системами символів, і його можна краще оцінити, враховуючи історичний розвиток (1978). Історичний розвиток культурної ідентичності в українському середовищі Джілонгу ще більше посилюється завдяки діяльності української суботньої школи.

Українська Суботня Школа Белл-Парку

За даними архіву Української католицької церкви в Джілонгу, Стефан Теплий, як відповідальний за архіви тодішньої католицької церкви, на святкуванні 30-річчя школи окреслив історію розвитку української суботньої школи (Terpiu 1985). У 1952 році під час інавгурації української громади та виборів Голови Богдана Хамчука були підняті питання про передачу української культури та про організацію української суботньої школи. У 1954 році під керівництвом Івана Стефаніва, Залевського, Вдовена та Юхема, було зібрано батьківські підписи для відкриття школи з 40 дітьми віком від 7 до 12 років у Белл-Парку. От. Др. Іван Прашко, який пізніше став єпископом Австралії та Океанії, зумів забезпечити оренду олов'яного ангара в парафії Святої Родини, римо-католицької церкви в Белл Парку. Таким чином, у 1955

році, у старих військових бараках, що належали Парафії Святої Родини, розпочалося навчання української мови та релігії, а також передача культурної спадщини. Проте, як говорилося у промові Стефана Теплого в 1985 році, у 1961 році, українська суботня школа переїхала до залу СУМ.

У Протоколі Громади Джілонгу (1954), відкриття суботньої школи Белл-Парку було заплановано в 1955 році у амбарі Парафії Святої Родини. Директором мала бути Віра Омельченко, вчителькою - Надія Шаравара. Жінкам було доручено розпочати передачу української мови та культурної спадщини. Частина лекцій також відбувалася в головному корпусі школи Святої Родини, яка в неділю слугувала як церква для багатокультурної спільноти Джілонгу (Марія Михайлик 2016).

На загальних Зборах Громади 24 червня 1956 року у Західній Ратуші, Голова шкільного батьківського комітету Залевський повідомив, що комітет організовував шкільні заходи, включно з візитом Святого Миколая. В ту пору, школа Белл-Парку налічувала 55 учнів, з яких 27 навчалися у першому класі; статистика була обнадійливою. Залевський подякував Вірі Омельченко та Надії Шараварі за їхню вчительську роботу та організацію урочистостей до свята Шевченка та дня матері.

30 червня 1957 року, Збори Громади відкрив Стефан Мазурик, а

Святий Миколай відвідує дітей Джілонгу. Джерело зображення: Катерина Барановська 2016.

протокол зачитував Дмитро Шкірка. Стефан Мазурик подякував Вірі Омельченко, директору та вчителям: Наталі Шараварі, Королію, Ганусин та Олександренко. За їхню роботу з 64 дітьми в Українській Суботній Школі Белл-Парку (Протокол Громади Джілонгу 1957).

Зазначимо, що у протоколі від 29 червня 1958 року Мирон Самелюк, Голова Громади, зауважив, що українська суботня школа та батьки співпрацювали з Громадою, щоб залучити кошти на новий дім Громади, де культурна ідентичність могла б процвітати. Одночасно, шкільне співтовариство успішно провело чимало просвітницьких і культурних заходів.

На цих Зборах, Дмитро Нетченко з Центральної Шкільної Організації подав детальні дані щодо кількості українських суботніх шкіл в Австралії у 1958 році:

Вікторія - 22

Нова Південна Валія - 18

Тасманія - 2

Західна Австралія - 6

Квінсленд - 3

Канберра - 1

Він також зазначив, що в Австралії налічувалось близька 2000 учнів, які вивчали українську мову. Дмитро Нитченко підкреслив важливість виховання дітей в умовах усвідомлення своєї батьківщини, національного духу та передачі культурної спадщини.

Українська Суботня Школа Східного Джілонгу

У 1952 році, перед відкриттям української суботньої школи Белл-Парку, відкрилася українська суботня школа у Східному Джілонгу, в домі Цируликів. Проте, через обмежений простір, її було закрито в 1959 році (Протокол Громади Джілонгу, 1962). Тим часом, перед закриттям школи, під керівництвом Анни Цибульської, учні виступили із спектаклем про Святвечір (*Українець в Австралії* 1959).

30 червня 1957 року, на Зборах Громади, Михайло Ясиновський, Голова батьківського комітету у Східному Джілонгу, повідомив, що в школі навчаються 24 дітей. Він подякував Цибульській та Олександренко за їх відданість просвітницькій та культурній діяльності.

У 1960-х роках, коли розпочалося будівництво залу на Пакінгтон-стріт у Західному Джілонгу, спільнота знову зацікавилася створенням

суботньої школи. Комітет Громади на чолі з Артимом Кричко вважала, що Союз Українок Австралії (СУА) найкраще підходить для створення школи та організації її роботи. Вони зв'язалися із представницями СУА в Джілонгу, щоб розпочати роботу з організації навчального плану та підготовки до відкриття школи (Протокол Громади Джілонгу 10, 1960).

Українська Суботня Школа на Пакінгтон-Стріт

У 1962 році, як тільки домівка на Пакінгтон-стріт було відкрито, планувалося відкриття школи у Західному Джілонгу (Broznyiyskij 1966). 20 січня 1962 року, за присутності 41 особи, відбулися місцеві Загальні Збори, щоб обговорити відкриття другої української суботньої школи. Дмитро Нитченко, від імені Центрального українського комітету суботніх шкіл, представив учасникам Зборів перелік правил, що стосувалися створення школи. Він наполегливо рекомендував сформувати батьківський комітет, щоб допомогти в управлінні школою. Вітдак, Хамченко, Любченко та Кука стали членами батьківського комітету, а 3 лютого 1962 року батькам було запропоновано зареєструвати своїх дітей до української суботньої школи на Пакінгтон-стріт, Західний Джілонг.

Омельченко очолила школу, а до вчительського колективу входили М. Клоса, а також Оксана та Богдан Хамчуки. Ничепуренко висловив вдячність Загальним Зборам за участь та допомогу, і побажав їм всього найкращого (Протокол Громади Джілонгу, 3 лютого 1962 р.). На зустрічі 8 квітня 1962 року Нечипуренко було відмічено за роботу, спрямовану на розвиток української суботньої школи в Пакінгтон-стріт, Західний Джілонг. У 1963 році була відкрита українська суботня школа з трьома класами та 26 учнями. За сприяння Богдана Шкірки, уроки проводили Віра Омельченко та Т. Сіруха (Протокол Громади Джілонгу, 1963).

Дві Українські Суботні Школи в Джілонгу

Оскільки спільнота почала розширюватися, було відкрито дві українські суботські школи. Кількість дітей була достатньою для процвітання обидвох закладів - школи Белл-Парку та школи Західного Джілонгу. Завдяки цьому розвивалося жваве та енергійне культурне життя, а традиційну культуру практикували та підтримували українці з двох різних частин світу. Культурна ідентичність, цінності та мова об'єднали дві групи на шляху до побудови єдиної спільноти.

Щоб заохотити дітей читати українською мовою, школи організовували Тиждень книг (*Вільна Думка*, 31 липня 1966). Задум полягав у тому, що діти розвиватимуть українську грамотність, що позитивно вплине на їхнє володіння англійською мовою. Українці вважали, що якщо їхні діти опанують грамоту рідної мови, їм буде легше вивчати мови іноземні. З власного досвіду, українці усвідомлювали важливість вивчення інших мов для виживання в новому середовищі. Крім того, більшість українців пам'ятали слова великого українського поета, Тараса Шевченка, який ще у ХК столітті заповідав: “і чужому навчайтись, й свого не цурайтись” Ці слова часто повторювали в українських суботніх школах.

Кількість дітей, які навчалися в суботній школі, зростала, і в 1967 році в кінці навчального року Директор, Н. Михайлишин та вчительки Віра Микитенко, Богдана Шкірка та Антоніна Мацібурко роздавали учням табелі з оцінками, а Директор видавав нагороди. Учні та шкільний колектив провели концерт з українськими піснями, танцями та читаннями. Президент батьківського комітету Стойкевич подарував вчителям великі букети квітів, висловлюючи вдячність за їх неподільну увагу до дітей та майстерне заохочення у процесі передачі культури. Наприкінці концерту, батьки та друзі частувались традиційними українськими ласощами (*Українець в Австралії* 1967).

Українські суботні школи Джілонгу часто приймали гостей з інших українських суботніх шкіл в Мельборні. Наприкінці 1968 року, українська суботня школа Андрія Шептицького, під егідою Українського католицького собору в Північному Мельборні, відвідала своїх побратимів у Джілонгу. Вони провели концерт у залі Пакінгтон-стріт. Обидві школи належали до Центральної Шкільної Ради. Як зазначалося в газеті *Церква і Життя* (15 грудня 1968), “Відвідини в Джілонгу” було організовано в рамках проведення свят Центральної Шкільної Ради, присвячених 50-річчю незалежності України 1918 року та боротьбі за українську незалежність. Українські учні дізнавалися про свою культурну спадщину та історію не тільки в класах, але й через концерти та громадські заходи.

Спілка Української Молоді (СУМ)

СУМ Джілонгу було створено в 1952 році (Когут 1990, 1994). Першим головою СУМу став Панченко. За Чубатим (1966), в перші роки, Спілька

формувалася самостійно, і тільки в 1955 році, за участі Романа Думи, ситуація змінилася. У 1957 році, Громада знову адресувала листа СУМу із запрошенням приєднатися до Громади та інших місцевих українських організації та спільно працювати над розвитком національної ідентичності. Громада зробила кілька спроб обізнатися СУМом, запросивши їх на засідання комітету та різні функції (Кореспонденція Громади Джілонгу 7 серпня 1957 року). У 1961 році, представників СУМ було запрошення на святкування десятиріччя створення Громади, проте відповіді на це запрошення не було.

Українські Церкви Джілонгу

Ранні українські поселенці в Джілонгу намагалися зберегти свою релігійну практику. Вони взяли на себе зобов'язання заснувати релігійні громади та організувати для духовенства служіння у відповідності з їх релігійними критеріями. Як католицьким, так і православним громадам вдалося отримати в тимчасове користування місцеві церкви, протк одночасно, вони розпочали пошуки власних приміщень. Українську Автокефальну Православну Церкву Різдва Пресвятої Богородиці в Белл-Парку було освячено в 1976 році. Католицька громада придбала ділянку в 1957 році, освятивши свою церкву в Белл-Парку в 1966 році (Pavlyshyn 1993).

Форма Церкви Покрови Пресвятої Богородиці у Белл-Парку

Форма цієї Католицької Церкви є сучасним, заснованим на інтерпретації церковної архітектури козацького бароко у сімнадцятому та вісімнадцятому століттях (Павлишин 1993). Українське бароко, також відоме як козацьке бароко, виникло у епоху Гетьманщини. Воно відмінне від західного бароко, оскільки має більш помірковану орнаментику та прості форми - характеристики, що, як правило, вважаються більш конструктивістськими (Chyzhevsky & Sichynsky, 1984). Архітектурна філософія конструктивістів сприяє практиці в соціальних та прагматичних цілях. Прагматизм народжується в будівництві церкви парафіянами, які зводили її, спираючись на зразок власної церкви в Україні. На основі дискусій з парафіянами літнього віку (2016), а також з Осей Аноляк (доня Венгринович) (2017), Оріон Венгринович, український архітектор, який, нарешті, завершив церкву, як і його земляки, мав схильність до українського бароко.

Форма Автокефальної Православної Церкви Різдва Пресвятої Богородиці у Белл-Парку

Форма та архітектурні особливості Української Автокефальної Православної Церкви Різдва Пресвятої Богородиці також належать до стилю бароко. Церква, побудована з місцевої цегли, має купол та може вмістити до 250 чоловік. Автором розпису іконостасу був Василь Цибульський (Pavlyshyn 1993). Церква була побудована місцевими майстрами різних ремесел, включаючи ранніх емігрантів: Панченка, Повзука, Мороза та Семена Ставицького. Варто зазначити, що окремі українців, у тому числі Семен Ставицький, зіграли важливу роль у будівництві Католицької Церкви, наряду із Церквою Різдва Пресвятої Богородиці, залом Громади Пакінгтон-стріт та пластунаським тереном Сокіл. У 2016 році його дружина Ніна Ставицька сказала слова, в які вірили і вірять багато ранніх українських емігрантів: ми всі українці, і це все важливо. Кожен зацікавлений у взаємній допомозі та збереженні культурної спадщини; спосіб, який вони знали найкраще - це сведення споруд, де вони могли збиратися та ділитися українською культурою й цінностями.

Єпископ Варлаам відвідав українських емігрантів Джілонгу; молодь СУМ приймала активну участь у події. Джерело зображення: Валентин Микитенко 2016

Автокефальною церковною громадою Джілонгу опікувалося духовенство Мельборна. Вони, як і їх парафіяни, прибули до Австралії через Німеччину. Їм потрібно було підтримувати свої сім'ї, і водночас організовувати розвиток Автокефальної Церкви в Австралії. 1 квітня 1953 року От. Іван Данилюк прибув до Австралії для служіння в Автокефальній конгрегації (Teodorovych 1966). Він почав працювати з Єпископом Сильвестром (Zhukovsky 1993) та іншими автокефальними служителями, у тому числі з От. Др. Іван Прашком, майбутнім Українським Католицьким Єпископом Австралії та Океанії. Однак його смерть 7 листопада 1953 року призупинила діяльність першої Української Автокефальної Православної Церкви в Австралії (Teodorovych 1966). На похоронах було присутнє українське духовенство та громади обох конфесій. Робота архієпископа Даниляка продовжувалася через його радника Віктора Солов'я, який прийняв по Святу і був названий єпископом Варлаам в 1958 році в Америці. Після повернення до Австралії, серед багатьох своїх обов'язків, єпископ Варлаам виконував канонічні відвідування по всій Австралії (Теодорович, 1966), а також відвідав свою Джілонгську паству.

Єпископ Варлаам відвідує свою українську православну паству в Джілонгу. Єпископ Варлаам і оточенні віктарних дружинників (Валентин Микитенко and Віталій Мішура), а також учасників СУМ Джілонгу, які утворили почесну варту для єпископа. Джерело зображення: Валентин Микитенко 2016.

Тим часом, у 1950-х роках От. Борис Сташишен правив Святу Літургію для православної громади в Англіканській Церкві на Мурабул-стріт (*Українець в Австралії* 1966). Між Українською Католицькою та Православною Церквами існували тісні зв'язки. У 1956 році Український католицький пастор Нової Південної Валії От. Др. Петро Дячишен надіслав вітальну листівку до Української Автокефальної Православної Церкви з нагоди її п'ятої річниці (Архіви Католицької Церкви Джілонгу 1956).

17 червня 1962 року, православні віруючі проводили Святу Літургію в залі Пакінгтон-стріт (Протокол Громади Джілонгу 1962). Комітет Громади проголосував, що Православна Церква може використовувати зал для своїх потреб дві неділі кожного місяця (Протокол Громади Джілонгу 10, 1962). У 1953 році духовні обов'язки в районі Джілонг виконував протопресвітер Дмитро Буртан, а в цілому спільноті служила парафія в Мельборні (Теодорович 1966). Церква Різдва Пресвятої Богородиці була посвячена в 1976 році в Белл-Парку. Це була 28-а церква з 32 церков, зведених в Австралії з 1953 по 1988 рік (Павлишин 1993).

Важливість Української Католицької Церкви

Як зазначалося раніше, в кожному місці, де збираються українці, церква відіграє важливу роль. Роль Католицької Церкви, особливо для українців з Галичини, ще в 1890-х роках, була ключовою (Руднецький 1967). Повсякчас, церква є найважливішою частиною культурної та релігійної діяльності. Традиційно, в українському народі вважається, що церква дає людям ідентичність і служить центром їх життя. Українці, які прибули до Австралії в 1954 році через Трієст, Італія, звернулися до Української Католицької Церкви, прагнучи віднайти культурну та національну ідентичність. Деякі з цих нових австралійців (Kunz, 1988) почали своє життя в Белл-Парку. Тим часом, згідно з даними газети *Українець в Австралії* (1966), От. Павло Смаль, в середині 1950-х років правив першу Святу Літургію в Церкві святих Петра і Павла на вулиці Мерсер для українських католиків Джілонгу. З 1950 року переміщені особи влаштували свою спільноту і правили Святу Літургію у Церкві Св. Роберта в Чілвеллі, а також у Церкві Святої Родини, з 1950 по 1966 рік (Facebook, 12 квітня 2016).

У 1952 році От. Іван Бовдан (C.Ss.R.) почав служити українським католикам. Він вивчив українську мову і став одним із найвідоміших та найбільш улюблених священиків у 1950-х і 1960-х роках.

Дві Гілки

Українці пошереували дащечку подяки парафії Святої Родини у Белл-Парку, а секретар Бернадетта Білогривіч надіслала цифровий примірник автору в 2016 році.

Його Блаженство, доктор Іван Прашко, а також парафіяни Джілонгу та от. Іван Бовдан (C.Ss.R.), який часто відвідував Українську Католицьку Парафію в Белл-Парку. Джерело зображення: Катерина Барановська 2016

Він був відомий як священик, який у всьому бачив добро. Все завжди було “добре, добре”.. Хоч він і був ірландцем, проте навчався говорити по-українськи... Спочатку, кожне третє слово було українським, а перші два - англійськими. Але ми зрозуміли один одного. Робота виконувалась. Він зрозумів важливість вивчення української мови, проводячи всі богослужіння, проповіді та молитви українською мовою. В той же час, він закликав наступне покоління підтримувати і зберігати свою культурну спадщину та розвивати власну ідентичність у Австралії. Другим священиком, який викликав симпатії мпільноти, був От. Микола Іванчів, який, будучи родом із Закарпаття, знав багато українських прислів'їв та приказов, і часто їх переказував. Окрім його особистості та доброзичливості, саме знання українських прислів'їв приваблювало нас до нього, оскільки багато хто залишив сім'ю в Боснії, з думкою, що їм не вдається побачитись знову. Проте отець Микола часто нагадував нам давнє українське прислів'я: гора з горою не сходяться, а людина з людиною - завжди можуть зійтись. Власне, ці слова можна було застосувати до багатьох, тому що пізніше в нашій еміграції ми таки змогли вивести свої сім'ї до Австралії (Катерина Сенів 2016).

Священики, незалежно від того, чи прибули вони з України, Канади чи зі Сполучених Штатів, або й такі, хто народився в Боснії, як архипротопресвітер Дмитро Сенів, який був першим українським священиком, висвяченим в Австралії в 1967 році, і відзначив 50 років свого священства в Австралії у 2017 році, в Мельборні, завжди були зацікавлені у житті своїх парафіян і вважали служіння українським людям своїм першорядним покликанням.

Перша Конференція Українських Католицьких Священників

У 1953 році Українські католицькі священики влаштували свою першу конференцію, на якій От. Др. Іван Прашко повідомив, що в Джілонгу проживало 70 католицьких сімей. Він також стверджував, що католицька Австралійська Архiepархія латинського обряду і священики були дуже задоволені українцями, проте не розуміли, що вони належать до іншого, Візантійського обряду. Священики Австралійської Архiepархії

часто зауважували, що українські священники можуть опікуватися людьми похилого віку, оскільки вони не розмовляють англійською; але діти могли належати до латинського обряду. Отець Прашко далі пояснив взаємозв'язок між архієпископом Манніксом, архієпископом Мельборна у 1950-х роках, та українськими католиками; він також згадав, як звертався до Архієпископа Маннікса із проханням побудувати церкву в Мельборні для українських католиків. Архієпископ Маннікс категорично заявив, що австралійські єпископи проти того, щоб окремі етнічні групи створювали окремі церкви. Тому От. Др. Прашко звернувся до Апостольської делегації на тій підставі, що українці належать до візантійського обряду і практикують свою віру відповідно. Делегація відповіла, що єпископ Маннікс не мав нічого проти українських візантійських католиків, які будували свою власну церкву. Єпископи із Сейлу та Бендіго погодились з рішенням Апостольської делегації (Сенів 2003), щоб заохотити інші обряди будувати власні церкви.

Перше Братство Католицької Церкви

Подібно до решти українських католиків, котрі оцінили допомогу та прийом, наданий їм латинськими католиками Белл-Парку, Чіллвела та

Голова братства Св. Володимира Михайло Підгайний, Володимир Бобецький та Петро Сенів (Голова Братства: 1958-1959) вітають архієпископа Германюка у католицькій церкві Святої Родини Белл-Парку, перед Святою Літургією (1956-1958). Джерело зображення: Катерина Сенів, 2016.

інших парафій, українці прагнули мати власну церкву у візантійському обряді. У 1956 році було обрано перше Братство Католицької Церкви, на чолі з Михайлом Підгайним (Протокол Католицької Церкви в Джілонгу 1956 року). Михайло народився в селі Мужилів, Підгаєцького району, що знаходиться у сучасній Тернопільській області України. Він покинув Галичину підлітком і відбув до Югославії, а після розколу між Сталіним і Тіто, відправився до Трієсту (спогад членів сім'ї Підгайних 2017). У 1953 році, коли сім'я Підгайного збиралася вирушити до Австралії з рештою українців з Югославії, у його дружини почалися пологи. Сімейна поїздка була відкладена, а Михайло, разом із чотирма старшими дітьми, зійшов на літак до Австралії. На радість та полегшення його побратимів-українців з Трієста, 10 січня 1954 року він привітав їх у порту Мельборна, і вони вирушили до Бонегілля. Впродовж короткого часу, багато хто з цих українців оселився в Джілонгу та приєднався до української католицької громади Святої Родини в Белл-Парку (Катерина Сенів, 2016).

Після обрання Михайла Підгайного, в Белл-Парку було придбано ділянку для церкви, а 21 липня 1957 року, отець Юрій Спотакевич повідомив Комітет Братства Св. Володимира про те, що питання купівлі майна було в руках адвоката. Згідно з підсумками Загальних зборів акціонерів Святого Володимира (Протокол Католицької Церкви в Джілонгу, 14 вересня 1958), присутні були поінформовані про те,

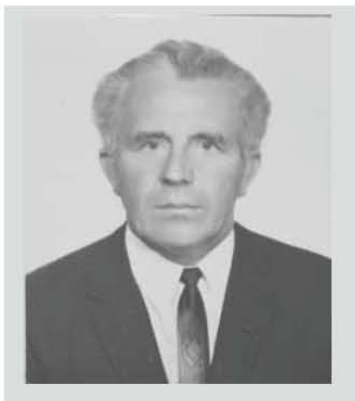
Германюк, Архидієпископ з Канади, благословляє земельню, призначену для будівництва католицької церкви у 1958 році. Джерело зображення: Родина Підгайних 2016

що купівля майна відбувалася на ім'я Римсько-католицькі трастові корпорації для Мельборнської єпархії під архиєпископом Др. Манніксом. Отож, у повітрі витало питання про те, чи, коли українці отримають власний Апостольський Екзархат, їм вдасться скористатися цією власністю. Багато членів церкви не були задоволені таким рішенням.

Однак три збірщики, а саме Гнатишин, Напірко та Сенів, взяли на себе зобов'язання зібрати кошти для будівництва церкви (Протоколи Католицької Церкви в Джілонгу 1957). Концепцію збірщика можна порівняти з фандрейзингом, що набув популярності в еру цифрових технологій. Серед українців, це звичайна практика збору коштів на різні види діяльності, включно із соціальними потребами, як от побудова церков та допомога нужденним після катастроф. У 1950-х і 1960-х роках, перші українські емігранти Джілонгу збирали кошти через практику збірщиків. Вони відвідували членів громади, щоб переконати їх пожертвувати кошти на будівництво католицької церкви. Згодом, до збору коштів приєдналися і інші члени громади, а вже до кінця 1958 року, було зібрано повну суму у розмірі 1300 фунтів австралійських, і майно було сплачено повністю. У 1958 році Петро Сенів перебрав на себе керівництво Братством (Протокол Католицької Церкви в Джілонгу 1958).

Петро Сенів та інші члени комітету знали з власного досвіду, що Церква пропонувала людям можливість відновлення та налагодження соціальних контактів з іншими українцями в Джілонгу. Тому їхня робота стала найважливішою у їхньому житті. Незважаючи на те, що вони намагалися налагодити власне особисте життя, чоловіки знали, що ця церква є важливим стимулом для збереження їх соціального та громадського осередку, виживання та стійкості їхньої культурної самобутності, а також передачі культури та традицій дітям. Як емігранти, які покинули Галичину в останні роки Габсбурзької імперії і пережили раннє створення Югославії, вони сприймали церкву як центр культурної діяльності. Таким чином, їхня участь у становленні церкви Святого Володимира була на передньому плані, наряду із розвитком громади Джілонгу та австралійського суспільства (Катерина Сенів, 2016).

У 1958 році архиєпископ Германюк з Канади прибув посвячення Отця Доктора Прашка на єпископа і заснування Апостольського Екзархату 17 жовтня 1958 року. Пізніше, Екзархат піднявся на Єпархії

*Теплий став третім головою
Братства. Джерело зображення:
Геня Камінська 2016*

в 1982 році. Між часі Архiepіскоп Германюк відвідав українських католиків Джілонгу і благословив ділянку для будівництва церкви.

Згідно протоколів католицької церкви в Джілонгу, в середині 1959 року відбулася зміна назви від Святого Володимира до Покрови Пресвятої Богородиці.

Третім главою братства був Стефан Теплий, який прибув до Австралії в 1948 році, а до Джілонгу - в 1952 році. Разом із попередніми та новими членами комітету. Він прийняв головування у 1959 році. З тих пір, Стефан Теплий став наставником для деяких членів комітету та зберіг багато спогадів про діяльність Церкви до своєї смерті в 2003 році (Катерина Сенів, Петро Теплий, Михайло Камінський та Геня Камінська, 2016).

Тим часом Дмитро Шкірка, який народився в Україні, прибув до Джілонгу через Німеччину, щоб стати дерегентом хору Церкви

*Дмитро Шкірка, дерегент хору, в українській
католицькій церкві. Джерело зображення:
Катерина Барановська 2016*

Покрови Пресвятої Богородиці. До нього приєднався Каленюк, який народився в Боснії, прибув до Джілонгу через Трієст, Італія, і став першим церковним кантором у парафії. Українці пройшли два шляхи до Джілонгу та об'єднали свої зусилля для розвитку культурної та релігійної ідентичності в новому середовищі. Вони підтримали свою ідентичність і адаптувалися до життя в Джілонгу, щоб сформувати живу та стійку спільноту, яка процвітає і сьогодні; цей проект відмічає роботу ранніх нових австралійців, тобто не-британських мігрантів до Австралії, в розвитку Австралії та одночасному збереженні власної культурної ідентичності.

Комітет та католицька громада почали розширюватися, і багато соціальних заходів дозволили громаді розвинути та підтримувати свою релігійну і культурну ідентичність. Одночасно, з'явилася змога збирати і заощаджувати кошти, щоб придбати земельну ділянку для будівництва церкви. Велику роль відіграли празники - дні парафіяльних сятих. День починався з ранкової Святої Літургії, за якою слідував обід, а молоді Мирон та Ірка (Ірена) Рудевич грали на акордеоні та фортепіано, влаштовуючи танці до пізнього вечора. У 2016 році Катерина Барановська, одна з найдавніших парафіян, пригадувала, як на початку 1950-х років, на всі заходи, що відбувалися в церкві та Громаді, люди приносили власні столові прибори та посуд. Необхідно була позначати кожен предмет, оскільки іноді можна було випадково забрати чнесь майно, або втратити своє. Тому, оскільки комітету вдалось зібрати кошти, вони погодились придбати власні столові прилади

Береза став четвертим головою Братства. Він очолював Комітет Будівництва з 1962 до 1969 року. Джерело зображення: Українська Католицька Церква Джілонгу 2016.

та посуд для празників. Йосиф Голяк, Марія Тепла та Катерина Сенів отримали завдання купити посуд на 120 чоловік. У Протоколі Комітету (1959) зазначається, що їх також можна було б давати в користування місцевим українцям та організаціям. Петро Сенів мав у своєму новому будинку на вулиці Уотсон (МакКлелланд), у Белл-Парку, невеликий сарайчик, де зберігалися церковний посуд і столові прилади. Тоді не існувало проблем, які неможливо було вирішити - рішення знаходились завжди. Це була філософія ранніх українських поселенців Джілонгу, якої вони дотримувались протягом усього життя.

У 1960 році Станіслав Береза став четвертим головою братства Покрови Пресвятої Богородиці. Береза, який з 1960 року, починаючи з будівлі церкви Покрови Пресвятої Богородиці у Белл-Парку, очолив Будівельний Комітет, і перебував на цій посаді до закінчення будівництва.

І, як згадувалося раніше, і подібно до інших частин Австралії, римо-католицькі церкви в Белл-Парку та Чилувеля були щедрими щодо українців. Тим не менше, українці Візантійського обряду висловили велике бажання мати власну церкву. У 1960 р. Священик з Канади От. Мельник, якого дуже любили парафіяни Джілонгу, в *Різдвяних Вістях* нагадав усім, що настав час почати будівництво своєї церкви (Протокол Католицької Церкви в Джілонгу 1960). Купівля майна була вирішена, а Церковне Братство та Збірчі виконували чудову роботу, збираючи кошти на будівництво церкви готівкою. Це було важливим елементом психологічного благополуччя громади, оскільки більшість з них купили все за готівку.

У 1961 році, архітектор Куелмар розробив плани для церкви. Станіслав Береза, як голова Будівельного комітету, з 1962 року і до закінчення будівництва, разом зі всім комітетом невтомно працював над тим, щоб будівництво було завершено і оплачено виключно готівкою; це було свого роду маніфестатцією сильного бажання не бути ні перед ким в боргу (Протокол Католицької Церкви в Джілонгу 1962). Українці хотіли бути панями у своїй садибі - концепт, якого українці намагались дотримувались у своєму національно-культурному житті з 1860-х років під різними режимами української історії (Himka 1988).

Серед членів спільноти, які пропонували свої знання та навички, був Савчанюк, який запропонував свої послуги з викладання цегли. Комітет мав окремий план збору пожертв на цеглу, згідно з яким кожна сім'я пропонувала оплатити певну кількість цегли. Наступного року,

влітку 1963 року, Свята Літургія відбулася в церкві без даху (Церковний Протокол 1963 та 1965 років). Парафіяни підтримували комітет, і церкву було побудовано їхніми власними руками. Семен Ставицький пожертвував усі двері, а Степан Михайлак їх встановив (Протокол Католицької Церкви в Джілонгу 1965). Кваліфіковані теслі, серед яких Т. Дзвончій, Т. Кіцгк, В. Костюк, М. Мгхгнець, С. Магальяс А. Паньків, А. і В. Червінський, М. Шаравара та І. Шарак, надавали свої послуги безкоштовно. Сталеву конструкцію встановили під керівництвом Хом'якевича, скловолокном опікувались Мазовіта та Маханець. У 1965 році був закладений купол (Geelong Advertiser, 5 квітня 1965); в газеті Geelong Advertiser зазначалося, що велика частина роботи була виконана добровольцями з громади, а фінансування було надано конгрегацією; уже було витрачено 9000 фунтів стерлінгів, а остаточні очікувані витрати становили 11 000 фунтів австралійських. Церковний архітектор, пан Куелмар з Джілонгу, описав церковний дизайн як комбінацію стародавнього візантійського стилю та сучасних елементів. У кварталному журналі *Церква і Життя* (грудень 1966, с. 17) також відзначалося, що архітектором був Куелмар; проте, архітектурна робота була остаточно завершена українським архітектором Оріоном Венгриновичем.

Спочатку церковне будівництво та земля були під опікою Римсько-католицької трастової корпорації для Мельборнської єпархії. У 1965 році, єдиним власником двох блоків, лотів 10 та 11 на Банфілд-стріт у Белл-Парку, на якій знаходилась церква Церква Покрови Пресвятої Богородиці, був переданий Попечителям Українського Католицького Екзархату на вулиці Черч-стріт 57, Лідкомб, Новій Південній Валії (LandData, 2017). Нарешті, в 1966 році, Церкву Покрови Пресвятої Богородиці було освячено. Павлишин (1993) у своїй книзі "Українські церкви в Австралії" зазначає, що то була 18-та Українська церква, побудована в Австралії. Вона класифікувалась як церква середнього розміру, з елементами сучасної форми, на основі архітектури сімнадцятого та вісімнадцятого століть; приміщення вмішало до 500 осіб.

Всечесніший От. Др. Івана Прашка висвятив католицьку церкву 16 жовтня 1966 року. У 2016 році, на щорічному празнику та у Facebook [Facebook, запис 2 та 3, 2016], багато представників молодого покоління дізналися про дату освяти церкви. Як і в минулі дні, після Святої Літургії, у традиційному стилі українського празника, в Українському церковному домі відбувся прийом - однак цього разу в Белл-Парку, поруч із церквою.

У 1969 році розпочалися подальші дискусії щодо придбання ще двох блоків: одного для парафіяльного будинку, а інший мав би залишатись вільним. У церковному протоколі від 19 червня 1969 року, От. Іван Бовдан оголосив про те, що ці два блоки було куплено, на додачу до ще двох ділянок, придбаних в 1957 році.

Станіслав Береза та багато його співвітчизників, з попереднього досвіду, знали, що церква, окрім релігійного центру, нерідко стає національним та культурним осередком громади. Люди збиралися, щоб підтримувати один одного соціально та культурно, а молодь мала можливість познайомитись - це те, про що священник щодня нагадував парафіянам (Катерина Сенів, 2016). Таким чином, Береза найближчі кілька років залишався керівником будівельного комітету. Проте, коли церква була освячена в 1966 році, він офіційно подав у відставку. Його заяву було відхилено на тій підставі, що озеленення та огорожі не були завершені (Протокол Католицької Церкви в Джілонгу 1967), і він продовжував виконувати функції Голови Будівельного комітету до 1969 року.

Візитация Патріарха Йосифа Сліпого до Джілонгу в 1968 році. Присутні місцеве католицьке духовенство - отці О'Горман та Келлі. Джерело зображення: Катерина Барановська 2016.

Патріарх Йосиф Сліпий

У 1968 році до Джілонгу прибув ще один важливий гість. Кардинал Йосиф Сліпий прибув з візитацією до Австралії і, звичайно, не пропустив візитацію до парафіян у католицькій громаді Джілонгу. На зустріч було запрошено місцеве католицьке духовенство, отця О'Тормана та отця Келлі, який з перших років української еміграції до Джілонгу підтримував та спілкувався з місцевими католиками та Отцем Доктором Прашко.

Перед візитом Сліпого, 22 вересня 1968 року, в рамках підготовки до прийняття Патріарха, Братство організувало розширену зустріч з різними українськими організаціями. Богдан Хамчук зробив довгу промову про Патріарха та важливість візитації. Патріарх Йосиф Сліпий (2017) був звільнений з радянської в'язниці в 1963 році, а потім почав світову тур, щоб відвідати всіх українців, у тому числі громаду Джілонгу.

Будівельний комітет під керівництвом Станіслава Береза завершив ландшафт навколо храму під час підготовки до візитації Патріарха Йосифа, що відбувся 12 жовтня 1968 року. Після завершення візитації та всіх наступних робіт, в 1969 році, Станіслав Береза повторно подав у відставку. Робота Станіслава Берези, Будівельного комітету та парафіян є цінною спадщиною української спільноти. 16 жовтня, в день щорічного празника в парафії Джілонгу, в 2016 році, виповнилось 50 років з моменту освячення храму (*The Geelong Advertiser*, 1966).

Висновок

Унікальне розмаїття, соціальне переміщення та тяга до материнської землі виявилися корисними для австралійського суспільства. Австралія прийняла не тільки будівельників, а й велику спільноту працьовитих емігрантів, готових виховувати своїх дітей, щоб вони стали повноцінними і гідними громадянами. Австралія набула багато культурних будівель, зведених спільнотами емігрантів, які мали бажання проявити свою культурну спадщину. Ці люди відчували прагнення мати щось своє, власне, а реакція на соціальне переміщення дозволила їм стати новим австралійцям (Callwel 1947) та створити нову соціальну спільноту в австралійському суспільстві. Перші українські емігранти Джілонгу розвивали власне сприйняття культурної ідентичності. Вони фізично побудували спільноту для підтримки своєї культурної спадщини та брали участь у різних публічних дискурсах для популяризації культурних традицій. Їхня культурна ідентичність була відображена в тому, наскільки вдало вони зберігали свою фізичну присутність та дискурси у суспільстві.

Ці дискурси змістилися в епоху цифрових технологій до простору соціальних мереж, особливо Facebook, де молоді покоління спілкуються навіть попри те, що фізично більше не перебувають у Джілонгу. Фізична близькість для перших емігрантів означала безперервність народу. Саме фізичне надбання місцевих громадських місць дозволило їм святкувати свої традиції. Вони мали змогу збиратися та обговорювати, як їхню культурну ідентичність можна переосмислити в середовищі Джілонгу. Ці люди брали участь у різноманітних заходах, організовували українські суботні школи, Пласт, СУМ, церкви та Громади. Організоване життя перших українських емігрантів Джілонгу дозволило їм здійснювати соціальні внески у місцеве оточення. Крім того, їхня присутність дозволила їм брати участь у добровільних організаціях, таких як місцевий Червоний Хрест та УМКА. Станом на 2017 рік, що діяльність перейняли такі організації, як Diversitat (2017), для подальшої підтримки інших мігрантів. Спільні наративи громади дозволили людям урівноважити своє особисте розуміння місцевого життя та визначили переосмислення культурної ідентичності в австралійському суспільстві. Різноманітні культурні події, особливо організовані Союзом Українок Австралії у Джілонгу, дозволили переглянути відчуття причетності до нового способу життя. Українські емігранти переосмислили своє відчуття приналежності до цієї землі.

РОЗДІЛ СЬОМИЙ:

Соціальний Капітал

Роль Жінок та Жіночих Організацій

Упродовж усієї української еміграції в Джілонг, починаючи з 1948 року і продовжуючись у 1950-х і на початку 60-х років, стало очевидним, що жінки та Союз Українок Австралії в Джілонгу (СУА) [Facebook, запис 9, 2016] зіграли ключову роль у заснуванні людського та соціального капіталу. Вони пропагували культурне вираження та постачали культурні благ. У 2005 році в Конвенції ООН про охорону та заохочення різноманіття форм культурного самовираження, однією з цілей було "визнання особливого характеру культурної діяльності, культурних товарів та послуг як носіїв самобутності, цінностей і змісту" (UNESCO 2005, с. 4). Крім того, у Конвенції згадується багато форм культурного вираження, що впливають з творчості окремих осіб, груп і суспільств та мають культурний зміст (UNESCO 2005). Ці вирази мають символічне значення, а також художню та культурну цінність, що походить від культурної ідентичності або виражається через діяльність та розвиток навичок. Виготський надавав велике значення культурі при розвитку когнітивних навичок. Пізнавальні навички формуються за різними видами соціокультурної діяльності (Kozulin 1998). Діяльність, в контексті, проявляє пізнавальний процес набуття та розуміння знань через думки та досвід, оскільки люди навчаються новим навичкам для виживання та розуміння нового середовища. Таким чином, пізнавальний процес, в якому люди набувають необхідних навичок, дозволяє їм осмислити своє нове середовище та аналізувати нові умови для виживання та резистентності.

Українські емігранти Джілонгу розвивали свої пізнавальні навички в різних умовах. Вони охоплювали залучення жінок до духовних, матеріальних, інтелектуальних та емоційних структур, проявляючи свій когнітивний процес, щоб вижити і зрозуміти нове середовище. Вони сформували власну філію СУА в Джілонгу. Їхня допомога була необхідна в організації різних груп, в тому числі хорових, танцювальних та музичних гурти, в рамках Громади, Пласту, церков та СУМ. До них вернулися із проханням організувати та керувати українськими суботніми школами.

Нове середовище Джілонгу сягало своїм соціальним корінням України, Галичини, Німеччини та колишньої Югославії. Однак вони швидко утвердилися в діяльних спільнотах, щоб зберегти та підтримувати свою культурну спадщину. Вони створили структуровані навчальні середовища для передачі культурної ідентичності та спадщини. Ці середовища дозволили їм розвинути свої пізнавальні навички за допомогою різних соціокультурних заходів. Вони створили умови для культури “процвітати та вільно взаємодіяти на взаємовигідній основі [і дали] визнання характеру культурної діяльності, товарів та послуг як засобів ідентичності, цінностей та сенсу” (UNESCO 2005, с. 5). Соціальна взаємодія відігравала важливу роль у пізнавальній ролі та розвитку громади. Соціальні взаємодії, в тому числі танці та вечори, релігійні святкування та концерти з метою відзначення значних культурних, історичних та політичних подій, вплинули на стратегічну спрямованість людей та їх близькість до української ідентичності.

Крім того, вони адаптувалися до нового середовища шляхом імітації та запам'ятовування через свої власні ініціативи та узагальнення від одного до іншого завдання. Вони помітили значну цінність здатності переходити від одного до іншого процесу. В першу чергу, їх турбувало те, як стати активними агентами власного навчання та вирішення проблем, пов'язаних із новими та незнайомими контекстами (Kozulin 1998).

Їх діяльність, заходи та програми не могли бути відокремлені від контексту Джілонгу після Другої Світової Війни. Вони усвідомлювали свою індивідуальну та общинну обстановку та проблеми. Однією з багатьох проблем, з якими вони зіткнулися, були робота та щоденні навички виживання. У час після Другої Світової Війни у Австралії був дефіцит робочої сили, і Джілонг не був винятком. Зокрема, Форд Австралія розширювався, і багато українських емігрантів прибували “одного дня, а наступного вже опинялись на технологічній лінії Форда.

Легше було знайти роботу в Джілонгу, ніж в Мельборні, і багато наших друзів вже були там" (Катерина Сенів, 2016). Такі самі настрої поділяли й інші перші емігранти, які прибули в 1954 році через колишню Югославію та Трієст з Галичини, а також з України. Вони були переміщеними через розрив Тіта та Сталіна в 1948 році. Проте вимога працювати 2 роки для оплати переходу до Австралії не була настільки суворою, як міри, що застосовувались до перших емігрантів Німеччини. Таким чином, вони з'ясували, що мали більшу свободу у вирішенні проблем розселення, що стало важливим інструментом орієнтації пізнавального процесу в розвитку їх когнітивного вміння; цей чинник спростив ще один крок до успішного виживання в новому середовищі. Повсякденні навички виживання проявлялися у взаємній підтримці та допомозі будувати свої перші будинки; попри те, що будівельні матеріали після Другої Світової Війни були дефіцитними, українським поселенцям вдалося вижити (Катерина Сенів, 2016). Українські емігранти, які приїхали до 1954 року, поділяли подібні почуття, а Ніна Ставицька (2016) зазначила:

"дійсність була такою, що коли хтось із нас купував земельну ділянку/блок і швидко приніс дерев'яні пакети з Форда (місцевий автомобільний завод), щоб будувати кімнату і кухню ... наші друзі, який прибували після нас, могли користуватися цією територією, тоді як ми вже встигали оселитись у власному домі, який складався з спальні, кухні та невеликої ванної кімнати"

Таким чином, контексти еміграції, когнітивного процесу та культурної ідентичності були переплетені, оскільки зміни відбувалися для нових емігрантів. Процес соціальних змін:

"де індивід, самотійно або в супроводі інших, через одну або декілька причин економічного покращення, політичних потрясінь, освіти чи інших цілей залишає одну географічну зону для тривалого перебування або постійного поселення до іншої... Будь-який такий процес передбачає не тільки відхід за соціальні мережі (які можуть бути розвинені добре, або не зовсім), але також первісне відчуття втрати, перекручування, відчуження та ізоляції, що призводить до процесів акультурації. Серія факторів у навколишньому середовищі в поєднанні з рівнем напруженості, здатністю

справлятися зі стресом та здатністю укорінюватись, згідно з особистими характеристиками, створює або відчуття осілости, або навпаки ізольованості та відчуження ... Таким чином, причини міграції, попередня підготовка до акту міграції та соціальна підтримка посилюють механізми подолання труднощів індивіда. Крім того, прийняття з боку нової нації також буде мати значний вплив на генезис стресу та того, як людина з ним справляється” (Bhugra 2004, с. 129).

Еміграційний стрес також приніс силу та винахідливість, яку демонстрували українські жінки. Вони були тісно пов’язані з чоловіками та сім’ями. Разом вони вирушили у подорож, яка стала підсумком потрясінь у Європі. Існувало дві групи жінок української громади Джілонгу. Одна група була з України, і як правило, у підлітковому віці їм було переміщено на працю до Німеччини для підтримки військової індустрії. Інша група прибула з колишньої Югославії, де в 1948 році відбувся Тіто-Сталінській розкол з приводу національної незалежності, а югославська політика спричинила зникнення гармонійних відносин (Wilson 1979) та вихід багатьох українців з колишньої Югославії. Жінки цих еміграційних хвиль забезпечили соціальний та економічний капітал в українській громаді задля спільного блага. Найкращий спосіб описати діяльність цих жінок в Джілонгу - це прагматизм. Вони були прагматичними та відданими розвитку української громади. Вони об’єднували зусилля для спільного блага всюди, де працювали - в Громаді, в українських суботніх школах, церквах або компенсуючи брак робочої сили.

Після Другої Світової Війни (1939-1945), дефіцит робочої сили, вразливість постраждалих від досвіду війни та зростаюче почуття недостатньої кількості населення, спонукали уряд Австралії розпочати амбіційну програму іміграції. Австралія підписала угоди з ІРО для врегулювання прийому принаймні 12000 переміщених осіб на рік з таборів в Європі (Національні Архіви Австралії, 2016). “У період з 1947 по 1954 роки, понад 170 000 переміщених осіб прибули до Австралії з країн Східної та Західної Європи” (Mence et al., 2015, с. 29). Серед переміщених осіб були українці з Югославії та України, які поселилися в місті Джілонг - активній промисловій, виробничій і сільськогосподарській місцевості - у 1950-х роках. Як і значна частина решти української спільноти в

Австралії, українська громада Джілонгу, хоча й у злидненому стані після прибуття, тісно співпрацювала із зовнішніми установами, з Червоним хрестом [Facebook, запис 10, 2016] та УМКА, щоб підтримати себе та інших новоприбулих до Джілонгу (Українці в Австралії 1966 та Протокол Громади Джілонгу). Раніше, коли вони прибули в Джілонг, жінки швидко влаштувалися та сформували жіночу асоціацію, яка підтримувала інші українські організації, включаючи Громаду, СУМ та Пласт.

Мишак (Мусак 2001) зазначає, що одним з перших і найважливіших досягнень стало формування СУА, не тільки в Австралії, але в таких громадах, як Джілонг. Місцеві жінки взяли участь у Джілонгському шоу з метою промоції української культури та спадщини, завдяки своїм творам мистецтва - наприклад, вишивці та кулінарним виробам. Вони тісно співпрацювали з УМКА, щоб допомогти хворим, слабким і тим, хто цього потребує (Протокол Громади Джілонгу 1968). Від такої допомоги ніколи не відмовлялись (Наше Слово, СУА, Річний Звіт Розділу Джілонгу 1968).

Українські жінки були першими, хто зібрався у 1950-х роках з різних причин, включаючи соціальні та культурні цілі. Багато молодих жінок з України покинули свою країну в ранньому віці і не мали великих родин, або кумів, яких завжди вважали родиною. З іншого боку, жінки з Югославії були одружені, або приїхали з родичами. Розростаючись, родини з обидвох груп воліли куматися з іншими членами української громади. Для цих жінок, їх колегіальність була надзвичайно важливою для їх стійкості та розвитку культурної ідентичності. Спочатку ці жінки, як і їхні співвітчизниці в інших штатах Австралії, СУА:

“були явно стурбовані практичним повсякденним життям та проблемами українсько-австралійських жінок. Однак психологічні потреби жінок також враховувались ... асоціація керувала жінками, щоб зосередити їхню енергію на новій батьківщині ... Благополуччя та розвиток україно-австралійських жінок були першорядними, а це означало взяття на себе двох ролей: інструктаж жінок та посередництво між жінками-імігрантами й відповідними установами Австралії” (Мусак 2001, с. 19).

Крім того, обов'язки дружин, матерів та працівниць регіону Джілонг дали цим жінкам іншу спрямованість, оскільки їм потрібно

було працювати, щоб допомогти у влаштувати свої оселі. Вони все купували за готівку, і тільки зібравши необхідну суму грошей, вони купували якісь меблі. Ранні емігранти-жінки взаємодіяли з приймаючою громадою, оскільки їх радо прийняли, завдяки їх господарським вмінням; аони працювали машиністками в Пелако, у Форд Австралія, або Хендерсоні, та як ткалі на фабриках обробки вовни. Їхнє мислення та самодостатність (Vygotsky 1999) стимулювали цих жінок крізь виживання, а також у середовище, де необхідно було проаналізувати ситуацію, щоб зрештою забезпечити колективний добробут. Для того, щоб зрозуміти їхні почуття, якими вони неодмінно хотіли поділитися з громадськістю через благодичність та виставки, необхідно зрозуміти спосіб мислення (Vygotsky 1999), який стимулював їхню діяльність.

Вони були не тільки матерями й дружинами, а часто доповнювали фінансове виживання своїх сімей. Перша канапа в домі могла бути куплена з їхніх заощаджень. Вони прокинулися раніше від сонця і йшли в сільськогосподарські поля поблизу Джілонгу та Колака (Катерина Сенів, 2016). “Жодного предмету в домі ніколи не купували в кредит - те, на що ти не заробив, не було твоїм...” (Катерина Барановська 2016); і навіть у тих нечастих випадках, коли щось таки купувалось за виплатою по частинах, - вони забирали товар тільки після того, як повну суму було погашено (Катерина Сенів 2016). У 1950 році, за словами Дениси Гаєвської (*Вільна Думка*, 1950), жінки підтримували домашнє господарство, опікувалися вихованням дітей, а також займалися випічкою для всіх особливих подій - не залежно від того, чи святкування відбувалось в їхньому домі.

Під час збору даних для цієї роботи, один із учасників, Петро Микитенко (2016), сказав, що якби його дружина була ще жива, на столі точно був би пиріг. Тим не менше, він, спустився по вулиці і купив круасан.

Їхня гостинність поширювалася не тільки на відвідування один одного; вони допомагали одне одному зводити будинки, маючи мінімальні матеріали та готували випічку для збору коштів на потреби Громади. Багато учасників зазначали, як часто коробки з Форд Австралія, які були дерев'яними, розбирали та везли додому на багажниках велосипедів. Ніяких вантажівок чи машин не було, тому що вони були надто дорогими для перших емігрантів, а будівництво будинку було найбільш актуальним. Жінки завжди були працювали пліч-о-пліч із чоловіками, підтримуючи їх у всьому. Вони вигадували,

як дерев'яні дошки пасуватимуть до інтер'єру; їхні перші бунгало зазвичай складалися з кухні, спальні та ідальні. Ці ранні емігранти-жінки пригадували, як всі ділилися усім, що мали і вміли, а також будували свої будинки з допомогою усіх, хто був поблизу. У 1949 році в Джілонгу було важко знайти цвяхи, молотки та інші будматеріали (Катерина Барановська 2016). Проте ранні емігранти обходилися тим, що було. Через їхнє мислення (Vygotsky, 1999), вони змогли продуктивно утверджуватися і насолоджуватися своїми досягненнями, будучи вдячними за те, що пропонувала їм Австралія. Вони поклалися один на одного у співвідношенні до місця і часу, в якому перебували.

Блейні (Blainey 2001) зазначає, що вони страждали від тиранії відстані; вони не мали англо-кельтського коріння, і на них часто дивилися із сумішню підозри та заступництва. Це не залежало від того,

1-й Український жіночий хор в Джілонгу, 1952 рік. Перший ряд зліва направо: Кюс, Мацібурко, Цибульська, Кричко, Катерина Барановська, Ніна Ставицька. Другий ряд зліва направо: Петкович, Марта Попович, Марія Шкірка, Ніна Любченко, Срібна. Молоді дівчата: ліворуч - Марія-Анна Попович та праворуч - Ольга Ставицька. Джерело зображення: Катерина Барановська 2016

що вони завершили державні контракти та переїхали до Джіллонгу з економічних причин. Одночасно, протягом вихідних і вечорами, вони наполегливо працювали, щоб підтримувати свою культурну та соціальну ідентичність.

Розвиток Союз Українок Австралії в Джіллонгу

СУА був відповідною платформою для згуртування перших українських жінок Джіллонгу. Як зазначено в Статуті Союз українок Австралії (СУА 1951), “де є п’ять або більше українських жінок, які живуть в одному місці, вони можуть зібратись, сформувати групу і належати до СУА” У 1951-1953 роках, Віра Омельченко була головою, а її заступниця були Антоніна Мацібурко та Дзвончик. Цебульська та її доньки: Наталка і Анна, з допомогою Н. Шаравари та Сірих, очолювали культурно-мистецькі організації та танцювальні ансамблі. Це була група працюючих та наполегливих жінок; однак активність СУА знизилася наприкінці 1959-го та початку 1960-х років через брак житла (Мацібурко 2001).

Марія Черпак керувала пластунським дівочим хором під часу концерту, присвяченого Тарасу Шевченку 3 березня 1967 року. Джерело зображення: Ніна Любченко 2016

Завдяки рішучості, стійкості та винахідливості, і оскільки будівництво залу на Пакінгтон-стріт підходило до завершення, жінки перегрупувалися, і 12 квітня 1964 року під керівництвом Ніни Любченко, заступниці Клос та секретаря Антоніни Мацібурко, Союз Українок Австралії у Джілонгу знову почав свою справу. Євгенія Булка, представниця Комітету США у штаті Вікторія, була присутня на урочистій церемонії відкриття філії Джілонгу, що налічувала 17 членкинь: 1. Віра Омельченко, 2. Сирих, 3. Мороз, 4. Дорнота, 5. Ясинська, 6. Ніна Любченко, 7. Завадка, 8. Катерина Барановська, 9. Галченко, 10. Черногуз, 11. Бреха, 12. Воробець, 13. Христина Кука, 14. Кричко, 15. Антоніна Мацібурко 16. Клос та 17. Віра Микитенко. Віра Омельченко стверджувала, що їхня робота важлива не тільки в сімейному колі, але і в суспільстві. Кожна країна має свою жіночу організацію, яка виховує молодь та передає культуру й спадщину. Таким чином, діяльність США відіграла у громаді вирішальну роль, яка включала роботу з дітьми в українських суботніх школах, Українську скаутську організацію Пласт, СУМ, організацію Дня матері та інших знаних українських фестивалів (Союз Українок Австралії у Джілонгу Протокол 1964).

Крім того, вони були талановитими жінками; наприклад, Марія Чепак провадила Пластовий хор, який брав участь у багатьох концертах та в концерті до дня пам'яті Шевченка в 1967 році [Facebook, запис

Н. Олександренко керувала хором Громади на концерті, присвяченому Шевченку, 3 квітня 1966 року. Джерело зображення: Катерина Барановська 2016

18, 2017]. Їх робота не обмежувалася лише українською громадою Джілонгу. Вони почали збирати кошти для допомоги дітям у менш розвинених країнах, зокрема у Східній Європі та Південній Америці (Наше Слово, 1968), де мігрувало багато українських сімей. Через 2 роки Антоніна Мацібурко взяла на себе керівництво Союз Українок Австралії у Джілонгу і продовжувала напружену роботу.

У цей період (1950-і і 1960-ті роки), УМКА попросила Громаду зробити внесок у щорічні різдвяні святкування в Джілонгу. Комітет Громади звернувся до Союз Українок Австралії у Джілонгу, щоб допомогти УМКА з Різдвяними колядками та, додатково, щоб прикрасити новорічну ялинку міста. Вони, разом з молодими українськими скаутськими жінками, під керівництвом Люди Чепак, Діани Михайлишин та Семена Ставицького від імені Громади допомагали УМКА. СУА стала каналом між різними організаціями всередині громади. Їхня ролі розширилася, щоб допомогти широкій спільноті: приготування їжі на танцях / забавах / весіллях та виготовлення писанок, під керівництвом Віри Микитенко. Писанки або пасхальні яйця - це традиційний український звичай розписувати курячі яйця бджолиним воском, опускаючи яйце в численні кольори, щоб прикрасити його барвистим візерунком. Завершені писанки дарують близьким та друзям протягом Великоднього періоду. Писання писанок, як правило, відбувається під час Великого посту в процесі підготовки до святкування Великодня. Союз Українок Австралії у Джілонгу також організував групи вишивки для передачі культурних навичок, щоб забезпечити власну взаємодію та обмін знаннями та навичками [Facebook, вступ 19, 2017].

Вони постійно шукали способів підтримати широку українську громаду в Австралії. І з відкриттям українського банку “Дністер” в Мельборні, Антоніна Мацібурко запропонувала підтримати український банк та відкрити рахунок у Дністер. У 1967 році вогонь пройшов через Тасманію, особливо пошкодивши околиці Гобарта, і СУА зібрав 25 фунтів стерлінгів для тих, хто постраждав під час пожеж, відомих під назвою Black Tuesday Fires (Уряд Австралії, 1967). Робота Союз Українок Австралії у Джілонгу була далекосяжною; вони хотіли задіяти молодших членів громади у свою роботу. Пласт організував пам’ятний концерт Тараса Шевченка. Союз Українок Австралії в Джілонгу, під керівництвом Марії Чепак, попросили заспівати кілька пісень. Марія погодилася і сленкині СУА виступили на концерті (Союз Українок Австралії у Джілонгу 1967). Інші віддані та обдаровані українські жінки,

наприклад, Н.Олександренко, виступили на концерті 3 квітня 1966 року із хором “Джілонг Громада” Пріорітетом жінок була передача культурної спадщини та просування української культури, і з цією метою вони надавали соціальні капітал громаді.

У 1968 році, після Ніни Любченко та Антоніни Мацібурки, третім президентом стала М. Кисчак. У ході цього щорічного з’їзду, дві молоді жінки суспільноти, Люда Чепак та Х. Фельняк, бажали приєднатися до Союз Українок Австралії у Джілонгу. СУА усвідомлював важливість ЗІПР (Виготський 1978) та розвиток когнітивних навичок для підтримки культурної ідентичності в соціокультурному контексті (Kozulin 1998). Подальша соціокультурна діяльність відбулася в 1968 році, коли Союз Українок Австралії у Джілонгу під проводом Марії Чепак, організував молодечий хор, який супроводжував усі українські свята; під керівництвом Олександренко, вони об’єдналися для ведення чоловічого та жіночого хору для подальшої соціокультурної діяльності в громаді Джілонгу. Культурна діяльність та освіта стали надзвичайно важливими для Союз Українок Австралії у Джілонгу. У 1950-х і 1960-х роках вони брали участь у різних виставках, що демонстрували українські культурні традиції, зокрема, українську вишивку. Вони відвідували

*Союз Українок Австралії у Джілонгу з отцем Іваном Бовденом у 1960 році.
Джерело зображення: Катерина Барановська 2016*

хворих і організовували велике свято їхньої натхенниці, Лесі Українки (М. Кишак, президент Союз Українок Австралії у Джіллонгу, Наше Слово, 16 листопада 1969). 17 травня 1969 року, Ганна Явна, мати дев'ятох синів та бабуся двадцяти онуків. була обрана королевою Дня матері (Наше Слово, 16 листопада 1969).

Приклади іншої діяльності, яку провадив СУА, включають щорічний новорічний бал, який, за словами М. Кишак, голова філії Джіллонгу, продовжує існувати з 1959 року. У 1969 році було шість кандидаток на звання королеви балу; зрештою, Королевою було проголошено Люду Чепак, а також О. Ганусен та Х. Горбан, у другому турі. Інші кандидатками були Васаха, Х. Кука та С. Кульгавець (Наше Слово, 1969). Робота Глави включала роботу з церквами, СУМ, Громадою та Пластом. З власних коштів, вони організували барбекю для української громади Джіллонгу у 1969 році на Соколі. Крім того, вони провели святкування річниці Лесі Українки та 50-річчя Лідії Гаєвської-Денис, яка була редактором СУА, Наше Слово (переглянуто 14 грудня 2016). Крім того, продовжувались відвідування хворих і три родини отримали необхідну допомогу для зустрічі Різдвяних свят (Наше Слово 1969).

Крім того, під патронатом філії, 29 травня 1959 року, два хори взяли участь у святкуванні Петлюри-Коновалека (відомого, як національний герой, який надихнув українців на боротьбу за вільну і незалежну Україну) із Іриною Любченко (Злотою), яка акомпонувала на фортепіано (Наше Слово 1969). Така практика єднання зі спільнотою через концерти була доволі поширеною; наприклад, 6 липня 1963 року на концерті Ліги Петлюри, що, на відміну від попередньої події, відбувся у власному залі на Пакінгтон-стріт, Західний Джіллонг (Союз Українок Австралії у Джіллонгу 1963), перед його офіційним відкриттям у 1968 році. Ці жінки відчували своє покликання - а особливо, в освіті та передачі культурної спадщини. Вони розуміли свій культурний внесок у формування мультикультуралізму та майбутнього Джіллонгу як розмаїтого культурного центру. Віра Омельченко стала директором української суботньої школи Пакінгтон-стріт, а на відкритті 3 лютого 1962 року батьки реєстрували своїх дітей (Протокол Громади Джіллонгу, 1962), щоб вивчати українську мову, культуру та традиції.

Танцювальний Колектив Пласту

Крім української суботньої школи, багато українських дітей відвідували танцювальний колектив Пласту. Цей колектив брав участь у концертах в українській громаді, а 22 жовтня 1966 року Старші Дівчата Пласту виступили на міжнародних святі балетної школи, виконавши два українські традиційні танці: гопак та аркан. Глядачі були у захваті від танців Марії Бойко, Анни Куки, Люди Чепак, Діани Михайлишиної, Али Лисенко та Анни Крічко, їх барвистих національних костюмів та фортепіанного акомпанементу Анни Шкірки (*Українець в Австралії* 1966). Національні урочистості та святкування часто були центральною точкою спільноти. 1966 рік був проголошений роком великого українського поета, Івана Франка - одного з найвизначніших творчих геніїв України (Stech 2007). Громада Джілонгу святкувала 110-ту річницю народження Франка (27 серпня 1856) у залі громади під керівництвом Івана Стефаніва. 30 жовтня 1966 року Громада була представлена детальна доповідь Дмитра Нитченка, члена Наукового товариства ім. Шевченка в Мельборнській філії, про Франка та його боротьбу за українську націю проти іноземних загарбників (*Українець в Австралії* 1966).

Танцювальний Колектив Пласту: Катерина Барановська 2016

Освіта та Передача Української Культури

У 1955 році, на задньому дворі Парафії Святої Родини, почала діяти українська суботня школа в Белл-Парку. У 1952 році в Східній частині Джілонгу також працювала українська суботня школа, проте з 1963 року, вона перемістилася на Пакінгтон-стріт, в приміщення Українського дому, з 26 учнями та трьома класами (Протокол Громади Джілонг, Доповідь, 1963). Вчительський колектив включав перше покоління молодих українських вчителів, що зобули освіту в Австралії (*Українець в Австралії* 1965, с.5): Марію Дурноту та Богдану Шкірку, що були визнані одними з перших українських випускниць, що завершили підготовку вчителів у місцевому Джілонгському учительському коледжі. Дві молоді жінки були гордістю та радістю громади.

Українська суботня школа надала молодим студентам відчуття ідентичності та початків мультикультуралізму в рамках австралійського суспільства. Вона пропонувала більш широкую перспективу у світі, де діти почали вивчати свою спадщину та світ поза їхнім безпосереднім оточенням. Специфічні культурні знання можуть інформувати та управляти досвідом людей, усвідомленням та досягненнями

Марія Дурнота та Богдана Шкірка (1965); перше покоління українських австралійців, що здобули освіту в Джілонгу. Джерело зображення: Українець в Австралії, 3-10-1965 випуск 19-20, (213-214) с. 9 під заголовком "Життя в Національному Шкільництві"

З ЖИТТЯ РІДНОГО ШКІЛЬНИЦТВА

Марія Дурнота — учителька Рідної школи в Джілонгу, в якій вчилася сама. Тепер закінчує 3-й курс учительського коледжу в Джілонгу. Крім навчальних годин у Рідній школі, активно допомагає в організації шкільних імпрез і сама бере в них участь. Належить до відділу Союзу Українок, активна пластунка.

Богдана Шкірка — учителька Рідної школи в Джілонгу. Українську школу закінчила там же. Тепер закінчує педагогічну освіту в австралійському Педагогічному коледжі в Джілонгу. Приймає активну участь у позанавчальній частині шкільної праці. Працює над підвищенням своїх українознавчих знань.

в соціальному світі. Культурні цінності можуть бути передані в найближчому оточенні, через події в громаді, або в довгостроковій перспективі через спогади про події та людей, які вплинули на них. Події 1950-х і 1960-х років були зосереджені на збереженні та виживанні перших емігрантів, які покинули рідну країну у несприятливих ситуаціях і були витіснені з їх культурних кордонів. Ці українці прибули до Австралії з надією поліпшити власне життя та життя своїх дітей. Вони розуміли культурні кордони в межах конкретних інтересів та занурення у визначені культурні права та цінності. Таким чином, вони заохочували своїх дітей активно брати участь у розвиваючих організаціях церков, Пласту, СУМ, Громаді, СУА та українських суботніх школах. Колективна передача культурних цінностей та інтересів здійснювалася через різні організації. Марія Дурнота та Богдана Шкірка були частиною цієї трансляції та брали активну участь в українських організаціях. Вони, як і ряд інших молодих жінок, приєдналися до своїх матерів та однолітків, щоб енергійно передавати українську спадщину та культуру. Роль українських жінок була відчутна та динамічна не тільки в їх власній організації, але і всюди, де була робота (Катерина Барановська 2016).

Співпраця між Союзом Українок Австралії у Джіллонгу і Католицькою Церквою принесла багато успіхів. Як і в попередніх роках, в 1962, от. Івана Бовдена запросили на засідання СУА в Джіллонгу. От. Бовдена дуже шанували і рівнож отець високо цінував працю СУА в парафії. Кілька жінок долучулися до парафіального провіду, але більшість з членок головним чином займалися добродійної працею задля парафії (Катерина Сенів 2016). Їхня добродійна праця вплинула на розвиток суспільного капіталу міжособистісних відносин і соціальних установ Джіллонгу. Таким чином, кумівство посіло особливе місце і стало нормою для українських емігрантів Джіллонгу.

Розвиток Кумівства

Існує давній зв'язок між хрещеними та батьками дитини. Ці відносини починаються в той час, коли дитина приймає хрещення в українських католицьких, або православних церквах. Слово кум позначає чоловіка, а кума - жінку. Кума може стати хресною (хрещовою) для різних дітей, після чого дорослі стають кумом і кумою, відповідно. Кума може також запросити когось стати хрещеною матір'ю для її дитини, і тоді вже у неї з'являються куми (множина). Наприклад, в 1954 році, у Катерини

Барановської з'явилися куми, коли Михайло Попович та Ніна Любченко стали хрещеними для її сина, якого охрестив От. Др. Іван Прашко. Він походив з того ж села в Бережанах в Україні, що і її чоловік, Антон Барановський.

*1956 Різдвяна
Вечеря в Ньюкомб,
Джипсонг;
присутні родини
Стойкевич,
Попович,
Барановські і
Шкірка. Джерело
зображення:
Катерина
Барановська 2016*

*Кума Ніна
Либченко з
похресником
Петром
Барановським.
Кум Михайло
Попович, От.
Др. Іван Прашко
і мати Петра,
Катерина
Барановська.
Джерело
зображення:
Поповичі 2016*

Розвиток Соціальних Мереж

Кумівство дозволило українським емігрантам Джілонгу розвивати соціальну мережу для становлення когнітивних навичок у численних соціокультурних контекстах. У цьому контексті різні заходи та святкування, починаючи від релігійних свят до національних, проявляються пізнавальним процесом набуття та розуміння культурної спадщини. Далі слідує розвиток культурної ідентичності в нових умовах для їх виживання та сталого розвитку.

Висновок

Виживання та стійкість були двома важливими складовими у спільноті українців, що поселилися в районі Джілонгу. Це був індустріальний регіон, де умови праці нерідко виявлялись жорсткими. На додачу:

“Окрім умов праці в Австралії, найбільш важливим соціальним фактором, який привітав “нових австралійців”, була політика асиміляції. Це була офіційна державна політика культурної відповідності, яка в остаточному підсумку була замінена політикою “інтеграції”, а потім, нарешті, “мультикультуралізм”, що існує сьогодні” (Mysak 2001, с. 7).

Офіційна політика уряду пропагувала викорінення культурних відмінностей та відповідність австралійському способу життя. Незважаючи на це, Союз Українок Австралії в Джілонгу створив власну структуру в українській громаді та організував багато соціокультурних заходів для розвитку когнітивних навичок.

РОЗДІЛ ВОСЬМИЙ:

Висновок

Ця робота є даниною багатьом “Джілонгськи” (Джілонгським українцям) - термін, що позначав країнців, які оселилися у місті Джілонг. Джілонгськи склалися з двох груп: перша група була вислана з України через Німеччину; друга група емігрувала з Югославії через дії Тіто та Сталіна в 1948 році (Newman, 1952). Ці дві групи, або гілки, об’єднували зусилля та знання для побудови унікальної для них української ідентичності. Дії та заходи в громаді дозволили людям вижити в австралійському суспільстві. Незважаючи на те, що австралійське суспільство офіційно прийняло нових австралійців, існувало багато питань, що стосуються культурної ідентичності, цінностей, ставлень та поведінки, які тривалий час залишалися незрозумілими. Обізнаність про те, як реалізувати речі по-різному, часто була позбавлена чітких обрисів. Незважаючи на це, новоприбулим вдавалося знаходити інші шляхи та підходи, покладаючись один на одного в пошуку житла та роботи. З прибуттям кожної наступної хвилі мігрантів, попередники допомагали скеровувати їхні зусилля та надавати підтримку. Вони співпрацювали в цьому культурному контексті, щоб забезпечити громаді людський капітал та економічну цінність. Їхні здібності, поведінка та унікальні якості дали їм відчуття приналежності до української громади, хоча вони й належали до двох різних гілок.

Особисті розповіді перших українських емігрантів Джілонгу розробили сюжетну лінію багатьох епізодів у процесі еміграції в Джілонг. Розповідь про те, що сприяє збереженню культурної спадщини, стає цінним джерелом для відображення різноманітності в громаді. Часто культурна різноманітність змушує нас усвідомлювати

нашу ідентичність і підвищує рівень обізнаності про внесок попередніх поколінь у розвиток громади та суспільства. У 2016 році ЮНЕСКО, в проголошений Всесвітній день аудіовізуальної спадщини під гаслом “Це твоя історія - не втрачай її”, підкреслило необхідність віддавати належне попереднім поколінням для забезпечення сталого розвитку на користь поколінь майбутніх. Тому пам’ять двох окремих гірок українських мігрантів - це унікальна історія української еміграції до Джілонга; їм слід віддати велику шану за те, що прибули ні з чим (Synan 2002, с. Vi) і здобули все для майбутніх поколінь.

Субтельний (1989) стверджує, що імігранти першої хвилі переважно імігрували, щоб поліпшити свій соціально-економічний стан, що було зокрема справедливим для українців з Галичини 1890-х роках (Lachowicz & Lachowicz 2012), які в середині 1950-х років прибули в Джілонг. Обидва рази для цих українців з Галичини та земель колишньої Югославії, “церква була центром духовного та суспільного життя” (Subtelny, 1989, с. 541) і після їх прибуття в Джілонг, Католицьку Церкву під керівництвом От Др. Івана Прашка слугувала центром їх духовного і суспільного життя, а також подальшого розвитку їх культурної ідентичності. З іншого боку, після Другої Світової Війни, серед переміщених осіб, які опинилися в Німеччині та Австрії, переважно були юні хлопці та дівчата, яких називали “остарбайтерами” (Ostarbeiter). Вони “були силоміць вирвані зі своїх домівок і піддавалися рокам виснажливої та принизливої праці в Німеччині” (Subtelny 1989, с.554). Після Другої Світової Війни, СРСР запровадив процес репатріації, щоб переконати цих молодих людей повернутися. Багато українців відмовилися і стали переміщеними особами. Гриневич у своїй праці “Українці в Австралії” (1966) стверджує, що в Німеччині після Другої Світової Війни було 4,5 млн. українців, а в Австралії, відповідно до перепису 1964 року, - 21424 осіб. Українці були 12-тими за чисельністю з 30 національностей, що імігрували в Австралію. Далі автор вказує, що українцям довелося виконувати дворічні трудові контакти, хоч вони й не володіли англійською мовою, їх європейська кваліфікація часто виявлялась неактуальною, а їх технічні знання та навички в австралійському контексті були обмеженими.

Хоча їхні знання та навички не були легко визнані у широкій спільноті, вони застосовували їх, щоб зводити будівлі для культурної діяльності. Ці культурні заходи “мають двоякий (економічний та культурний характер) характер ... Слід зазначити, що в термінології ЮНЕСКО, “захист” означає прийняття заходів, спрямованих на

збереження та посилення” (ЮНЕСКО 2005, с. 4, 5). Таким чином, створюються сприятливі умови для захисту та збереження матеріальної та нематеріальної культурної спадщини. Перші українські емігранти Джілонгу розуміли необхідність збереження живих культурних виразів. Наприклад, Дмитро Микитенко став ключовою особою в будівництві залу на Пакінгтон-стріт в Західному Джілонгу, а Станіслав Береза став біля витоків будівництва Української Католицької Церкви в Белл-Парку, продовживши свою участь у будівельній комісії. Крім того, вони усвідомили важливість інтелектуальних особливостей у своєму новому середовищі. Микитенко завершив свій дворічний контракт із Державною комісією з електроенергетики (англ. State Electricity Commission; SEC), і, як і багато інших, вирушив на пошуки кращого життя для своєї родини. Українці досягли успіху у створенні місць, де можна було б передавати культуру; одночасно, вони намагалися забезпечити своїм дітям вищу освіту. Багато хто вірив і повторював, що освіта відкриває можливості, і ви не залишитесь позаду: матеріальні об’єкти можуть бути знищені; однак те, що у вас у вашій голові, є вашим (Петро Сенів). Такі самі думки

звучали в усьому українському культурному простері; зокрема, Іван Котларевський, відомий як Отець сучасної української літератури, писав: “... Нехай наш капут не загине... Ми дякувати будем сатіс Бенефіценції твоєї...” (процитовано в Меннінг 1942, с. 92). Австралія скористалася тим, що не руйнувала українські культурні вирази, а українці через освіту дозволили наступному поколінню зайняти своє місце в австралійському суспільстві. Соціальна інтеграція було важливим для перших емігрантів; крім того, це був один з “ключових ресурсів для поселення... [а також] зайнятості, доходу, житла, мовних та інших послуг” (Taylor & Stanovic 2005, с. 45). Освіта була

Контракт Дмитра Микитенка
із SEC. Джерело зображення:
Валентин Микитенко 2016

важливим аспектом їхнього досвіду, і вони були переконані, що “школи є важливим партнером для їх інтеграції ... до приймаючої спільноти, а освітні можливості є вирішальним фактором, який дає можливість бути інтегрованим в майбутнє” (Taylor & Stanovic 2005, с. 47).

Соціальна Інтеграція та Соціальний Капітал

Соціальна інтеграція зосереджується на тому, щоб забезпечити повну участь у економічному, соціальному, культурному та політичному житті приймаючої громади (Buckmaster & Thomas 2009). Соціальна інтеграція - це можливість та право зміцнювати відносини шляхом полегшення доступу емігрантів до соціальних заходів, програм та послуг (Охобу 2009). Соціальна інтеграція та соціальний капітал можуть бути привабливими, а іноді ворожими до емігрантів залежно від їх розміру, видимості та різноманітності. Емігранти можуть відчувати як підтримку, так і тиск з боку місцевої громади, а також від загального суспільства; однак, відкритість та доброзичливість з обох сторін мають вирішальне значення. Крім того, важливими є постійні контакти з друзями та родичами в Мельборні, відвідування інших міст для проведення спеціальних заходів та, в свою чергу, прийом відвідувачів (Taylor & Stanovic 2005). Соціальний капітал та соціальна інтеграція були важливими впливами на підтримку культурної ідентичності в першій українській громаді Джілонгу. За даними Холла (Hall 1990), громада має спільну історію; люди поділяють культурні кодекси, що ґрунтуються на досвіді громади, яка, в свою чергу, розвиває культурну ідентичність для людей в рамках ЗПР (Виготський 1978). ЗПР у соціокультурному контексті дозволяє індивіду бути соціально інтегрованим та розвивати людський капітал для власного виживання, а також соціального капіталу, щоб спільно діяти на користь сталого розвитку культурної ідентичності.

Економічний Вплив

Економічний вплив перших українських емігрантів на Джілонг був їхнім внеском у розширення цього промислового та сільськогосподарського центру. Українці часто згадували, що вже наступного дня по прибуттю опинялися на робочому місці (Катерина Сенів 2016). Їх готовність робити внесок у економіку проявилася різними шляхами. Навички у виробництві власної їжі, побудові власних будинків та забезпечення

того, щоб їх дозволя та культурна діяльність служили спільноті, доводили знову і знову, що вони були продуктивною та працелюбною соціальною групою. Українці виховували своїх дітей, інших членів сім'ї та друзів, які виявилися активом людського капіталу через свої навички та працю.

Заклучна Подяка

Внесок українців Джілонгу сформулював визначену ними культурну ідентичність, яка протягом 70 років і, сподіваюсь, більше, підтримувала їх в їхній еміграції до Австралії. Постійні пертурбації, яких зазнавали українці, коли емігрували та поселилися в Джілонгу, можна пояснити зміною обличчя Австралії. Артур А. Калвелл, перший міністр Австралії з питань іміграції, задав тон, який відобразив ставлення Австралії до людського капіталу, збільшення населення, а також внесок цих осіб. Заклучна подяка присвячується Артуру Калвеллу; за словами його доньки, Марії Елізабет Калвелл (Armstrong 1972, процитовано в M E Calwell, 2012, с. 215):

Якби пан Калвелл відступив перед проблемами тих ранніх після воєнних років; якби він не був готовий прийняти розраховані ризики; якби він не мав цього рідкісного дару бачити сьогоднішніми очима завтрашній день - то багато тисяч чоловіків і жінок, їхніх дітей та дітей цих дітей сьогодні не могли б насолоджуватися життям у цій країні, сповненим надій і сподівань.

Джерела

Affaires Etrangeres, 1878, *Documents Diplomatiques*, Affaires d'Orient, Congres de Berlin, Paris. Imprimerie Nationale, M DCCC LXXVIII.

Armstrong, R E 1972, *How It All Began*, An Address to the ACT Good Neighbourhood Council, at its Annual Meeting on 24/8/1972.

Armstrong, R E & Wagga Wagga Teachers College, Area of Humanities, 1969, *Migration to Australia 1945-1969*, Wagga Wagga Teachers College, Wagga Wagga, Australia.

ACSJC (Australian Catholic Social Justice Council), 2017, *A Place at the Table: Social justice in an ageing society*, viewed 12 September 2016, <<http://www.socialjustice.catholic.org.au/files/SISandresources/2016-STs summary.pdf>>.

ARTS (Australian Government Department of Communications and the Arts), 2017, *UNESCO Convention on cultural diversity*, viewed 20 June 2017, <<https://www.arts.gov.au/unesco-convention-cultural-diversity>>.

Australian Government, 2017, *Natural Disasters in Australia*, viewed 24 February 2017, <<http://www.australia.gov.au/about-australia/australian-story/natural-disasters>>.

Australian Government, 2017, *Australian Identity*, viewed 24 February 2017, <<http://www.australia.gov.au/about-australia/australian-stories/australian-identity>>.

Australian Government, Department of Immigration and Border Protection, *Fact Sheet - More than 65 Years of Post-war Migration*, viewed 10 December 2016, <<https://www.border.gov.au/about/corporate/information/fact-sheets/04fifty>>.

Australian Government, 2015, *Changing face of Australia*, viewed 19 December 2016, <<http://www.australia.gov.au/about-australia/australian-story/changing-face-of-modern-australia-1950s-to-1970s>>.

Australian Government, 1967, *The 1967 Fires*, National Archives of Australia, viewed 20 January 2017, <<http://guides.naa.gov.au/records-about-tasmania/part2/chapter3/1967-fires.aspx>>.

- Belej**, L 2010, 'Перша Хвиля', (First Wave), *Ukrainian Week*, viewed 31 January 2017, <<http://tyzhden.ua/History/3510/>>.
- Belej**, L 2008, *Українці та українська мова на Балканах* (Ukrainians and Ukrainian in the Balkans), Lemky Publishing, 2004-2013, viewed 3 February 2017, <<http://lemky.com/index.php?newsid=292>>.
- Benson**, L 2004, *Yugoslavia: A Concise History*, Palgrave, Macmillan, London.
- Bhugra**, D 2004, 'Migration, distress and cultural identity', *British Medical Bulletin*, 69 (1), pp.129-141.
- Blainey**, G 2001, *The tyranny of distance: how distance shaped Australia's history* (21st century edition), Macmillan, Sydney.
- Bokova**, I 2016, Director-General's message, *Message from Ms Irina Bokova, Director-General of UNESCO, on the occasion of the World Day for Audiovisual Heritage, 27 October 2016*, viewed 18 December 2016, <<http://en.unesco.org/wdah2016/dg-message>>.
- Broznytskij**, I 1966, 'Ukrainian Schools in Australia', *Ukrainians in Australia*, The Federation of Ukrainian Associations in Australia, Melbourne, Australia.
- Buckmaster**, L & Thomas, M 2009, *Social inclusion and social citizenship towards a truly inclusive society*, Parliament of Australia, viewed 15 January 2017, <http://www.aph.gov.au/About_Parliament/Parliamentary_Departments/Parliamentary_Library/pubs/rp/rp0910/10rp08>.
- Bullinger**, P 2011, 'National Refugees, Displaced Persons and the Reconstruction of Italy: The Case of Trieste', in J Reinisch and E White (ed.), *The Disentanglement of Populations, migration, expulsion and displacement in Post-War Europe, 1944-9*, Palgrave Macmillan, UK.
- Calwell**, A A 1971, *Be just and fear not*, O'Neil Publishers, Hawthorn, Victoria.
- Calwell**, A A 1945, *How many Australians tomorrow?* Reed and Harris, Melbourne.
- Calwell**, M E 2012, *I Am Bound to be True: The Life and Legacy of Arthur A. Calwell*, Morning Star Publishing, Melbourne.

Cartographer of the United Nations, 2007, *Map of former Yugoslavia*, The Cartographic Section of the United Nations (CSUN), viewed 7 September, 2017 < https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Former_Yugoslavia_Map.png#/media/File:Former_Yugoslavia_Map.png>.

Castells, M 1997, *The power of identity: The information age: Economy, society and culture. Vol. 2*, Blackwell, Oxford.

Chubatyj, A 1966, 'Ukrainian Youth Association (CYM)', *Ukrainians in Australia*, The Federation of Ukrainian Associations in Australia, Melbourne, Australia.

Church & Life (Tserkva i zhyttia), 1972, 'Our Famous Volunteers', issue 14 (112) 9/7/1972, Prosvita, Melbourne, Victoria.

Church & Life (Tserkva i zhyttia), 1951-1972, Prosvita, Melbourne, Victoria.

Chyzhevsky, D & Sichynsky, V 1984, 'Baroque', in *Internet Encyclopedia of Ukraine*, Vol. 1, viewed 19 February 2017, <<http://www.encyclopediaofukraine.com/display.asp?linkpath=pages%5CB%5CA%5CBaroque.htm>>.

Commonwealth Parliamentary Debates, House of Representatives, 2 August 1945, Vol. 184 Excerpt. The Minister for Immigration and Information, Arthur Calwell 2 August 1945, Parliamentary Procedures, Trove.

Culture Victoria, 2016, *North Shore: Geelong's Boom Town 1920s-1950s*, viewed 26 January 2017, <<http://www.cv.vic.gov.au/stories/a-diverse-state/north-shore-geelongs-boom-town-1920s-1950s/>>.

Davies, N 2012, *Vanished Kingdoms: The Rise and Fall of States and Nations*, Viking, New York.

Displaced Person's Migration, *Bonegilla Camp 1947 - 1971, The Migrant Experience*, viewed 10 February 2017, <<http://www.dpcamps.org/australia2.html>>.

Diversitat, 2017, *Diversitat, Promoting Access and Equality*, viewed 19 January 2017, <<http://diversitat.org.au>>.

Djilas, M 1962, *Conversations with Stalin, Milovan Djilas*; translated from the Serbo-Croat by Michael B. Petrovich, Rupert Hart-Davis, London.

Dubiv, W. 1966, 'Fifth Branch of Ukrainian Hromada Victoria in Geelong', in *Ukrainians in Australia*, The Federation of Ukrainian Associations in Australia, Melbourne, Australia.

Edmonds, R 1986, 'Yalta and Potsdam: forty years afterwards', *International Affairs (Royal Institute of International Affairs 1944-)*, 62(2), pp.197-216.

Euromaidan 2017, *President Macron: Anna of Kiev unites Ukraine and France*, viewed 13 June 2017, <<http://euromaidanpress.com/2017/06/27/president-macron-anna-of-kyiv-unites-ukraine-and-france/>>.

Franklin, 2009, *Catholics in Australian Public Life*, viewed 2 March 2017, <<http://web.maths.unsw.edu.au/~iim/calwellACHSconf09.pdf>>.

Freudenberg, G 1993, 'Calwell, Arthur Augustus (1896-1973)', *Australian Dictionary of Biography, National Centre of Biography*, Australian National University, viewed 28 March 2017, <<http://adb.anu.edu.au/biography/calwell-arthur-augustus-9667/text17059>>.

Fursenko, F 2012, *Ukrainian Scouting, Plast Postal Issues & Badges*, Peacock Publications, South Australia.

Gatrell, P 2011, 'Trajectories of Population Displacement', in J Reinisch and E White (ed.), *The Disentanglement of Populations, migration, expulsion and displacement in Post-War Europe, 1944-9*, Palgrave Macmillan, UK.

Gedye 1951 'Trieste is a Haven for a New Wave of Refugees', *Mercury*, Tasmania, Trove, viewed 6 April 2017, <<http://trove.nla.gov.au/newspaper/article/27029270>>.

Geelong, 2014, viewed 23 November 2016, <https://uk.wikipedia.org/wiki/Джілонг#cite_note-2>.

Geelong Catholic Church Archives, 1956-1969, *Geelong Catholic Church Protocol*, Bell Park, Geelong.

Gibson, N & Bell Park Ethnic Oral History Team 1988, *A Fresh start in a new land*, Bell Park Oral History Project Team, Bell Park, Vic.

Hall, S 1990, *Cultural Identity and Diaspora*, viewed 21 November 2016 <<http://sites.middlebury.edu/nydiasporaworkshop/files/2011/04/D-OA-HallStuart-CulturalIdentityandDiaspora.pdf>>.

Heppell, M & Singleton, F B 1961, *Yugoslavia*, Ernest Benn Ltd, London.

Herald Sun, 2015, *Arthur Calwell's Populate or Perish*, viewed 27 March 2017, <<https://www.youtube.com/watch?v=NpCiGc-xdyE>>.

Himka, J P 1993, 'First World War', in V Kubiiovych & D Husar Struk (ed), *Encyclopedia of Ukraine*, vol. 5, University of Toronto Press, Canada, viewed 30 November 2016, <<http://www.encyclopediaofukraine.com/display.asp?linkpath=pages%5CF%5C1%5CFirstWorldWar.htm>>.

Himka, J P 1988, *Galician Villages and the Ukrainian National Movement in the Nineteenth Century*, MacMillan Press, London.

Himka, J P 1982, 'The background to emigration: Ukrainians of Galicia and Bukovyna, 1848-1914', in M R Lupul (ed.) *A heritage in transition: essays in the history of Ukrainians in Canada*, McClelland and Stewart, Toronto, Ontario.

Hirst, J 2014, *Australian History in 7 Questions*, Griffin Press, Australia.

Hogan, J 1987, *The Marshall Plan: America, Britain and the Reconstruction of Western Europe, 1947-1952*, Cambridge University Press, Cambridge.

Holt, H E (Prime Minister of Australia), 1966, 'The Achievements of Ukrainians in Australia', *Ukrainians in Australia*, The Federation of Ukrainian Associations in Australia, Melbourne, Australia.

Hromada Archives, *Geelong Hromada Protocols*, 1952 till 1969, 67 Pakington Street, West Geelong, Australia.

Hrunevych, I 1966, 'Ukrainians in the Australian National Statistics', *Ukrainians in Australia*, Federation of Ukrainian Associations in Australia, Melbourne, Australia.

Immigration Museum, 2010, *Internees in Australia*, viewed 12 September 2016, <<https://museumvictoria.com.au/immigrationmuseum/discoverycentre/your-questions/internees-in-australia/>>.

Internet Encyclopedia of Ukraine, 1988, *Haievsky, Sylvestr*, viewed 24 February, 2017, <<http://www.encyclopediaofukraine.com/display.asp?linkpath=pages%5CH%5CA%5CHAievskySylvestr.htm>>.

Isajiw, W 1993, 'Direction in Research' in M. Pavlyshyn, (ed.) *Ukrainian Settlement in Australia, fifth Conference, Melbourne 16-18 February, 1990*, Melbourne, Monash University.

Isajiw, W W & Palij, M 1992, 'Refugees and the DP Problem in Postwar Europe' in Isajiw, W. W, Boshyk, Y., & Senkus, R 1992, *The refugee experience: Ukrainian displaced persons after the World War 2*, Edmonton, CIUS.

Janina, 2009, *Bathurst Migrant Camp (Migrant Reception and Training Centre) 1948-1952*, viewed 10 February, 2017, <<http://www.dpcamps.org/bathurst.html>>.

Josyf Slipyj, viewed 26 January 2017, <https://en.wikipedia.org/wiki/Josyf_Slipyj>.

Kacharaba, S 2013, 'The Paternalism of Greek-Catholic Clergy over Ukrainian Emigration in Bosnia and Herzegovina', *Visnyk of the Lviv University*, Series History, Vol 49, pp. 130-142.

Keating, C 1997, *A history of the army camp and migrant camp at Greta, New South Wales, 1939-1960*, Uri Windt, Sydney.

Kiernan, C 1978, *Calwell A personal and Political Biography*, Thomas Nelson, Melbourne Australia.

Kippenberger, T 1997, 'The road to the knowledge society', *The Antidote*, Vol. 2 Issue: 2, pp.6-7.

Kohut, I 1994, 'CYM', in *Almanac of the free thought Ukrainian newspaper and the Ukrainian Studies Foundation in Australia*, The Free Thought Ukrainian Weekly in Australia and the Ukrainian Studies Foundation in Australia Ltd, Sydney.

Kohut, I 1990, 'CYM in Australia' in Kosharska, H (ed.), *Ukrainian Settlers in Australia, First and Fourth Conferences (Sydney 1983; 1988)*, School of Modern Languages, Macquarie University, Sydney.

Kotlyarevsky, I 2016, viewed 5 April 2017, <https://en.wikipedia.org/wiki/Ivan_Kotliarevsky>.

Kotlyarevsky, I 2015, *Eneyida* (Audiobook), viewed 5 April 2017, <<https://www.youtube.com/watch?v=xCUfqyxmSTO>>.

Kozulin, A 1998, *Psychological Tools-A Sociocultural Approach to Education*, USA, Harvard University Press.

Kubijovyc, V 1993, 'Lemkos', in V Kubijovych & D Husar Struk (ed), *Internet Encyclopedia of Ukraine*, University of Toronto Press, Canada, viewed 3 February 2017, <<http://www.encyclopediaofukraine.com/display.asp?linkpath=pages%5CL%5CE%5CLemkos.htm>>.

Kubijovyc, V Pasternak, Y Vytanovych, I Zhukovsky, updated 2014, 'Galicia', in V Kubijovych & D Husar Struk (ed), *Internet Encyclopedia of Ukraine*, University of Toronto Press, Canada, viewed 24 November 2016, <<http://www.encyclopediaofukraine.com/display.asp?linkpath=pages%5CG%5CA%5CGalicia.htm>>.

Kulischer, E 1943, *The Displacement of Population in Europe*, Inland Press Ltd, Canada.

Kunz, E F 1988, *Displaced Persons: Calwells New Australians*, Australian National University Press, Sydney.

Kuromiya, H 1994, 'Ukraine and Russia in the 1930s', *Harvard Ukrainian Studies*, vol. 18, no. 3/4, pp. 327-341.

Lachowicz, K & Lachowicz, M 2012, *Втрачена еміграція* (Wasted Immigration), viewed 15 December 2016, <<http://tyzhden.ua/History/40558>>.

Lachowych, T 1966, 'Travelling to Australia', *Ukrainians in Australia*, The Federation of Ukrainian Associations in Australia, Melbourne, Australia.

Lambert, J 2013, *Digital storytelling: Capturing lives, creating community*, Routledge, New York.

Landata, 2017, viewed 7 February 2017, <<https://www.landata.vic.gov.au>>.

Lave, J & Wenger, E 1991, *Situated Learning: Legitimate Peripheral Participation*, Cambridge University Press, Cambridge.

Lencyk, W 1993, *Sheptytsky Andrei*, viewed 25 March 2017, <<http://www.encyclopediaofukraine.com/display.asp?linkpath=pages%5CS%5CH%5CSheptytskyAndrei.htm>>.

Levitt, T 1983, 'The Globalisation of Markets', *Harvard Business Review*, May 1983.

Lin, N 2002, *Social capital: A theory of social structure and action* (Vol. 19), University Press, Cambridge, Cambridge.

McFadzean, M 2012, 'Guide International Service, Displaced Persons Repatriation, 1945-1951' in *Museums Victoria Collections*, viewed 2 April 2017, <https://collections.museumvictoria.com.au/articles/11378>.

McHardy's 1950, *Mac's Geelong and district street directory*, 1950, McHardy's Publications, Geelong, Vic.

Magosci, P R 2015, *With Their Backs to the Mountains A History of Carpathian Rus' and Carpatho-Rusyns*, Central European University Press, Budapest-New York.

Magosci, P R 2010, *A History of Ukraine The Land and Its Peoples* (2nd Ed), University of Toronto Press, Toronto.

Maciburko, A 2001, 'Geelong Chapter of UWAA under the patronage of Lesia Ukrainka', in S. Dobriansky-Radyvyl, *Ukrainian Women's Association in Australia*, Ukrainian Women's Association, Melbourne-Sydney.

Makuch, A & Markus, V 2009, 'Famine-Genocide of 1932-3', in V Kubilovych & D Husar Struk (ed), *Internet Encyclopedia of Ukraine*, 20 viewed 20 November, 2016, <<http://www.encyclopediaofukraine.com/display.asp?linkpath=pages%5CF%5CA%5CFamine6Genocideof1932hD73.htm>>.

Manning, C A 1942, 'The Aeneid of Kotlyarevsk', *The Classical Weekly*, Vol 36. No 8 (Dec. 7, 1942), pp 91-93, viewed 5 April 2017, <<https://www.istor.org/stable/pdf/4341587.pdf>>.

Markus, V 1989, 'Hromada', in V Kubilovych & D Husar Struk (ed), *Encyclopedia of Ukraine*, University of Toronto Press, Canada, viewed 30 November 2016, <<http://www.encyclopediaofukraine.com/display.asp?linkpath=pages%5CH%5CR%5CHromadaIT.htm>>.

Markus, V 1984, 'Displaced Persons', in V Kubilovych & D Husar Struk (ed), *Encyclopedia of Ukraine*, vol. 1, University of Toronto Press, Toronto, Ontario.

Maruniak, V 1984, 'Displaced persons camps', in V Kubiiiovych & D Husar Struk (ed), *Internet Encyclopedia of Ukraine*, vol. 1, University of Toronto Press, Toronto [Ont.], viewed 20 September 2016, <<http://www.encyclopediaofukraine.com/display.asp?linkpath=pages%5CD%5CI%5CDIsplacedpersonscamps.htm>>.

Mawby, N 2014, *Geelong's Federal Woollen Mills to go from derelict to desirable*, Geelong Advertiser, 17 December 2014, viewed 20 September 2016, <<http://www.geelongadvertiser.com.au/realstate/geelong-federal-woollen-mills-to-go-from-derelict-to-desirable/news-story/4f5406b26f740b684fa7edba9ceef94e>>.

MDHC, Summary of the *Advocate* [microform], 1949-1969, Melbourne Catholic Archdiocese of Melbourne, State Library Victoria.

Mence, V Gangell, S & Tebb, R 2015, 'Populate or Perish', *A History of the Department of Immigration, Managing Migration to Australia*, Commonwealth of Australia, Australia, viewed 20 December 2016, < <https://www.border.gov.au/CorporateInformation/Documents/immigration-history.pdf>>.

Mesjurevych, C 1991, *Eneyida* (cartoon) viewed 5 April 2017 <<https://www.youtube.com/watch?v=gRh9vTjyug>>.

Miz, R (Роман Мизъ) 2008, *Матеріали до історії українців у Боснії* (Materials from the history in Bosnia), том IV (vol. 4), Новий Сад (Novi Sad, Serbia).

Miz, R (Роман Мизъ), 2007, *Матеріали до історії українців у Боснії* (Materials from the history in Bosnia), том III (vol. 3), Новий Сад (Novi Sad, Serbia).

Morris, S, 2001 *Uranquinty Remembers: A migrant experience, 1948-1952*, Uranquinty Progress Association, Wagga Wagga.

Morris, S 1996, 'From Our Past', *The Daily Advertiser* Jan 20, 1996

Mycak, S 2001, 'The History and Significance of the Ukrainian Women's Association of Australia', in S Dobriansky-Radyvyl (ed.), *Ukrainian Women's Association in Australia*, Ukrainian Women's Association, Melbourne-Sydney.

Nashe Slovo, Ukrainian Women's Association in Australia of NSW, Records, 1949-1986 MLMSS 4818 ADD-On 2155, box 3 (6), Mitchell State Library, NSW

National Archives of Australia, 2016, *Your Story, Our History*, viewed 20 October 2016, <<http://www.naa.gov.au/collection/explore/migration/migrant-accommodation.aspx>>.

National Archives of Australia, 2016a, *Your Story, Our History. Arrival Records (including assistance with residence status)*, viewed 14 September 2016, <<http://www.naa.gov.au/collection/explore/migration/passengers.aspx>>.

National Archives of Australia, 2016b, *Refugee arrivals*, viewed 25 October 2016, <<http://guides.naa.gov.au/records-about-south-australia/chapter10/10.4.aspx>>.

Netchenko, D 1968, 'Opening of the Ukrainian House in Geelong', *Vilna Dymka*, issue 26 (971), 30.6.1968.

Newman, B 1952, *Tito's Yugoslavia*, Northumberland Press, Great Britain.

Nota, V 1994 'Ukrainians in the Former Yugoslavia', in A Lencyk Pawliczko, *Ukrainians and Ukrainians throughout the World*, University of Toronto Press, Canada.

O'Rourke, K H & Williamson, J. G 2002, 'When did globalisation begin?' *European Review of Economic History*, Cambridge University Press, Cambridge, vol. 6(01), pages 23-50, April, 2002, viewed 24 November 2016, <<http://www.nber.org/papers/w7632.pdf>>.

Oxoby, R 2009, *Understanding Social Inclusion, Social Cohesion And Social Capital*, Department of Economics, University of Calgary, viewed 14 April 2017, <<http://lcerpa.org/public/papers/LCERPA 2009-09.pdf>>.

Pako Festa/Diversitat, 2016, *A Celebration of Cultural Diversity* .^viewed 26 March 2017, <<https://www.pakofesta.com.au>>.

Pavlyshyn, R 1993, *Ukrainian Churches in Australia*, Monash University, Melbourne.

Satzewitch, V 2002, *The Ukrainian Diaspora*, Routledge, London.

Schneider-Jacoby, M 2017, 'The Sava River 1989', *The Harrison Studio*, viewed 2 February 2017, <<http://theharrisonstudio.net/sava-river-1989>>.

Schultz, T 1961, 'Investment in Human Capital', *The American Economic Review*, 51(1), 1-17, viewed 22 March 2017, <<http://www.jstor.org/stable/1818907>>.

Segedi, N 2014, 'Rusyns in Backa', in *Backa through the centuries: layers of Culture*, in Backe, Collection of Works, Miodrag Miticki & Vidojko Jovic (ed.), Vuk's endowment, Belgrade.

Seniw, D (ed.) 2003, *Обіжники Преосвященного Куп Tharn Прашка 1958 - 1993 Апостольського ЕКЗархата ^толи^^т Церкви в Австралії, Новій Зеландії й О^амі*, Дружба Джура, Україна (The Bulletins of the Most Reverend Doctor Ivan Prasko, (D.S.E.O., M.B.E.), Eparch of the Ukrainian Catholic Church in Australia, New Zealand and the Oceania, Djura Publication, Ukraine).

Shevchenko, T 1961, *Works*, volume II, Mykola Denysiuk Publishing Company, Chicago.

Shulman, S 1999, 'The cultural foundations of Ukrainian national identity', *Ethnic and Racial Studies*, 22(6), 1011-1036.

Shumsky, V & M 2001, Шумський, В & М 2001, *Українці Австралії Енциклопедичний Довідник*, Вільна Думка і Товариство Збереження Української Спадщини в Австралії, Сідней (*Ukrainians of Australia Encyclopedic Guide*, "Free Thought" and Society for the Conservation of the Ukrainian Heritage in Australia, Sydney).

Siemens, G 2004, *Connectivism: A Learning Theory for the Digital Age*, viewed 17 April, 2017, <[http://202.116.45.236/mediawiki/resources/2/2005 siemens Connectivism A LearningTheoryForTheDigitalAge.pdf](http://202.116.45.236/mediawiki/resources/2/2005%20siemens%20Connectivism%20A%20Learning%20Theory%20For%20The%20Digital%20Age.pdf)>.

Small, I J 1968, Postwar Urban expansion in Geelong, *Australian Geographer*, Issue 5, Vol. 10 Pages 412-413.

Smith, M P & Favell, A (Eds.) 2006, *The Human Face of Global Mobility: International Highly Skilled Migration in Europe, North America and the Asia-Pacific* (Vol. 8), Transaction Publishers.

Sodol, P 1993, 'Ukrainian Sich Riflemen' in V Kubiiiovych & D Husar Struk (ed), *Encyclopedia of Ukraine*, vol. 5, viewed 1 December 2016, <<http://www.encyclopediaofukraine.com/display.asp?linkpath=pages%5CU%5CK%5CUkrainianSichRiflemen.htm>>.

Stebelsky, 2001, Image from entry Displaced persons camps in the *Internet Encyclopedia of Ukraine*, viewed 10 December 2016, <http://www.encyclopediaofukraine.com/picturedisplay.asp?linkpath=pic%5CD%5CI%5CDIsplaced_Persons_camps_Map.jpg&page=pages%5CD%5CI%5CDIsplacedpersonsamps.htm&id=2686&pid=3166&tyt=Displaced_persons_camps&key=Displaced+persons+camps.+>.

Stech, M R 2007, 'Franko Ivan', in V Kubiiiovych & D Husar Struk (ed), *Internet Encyclopedia of Ukraine*, viewed 30 January 2017, <<http://www.encyclopediaofukraine.com/display.asp?linkpath=pages%5CF%5CR%5CFrankoIvan.htm>>.

Subtelny, O 2009, *Ukraine A History*, (4th Ed), University of Toronto, Toronto.

Sun Herald 2015, Arthur Calwell 'Populate or Perish' viewed 25 February 2017, <<https://www.youtube.com/watch?v=NpCiGc-xdyE>>.

Synan, A 2002, *We came with Nothing*, Lookups Research, Sale, Victoria.

Taylor, J & Stanovic, D 2005, *Refugees and regional settlement: Balancing priorities*. Brotherhood of St. Laurence, Fitzroy, Victoria.

Teodorovych, A 1966 'Ukrainian Autocephalous Orthodox Church in Australia and New Zealand', *Ukrainians in Australia*, The Federation of Ukrainian Association in Australia, Melbourne, Australia.

Teplij, S 1985, *Commemoration of Ukrainian School in Bell Park*, announced at the CYM Hall, Geelong, Ukrainian Catholic Church, Protection of the Mother of God Archives, Bell Park, Geelong, Australia.

The Age, 1953, Melbourne Newspaper, Melbourne, Victoria, Australia.

The Geelong Advertiser, 1949-1969, Geelong, State Library Victoria, Manuscripts.

Tomlinson, J 2003, 'Globalisation and cultural identity'. *The global transformations reader*, 2, pp.269-277, viewed 24 October 2016, <<http://www.polity.co.uk/global/pdf/GTreader2eTomlinson.pdf>>.

Ukrainian Settler in Australia, 1964, 'Interview with Calwell' 27/12/1964 vol 9, no. 26 (194), fortnightly newspaper.

Ukrainian Settler in Australia (Ukrainian Australian newspaper) 'Life in National Shkilnytsva' on 3-10-1965 issue 19-20, (213-214) Page 9.

Ukrainian Settler in Australia (Australian Ukrainian newspaper), 1950-1969, Archives, State Library of Victoria, Melbourne.

United Nations Archives, 2015, *Summary of United Nations Relief and Rehabilitation Agency (UNRRA)*, viewed 3 April, 2017, <https://archives.un.org/sites/archives.un.org/files/files/Finding%20Aids/2015_Finding_Aids/AG-018.pdf>.

United Nations Educational, Scientific and Cultural Organisation (UNESCO) 2016, *Concept of Digital Heritage*, viewed 19 November 2016, <<http://www.unesco.org/new/en/communication-and-information/access-to-knowledge/preservation-of-documentary-heritage/digital-heritage/concept-of-digital-heritage/>>.

United Nations Educational, Scientific and Cultural Organisation (UNESCO), 2016, *Memory of the World*, viewed 20 November 2016, <<http://www.unesco.org/new/en/communication-and-information/flagship-project-activities/memory-of-the-world/recommendation-concerning-the-preservation-of-access-to-documentary-heritage-in-the-digital-era/>>.

United Nations Educational, Scientific and Cultural Organisation (UNESCO), 2016, *Records of the general Conference, 38th Session*, Paris, 3-18 November, 2015, viewed 20 November 2016, <<http://unesdoc.unesco.org/images/0024/002433/243325e.pdf>>.

United Nations Educational, Scientific and Cultural Organisation (UNESCO), 2016, *World Communication and Information upcoming and ongoing events: World Day for Audiovisual Heritage 2016*, viewed 20 November 2016 <http://www.unesco.org/new/en/communication-and-information/events/calendar-of-events/communication-and-information-events/?tx_browser_pi1%5BshowUid%5D=32148&cHash=53e26d3336c>.

United Nations Educational, Scientific and Cultural Organisation (UNESCO), 2005, *Convention on the Protection and Promotion of the Diversity of Cultural Expressions*, Paris, viewed 12 April 2017, < <https://www.arts.gov.au/sites/g/files/net1761/f/149502E.pdf>>.

United Nations Educational, Scientific and Cultural Organisation (UNESCO), *Charter on the Preservation of Digital Heritage*, 2003, viewed 9 July, 2016, <http://portal.unesco.org/en/ev.php-URL_ID=17721&URL_DO=DO_TOPIC&URL_SECTION=201.html>.

United Nations Educational, Scientific and Cultural Organisation (UNESCO), 2003, *What is Intangible Cultural Heritage?* Paris, viewed 28 November 2016, <<http://www.unesco.org/culture/ich/en/what-is-intangible-heritage-00003>>.

United Nations Educational, Scientific and Cultural Organisation (UNESCO), 2001, *UNESCO Universal Declaration on Cultural Diversity*, viewed 12 December 2016, <http://portal.unesco.org/en/ev.php-URL_ID=13179&URL_DO=DO_TOPIC&URL_SECTION=201.html>.

Vilna Dymka, (Ukrainian Australian newspaper) from 1949-1969, Sydney, Australia.

Vygotsky - Виготський, Л С 1999, *Мишленіе и речь*, Лабиринт, Москва.

Vygotsky, L 1978, *Mind in Society*, Harvard University Press, USA.

Wenger-Trayner Etienne & Beverly, 2015, *Communities of practice a brief introduction*, viewed 14 December 2016, <<http://wenger-trayner.com/wp-content/uploads/2015/04/07-Brief-introduction-to-communities-of-practice.pdf>>.

Wenhrynowych, O 1996, *Пласт у Вікторії (Plast in Victoria)*, Private collection, Melbourne.

Wertsch, J 1998, *Mind as action*, Oxford University Press, New York.

Wilson, D 1979, *Tito's Yugoslavia*, Cambridge University Press, London.

Wilton, J & Bosworth, R 1984, *Old Worlds and New Australia*, Penguin Books, Victoria.

Wynd, I 1971, *Geelong, The Pivot*, Geelong Historical Society, Geelong.

Zilliacus, K 1952, *Tito of Yugoslavia*, Michael Joseph, London.

Zhukovsky, A 1993. 'Autocephalous Orthodox Church in Exile', in V Kubiiovych & D Husar Struk (ed), *Internet Encyclopedia of Ukraine*, viewed 24 February 2017, <<http://www.encyclopediaofukraine.com/>>.

Zubrzycki, J 1995, *Making Multicultural Australia Arthur Calwell and the origin of post-war immigration*, viewed 3 April 2017, <http://www.multiculturalaustralia.edu.au/doc/zubrzycki_1.pdf>.

Додатки

Додаток А: Перелік Пасажирів

Подані нижче імена взято з первинних та вторинних джерел. На жаль, з різних причин, деякі з цих прізвищ важко було знайти в Національному архіві Австралії. Крім того, на даному етапі фактор часу обмежив подальший збір та обробку даних. Перелік досить довгий, і кожна сім'я має запис усної історії; можливо, в майбутньому з подальшим дослідженням, наступні дослідники зможуть розширити цю початкову роботу.

Перелік поданий в загальному хронологічному порядку і назви кораблей залишені на англійській мові для запобігання неточностей в майбутніх дослідженнях.

Прізвище	При- буття	Назва Корабля	Пункт Відправлення	Пункт Прибуття	Табір
Федунів	1948	Protea	Венеція	Мельборн	Бонегілля
Гвіздата	1948	Wooster Victory	Генуя	Сідней	Бетхерст
Пона	1948	Castel Bianco	Генуя	Сідней	Бетхерст
Ришак	1948	Charlton Sovereign	Бремергафен	Сідней	Бетхерст
Стрільчук	1948	General S D Sturgis		Сідней	Бетхерст

Прізвище	При- буття	Назва Корабля	Пункт Відправлення	Пункт Прибуття	Табір
Струсінські	1948	Wooster Victory	Генуя	Сідней	Бетхерст
Завадка	1948	Castelbi- anco	Генуя	Сідней	Бетхерст
Абакуменко	1949	Mozaffari	Неаполь	Фрімантл	Бонегілля
Бабчук	1949	Skaugum	Неаполь	Мельборн	Бонегілля
Барановський	1949	Volendam	Роттердам	Сідней	Бетхерст
Бойко	1949	Castelbi- anco	Неаполь	Мельборн	
Сірілос	1949	Nelly	Неаполь	Мельборн	
Чемерис	1949	Skaugum	Неаполь	Сідней	
Дармороз	1949	Wooster Victory	Неаполь	Сідней	Бетхерст
Дупнак	1949	Nelly	Неаполь	Порт Мельборн	Бонегілля
Дурнота	1949	Nelly	Неаполь	Порт Мельборн	
Дишель	1949	Castel Bianco	Неаполь	Мельборн	
Дзвончик	1949	Moham- medi	Неаполь	Мельборн	Бонегілля
Гдак	1949	General Black	Неаполь	Мельборн	Бонегілля
Глинчак	1949	Dundalk Bay	Трієст	Сідней	Бетхерст
Гнатишин	1949	Anna Salen	Неаполь	Сідней	Бетхерст
Іванців	1949	Fairsea	Неаполь	Мельборн	Бонегілля
Ясиновський	1949	General Ballou	Неаполь	Сідней	Бетхерст
Камінський	1949	Castelbi- anco	Неаполь	Мельборн	Бонегілля
Кіс	1949	Fairsea	Неаполь	Мельборн	Бонегілля
Кіщак	1949	Omar Bundy	Неаполь	Сідней	Бетхерст

Прізвище	Прибуття	Назва Корабля	Пункт Відправлення	Пункт Прибуття	Табір
Клос	1949	Nelly	Неаполь	Мельборн	Бонегілля
Колібаба	1949	Fairsea	Неаполь	Мельборн	Бонегілля
Король	1949	Wooster Victory		Мельборн	
Костюк	1949	Castelbianco	Генуя	Сідней	Бетхерст
Костюк	1949	Skaugum	Неаполь	Мельборн	Бонегілля
Костюк	1949	Skaugum	Неаполь	Мельборн	Бонегілля
Ковалишин	1949	Wooster Victory	Неаполь	Сідней	Бетхерст
Крупа	1949	Wooster Victory	Неаполь	Сідней	Бетхерст
Кричко	1949	Castlebianco	Неаполь	Мельборн	Бонегілля
Курб'єнко	1949	Generak Hersey	Неаполь	Мельборн	Бонегілля
Кузнцов	1949	Skaugum	Неаполь	Мельборн	Бонегілля
Кузнцов	1949	Skaugum	Неаполь	Мельборн	Бонегілля
Мацібурко	1949	Volendam	Роттердам	Сідней	Бетхерст
Мазовіта	1949	Skaugum	Неаполь	Мельборн	
Омельченко	1949	Anna Salen	Неаполь	Мельборн	Бонегілля
Піткович	1949	General Stuart Heintzelman	Неаполь	Мельборн	
Попович	1949	Volendam	Роттердам	Сідней	Бетхерст
Протиняк	1949	Skaugum	Неаполь	Мельборн	
Радіон	1949	Skaugum	Неаполь	Мельборн	
Різун	1949	Castelbianco	Неаполь	Мельборн	Бонегілля
Сагайдак	1949	Protea	Генуя	Сідней	Бетхерст
Шостак	1949	Volendam	Роттердам	Сідней	Бетхерст
Сокаль	1949	Nelly	Неаполь	Мельборн	Бонегілля

Прізвище	При- буття	Назва Корабля	Пункт Відправлення	Пункт Прибуття	Табір
Стефанів	1949	Wooster Victory	Неаполь	Мельборн	Бонегілля
Сидор	1949	General Heintzel- mann	Неаполь	Сідней	Бетхерст
Шкірка	1949	Wooster Victory	Неаполь	Сідней	Бетхерст
Тауцький	1949	Skaugum	Неаполь	Мельборн	Бонегілля
Теплий	1949	Mozaffari	Генуя	Мельборн	
Узеляць	1949	Skaugum	Неаполь	Мельборн	Бонегілля
Вагач	1949	Castlebi- anco	Неаполь	Мельборн	
Вдовин	1949	Protea	Неаполь	Сідней	
Вінтоняк	1949	Gen- eral Omar Bundy	Неаполь	Сідней	
Алексан- дренко	1950	Goya	Бремергафен	Мельборн	Бонегілля
Белецький	1950	Fairsea	Неаполь	Ньюкасл	
Бойковський	1950	Castelbi- anco	Неаполь	Фрімантл	
Бичинський	1950	Skaugum	Неаполь	Мельборн	
Чекайло	1950	Skaugum	Неаполь	Мельборн	
Чепіль	1950	Nelly	Бремергафен	Мельборн	
Гладкий	1950	Skaugum	Неаполь	Аделаїда	
Янечко	1950	Fairsea	Бремергафен	Мельборн	
Камінський	1950	General Haan	Неаполь	Мельборн	Бонегілля
Коваль	1950	Castelbi- anco	Бремергафен	Ньюкасл	
Козак	1950	Fairsea	Бремергафен	Мельборн	Бонегілля
Кривоніс	1950	Castlebi- anco	Бремергафен	Мельборн	

Прізвище	При- буття	Назва Корабля	Пункт Відправлення	Пункт Прибуття	Табір
Кука	1950	Liguria (then transferred to Nelly at Fremantle)	Бремергафен	Мельборн	
Лесик	1950	Nelly	Бремергафен	Мельборн	
Мельник	1950	Skaugum	Неаполь	Мельборн	
Микитенко Д.	1950	General Taylor	Неаполь	Ньюкасл	Грета
Напірко	1950	General Taylor	Неаполь	Ньюкасл	Грета
Павленко	1950	Protea	Неаполь	Мельборн	
Піскун	1950	Anna Salen	Бремергафен	Мельборн	
Шевчук	1950	Protea	Неаполь	Мельборн	
Сітка	1950	Nelly	Бремергафен	Мельборн	
Василевський	1950	Skaugum	Неаполь	Мельборн	
Михалешен	1951	Neptunia	Генуя	Мельборн	
Сольчанюк	1951	Skaugum	Норденгам	Мельборн	Бонегілля
Чепак	1951	Oceania	Генуя	Мельборн	Сейл
Корнійчук	1952	Skaubryn	Бремергафен	Портсі	Бонегілля
Скиба	1952	Skaubryn	Неаполь	Мельборн	Бонегілля
Береза	1954	Australia	Генуя	Мельборн	Бонегілля
Бобецькі	1954	Fairstar	Генуя	Мельборн	Бонегілля
Червінський	1954	Fairsea	Бремергафен	Мельборн	Бонегілля
Горбан	1954	Orion	Лондон	Мельборн	Бонегілля
Явний	1954	Australia	Генуя	Мельборн	Бонегілля
Явний	1954	Toscana	Трієст	Мельборн	Бонегілля
Каленюк	1954	Toscana	Трієст	Мельборн	Бонегілля
Кунька	1954	Fairsea	Генуя	Мельборн	
Маханець	1954	Australia	Генуя	Мельборн	Бонегілля
Підгайний	1954	Air	Трієст	Мельборн	Бонегілля
Саксон	1954	Toscana	Трієст	Мельборн	

Прізвище	При- буття	Назва Корабля	Пункт Відправлення	Пункт Прибуття	Табір
Сенів	1954	Трієст	Мельборн	Бонегілля	Bonegilla
Вепрек	1954	Генуя	Мельборн	Бонегілля	Bonegilla
Бурлак	1957		Мельборн	Джілонг	Geelong
Германюк	1958	Трієст	Мельборн		
Пруха	1960	Генуя	Мельборн	Джілонг	Geelong
Сірих	1960	Роттердам	Сідней		
Баскіїн	1962	Генуя	Сідней	Джілонг	Geelong
Блищак	1965	Генуя	Фрімантл		
Астанін					
Беднаш					
Вайда					
Ванат					
Васага					
Вишневський					
Волен					
Волошен					
Войтович					
Гайванюк					
Ганусен					
Гарматюк					
Гнідець					
Голяк					
Гуменюк					
Гусак					
Дем'янчук					
Джиргалюк					
Дорнота					
Дработ					
Дубек					
Дума					

Прізвище	При- буття	Назва Корабля	Пункт Відправлення	Пункт Прибуття	Табір
Журавель					
Залевський					
Здадник					
Капорний					
Карашкевич					
Кіш					
Копінус					
Костишин					
Кравс					
Кравчук					
Крілик					
Крук					
Кулібаба					
Кульгавець					
Лаврук					
Лашкевич					
Лашук					
Лесів					
Лисенко					
Лотоцький					
Любченко					
Мадейський					
Мазур					
Максимишин					
Мац					
Мачишин					
Мендель					
Микитенко					
П.					
Михайляк					
Мірошник					

Прізвище	При- буття	Назва Корабля	Пункт Відправлення	Пункт Прибуття	Табір
Мішура					
Мушка					
Негрич					
Олеарчук					
Олександ- ренко					
Панків					
Панченко					
Рубачок					
Рудевич					
Рункієвич					
Семелюк					
Сопчак					
Срібний					
Ставицький					
Стойкевич					
Сушак					
Ткачик					
Турчиняк					
Фельняк					
Хамченко					
Хамчук					
Хвалько					
Хом'якевич					
Цибак					
Цибульський					
Чайко					
Чорногуз					
Чустяк					
Шаравара					

Прізвище	При- буття	Назва Корабля	Пункт Відправлення	Пункт Прибуття	Табір
Шарак					
Шекель					
Шкавро					
Яворський					
Яловий					

Додаток В: Записи Facebook

Подані нижче записи було знайдено у Facebook. Їх було завантажено у 2016-2017 роках, щоб залишити цифрову згадку про перших українських емігрантів Джілонгу.

Запис 1 (12-10-2016), Оцифрування Культурної Спадщини Австралії

1. На час першої української імміграції в Джілонг, після Другої Світової Війни, австралієцьке суспільство прийняло дві гілки мігрантів. Перша - переважно переміщені особи, прибуття яких розпочалося в 1948 році з України, як правило, через Німеччину та Італію. Друга - люди, що прибули з Галіції під час Габсбурзької імперії (починаючи приблизно з 1894 року до Першої світової війни) через Боснію, колишню Югославію, Італію, і до Джілонгу. Проект "Цифрова культурна спадщина в Австралії", який фінансується Державною Бібліотекою Вікторії та Фондацією українознавства Австралії, залишає цифровий відбиток про перших українських поселенців. Яка ваша особиста та сімейна історія про ранніх поселенців Джілонгу з України та їх внесок у розвиток австралійського суспільства?

2. "Я приїхав до Австралії, щоб бути якомога далі від понівеченої повоєнної Європи ..." - в 2001 році, один з українських жителів Джілонгу

Корабель мігрантів

1946р. Джерело

зображення:

[http://www.fremantleports.com.au/Community/](http://www.fremantleports.com.au/Community/Pages/Passenger-and-Ship-Records.aspx)

[Pages/Passenger-and-](http://www.fremantleports.com.au/Community/Pages/Passenger-and-Ship-Records.aspx)

[Ship-Records.aspx](http://www.fremantleports.com.au/Community/Pages/Passenger-and-Ship-Records.aspx)

[viewed1/10/2016](http://www.fremantleports.com.au/Community/Pages/Passenger-and-Ship-Records.aspx)

1946 migrant ship

говорив своїй внучці. Що тоді думали ці 17-річні? Можна лише здогадуватись. Мабуть, сьогодні, донька пригадує ці розповіді інакше - як доросла людина, що, можливо, подорожувала до Європи, або й до України. Які ваші думки?

Запис 2 (16-10-2016), Освячення Української Католицької Церкви в Джілонгу

В цей самий день 50 років тому, 10 жовтня 1966 року, отець др. Іван Прашко, який згодом став першим українським єпископом української єпархії в Австралії та Океанії, під час Святої Літургії освятив українську католицьку церкву Покрови Пресвятої Богородиці. Сьогодні, сім'ї перших українських емігрантів в Белл-Парку, Джілонг, також проводили Святу Літургію, за якою слідувало приголомшливе частування, підготоване церковним комітетом та волонтерами. Ці люди є нащадками перших іммігрантів та організаторів української католицької церкви, які пройшли два довгих шляхи до Белл-Парку, Джілонг, Австралія. Колись давно, цей шлях проходив з Галиції, що на території сьогодишньої України, через Габсбурзьку імперію, колишню Югославію, Італію, і врешті приводив до Джілонгу, Австралія. Це були 1890-ті роки. Друга

хвиля імміграції з України до Джілонгу хлинула в 1940-х роках через Німеччину, Голландію та Італію.

Якщо ваша родина здійснила цю історичну подорож, яка ж її історія?

Освячення Української Католицької Церкви в Джілонгу.
Джерело зображення: Geelong Advertiser 17/10/1966.

Запис 3 (02-12-2016), Перші Українські Емігранти та Щорічний Празник

16 жовтня 2016 року українська католицький парафія Покрови Пресвятої Богородиці в Белл-Парку, Джілонг, провела свій щорічний празник. Цього дня, 50 років тому, церква була освячена преподобним єпископом от. др. Прашком. Сьогодні отець Бакай, диякон Камінський та парафіяни проводять Святу Літургію. Пізніше, парафіяльна рада та парафіяни з гостями з Ардера, Мельборна та околиць збираються в залі церкви, щоб розділити смачну трапезу та насолодитися компанією один одного. Деякі перші українські емігранти Джілонгу були присутні на дійстві - в тому числі, пані Барановська та пані Шостак, а також подружжя Каленюк.

*Пані Барановська
та пані Шостак на
празнику 16.10.2016
року. Джерело
зображення: Наталка
Сенів-Макогон 2016*

*Пан і пані Каленюк на
празнику 16.10.2016 року.
Джерело зображення:
Наталка Сенів-Макогон 2016*

Церква в празник. Отець Бакай, диакон Камінський та парафіяни святкують Святу Літургію 16.10.2016, за п'ятдесят років до дня освячення церкви. Джерело зображення: Наталка Сенів-Макогон 2016

Празник. Після святої Літургії, парафіяльна рада та парафіяни з гостями з Ардера, Мельборна й околиць збираються в залі церкви, щоб розділити смачну трапезу та насолодитися компанією один одного. Джерело зображення: Наталка Сенів-Макогон 2016

Запис 4 (05-12-2016), Українські Громадяни Похилого Віку у Джілонгу

У понеділок 5 грудня 2016 року, група літніх мешканців Джілонгу зібралась на захід, присвячений закінченню року. Це вихідці з України. Доктор Наталка Сенів-Макогон запрошена розповісти про оцифрування культурної спадщини Австралії. В результаті, відбулася розмова про подорож учасників до Австралії та їхній внесок у культурну ідентичність. Серед

*Соня Вілсон та Марія Лубченко.
Джерело зображення: Наталка Сенів-
Макогон 2016*

присутніх, були організатори і постійні волонтери, Соня Вілсон та Марія Лубченко, батьки яких внесли свій вклад в українську громаду у ранні роки українського поселення в Джілонгу. Культурна ідентичність та підтримка добре функціують в українській громаді Джілонгу.

*Українські громадяни Джілонгу. Українські пенсіонери з доктором
Наталкою Сенів-Макогон (в центрі останнього ряду). Джерело
зображення: Наталка Сенів-Макогон 2016.*

Запис 5 (08-12-2016), Голодомор 1932-1933. ‘Смерть через Голод’

У 2013 році, BBC здійснив репортаж про приховані масові вбивства, організовані на території України Сталінським режимом: <http://www.bbc.com/news/world-europe-25058256>.

Христина Кука, від української громади Джілонгу в Австралії, не тільки пережила Голодомор; вона розповідає історії про виживання та свою міграцію з України в Німеччину під час Другої Світової Війни і, нарешті, в Джілонг на початку 1950-х років. Влаштувавши своє нове життя, вона та її чоловік приєдналися до місцевої української громади та виховували своїх дітей, Анну і Ореста, пояснюючи їм важливість культурної ідентичності та її підтримки. Я зустрічаюся з Христиною Кукою та її дочкою Анною. Обидві жінки поділяють інтимну та зворушливу історію взаємної любові, що переплітається із оповіддю Христини Куки про витривалість і наполегливість, які допомогли їй зберегти любов до української культури, традицій та віру в Бога.

Христина Кука та її дочка Анна. Джерело зображення: Наталка Сенів-Макогон 2016

Запис 6 (12-12-2016), Повар Попович

Марія-Анна, Петро Боровок, і брат Марії-Анни, Орест Попович, поділилися першими спогадами своїх батьків у Джілонгу. Батьки Петра були працелюбними українцями, які працювали над різними будівельними проектами. В 1949 році, пан Попович був відомий своїм кулінарним талантом, як головний шеф-кухар у Центрі мігрантів Юранквінті біля Вагга-Вагга в Новій Південній Валії, де співробітники табору високо цінували його вміння. Марія-Анна пригадувала слова своєї матері: “Поп повинен приготувати наш обід. Якщо готуватиме не Поп - не варто й куштувати”. Пізніше, завдяки своїм кулінарним вмінням, пан Попович був знаний і в українській громаді Джілонгу - особливо, під час празника в католицькій церкві. Як прокоментував один молодий спостерігач, якщо готував пан Попович - варто було відвідувати празник хоча б заради їжі. Крім того, пан Попович також надавав допомогу багатьом місцевим членам церкви, щоб що празник пройшов успішно. На додачу, жінки завжди охоче допомагали спільноті. Цю практику продовжують донині молодші члени української католицької громади, яка організувала останній празник 16 жовтня 2016

*Орест Попович, Марія-Анна
та Петро Боровок 2016*

*Михайло Попович та
жіноцтво Джілонгу
кухварять для
щорічного празника.*

року в церкві Покрови Пресвятої Богородиці в Джілонгу, освяченій от. др. Прашком у 1956 році. Якщо ви з громади Джілонгу і ваші батьки прибули між 1949 і 1959 роками, повідомте нам про свою родину, їхнє життя та участь в українській громаді Джілонгу. Приєднайтесь до проекту Фундації Українських Студій в Австралії та Державної Бібліотеки Вікторії.

Запис 7 (16-12-2016), Дмитро Шкірка

Нещодавно, Соня Вілсон (Шкірка) поділилася частиною історії свого батька на шляху до Джілонгу:

У 1945 році, пан Дмитро Шкірка працював в УНРРА (англ. United Nations Relief and Rehabilitation Administration (UNRRA) - "Адміністрація Організації Об'єднаних Націй для допомоги і відбудови") ([https://en.wikipedia.org/.../ United Nations Relief and ...](https://en.wikipedia.org/.../United_Nations_Relief_and_...)) як перекладач, та допомагав багатьом переміщеним особам у Німеччині, а особливо, українцям, які опинилися в Джілонгу. Соня Вілсон (Шкірка) згадує, як батько розповідав про важкі часи в Росії, Німеччині, та про те, як через його роботу УНРРА вдавалось різними шляхами допомагати багатьом українцям. Але головне, Соня згадує слова батька про те, як українці піклуються один про одного. Ця практика тривала, коли вони приїхали в Джілонг і їхній дім іноді нагадував прохідний двір. Там завжди був хтось, хто чогось потребував ... Соня продовжує хорошу роботу свого батька та допомагає в Українському клубі літніх людей.

Дмитро Шкірка на задньому дворі в 1970-х роках. Джерело зображення: Соня Вілсон (Шкірка) 2016

Запис 8 (17-01-2017), Краудсорсинг

В епоху цифрових технологій, краудсорсинг - це загальноприйнята практика збору коштів на різні соціальні заходи. У 1950-х і 1960-х роках, перші українські емігранти Джілонгу залучали кошти через практику збірників. Ці люди відвідували членів громади та збирали пожертви на побудову залу громади, або церкви. У цьому випадку, стояла потреба в побудову залу громади Пакінгтон-стріт, Західний Джілонг. 4 квітня 1957 року, Громада повідомила, що було зроблено останній внесок у розмірі 2500 фунтів стерлінгів для купівлі землі, на якій буде побудовано український зал (Geelong Hromada Protocol 1957). У 1950-х і 1960-х роках, один із секретарів Громади прокоментував, що деякі члени спільноти не могли робити фінансових внесків. В таких випадках, збірникам пропонувалося збирати урожай з грядок, продавати овочі та фрукти, а вилучені кошти долучати до фонду на будівництво залу. Де є воля, знайдеться й спосіб. Чепак прокоментував, що він і його друг Петро Бойко “складали овочі на свої велосипеди, оскільки в ті часи ніхто не мав машини”. Були й інші історії про винахідливість перших українських поселенців.

Чепак Михайло, з дочкою Людою та її мужем Біллом Дауківом. Джерело зображення: Наталка Сенів-Макогон 2016

Запис 9 (26-01-2017), Філія Союзу Українок Австралії (СУА) в Джілонгу

Філію СУА в Джілонгу було офіційно відрито 12 квітня 1964 року під керівництвом Ніни Любченко, президента, пані Клос, віцепрезидента, та А. Мацібурко, секретаря (Geelong Chapter Protocol 1964). Філія належить до центрального органа СУА, який, в свою чергу, є частиною Світової Федерації Українських Жіночих Організацій (СФУЖО) (<http://wfuwo.org/about/складові-організації-сфужо-wfuwo-member-organizations/>). Філія Джілонгу, як і інші подібні організації, підтримує місію СФУЖО. А саме, має на меті опіку над українською культурою та мовою, промоцію поінформованості про українську історію, а також, сімейні та суспільні традиції. Історія цієї філії подібна до історії інших організацій українського жіноцтва у світі (<https://www.youtube.com/watch?v=37pprw0lCzU>); вони наполегливо працюють, щоб поєднати людей з їхніх регіонів з українською культурою та спадщиною через різноманітні заходи.

Ніна Любченко, перший президент СУА в Джілонгу. Джерело зображення: Мацібурко 2001

Хор СУА під керівництвом Марії Чепак на подвір'ї ратуші Західного Джілонгу. Джерело зображення: Ніна Любченко 2016

Запис 10 (30-01-2017), Червоний Хрест та УМКА

Як і багато інших українських осередків в Австралії, учасниці СУА в Джілонгу, хоч і позбавлені можливості частих візитів, тісно співпрацювали з зовнішніми організаціями, а також із Червоним хрестом та Християнською асоціацією молодих людей (УМКА), щоб підтримати свою спільноту та інших поселенців Джілонгу (*Ukrainians in Australia 1966 and Hromada Protocols*).

Запис 11 (05-02-2017), Єпископ Іван Прашко та Церква і Життя

Відзначаючи 16-ту річницю смерті єпископа Івана Прашка, першого єпарха Австралії, Нової Зеландії та Океанії для Української Католицької Церкви, ми повертаємося до 1966 року. В українському католицькому кварталному журналі *Церква і Життя* повідомлялося, що з ночі п'ятниці 14 жовтня 1966 року до фактичного посвячення Католицької Церкви 10 жовтня 1966 року, єпископ др. Прашко, його духовенство, та парафіяни, українськими католиками Джілонгу, сумлінно готувалися до цієї великої події.

Стаття в газеті "Церква і Життя" - Єпископ др. Прашко та його духовенство з парафіянами української католицької церкви Джілонгу; парафіяни готувалися до освячення церкви Покрови Святої Богородиці в Джілонгу. Джерело зображення: Church & Life 1966

У кварталному журналі *Церква і Життя* (грудень 1966, с. 17), в статті “Освячення Церкви Покрови Пресвятої Богородиці у Джілонгу”, відзначається, що в архітектором проекту був Куелмар. Однак, за свідченнями різних членів конгрегації, архітектурна робота була завершена українським архітектором Оріоном Венгриновичем. Крім того, слід зазначити, що Станіслав Береза, який з моменту створення церкви Покрови Пресвятої Богородиці у Белл-Парку, Джілонг, очолив Будівельний комітет, у 1966 році отримав запрошення долучитися до благоустрою території церкви.

Павлишин Р. (1993) у своїй книзі “Українські Церкви в Австралії” зазначає, що церква Покрови Пресвятої Богородиці - це вісімнадцята українська церква, побудована в Австралії. Вона класифікується як церква середнього розміру, де можуть розміститися до 500 чоловік; будівля містить елементи сучасного дизайну, скомбіновані на основі архітектурної традиції сімнадцятого та вісімнадцятого століть. З 1950 по 1966 роки, Свята Літургія проходила у церкві Святої Родина в Белл-Парку.

Запис 12 (05-02-2017), Парафія Святої Родини в Белл-Парку, Джілонг

Як зазначалося раніше, Свята Літургія проводилася в церкві Святої Родини. Парафія Святої Родини у Белл-Парку ласкаво підтримувала українських католиків візантійського обряду з 1950 до 1966 року. Українські католики візантійського обряду віддячили парафії у 1988 році, подарувавши почесний знак. Висловлюю подяку Бернадетті Білогривіч, секретарю парафії Святої Родини, за цифрову копію почесного знаку.

Крім того, отець Келлі та духовенство Святої Родини завжди розуміли важливість використання рідної мови у проведенні Святої Літургії; хоч другий Ватиканський собор офіційно не відбувся до 1962 року (https://en.wikipedia.org/wiki/Second_Vatican_Council), парафія Святої Родини усвідомлювала та поважала мультикультуралізм і культурне розмаїття протягом багатьох років (<http://web.hfbellpark.catholic.edu.au/ab.../principals-message>).

Запис 13 (13-02-2017), Громада та Краще Життя

У 1958 році, за десять років після того, як перші українські поселенці прибули до Джілонгу, вони організували Будівельний комітет, щоб звести зал Громади для культурної та освітньої діяльності. Згідно із протоколом щорічних Загальних зборів, датованим 5 січня 1958 року, Збори номінували Михайла Ясиновського на посаду голови Будівельного комітету з наступними членами: Роман Любченко, Михайло Чепак, Гальченко, Гисак, Кука, Стойкевич, Решетняк та Дмитро Микитенко.

Дмитро Микитенко став ключовою особою в процесі будівництва залу на Пакінгтон-стріт у Західному Джілонгу. Фундамент для будівлі було закладено того ж 1958 року (*Українці Австралії* [Ukrainians in Australia] 1966, с. 373). Перед еміграцією до Джілонгу, Дмитро Микитенко завершив дворічний контракт із Державною комісією з електроенергетики (англ. State Electricity Commission, SEC) у Яллурні і, як багато перших українських емігрантів Джілонгу, вирушив на пошуки кращого життя для своєї родини, врешті оселившись у Джілонгу.

Запис 14 (19-02-2017), Пласт

Згідно із Протоколом Громади, 8 березня 1960 року, президент Громади Артим Кричко був поінформований про те, що Віталій Мішура був офіційним представником Пласту в Джілонгу. У 1960-1963 роках, він очолював джилонзький Пласт з допомогою Людмили Кузніцов та Валентина Микитенка. Того ж року, Друзі Пласту та Пласт у Мельборні почали організовувати свій щорічний табір на Соколі - їхньому офіційному терені площею 130 акрів, поблизу Джілонгу. Українські Друзі Пласту в Джілонгу відіграли важливу роль; живучи близько до Сокола, вони були ключовим елементом у підтримці та розвитку терену (Ніна Любченко, інтерв'ю 2016).

Запис 15 (19-02-2017), Міжнародні Джамбори Пласту

1 січня 2017 року, на Міжнародних Джамборах Пласту, комітет терену Сокіл в Ангахокському державному лісі у Вікторії (англ. Angahook State Forest in Victoria) відбулася Свята Літургія у каплиці Святого Георгія (<http://plast.org.au>). Опіон Венгринович розробив, спланував і провадив будівництво каплиці. Вона використовувалась для проведення Літургій українськими католиками та православними з 1988 року (Pavlyshyn P. 1993). 1988 року відзначалася 1000 річниця християнства в Україні.

На джамборах були присутні українці з Джілонгу, у тому числі, Петро Микитенко, Валентин Микитенко, сім'я Ставицького, Барановського, Поповича, та інші. Завдяки важкій роботі ранніх українських поселенців, з 1960-х років, Сокіл відкритий для різних пластових потреб та інших заходів, таких як День Св. Георгія, день Пласту, і День Пресвятої Богородиці в жовтні.

Ювілей Пласту у 2016-2017 роках.

Джерело зображення: Наталка Сенів-Макогон 2017.

Запис 16 (25-02-2017), Гіркі Жнива: Свобода та Ідентичність

Вечори українського кіно в Джілонгу беруть початок у 1959 році. Згідно з протоколом Громади, 5 грудня 1959 року, у ратуші Західного Джілонгу було проведено показ фільму про групу бандуристів у Європі. Станом на 2017 рік, у кінотеатрі Джілонгу відбувається Український кінофестиваль, де показують українські фільми, серед яких і “Гіркі Жнива” [Facebook, запис 16, 2017]. В газеті *Melbourne Sun Herald*, 25 лютого 2017 року, у розділі “Дозвілля” подається огляд кінострічки, де сказано, що Голодомор - це “трагедія, якій слід було запобігти...” Більше інформації про геноцид голодом проти українського народу за посиланням: <http://www.encyclopediaofukraine.com/display.asp?linkpath=pages%5CF%5CA%5CFamine6Genoddeof1932hD73.htm>.

Фільм також висвітлює важливі фактори щодо української свободи та ідентичності, за які українці боролися століттями. На початку фільму, батько розповідає про це своєму сину, а згодом, ці концепції більше розвиваються у фільмі. В ході української історії, проблеми свободи та ідентичності були критичними для українців протягом багатьох століть.

Для перших українських поселенців у Джілонгу, як і для багатьох інших переміщених осіб, актуальним було бажання “втекти якомога далі від повоєнної руйнації в Європі”. В той же час, вони прагнули зберегти свою українську культуру та ідентичність. Перші українські іммігранти в Джілонгу часто обговорюють цю тему. Вони прибули до Австралії в пошуках свободи та в надії забезпечити розвиток своєї культурної ідентичності, по мірі того як Австралія рухалась від асиміляції до мультикультуралізму. Перші українці в Джілонгу поважали свободу Австралії, яка дала їм змогу розвинути свою культурну ідентичність у контексті австралійського суспільства.

Запис 17 (05-03-2017), Вклад Ранніх Українських Емігрантів Джілонгу.

Багато українських емігрантів Джілонгу періоду 1960-х років пережили вивезення з України в Німеччину для роботи на фермах та в німецькій індустрії протягом Другої Світової Війни.

Шостаки збудували власний будинок з допомогою друзів; вони також допомагали друзям та сусідам зводити їхні будинки. Джерело зображення: Марія Шостак 2016.

Марія Шостак народилася у 1919 році, поблизу Старого Самбора, у Львівській області. У ході Другої Світової Війни, коли їй виповнилось 22, її забрали на роботу до Німеччини.

Марія Шостак розповідає, що їй пощастило і німецькі фермери добре до неї ставились. Коли війна закінчилась, Марія була змушена покинути німецьку родину Юнг. У 1950 році вона прибула до Джілонгу.

Марія та Йосиф Шостак, як і багато інших поселенців 1950-х років, зробили вклад у місцеву економіку, звели власний будинок з допомогою друзів, допомагали сусідам та товаришам та приймали участь у житті української громади Джілонгу. Марія Шостак працювала на Федеральній фабриці обробки вовни у Джілонгу (англ. Geelong Federal Woollen Mills). Згідно з Geelong Advertiser (17/12/2014), ця фабрика є яскравим зразком індустріального минулого Джілонгу. Сьогодні її перетворили на інноваційний та технологічний центр.

Запис 18 (12-03-2017), Вшанування Тараса Шевченка

Цього року українці відмічають 103 річницю від дня народження видатного українського поета, пророка, митця та співця українського народу, Тараса Григоровича Шевченка.

У 1950-х та 1960-х роках, перші українські емігранти Джілонгу вшанували річницю народження Шевченка, заклавши фундамент національної та культурної ідентичності. Вплив поета розповсюдився на інтелектуальне, культурне та національне життя Українців у світі.

У 1960-х роках, Марія Чепак керувала не лише хором Громади та жіночим квартетом, а й хором Пласту. В честь дня народження Тараса Шевченка, Марія Чепак навчила молодих дівчат у хорі Пласту співати та цитувати роботи Тараса Шевченка.

Запис 19 (15-03-2017), Великодня Писанка

З приходом християнства в Україну, у 988 році українці започаткували традицію розписування великодніх яєць в пору Великого посту. Символізм писанок відбиває переродження людини та воскресіння Христа.

Українські емігранти в Австралії зберегли мистецтво писанкарства і привезли його з собою до Джілонгу.

Слово писанка пов'язане зі словом “писати” - як правило, для писання візерунку яйця використовується бджолиний віск. У 1960-х роках, Петро Микитенко та його дружина Віра виготовили писанку, що не поступалася розміром їхньому гаражу. Віра розписала яйце звичайною фарбою, не використовуючи воску, і вони встановили його на терені Сокіл, поблизу Вінчелсі. Протягом багатьох років, воно зберігалось в обідній залі.

*Великоднє яйце.
Джерело зображення Петро
Микитенко. 2016*

Запис 20 (26-03-2017), Ми Маємо Нового Священника

У 1967 році, український католицький журнал *Церква і Життя* (січень, лютий, березень 1967, с. 13) задокументував важливу подію в історії Української Католицької Церкви в Австралії. Йшлося про наступне: “ми мали підпорядкування пасторів, дияконів і навіть єпископа ... але це перший випадок, коли українська еміграція в Австралії у нашому Соборі здійснює освячення священника (Отець Дмитро Сенів) ... Громада української католицької церкви розуміє важливість цієї події, і в значній кількості прибула з Джілонгу, Мілдрура, Водонга, Маффра, Мо, Нейборо, Балларат, і навіть з Аделаїди ... для участі в цій значній та урочистій події. Крім того, це був особливий день, адже Отець Сенів прийшов зі своєю матір'ю, Анною Сенів. У цей день єпископ Іван Прашко та Отець Дмитро Сенів подали причастя близько 300 осіб ...”

Після освяти Отця Дмитра Сеніва в залі собору Святих Петра і Павла, сестри Василянки, що прибули в Австралію тільки вранці,

От. Сенів. Кафедральний зал 26.3.1967 Джерело зображення: Церква і Життя 1967.

продовжити урочистості першої освяти Української католицької церкви в Австралії.

17 травня 1994 року, Мирослав Іван Любачівський, блаженніший патріарх Української греко-католицької церкви в Україні, нагородив Отця Дмитра Сеніва честю Митрополита Архипротопресвітера за його пастирську діяльність в Австралії та за його роботу серед української молоді в Австралії. Така честь дається в якості вдячності та визнання за зразкову службу або вірність своїм обов'язкам під час перебування на посаді.

3 березня 2017 року архипротопресвітер Дмитро Сенів з сім'єю та близькими друзями почнуть святкувати свій ювілей священства в Австралії.

Запис 21 (02-04-2017), Відзнака Тараса Шевченка та Артур А. Калвелл

Українець в Австралії (англ. *Ukrainian Settler in Australia*), одна з перших українських газет у Австралії, 27 грудня 1964 року опублікувала репортаж про інтерв'ю з Артуром А. Калвеллом, першим австралійським міністром з імміграції, та його віру у велику Австралію, котрій потрібно було “налюдинитись, або пропасти”

Калвелл підкреслив, що радий був бачити українців в числі багатьох мігрантів, що прибували до Австралії. Він зазначив, що українці завжди були законослухняними та зразковими громадянами, що мають сильну національну ідентичність. У Австралії, така передача ідентичності завжди заохочувалась, проте у відповідь, українці, як і представники інших етнічних груп, зобов'язуються слідувати австралійським законам та дбати про захист Австралії. З часу прибуття до Австралії, українські австралійці приєднувались до Збройних Сил Австралії; серед них - Орися Прийшляк, із родини Прийшляк-Ставицьких у Джілонгу (Люба Прийшляк Facebook 2017).

На фото: Голова Укр. Громади Вікторій п. А. Глуханіч чіпляє ювілейний значок Т. Шевченка п. А. Калвелу в Укр. Домі.
Фото І. Святківського

У 1964 році, президент Асоціації Українців Вікторій, Андрій Глуханіч, закріпив ювілейну відзнаку Тараса Шевченка на лацкані Артура А. Калвелла. Джерело зображення: *Українець в Австралії* 27 грудня 1964.

Запис 22 (9-4-2017), Великоднє Служіння

20 квітня 1950 року, у періодичному виданні *Адвокад* (*The Advocate* 1950, с. 8) було опубліковано наступні рядки: “одне з найцікавіших та найменш відомих явищ у католицькому житті ... ця енергійна і зростаюча маса “Нових австралійців” (термін, вжитий Артуром Калвелом у 1947 році), серед яких українці, які готують пасхальну їжу для традиційного благословення у Великодню Суботу”.

Українці в Джілонгу не лише проводили Великодні служіння, але й влаштовували Святу Літургію та візити хорів, включно із Українським Молодечим Катедральним Хором з Мельборна під керівництвом Оксани Тарнавської. Оксана прокоментувала: “на шляху до Сокола, терена Пласту, ми зупинилися в Джілонгу, заспівали Святу Літургію, та продовжили нашу подорож” [Facebook, запис 22, 2017].

На додачу, Оксана згадала численні концерти, організовані українською спільнотою Джілонгу. Оксана Тарнавська перерахувала імена кількох членів української громади Джілонгу, а серед них -пана Гаррі Калинюка, “який протягом багатьох років надавав важливу

Український катедральний молодечий хор виконував Святу Літургію у 1960-х роках у Джілонгу. Джерело зображення: Оксана Тарнавська 2012

підтримку в організації концертів у Джілонгу та візитів Українського Молодечого Катедрального Хору"

У 2012 році, Оксана Тарнавська та Доктор Наталка Сенів-Макогон уклали візуальну історію Молодечого Катедрального Хору, з використання відеозапису Великодніх ранкових служб, доступних на YouTube (<https://www.youtube.com/watch?v=uExjRP3h3A&t=116s>), для численних українців, що не мали змоги відвідати Великодні служіння за участі Оксани Тарнавської; у 1971 році було зроблено перший запис Воскресної утрени УМКХ. Христос Воскрес!

Словник Термінів

Громада - асоціація людей зі спільними інтересами та цілями.

Збірчик - серед українців Австралії, поширена практика збору коштів на різноманітні суспільні потреби.

Писанка - Великодне яйце; традиційний український звичай прикрашати яйця протягом Великого посту перед Великоднем, шляхом використання бджолиного воску та почергового занурення яйця в у фарбу для створення барвистого візерунку.

Пласт - українська скаутська організація.

СУА - Союз Українок Австралії.

СУМ - Спілка Української Молоді.

